

Casus medicinales ex diario Valetudinarii Publici Edinburgensis selecti ... in Latinum vertit Dionysius Ryan ... Cujus observationes de febris remittentibus Indiae Occidentalis subjunctae sunt. [Vita D. Ryan] / [Andrew Duncan].

Contributors

Duncan, Andrew, 1744-1828.
Ryan, Dionysius.
Valetudinarii Publici Edinburgensis.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Luzac & van Damme, 1783.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/becxvvn>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

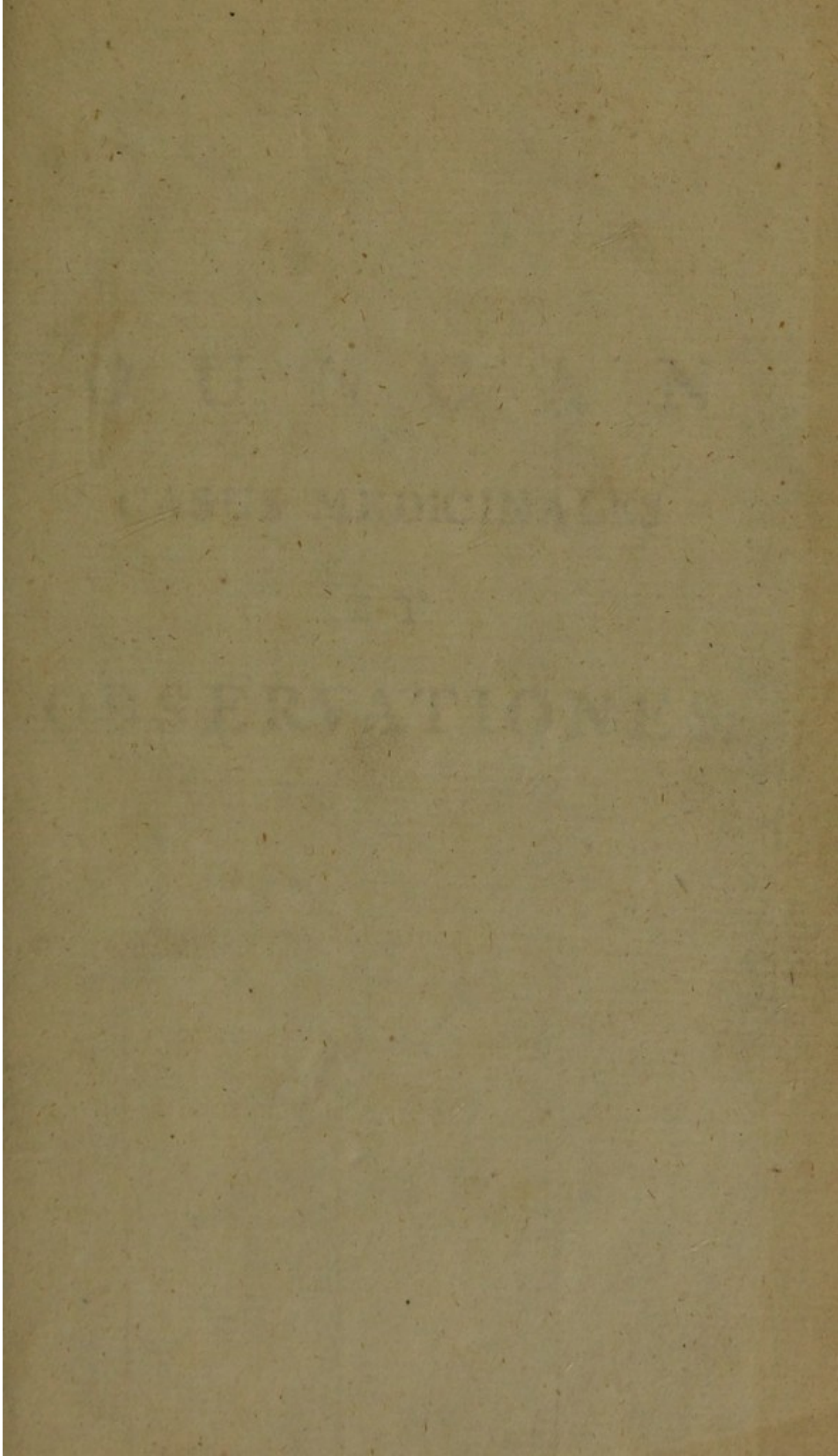
21167/B

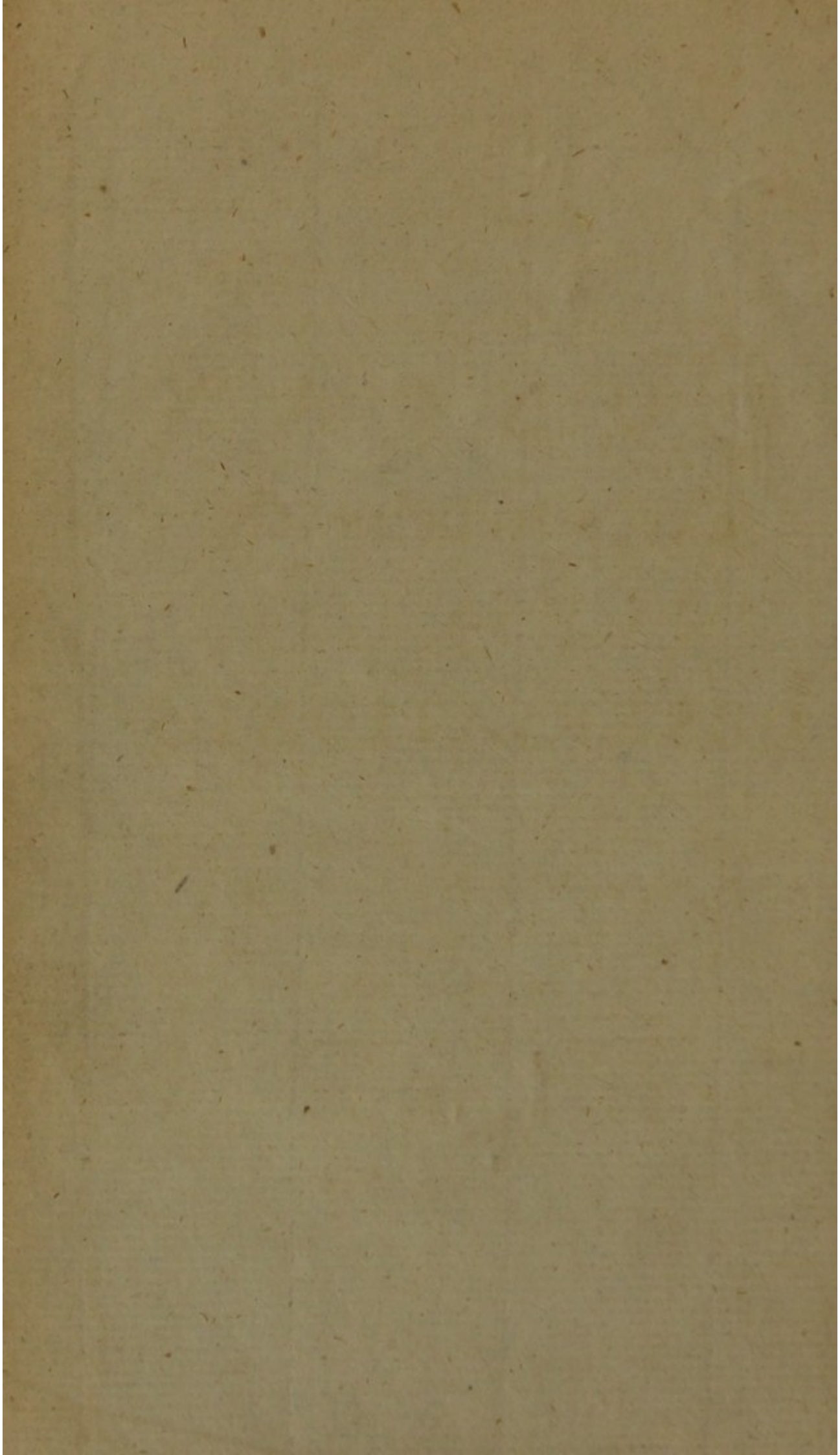
J

Le Doro. Autori
Edinensis. Mai.

1784.

1791
The
of
the
the
the

D I A B E T I S
D I A B E T I S V A L E R I A N I
D U N C A N

C A S U S M E D I C I N A L E S

E T

O B S E R V A T I O N E S.

D U N C A N

CASUS MEDICINALES

ET

OBSERVATIONES.

CASUS MEDICINALES

E X

DIARIO VALETUDINARII

PUBLICI EDINBURGENSIS SELECTI,

CUM NOTIS ET ANIMADVERSIONIBUS,

*Quæ materiem præbuerunt Prælectionibus clinicis,
annis 1776—7, habitis*

A B

ANDREA DUNCAN, M. D. ET P.

Valetudinarii Pub. Edin. Med. Col. Reg. med. Ed.;

Societat. Reg. Med. Paris. Hav. Edinb.

Philosoph. Edin. & Americ. Socio.

Ex Anglico Idiomate in Latinum Vertit

DIONYSIUS RYAN, M. D.

Soc. Physic. Edin. Socius Honorarius, & Præses Annuus;

atque Nosocom. Milit. Jamaic. Adjutor Medicus.

Cujus Observationes de *Febribus Remittentibus*

INDIÆ OCCIDENTALIS subjunctæ sunt.

LUGDUNI BATAVORUM,
APUD LUZAC ET VAN DAMME,
MDCCLXXIII.

1783

V I R O
R E V E R E N D I S S I M O
E T
C L A R I S S I M O,
J A C O B O B U T L E R,
C A S I L I Æ E T I M L I Æ
A R C H I E P I S C O P O
N O N M I N U S P I E T A T E,
Q U A M S U A V I S S I M A M O R U M C O M I T A T E,
I N S I G N I,
O M N I B U S D E N I Q U E V I R T U T I B U S
D O M U S A N T I Q U I S S I M Æ E T I L L U S T R I S S I M Æ
O R N A T O;
Q U I M E I N R E B U S L Æ T I S E T A D V E R S I S S U A
A M I C I T I A S U S T I N E R E D I G N A T U S E S T,
H U N C L I B R U M, I N L E V E T E S T I M O N I U M
A N I M I G R A T I S S I M I E T D E V I N C T I S S I M I,
D. D. D.
D I O N Y S I U S R Y A N.

V I R O

R E N E R E N D I S S I M O

E T

C L A S S I M O

J A C O B O B U T L E R

C A S T I L I E E T I M L I E

A R C H I E P I S C O P O

N O N M I N U S P I E T A T E

Q U A M S A V I S S I M A M O R U M C O M M U N I T A T E

I N S I G N I

O M N I B U S D E I N Q U E V I R T U T I B U S

B O N I S A N T I Q U I S S I M I S E T I L L U S T R I S S I M I S

O B T A T O

Q U I M E I N R E B U S M A L I S R E T A D V E R S I S S U A

A M I C I T I A S U S T I N E R E D I G N A T U S E S T

H U N C L I B R U M I N L E V E T E S T I M O N I U M

A N I M I G R A T I S S I M I E T D E V I N C T I S S I M I

D . D . D .

D I O N Y S I U S R I V A N

DIONYSIUS RYAN

CASILIENSIS

LECTORI S. P. D.

Magnopere dolendum esse videtur, eorum, qui artem salutiferam promovere student, alios systematibus condendis, alios meræ singularium casuum ac medicamentorum relationi, nimium animos adhibere. Hi etenim, ad tædium potius excitandum, quam ad veram scientiam promovendam, tendunt, atque recto quasi tramite ad empirismum ducunt; illi vero plerumque animum vanis imaginibus oblectant, & in libris, quos de morbis corporis humani conscribunt, subtilissimis speculationibus æque indulgent, ac si de rebus metaphysicis ageretur. Qui autem clinicas, vel casuales prælectiones recte tradit, is hos errores facile evitat. Natura enim duce, morborum phænomena, colligit & recenset, iisque rite propositis, causas symptomatum, ac methodum medendi rationalem constituere conatur, nullam

VIII PRÆFATIO D. RYAN.

omnino theoriam admittens, nisi quæ factis quadantenus innitatur; idemque generalibus observationibus non contentus, singularium casuum naturam, & indolem cura qua potest maxima perpendit: difficultates in illis occurrentes, quatenus fieri potest, explicat: quid in quoque casu agendum, quid evitandum; quando prompte, quando tarde, ac deliberato consilio & suspenso quasi pede pergendum, ostendit.

Satis manifestum est, eos, qui talis Præceptoris prælectiones, vel viva voce traditas, excipiunt, vel literis mandatas legunt, antequam ipsi medicinam facere incipiunt, experientiam multorum annorum quodammodo consequi posse. Itaque nil mirum est, hunc librum, qui prorsus ex hujusmodi observationibus constat, in Britannia, atque in exteris regionibus magno cum applausu acceptum fuisse. His ego laudibus facile adducimur passus sum, ut versionem ejus Latinam crediderim minime ingratham illis fore, qui propter linguæ Anglicæ in-

sci-

scitiam, ejus merita pernoscere non possint. Valde mihi & jucundum fuit, quum Parisiis essem, intelligere, hoc consilium illustrissimæ Societati Medicæ Parisiensi placuisse, & sua approbatione dignum esse visum; spero igitur & alios Viros doctos illud non inutile habituros.

In ipsa versione me ubique magis studuisse fidelis interpretis officio, quam verborum elegantia, vel stili admodum compti laudibus, ultro fateor, & facile perspicias L. B. Nunc scias etiam, me has prælectiones *Edinburgi* excepisse, ægrosque, de quibus in illis agitur, diligenter observasse; sic facile credes, me saltem a Cl. Auctoris mente non multum discedere potuisse.

Nec omitti æquum esset, licet non nihil temporis, ac laboris, in hac versione conficiendâ impenderim, eam verisimiliter in publicum non prodituram fuisse, nisi vir clarissimus, JOHANNES DAVID HAHN, mea vota secundare dignatus esset, qui ut publicam grati animi testificationem meretur, sic meis ta-

PRÆFATIO D. RYAN.

men laudibus minime indiget. Nec silentio prætermittendus est Vir optimus, SAMUEL FOART SIMMONS, Medicus *Londinensis* eruditissimus, qui mihi ab *Angliâ* discedenti, hoc opusculum & res meas curæ sibi fore pollicetur. Hujus igitur, atque illius, erga me amicitiam & beneficia gratus semper recordabor. Quod superest, te, Lector benevole, rogo & obsecro uti tuâ me indulgentiâ sustineas, alterum tomum, simulac in lucem prodierit, tuos in usus edere paratum.

Dabam *Londini*

a. d. VII Calend. Martii anni
MDCCLXXX.

* * *

* * *

*

DIONYSII RYAN, M. D.

Societ. Physic. Edinb. Socii, atque

Nosocomii militaris Jamaicensis Adjutoris.

DIONYSIUS RYAN anno 1746 natus est in pago *New Park* prope urbem *Casiliam* in *Hiberniâ* ab honestis parentibus, qui adhuc vivunt, & agriculturæ ibidem operam dant.

In hac urbe plures annos incumberebat linguis addiscendis sub auspiciis reverendi Domini *HARE*, cumque *Græcam* æque ac *Latinam* linguam probe calleret, per aliquod tempus præceptoris munere fungebatur liberorum Domini *Pierce Creagh*, in comitatu *Clare* habitantis.

Verum circa annum 1775 *Academiam Edinburgensem* petebat, atque in ea lectionum *Cl. Virorum CULLEN, MONRO, BLACK*, reliquorumque celeberrimorum Professorum, usque ad annum 1778 assiduus erat auditor; tunc *Parisiis* se conferebat, atque in ea urbe annum circiter manebat, ac dein in *Remensi* universitate *Medicinæ Doctor* creabatur. In *Angliam* dein reversus, atque sequenti anno *Adjutoris medici Nosocomii militaris* in insulâ *Jamaicâ* munere ornatus, hanc insulam petebat, verum manifestis jam tunc incipientis *Phthiæ* symptomatibus erat afflictus.

Mense

Mense Martio anni 1780 navem conscendebat, & primo mensis Augusti die anni ejusdem in insulam *Jamaicam* appellebat, postquam integros quinque menses in navi transegerat.

Iter autem non fuerat injucundum, nam in multas in *Indiâ Occidentali* sitas insulas, nempe *Barbados*, *St. Luciam*, *St. Christophorum*, & alias descendebat, ita ut aliquam earum notitiam acquisiverit. Prope insulam *St. Luciam* navis, in quâ erat, jungebatur classi supremi Ducis Navalis RODNEY, & cum illa usque ad insulam *St. Christophori* nomine insignitam eundem tenebat cursum: Proxime insulam *Martinicam*, ac alias *Gallorum* dominio subjectas insulas, prætervehebatur, absque ut aliquid mali illi accideret.

In hoc itinere ex militibus, qui in hanc insulam (*Jamaicam*) transportabantur, non minus quam trecenti in mari sepulti sunt, quod non tantum tædiofo itineri, sed & febribus, & alvi fluxibus, quibus afflicti naves conscenderant, adscribi debebat.

Ipse RYAN admodum defatigatus in hanc insulam veniebat, atque statim Domino POWELL (*), Medico hujus insulæ supremo in urbe *Kingston* degenti, adjungebatur, ac postquam milites in terram venerant, non minus quam centum &

tri-

(*) Hic Medicus mense Novembri 1780 mortuus est.

triginta, febre & dysenteriâ laborantes, qui omnes uni cohorti nempe 93^{ie} erant adscripti, curandos habebat.

„ Hinc (ut in Epistolâ, ad Medicum SIMMONS die 2do Septembris 1780 datâ, scribebat) „ quis non crederet, hanc insulam peregrinis admodum infalubrem esse, verum dimidia horum ægrorum pars jam duos vel tres „ menses dysenteriâ laboraverat, & fere omnes „ erant insanabiles, quoniam nulla ferre poterant remedia. Ii autem, (sic pergit) quibus statim atque dysenteriâ corripuntur, „ succurritur, facile sanantur, ac illis maximâ „ cum utilitate, postquam, quæ prius adhiberi debent, remedia in usum tracta sunt, datur „ infusio succi Japonici, cui parva Laudani „ quantitas addita est. In febribus infusio Corticis Peruviani in multis casibus, etiam antequam intermissio observatur, necessario dari „ debet, & post finitum paroxysmum hunc Corticem damus in substantiâ ad tres vel quatuor „ uncias in 24 horarum spatium. In tribus casibus adeo violentis vomitibus, ac alvi fluxibus biliosis una cum febre ægros afflictos „ vidi, ut absolute iis impossibile esset, quidquid etiam ageretur, Corticem assumptum „ retinere, atque hi, licet omnes valde robusti essent, circiter intra 48 horarum spatium „ moriebantur ”.

Hæc & reliqua, quæ de febribus in insulâ

Jamai-

Jamaica endemiis scripsit, luculenter demonstrant, quam diligens fuerit, & quantam adhibuerit attentionem. Certe erat vir admodum sagax, ac ingeniosus, & optimus Naturæ observator, pluraque adhuc observasset, majorique reliquis hominibus fuisset utilitati, nisi impedivisset ejus valetudo. In Epistolâ, quam scripsit *Kingstoni* in insulâ *Jamaica* ad Medicum SIMMONS die 18 mensis Februarii anni 1781, sequentia de se ipso refert.

„ Adversa valetudo, quacum luctari debui, ex
 „ quo huc veni, me impedivit, quo minus tan-
 „ tum, ac munus, quo fungor, mihi permit-
 „ teret, profecerim. Veruntamen tanquam
 „ valetudinarius satis bene me habui, imo hic
 „ meæ valetudinis status quodammodo, ut ita
 „ dicam, me præservat contra morbos pericu-
 „ losiores, quibus ii, qui meliori fruuntur sa-
 „ nitate, & robustiori corpore gaudent, in
 „ hocce climate præcipue expositi observan-
 „ tur ”.

„ Morbus, quo laboro, tussis est, qua, uti
 „ reminisci poteris, jam eram afflictus, cum
 „ adhuc *Londini* degerem. Summa temperan-
 „ tia, & exactissima vivendi norma, una cum
 „ nonnullis medicamentis, meam non melio-
 „ rem reddere potuerunt sanitatem. Cum me
 „ mari credideram, in initio meliori fruebar
 „ sanitate, verum salutares itineris effectus cito
 „ malo corporis habitu vincebantur; ita ut

„ mor-

„ morbus pejor fieret. Calor, qui in hacce
 „ insula nimius est, venti validi, qui indies
 „ hic observantur, ex septentrione flantes ven-
 „ ti, qui noctu percipiuntur, mihi non bene
 „ conveniunt, præcipue in urbe *Kingston*, ubi
 „ in Thermometro Mercurius sæpe ad gradum
 „ 92^{dum} adscendit, etiamsi sit suspensum in
 „ umbrâ: in interioribus autem hujus insulæ
 „ partibus, & in septentrionali ejus parte,
 „ plerumque gradum monstrat 75^{tum}; ita ut,
 „ quicumque liber est, hic vivere possit in tali
 „ aëris, qualem desiderat, temperie. Nuper sex
 „ hebdomades transegi in septentrionali hujus
 „ Insulæ parte, ubi aër tam temperatus, ac salu-
 „ taris est, quam in *Angliâ* aut *Hiberniâ* tempore
 „ æstivo. Illic quavis horâ indies equo vel
 „ rhedâ vehi poteram, sed in urbe *Kingston*
 „ solem perferre non possum inde ab horâ
 „ octavâ matutinâ usque ad quintam post meri-
 „ diem, idque vel in hoc mense, cum Tu ve-
 „ risimiliter *Londini* percipis frigus glaciale, ac
 „ nivem vides. Per quatuor menses ægrorum
 „ curam fere nullam habere potui, cum meæ
 „ ipsius valetudinis curam præcipue & unice
 „ gerere debuerim. Duobus tantummodo fe-
 „ bre flavâ laborantibus ægris medicinam feci,
 „ atque hi sunt mortui. Hæc febris nunc
 „ multo rarius observatur, quam antea”.

Cum autem ejus valetudo paulatim infirmior
 redderetur, venia illi data est in *Angliam* re-
 deun-

deundi æstate anni 1781: igitur iter huc versus aggressus, mense Augusti ejusdem anni ad nos veniebat, ac statim urbem *Bristolium* petebat. Postquam illuc venerat, multo melius se habebat; viribus multo majoribus gaudebat, ac tussis illi parum afferebat incommodi; rus dein petebat, & in amœnâ villâ aliquot milliaria ab illa urbe distante duas circiter hebdomades degebat, ibique caprilli lactis fero utebatur; aquam dein rursus bibebat *Bristoliensem*.

Verum non diu durabat melior hic valetudinis status. Mense Octobri *Londinum* revertebatur admodum emaciatus, admodum anhelus, tussi perpetuâ vexatus, ac febre hecticâ laborans. Plures dein hebdomades degebat in amœno pago, ad Fluvii *Tamesis* ripam sito, *Richmond* dicto, decem circiter milliaria *Londino* distante. Ibi manebat usque ad initium anni 1782, tunc rursus *Londinum* petens, qua in urbe degebat usque ad finem mensis Aprilis. Verum, licet vires ejus admodum essent exiguæ, & ne vel commodæ rhedæ motum absque magnâ defatigatione ferre posset, nunc consilium capiebat in patriam, *Hiberniam* videlicet, redeundi. Plures nempe jam hebdomades diarrhœâ laboraverat, & persuasum sibi habebat, iter maritimum admodum salubre ipsi futurum.

Quotidie pauca tantum milliaria progressus quarto die veniebat in urbem *Reading*, 39 mil-
lia.

liaria *Londino* distantem, ac sitam in viâ, quâ itur *Bristolium*, in qua urbe navem, *Hiberniam* petentem, conscendere volebat. Verum, cum in illa urbe esset, se adeo debilem sentiebat, ut mortem instare crederet. JOANNES MOORE, honestus civis *Readingensis*, cui per epistolam a Medico SIMMONS scriptam erat commendatus, in hac tristi conditione illum in hospitio publico inveniens curavit, ut in civis cujusdam domum transportaretur, in qua duo in illa urbe habitantes Medici TAYLOR & PELLET ejus curam summâ cum humanitate & assiduitate gesserunt, usque ad 16^{tum} diem mensis Maji, quando vitam cum morte mutavit. Cadaver ejus in hac urbe sepultum est.

Plures menses, ante mortem, adsueverat omni vesperâ laudano uti; ante ejus usum abjecto erat animo, & quasi viribus exhaustus; verum paucis, postquam illud assumpserat, minutis, color in facie floridus apparebat, ingeniose admodum loquebatur, ac multas horas erat hilaris, & contentus. Versus finem ejus vitæ effectus hic non percipiebatur, nisi magnam hujus remedii ingereret quantitatem. Hoc remedio ad mortem usque usus est.

Staturæ erat proceræ, boni habitus, ac humanus. In consortio ingenii acumen monstrabat, ac hilaris erat. Amicus erat integer, ac Religionis vim probe habebat perspectam. Romano-Catholicæ religionis principiis inde ab in-

fantiâ impertitus sincere, sed absque superstitione, mansit addictus. Paucis ante mortem diebus Dominum MOORE rogabat, vellet ipsi Romano-Catholicæ religioni addictum Sacerdotem mittere. Hoc Vir ille lubenter fecit, ac Sacerdos, postquam advenerat, Ægrum sacramento munivit; qui tunc se pacato esse animo professus, atque Amicum suum MOORE allocutus, „ *quidquid*, inquit, HUMEUS & alii, de hoc momento dixerunt, omnemque eorum Philosophiam vana esse, atque fidem in Deo solam me sustinere, & consolari, nunc experior”.

Reverendus Dominus JACOBUS BUTLER, titulo Archiepiscopi urbis *Casilie* in *Hiberniâ* insignitus (*), eum inter cariores amicos habebat, ac sæpissime literas ad illum dabat. Reverendus ille Vir, & morum probitate, & magnâ eruditione insignis, in literis ad Medicum SIMMONS datis non tantum amici mortem propinquam valde doluit, sed etiam multa ad vitam ejus pertinentia communicavit, e quibus hæc biographia concinnata est.

(*) Archiepiscopi & Episcopi, Romano-Catholicæ religioni addicti, qui in *Hiberniâ* habitant, sed a Magistratu tanquam tales non agnoscuntur, hoc titulo tantummodo insigniti dicuntur.

P R Æ F A T I O A U C T O R I S.

Hunc librum editurus, causas, quæ me ad eum publici juris faciendum impulerunt, memorare nolo: at necesse est, ut ipsius operis naturam paucis exponam.

Lectori ipse libri titulus indicabit, ex duabus eum partibus constare: quarum una casus spectat medicinales, ex diario Valetudinarii publici Edinburgensis selectos; altera notas, & animadversiones, in prælectionibus, quibus hi casus materiem præbuerunt, traditas.

Votis & desiderio multorum juvenum Edinburgi medicinæ operam dantium satisfacere cupiens, primus in hac urbe suscepi prælectiones habere super casus ægrorum, morbis chronicis laborantium. Quod institutum ut melius succederet, illis ægris, qui prælectionibus materiem suppeditarent, quos parvo numero requirebam, medicamenta gratis dare proposui. Sed multitudo egenorum quotidie sollicitantium, ut in hujus liberalitatis partem admitterentur, effecit, ut brevi post Va-

letudinarium publicum in urbe institueretur. In eo casus nonnulli adeo peculiare, tantique momenti nostris prælectionibus materiem præbuerunt, ut judicarem, eos non leviter prodesse posse, etiam ultra sphaeram, cui primitus destinati erant. Hoc igitur consilio selecti ex multis casus & observationes publico nunc examini subjiciuntur.

Casus ac relationes subsequentes, ut fideles factorum commentarii, eduntur. Equidem non dubito fore inter Lectores, qui nec singularitatem, nec utilitatem horum factorum tanti esse, putent, ut magnam attentionem mereantur. Sæpe dictum est, præcipue ab his, qui in medicinâ ratiocinationes theoreticas practicis observationibus præferunt, publicationem factorum solitariorum, quæ ad nullam generalem conclusionem ducunt, momenti admodum levis esse; atque hac de causâ non magis proficuum existimari posse, casus singulares edere, quam eos narrare, qui cuique in praxi quotidiana necessario occurrunt. Qui autem praxin suam, non iis, quæ imaginatio ardens suggerit, sed secundum facta, & usu
pro-

probata, dirigere studet, is profecto justam analogiam meræ speculationi anteponet. Quin immo devotissimus theoriæ fautor agnoscere debet, dum facta suæ opinionis basin constituunt, non nisi a factis ingeniosas suas conjecturas satis confirmari posse. Itaque, præctici, cujuscunque sint factionis, unanimi voto optare debent, ut facta accurate memoriæ tradantur, & omnibus innotescant. Et, si nonnunquam casus, vix attentionem digni, in publicum emissi sunt, multo certe magis dolendum est, plurima facta, quibus ars medica multum locupletari posset, quotidie perire, eorum propter negligentiam, quibus talia sese offerunt; vel, ad summum, uni tantum ac soli observatori, & angusto suorum amicorum circulo, prodesse; quum eorundem, si in lucem edita essent, utilitas multo latius pateret. Igitur mihi facta, ex quibus ipse aliquem in arte fructum percepi, publice narranti non videtur venia petenda; utique consilium, quo ducor, probatum iri confido.

Facta, quæ in hoc libro continentur, minutas præcipue symptomatum descriptiones,

morborumque progressus, & fideles effectus remedium relationes comprehendunt.

Sed observari æquum est, historias morborum tempore, quo ægri admittebantur, notatas, a me ipso non exaratas fuisse. Has etenim D. GUILIELMO BROWNE, ex agro Eboracensi, D. SAMUELI BYAM ATHILL, ex insula Antigua, D. CAROLO DARWIN, ex oppido Litchfield, acceptas refero; qui, dum medicinæ studio Edinburgi operam dabant, mihi, diversis temporibus, adjutorum munia in Valetudinario præstiterunt. Accurationem, qua præstantes hi Viri isto officio sunt perfuncti, Lectores ipsi velim æstiment. Ego hoc solummodo dicam, nisi maximam fiduciam in eorum judicio, & attentione, posuissem, me iis nunquam fuisse munus demandaturum, cujus rectâ functione mea fama multum nitebatur.

*In delineandâ cujusque casus historiâ, eos in univèrsum monui, primo, ut ægri conditionem, nullâ morbi ratione habitâ breviter enarrarent, memorando ætatem, sexum, temperamentum, vitæ genus, aliasque res, quæ
ejus*

ejus constitutionis naturam elucidare possent: dein, ut plenam darent descriptionem omnium symptomatum, quibus æger, cum suam narrabat historiam, laborabat: porro ut morbi progressum referrent; postea etiam causas remotas enumerarent, quæ ad morbum inducendum symbolam contulisse existimari possent: ac postremo, ut remedia ante admissionem sumpta, cum eorum effectibus, memorarent. Hic ordo, licet necessario propter casuum diversorum varietates, subinde mutari debuerit, tamen in universum, maximâ ex parte, observatus est.

In relationibus descriptioni casuum subnexis, quæ medendi consilia indicant, & pro historiæ continuatione haberi possunt, hanc fere viam tenui, ut primo obvios memorem effectus medicamentorum, quæ exhibita erant: deinde mutationes, quæ in symptomatibus contigerunt; post hæc nova phænomena, & principalium functionum conditionem; bisque expositis ultimo ad præscribenda transeam medicamenta, quæ morbi status tunc temporis indicare videbatur. Enimvero multum abest,

ut affirmem, hanc facta medica recensendi methodum reprehensionibus non obnoxiam esse. Sed tamen, super ea sæpius meditati, mihi semper visa est distinctam, & accuratam præbere notitiam earum rerum omnium, quas Medicorum maxime interest, tum de morbis, quorum singularis natura est, tum de effectibus remediorum, quæ nondum in frequenti usu sunt, cognoscere.

Sic explicato breviter ordine, quo facta sunt enarrata, proximum est, ut de methodo, qua animadversiones super his factis traditæ sunt, nonnulla dicam. Jam notatum est, has observationes primo sub formâ clinicarum, vel casualium, prælectionum prolatas fuisse; nunc vero in publicum prodeunt, eodem prope habitu, quo illis, qui me audire dignati sunt, traditæ fuerunt.

Sæpius in ea me esse sententiâ professus sum, quod vix ulla praxin medicam docendi methodus animo concipi possit, quæ ad utilium præceptionum communicationem magis accommodata sit, quam clinicarum, vel casualium, prælectionum. Equidem utilitates, ex iis

*redundantes, plurimum omnino pendent a
 præceptoris scientiâ & iudicii acumine. Et
 ut omnes, quos possunt, fructus proferant,
 non sufficit, amplissima medicinæ cognitio,
 experientiæ etiam diuturnæ juncta, sed in-
 super, attentio mentis indefessa & in propo-
 nendis observationibus iusta methodus necessa-
 riæ sunt. Enimvero innumerarum difficultatum,
 quibus medicina adhuc premitur, & meæ imbe-
 cillitatis conscius, satis prævideo, has observa-
 tiones non cuique lectori æque utiles apparitu-
 ras; atque minime dixerim, nostram metho-
 dum optimam esse, quæ excogitari potuisset.
 Si vero ponamus, Practici cujusque finem ul-
 timum esse, morbos cognoscere, atque curare
 posse, hunc scopum mearum observationum basin
 constituere, dicendum est. In his igitur,
 quæ de casibus particularibus notavi, præci-
 pue in votis erat, nomen, naturamque mor-
 bi designare; generalia indicare consilia, qui-
 bus curatio verisimillime perfici posset; ac re-
 media memorare, quæ maximam felicitis suc-
 cessus spem possent præbere. Sed cum sæpe
 opinio Practici de eventu morbi æque ejus fa-*

nam afficiat, ac iudicium, quod in eo tractando ostendit, quædam etiam de prognosi dicuntur, cuius fundamenta attentionem merentur magnam unius cuiusque, qui artem salutiferam exercet. Cum enim infaustus, qui non prævidebatur, eventus multum estimationi ejus nocebit, tum ex felici præsagio majorem sæpe famam, quam ex prudentissimâ medendi methodo reportabit.

Notandum autem est, me quoad prognosin in prælectionibus mentem magis aperuisse, quam in praxi fieri oporteret; & si meæ conjecturæ non semper bene fundatæ fuerunt, ad minimum, ut spero, ostendent, nihil certo concludendum esse, etiamsi adsit probabile iudicii ferendi fundamentum.

Sed, quamvis observationes de nomine, atque indole cuiusque morbi, de prognosi, & praxi, maximam operis partem constituent, tamen concedendum est, non raro alius generis observationes prolatas esse. Nonnunquam, datâ occasione, ex casibus particularibus, peculiaris doctrinæ argumenta deduxi, nec non conjecturas, quas nonnulli fortassis, ut ima-
gina-

ginationis commenta, spectabunt. Verumtamen spero, me tali occasione locutum esse, eacum diffidentiâ, quam rei obscuritas postulabat; & si mea opinio, de naturâ quorundam morborum, ac medicamentorum operatione, a dogmatibus, generaliter receptis, differat, reminisci oportet, ea etiam ipsa haud indubitabili esse evidentiâ fundata. Meræ opiniones, licet non omnino veritate innixæ, ad praxin ducere possunt, quæ artem medicam promovere valet; ac suppositiones, quæ nunc conjecturæ habentur, in posterum tamen observationibus confirmari possunt. Hæ igitur, in quantum nos a legitima praxi non detorquent, attentionem merentur; & spero, mihi non amplius necessarium fore, tales proferendi veniam rogare.

Dato brevi hoc operis conspectu, restat, ut Lectores, seriâ eorum, quæ continet, inittä consideratione, de eo iudicium ferant. Hoc me iudicium posthæc quadantenus determinabit; & si hic tomus ea benignitate receptus fuerit, ut credere mihi liceat, eum in me-

dici-

XXVIII P R Æ F A T I O

dicinâ versatis non ingratum fuisse, quando materiem notatu dignam colligendi data fuerit occasio, alterum fortasse publico examini submittam.

Edinb. 1 Oct.

1777.

E L E N C H U S.

- CASUS I. Observationes de Epilepsiâ, usu Cupri
Ammoniaci sanatâ - - - Pag. 1.
- II. Observationes de tumore abdomi-
nis, dubiæ indolis, feliciter termi-
nato. - - - - - 15.
- III. Observationes de quodam cutis mor-
bo, externo Mercurii Sublimati
Corrosivi usu feliciter sanato. - 24.
- IV. Observationes de affectione Rheu-
maticâ, usu Elixirii Guajacini vola-
tilis sanatâ. - - - - - 32.
- V. Observationes de Catarrho chroni-
co. - - - - - 43.
- VI. Observationes de hepatis morbo,
Mercurialibus medicamentis tracta-
to. - - - - - 52.
- VII. Historia Efflorescentiæ Petechialis
absque symptomatibus febrilibus
feliciter sanatæ. - - - 63.
- VIII. Observationes de cancrofâ qua-
dam affectione in mammâ, in qua
Electricitas fuit tentata. - - - 75.
- IX. Observationes de Hæmorrhoidi-
bus. - - - - - 83.

CASUS X. Observationes de Menorrhagiâ, Cortice Peruviano tractatâ. 91

— XI. Observationes de Amenorrhœâ, Electricitate sanatâ. 105.

— XII. Observationes de Tineâ Capitis, externâ Mercurii Corrosivi Sublimati, & Æruginis, applicatione, curatâ. 114.

— XIII. Observationes de symptomatibus anomalis, a Febre Intermittente orientibus, Cortice Peruviano tractatis. 124.

— XIV. Observationes de Dysphagiâ, Electricitate curatâ. 132

— XV. Observationes de Paralyfi, Electricitate tractatâ. 142.

— XVI. Observationes de Diarrhœâ cum dejectionibus sanguinolentis, diversis adstringentibus tractatâ. 148.

— XVII. Observationes de Gonorrhœâ venereâ, cum examine, num ex eadem materiâ contagiosâ, quæ Syphilidem producit, Gonorrhœa pendeat, an ex aliâ diversi generis. 155.

CASUS XVIII. Observationes de Hydrocephalo
 cranii. - - - 176.

— XIX. Observationes de quodam casu,
 in quo peculiaris morbosa sensi-
 bilitas unius Manus occurrit. 187.

— XX. Observationes de Convulsionibus,
 pilulis Cæruleis sanatis. - 196

— XXI. Observationes de gravibus inte-
 stinorum doloribus periodicis,
 usu Pilularum Gummofarum sa-
 natis. - - - 206.

— XXII. Observationes de pertinaci Affe-
 ctione Cutaneâ, ad Genus Le-
 præ pertinente. - - 213

— XXIII. Observationes de Hæmoptysi. 224.

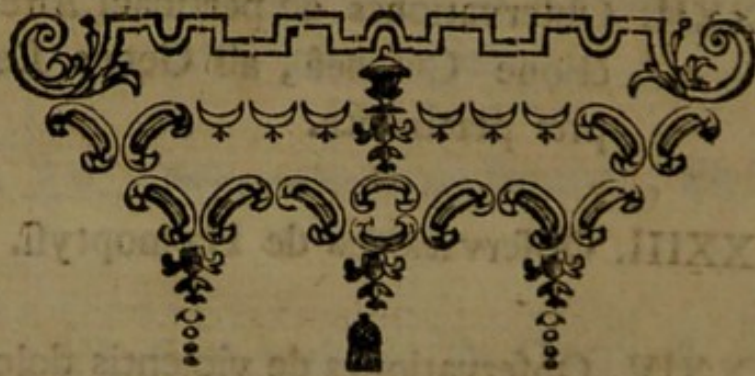
— XXIV. Observationes de violentis dolo-
 ribus Ventriculi & Intestinorum,
 ex flatibus ortis, ac usu Afæ
 Foetidæ sanatis. - - 237.

— XXV. Observationes de Lumbricis in
 tubo intestinali nidulantibus, Ca-
 lomelane & Tincturâ Jalappæ
 eliminatis. - - - 245.

CASUS XXVI. Observatio de Verme, ex Tæ-
 niarum genere, quinquaginta cir-
 citer pollices longo, e canali
 intestinali radice Filicis maris pul-
 verifatâ, dato dein cathartico,
 eliminato. - - - 250

Oratio de Laudibus GULIELMI HARVÆI. - 259.

Observationes de Febris Remittentibus in
 Indiâ Occidentali Endemiis, factæ a D.
 RYAN. - - - 277

CASUS MEDICINALES

C U M

ANIMADVERSIONIBUS PRACTICIS.

C A S U S I.

*Observationes de Epilepsia, usu Cupri Ammoniaci
sanata.*

JACOBUS LIND, puer undecimum circiter
ætatis annum agens, in valetudinarium admis-
sus die 7°. Novembris 1776, colore decoro, ha-
bitu macilento, ac forma gracili, insultibus epilep-
ticis laborat, qui, semel plerumque singulis heb-
domadibus recurrentes, nullam periodum certam
tenent. Sub insultu sensus sunt aboliti: graves
patitur pedum, ac brachiorum, convulsiones:
& spumas ex ore movet. Hoc in statu per semihor-
ram propemodum manere solet. Tunc quasi
ex somno expergiscitur, atque de levi capi-
tis dolore queritur, omnium, quæ modo passus
erat, inscius. Pulsus 108; alvus regularis; lin-
gua humida; appetitus naturalis.

Hi paroxysmi quatuor circiter abhinc annis inceperunt, & iisdem propemodum phænomenis, quibus in præsentiarum sunt, inde ab initio stipati erant; sed in principio rarius, & minori sævitia, recurrebant.

Nullam causam particularem noſſit, cui adſcribi poſſent. Sed conſtanter habitavit in eadem domo cum matre ſua, quæ diu ſimiles affectiones perpeſa eſt, atque ſemper in eodem cum illa lecto decubuit.

Nulla adhuc data ſunt medicamenta, ad hoc malum curandum.

Capiat pilulam cæruleam unam ſingulis noctibus cubitum iturus.

Die 16to Novembris. Primæ pilularum doſes ei aliquam ægritudinem creârunt, at nullum unquam vomitum. Unum tantum habuit paroxysmum, ex quo pilulas ſumere cœpit; qui tamen fere gravior, utique pertinacior ſolitis fuit.

Animadverſiones in hunc Caſum die 30^{imo} Novembris propoſitæ.

Hic puer morbo laborat, qui multis titulis ei ſimilis eſt, quo mater, cujus etiam curam nunc gerimus, affecta eſt. Vix dubitamus, morbum ejus *Epilepſiam* nuncupare. Hujus rei plenam fere evidentiam præbent motus convulſivi, qui paroxysmos, certis intervallis repetitos, comitantur. Equidem certum eſt, in paroxysmis hystericis, qui procul dubio morbum indolis valde

di-

diversæ constituunt, phænomena quòdammodo similia occurrere; & sane aliquando perdifficile est inter hos morbos discrimen statuere; sed in hoc casu vix datur, credo, dubii locus. Ab ipso Ægri sexu quadantenus colligere licet, morbum esse epilepticum. Virilis enim Sexus, quamvis non nunquam, tamen raro, Hysteriæ obnoxius est. Præterea, multa symptomata, familiariter Hysteriam comitantia, præsertim tubi intestinalis affectiones, hic defunt. Æger sensum pilæ, gulam versus rotantis, vel *globi*, ut dicitur, *hysterici*, quod a multis symptomata hujus morbi pathognomonicum habetur, nunquam expertus est. In paroxysmis spumæ ex ore moventur, quod, licet parvi esse momenti videatur, raro tamen, vel nunquam genuinis paroxysmis hystericeis supervenit. At plenaria sensuum abolitio, quæ paroxysmos comitatur, symptoma est, quod præ cæteris jam recensitis hunc morbum perfecte distinguit. A paroxysmis liberatus, conscius non est eorum, quæ sibi contigerunt. Ex alterâ parte, in paroxysmis hystericeis, quamvis ægri loquelâ priventur, vident tamen, quæ circum circa accidunt; audiunt, quæ dicuntur, & præterita reminiscuntur. Ex his igitur simul sumptis hunc ægrum Epilepsia laborare, pronuncio.

Sponte nunc quæstio se offert: Cuinam causæ hæc Epilepsia tribuenda sit? Ægrum eam a matre accepisse præsumitur, quæ quippe diu

simili morbo laboravit, antequam pueri morbus incepit. Sed, licet hinc probabile sit, morbum a matre provenisse, dubitandi tamen locus est de modo, quo iste transitus sit factus. Epilepsiam hæreditariam esse ab omnibus conceditur; atque plurimi etiam contendunt, eam inter illos morbos, qui contagione propagantur, locum mereri. Itaque inquirendum est, utrum hujus ægri morbus alteri ex his causis adscribendus sit; an vero sit similis, a neutra eum profectum esse?

Multa obstant, quominus supponere possimus, in hoc casu morbum hunc hæreditarium esse. Certiores quippe facti sumus, nullum ex ejus cognatis tali malo laborasse: ac mater ejus in hunc morbum incidisse dicitur ex violenta animi agitatione, nata ex subita morte mariti, quæ, demum aliquot annis post hunc filium natum elapsis, accidit.

Epilepsiam morbum esse indolis revera contagiosæ, qui scilicet contactu propagari possit, opinio est, quæ, quoad video, nullo probabili argumento sustentatur. Sed bene notum est, morbos naturæ contagiosæ nequaquam participes cum iis, qui delicatulo sunt corporis habitu, *imitatione*, ut ita dicam, facile communicari. In Hysteriâ hujus rei notabile exemplum habemus. Quando enim plures hoc morbo laborantes in eodem conclavi intra nosocomium detinentur, observari solet, unius pa-

roxys-

roxysmo insultum alterius excitari ; atqui vero quod Hysteriæ respectu obtinet, idem facile credi potest valere in Epilepsia, cujus paroxysmi scenam multo terribiliorem exhibent.

Itaque hujus ægri morbum, non ut sequelam infectionis, ex decubitu in eodem cum matre lecto tractæ, considerari vellem, sed ex frequenti, quam habuit, occasione matrem paroxysmis conflictatam videndi profectum. Neque hoc primum est exemplum, quod mihi verisimilem fecit opinionem, Epilepsiam in corporibus delicatis simili etiam causæ adscribi debere. Haud multis abhinc mensibus, in Regio Nosocomio ægris medicinam faciens, casum vidi, quem præclarum hujus rei documentum esse putavi.

Prognosis, quam in hoc casu facere ausim, minus ominosa est, quam plerumque in Epilepsia fieri solet; attamen nihilominus fatendum est, me nequaquam certa spe curationis perficiendæ lactari. Verum quidem est, Epilepsiam, etiam cum levisima sit, nunquam non refractarium morbum esse; attamen nullam hic video causam, unde imminens periculum timeatur. Pro certo quidem haberi non potest, ægrum Epilepsia laborantem in proximo paroxysmo vitam cum morte non commutaturum; sed in universum ad hos morbos pertinet, qui plus terroris, quam veri periculi, afferunt; atque nonnunquam per totum vitæ, etiam valde pro-

tractæ, cursum majori, quam in præfenti casu, sævitiâ excurrit. Præterea, cum morbus sit, qui aliquando saltem sanari potuit; æque magnam in hoc casu, ac in pluribus aliis, spem successus habere possumus. Nihil certe nobis credere suadet, ejus morbum a causa aliqua fixâ & immobili provenisse; &, quum hicce puer nunc ejus sit ætatis, ut multæ illi subeundæ sint mutationes, ab his solum, etiam absque remediorum auxilio, effectus sperare licet, ad ejus mobilitatem imminuendam idoneos. Imo non despero, morbum ejus, bona tractatum methodo, si non sanari, certe mitiorem reddi, posse.

Sanari hunc ægrum, hoc in statu, duobus posse modis, credo; amovendo scilicet causam excitantem, vel mutando vis nerveæ statum ita, ut causa excitans pristinos edere effectus desinat.

Posteriori modo hunc ægrum curare aggressus potentissimum, quod mihi notum est, tonicum præscripsi; *Cuprum*, nempe, *Ammoniacum*. Hoc remedium in Epilepsia ab aliquo tempore multis in usu fuit, & plures credunt, in variis id casibus, magno cum fructu adhibitum fuisse. In hoc igitur Epilepsia casu, quem non plane insanabilem esse puto, id experiri, ac justo submittere examini, cupio: &, quò certius ejus effectus nobis innotescant, ei nullum aliud medicamentum adjungam. Sed, ut
aliæ

aliæ cupri præparationes, hæc etiam magnis viribus prædita est; ac propterea magnâ curâ administrari debet, ab exigua dosi initium faciendo, ac dein dosin gradatim augendo, quoad æger ferendo sit; ut scilicet videre possimus, quanta sit adversus hunc morbum in hoc remedio vis.

Si hoc medicamentum, tali instituto periculo, votis non responderit; animus est, ei aliud adjungere, quod aliquatenus ejusdem esse naturæ puto, *Flores* scilicet, vel potius *Calcem Zinci*. Auctoritate Cl. ODIER, Medici *Genevensis*, fretus, hoc experimentum faciam. Ille, scilicet, cum utrumque remedium, seorsim adhibitum, sperato caruerat successu, a tali combinatione, se bonos vidisse effectus, putat, & quod quodammodo peculiare videri potest, observavit, non necessarium esse, alterutrius dosin imminuere; ex ejus quippe observationibus liquet, ægrum absque ulla molestia, utriusque remedii, invicem mixti, eandem quantitatem ferre potuisse, quam ferre potuisset, si unum ex his duobus seorsim assumpserat.

Etiam si vero utraque hæc medicamenta frustra fuerint adhibita, omnem tamen spem hunc ægrum sanandi non abjiciam; nam eadem remedia, in proVectiori ætate adhibita, hunc morbum forte debellare poterunt; & si nunc, post rite institutum experimentum, bono carent successu, *Corticem Peruvianum* & *Balneum fri-*

gidum tentare licebit. Quodsi hæc omnia nullum afferant levamen, omnis mihi spes ablata erit, fore ut huic ægro nunc utilis sim, quamvis tamen minime dixerim, eum posthac non sanatum iri. Sed, qualem hic casus exitum habitura sit, majori forsitan jure dici poterit, quando experimenta jam proposita instituerimus.

Ejusdem Casus Continuatio.

Die 30mo Novembris. Nullam habuit ægritudinem ex pilularum continuatione; & nunc paroxysmi ejus minus sunt frequentes, neque iisdem, quibus antea, de causis oriuntur.

Capiat pilulas cæruleas duas omni vespere & pilulam unam omni mane.

Die 14to Decembris. Nullum ad hunc usque diem paroxysmum habuit, quamvis per aliquot dies pilulas intermiserit. Cæterum secunda fruitur Valetudine, ac inter dormiendum ab insultibus epilepticis liber est, quibus frequenter antea afficiebatur.

Continuentur pilulæ cæruleæ, sed capiat unam solummodo singulis noctibus cubitum iturus.

Die 21mo Decembris. Pilulam singulis noctibus assidue sumpsit, & adhuc a paroxysmo liber permanet.

Continuentur pilulæ cæruleæ, ut antea.

Die 28vo Decembris. Ne vel minimum quidem signum convulsionum, quos passus fuerat antea, se manifestat; sed post ultimam pilulam

jam assumptam vomitus supervenit, ac exinde de appetitus defectu queritur.

Intermittantur pilulae caeruleae, & capiat pulveris Corticis Peruviani scrupulum unum omni vespere & mane.

Die 4to Januarii. Nulli huc usque epileptici insultus se manifestant, &, ex quo pilulas caeruleas non amplius asumpsit, nullam passus est aegritudinem. Dimittatur.

Animadversiones in hunc Casum die 11mo Januarii propositae.

Supra jam dixi, hujus aegri morbum Epilepsiam esse, & eam a matre contractam posui, eadem ratione, qua alii morbi nervosi, imitatione scilicet. Ex quo morbum tractare coepi, nihil me meam de eo opinionem mutare coegit, quamvis tamen agnoscere debeam, eum multo melius cessisse, quam sperare potueram nam nullum novi remedium, cui in hujus mali cura multum confidere possumus, & propterea, in omni casu eventus admodum fit incertus, oportet.

Observavi autem jam antea, me Epilepsiam hoc in casu multo sanabiliorem credere, quam in multis aliis casibus, & quidem propter causam, quam hic morbo huic originem praebuisse putabam: felicem quoque eventum expectavi, praecipue quia supponebam, hujus aegri morbum nullo malo topico sustentari. Haec spes jam fatis superque adimpleta est; nam hic aeger,

si non perfecte est sanatus, morbi saltem inducias multo citius, quam exspectaveram, expertus est: non tantum a paroxysmis, qui statuto tempore cæteroquin recurrere solebant, liber mansit, sed etiam causis, quæ eos quondam accersebant, expositus haud amplius afficitur. Præterea ejus constitutionem magnam subiisse mutationem, inde patet, quod ab insultibus epilepticis liber dormit; hoc enim, ut opinor, indubitatum suppeditat diminutæ irritabilitatis argumentum.

Rebus sic se habentibus, ejus ad nos accessum non amplius necessarium fore existimavi: at tamen inde concludi non debet, me eum perfecte curatum credere; neque mirum mihi videretur, si eum iterum insultibus epilepticis affectum audirem; præsertim, cum adhuc causæ eidem occasionali, quæ eos primo excitavit, expositus maneat. Spes autem magna mihi superest, hoc non factum iri, præcipue si mater ejus, meum observans consilium, eum ad aliquam a se distantiam dimiserit.

Duobus modis curationem hujus morbi tentari posse, observavi: vel enim causam excitantem amovere conamur; vel talem in vi nervea mutationem inducere, ut, quamvis causæ excitantes maneat, pristinum tamen producere effectum non amplius possint. Posteriori modo sæpissime epilepticis levamen allatum puto. Multa phænomena verisimile reddunt, quendam mobilitatis
in

in vi nervea, & irritabilitatis in fibris motricibus, gradum adesse debere, ut insultus epileptici se manifestare possint, vel tunc etiam, quando morbus ex certo quodam corporis male affecto loco ortum ducere videtur. Hinc varia tonica remedia levamen attulerunt etiam tunc, cum Epilepsia ab exostosi intra cranium erat excitata. Hoc igitur in genere certum credens ægri hujus curationem hoc modo suscepi, neque unquam me postea poenituit, me hanc viam fuisse ingressum.

Statim dabam huic ægro *pilulas cæruleas*, secundum novam formulam pharmacopœæ *Edinburgensis* præparatas. Necesse autem non est observare, cupri præparationem eam harum pilularum partem constituere, quæ sola agendi vires possidet; & hic metallum hoc tam mite esse, ut forte nunquam mitius reddi possit.

Cupri in medicinâ usus antiquissimus esse videtur. Quoad ejus, quam optimam novi, historiam, vos possum relegare ad inauguralem dissertationem *De Cupro*, viginti circiter abhinc annis, in Universitate *Edinburgensi*, a RUSSELIO defensam. In statu puro metallico nullam, præter mechanicam, vim in corpore humano exferere potest. Sed scimus, varias ejus præparationes, squamas scilicet, æruginem, & similia, externe, etiam tempore HIPPOCRATIS, adhibitas fuisse. Interne autem sumptum, pro veneno diu habitum est. Nec profecto absque ratione, nam hoc metallum
tam

tam valide stimulat, ut nulla fere ex eo facta præparatio vel parva dosi adhibere liceat; & hoc quidem præcipue de ærugine valet. Attamen in forma salina non semper æque violentos edit effectus, neque semper æque valide corpus afficit. Quoniam, quando externe adhibetur, adstringendi vi pollet, etiam hac vi, quando interne adhibebatur, præditum fore metallum hoc, concludebatur.

Experientia autem constat, ex omnibus cupri præparatis, ea, quæ cum salibus neutris, & præcipue cum salibus ammoniacalibus fiunt, minima vi venenata prædita esse. Neque a vero alienum est, remedium a D. BOYLEO inventum, sub titulo *Entis Veneris* hujus esse generis. Huic remedio magnas egregius ille Vir tribuit laudes, & in omnibus morbis, a laxitate totius corporis ortum ducentibus, illud maximopere commendat. Ex quo viguit BOYLEUS, cuprum ammoniacum Practicis commendatum fuit a pluribus in Germania scriptoribus, & varia de hac re scripta in *Actis Academiae Regiæ Berolinensis*, & in *Ephemeridibus Germanicis*, videri possunt. Postquam hæc edita fuerunt, sæpe adversus Epilepsiam usitatum est hoc remedium, ejusque usum optatus non raro successus fuit secutus. Non quidem existimandum est, nos unquam remedium inventuros, in unoquoque Epilepsiæ casu efficax; ast magni tamen est mo-

men-

menti, tale possidere, quod, in quibusdam casibus votis respondebit.

Hoc remedio in pluribus aliis casibus usus sum. In eorum quibusdam ab eo aliquid provenisse commodi, non dixerim; in aliis autem, bonos illud manifesto attulisse effectus, puto. Nullus tamen (quod agnoscere debeo) in mea praxi mihi casus occurrit, in quo tantum emolumenti, ac in modo enarrato casu, exinde mihi videre licuit. Non autem hoc ideo dictum volo, acsi crederem, illud nunquam meliorem adhuc successum habuisse; nam in dissertatione a RUSSELIO conscripta, cujus paulo ante mentionem feci, narratur casus, quod ad circumstantias attinet, multo pertinacior. Remedium tunc per longum temporis spatium dabatur, & in magna quidem quantitate, nonnunquam etiam ad grana novem ter in die, & hoc quidem non solum absque malo eventu, sed vel optimo cum successu.

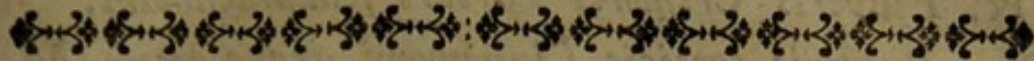
Cuprum tamen Ammoniacum, ob stimulantem, qua gaudet, vim, inter illa medicamenta referendum esse puto, quæ semper parva in principio dosi danda sunt. Itaque huic meo ægro unam tantum pilulam initio præscripsi; (una autem *pilula cærulea* solummodo continet *semigranum cupri*); hæc dosi mane & vespere repetebatur. In initio levem hæc ægritudinem induxit, sed cum nec vomitus nec ventris fluxus adesset, cito dosin vespertinam
du-

duplicare ausus fui; nam, observari potest,
 medicamenta hujus generis, vespere data, mul-
 to minus ægritudinem inducere, quam si jejuno
 ventriculo sumuntur. Dum medicamentum
 hac quantitate asumpsit, insultus epileptici sensim
 minus illum adoriebantur, & haud longo post
 tempore penitus evanuerunt: hæcque causa fuit,
 quare dosin non tantum non majorem feci, sed
 e contrario illam minorem reddere necessarium
 duxi. Cum vero, postquam hoc feceram, ta-
 men aliqua adhuc remaneret suspicio, fore ut
 vomitum excitaret, ab hoc medicamento plane
 destiti. Ne autem simul & semel tonicum ac po-
 tens remedium plane omitterem, ei Corticem Pe-
 ruvianum substitui; & hoc per aliquod tempus
 continuato, cum insultus epileptici non amplius
 viderentur timendi, haud necessarium esse judi-
 cavi, ægri nomen in albo nostro diutius retinere.
 Idcirco eum dimisi, & pergratum mihi erit au-
 dire, eum ab hoc morbo semper immunem
 mansisse.

Sequela.

Hic æger brevi, postquam ex Valetudinario
 dimissus erat, maternam domum reliquit, &
 plures menses absque vel minimis pristini morbi
 signis fuit; at circa Junii medium iterum
 ad matrem reversus est, ut cum ea habitaret,
 haud multis autem post hebdomadibus, insultus
 eum epilepticus adoriebatur, qui tamen nun-
 quam rediit, quamvis duo exinde menses elapsi
 sint

sint, & quamvis insultus, quibus affligitur mater ejus, quacum adhuc degit, æque sint, ac antea, frequentes.

CASUS II.

Observationes de Tumore Abdominis, dubiæ indolis, feliciter terminato.

MR. puella, septem fere annos nata, in valetudinarium admisa die 8vo Novembris 1776, tumore abdominis valde magno, & tenso, laborat; de magna etiam siti queritur, & appetitus multum diminutus est. Nullus occurrit in alia corporis parte tumor. Noctu valde inquieta est, nec bene dormit, doloribus, abdomen infestantibus, frequenter vexata; & aliquando etiam nares fricare observatur. Respiratio solito difficilior est. Urina parca; lingua munda; cutis humida; alvus regularis.

Tumor abdominis primo apparuit annis circiter abhinc quinque, & exinde pedetentim increvit. Quatuor circiter annis post hujus initium febre corripiebatur, per cujus decursum quatuor vermes teretes ejecit, qualem etiam duobus abhinc mensibus alvo excrevit. De siti semper inde a tempore, quo ablactata fuit, quæsta est.

Nullæ illi notæ sunt causæ, quibus morbus
ad-

adscribi potest: quibusdam medicamentis usa est, sed, qualia erant, nescit, & ab iis nullum levamen accepit.

℞. *Pulveris Cremoris Tartari semidrachmam.*

Pulveris corticis Cinnamomi grana decem. M.

Capiat dosin hujusmodi quarta quaque hora.

Die 16to Novembris. Pulveres, quos statuto tempore sumpfit, nullam catharsin induxerunt: sed paulo majorem illa urinæ quantitatem excrevit. Tumor abdominis nihil imminutus est, nec sitis illam minus vexat; sed appetitus tamen aliquantum restauratus est; alvus naturalis; pulsus 120.

Continuetur pulvis Cremoris Tartari, ut antea, &

℞. *Calomelanos grana tria,*

Pulverisradicis Scillæ exsiccatae scrupulum unum,

Saponis Hispanici drachmam unam,

Syrupi simplicis quantum sufficit, ut fiat massa,

dividenda in pilulas granorum quinque.

Capiat pilulam unam omni nocte sub horam somni.

Die 23^{tio} Novembris. Pilulæ nec vomitum, nec ullam notabilem ægritudinem intulerunt. Sed quotidie per aliquod jam tempus alvum sæpius deponere debuit, non sine sævis torminibus, & hoc usui pulverum adscribit. Urinæ non majorem inde a 16to die hujus mensis quantitatem excrevit. Minus appetit, & tumor abdominis nihil est imminutus. Pulsus 100; sitis aliquanto mitior.

*Capiat dosin pulveris Cremoris Tartari omni mane
& pilulam Scilliticam omni nocte.*

Die 30mo Novembris. Alvinæ dejectiones liquidæ aliquot dies non tam frequenter illam turbant, & in univèrsam quinque propemodum libras urinæ viginti quatuor horarum spatio reddidit. Abdominis tumor singulo mane aliquantum fuit imminutus, sed iterum noctem versus increfcit. Minor fuit hoc mane, quam fuerat per aliquot annos. Sitis levior; appetitus melior. Pulsus 96.

Continuentur Medicamenta ut antea.

*Animadverfiones in hunc Cafum die 7mo Decembris
propositæ.*

Hujus ægræ morbus, mea quidem fententia, haud omni dubio vacat. Multa certe hîc occurrunt fymptomata, quæ pro fignis pathognomonicis hydropis habentur, imo ex tumore abdominis, difficultate respirandi, fiti, & parca urinæ excretionè, concludere poffemus, eam afficite laborare; & rem revera fic fefe habere, fere credo; fed fymptoma tamen valde effentiale hic non observatur; fcilicet hunc abdominis tumorem nulla evidens comitatur fluctuatio, quæ conftanter fere percipitur, quando abdominis tumor ab aqua trahit originem, vel etiam quando fluidum aliquod aliud, fanguis, nempe, pus, vel aliquid fimile in abdominis cavitatem effufa funt. Abfentia igitur fluctuationis nos ad inquirendum ducit, quatenus fufpicari liceat, hanc intumefcentiam ab aliqua alia caufa

pendere: & eo magis tali scrutinio locus est, cum nullum sit indicium aquæ in aliqua alia corporis parte effusæ. Genuinus quidem ascites existere potest, & frequenter revera existit; sed tamen plerumque aliis hydropis symptomatibus comitatur.

Sponte hic sese offerunt duæ aliæ conjecturæ circa hujus tumoris causam. Aliquando nimirum tumores, specie huic similes, a solida materie oriuntur. Sed, quo minus hæc conjectura hic loci in censum venire possit, duæ objectiones insuperabiles prohibent. Prima a morbi progressu deduci potest. Quando nimirum tumor abdominis a solida materia originem ducit, in puncto quodam certo fere semper initium sumit, & inde ad alias abdominis partes sensim extenditur: at in hoc casu, licet tumor gradatim creverit, æquabiliter tamen totum abdomen occupavit, & nulla particularis topica durities unquam detecta fuit. Præterea tumores a solida materia pendentes subitis mutationibus non sunt obnoxii, & in nostrâ tamen ægra tales mutationes sunt observatæ: quapropter tumoris origo solidæ cuidam materiæ nullo fere fundamento adscribi potest.

Altera conjectura hæc est, *tumor hicce ab aëre forte oritur*, hoc est, *ægra forsitan Tympanitide laborat*. Sed hujus etiam morbi quædam ex præcipuis symptomatibus absunt. Nullus, verbi gratia, ex percusso abdomine sonus percipitur

tur, nullum adest emissis flatibus levamen. Igitur mihi quam maxime probabile videtur, hunc tumorem aquæ originem debere. Fluctuationis absentia a diversis circumstantiis provenire potest, uti ab integumentis, vel visceribus, quodam modo affectis, vel ab aqua hydatidibus inclusa: fitis certe & parca urinæ excretio hydropem ægræ hujus morbum esse, mihi fere persuadent; sed tamen non mirum mihi videbitur, si, complicatam faciem præ se ferens, nec aquæ, nec aëri prorsus, sed huic æque atque illi adscribendus sit.

In hoc ambiguo rerum statu, prognosin valde propitiam dare nollem. Sua quidem juvenus ægræ aliquantum favet; magis autem adhuc hoc, quod ab aucta urinæ copia levamen, saltem ad tempus, percepit. At, his exceptis, cætera fere omnia sunt infœusta.

Dum morbi naturam nequaquam perspectam habemus, aliqua certe ratio est, topicum malum timendi; & ob dolorem abdominis, de quo queritur, nihil boni possumus prædicere; imo ob morbi durationem, eum pertinacis esse indolis concludere licet. Quamvis enim septem fere annos nata sit, quinque tamen jam anni sunt elapsi, ex quo morbus hic observatus est; imo eum jam maturius multo incepisse quædam indicant; nam sitim, qua vexabatur, ex quo ab lactata fuit, ut hujus morbi symptoma considerare licet. Hisce omnibus adhuc accedit, ejus

morbum jam multis remediis restitisse. Si itaque cito feliciterque sanari poterit, hoc præter expectationem meam fiet.

Mirum forsan videbitur, me adhuc nullam fecisse mentionem cujusdam rei, quæ in hujus Casus historia expresse fuit memorata, vermium nempe, quos eam sæpius alvo ejecisse observatum est. Nonnulli Practici, rebus se ita habentibus, ac in hoc casu fuit observatum, vermes in tubo intestinali hospitantes, causam præcipuorum, si non omnium, symptomatum dicerent. Sed, quod ad me attinet, fatendum mihi est, me nullum videre nexum illos inter, & morbum ipsum. Vermes quidem non raro in intestinis occurrunt, sed, post accuratum hac de re institutum examen, affirmare audeo, eos rarius in hac regione, quam in aliis, & rarius nunc, quam olim, occurrere, quod mutationibus in diæta factis, deberi confido. Sæpe quidem videmus, eos symptomatum periculosisimorum, & admodum anomalorum, causam esse; sed nullus tamen dubitandi locus est, quin in canali alimentari frequenter, absque ut ullum afferant incommodum, adsint; idque ex eo fatis patet, quod foras ejici nonnunquam observentur, nullo incommodo prægresso.

In casu nostro, durante febre præcipue apparuerunt. Observandum autem est, in affectionibus febrilibus vermes sæpius prodire; &, cum hoc contingit, multi sunt, qui eos

pro

pro causa morbi habent. Sed hæc consequentia sæpe, ut opinor, nequaquam legitima est; & firmiter credo, eos frequenter in tali casu propter febrim prodire; valde etiam probabile est, eos ob morbosum corporis statum, qui tunc adest, forsan ob majorem corporis calorem, locum, in quo sunt, deferere debere: hoc in nostro casu evenisse puto. Ægra hæc tamen nuper etiam vermem unum ejecit, & idcirco credere possumus, alios adhuc adesse, qui canalem intestinalem irritando quorundam symptomatum causa esse, vel illa exacerbare, possunt. Sed, etiamsi hoc concederemus, fatendum tamen mihi esset, me non putare, eos periculi aliquid hoc in casu afferre, nec medendi methodum eorum respectu mutandam esse.

Me in genere optimam sanandi methodum nequaquam posse determinare, ex his, quæ dicta sunt, colligi potest; attamen morbum hunc eo modo tractare coepi, qui mihi optimus, & maxime rationalis, visus est, scilicet acsi hydrops esset. Cum igitur aquam in cavo abdominali esse collectam supponam, conabor eam per vias naturales evacuare, quarum præcipuæ sunt intestina, ac vesica. Per illa promptissime, ac subito, aquam evacuare possumus. Per hanc si aquam e corpore pellimus, ægri vires longe minus debilitantur, & hac de causa, diuretica, modo magis legitimo, ac diutius, quam purgantia, possunt adhiberi. His itaque

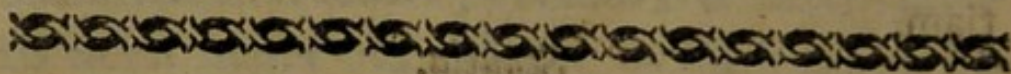
præcipue in hoc casu confidam, quamvis tamen diuretica quodammodo cum catharticis conjungam. Hinc huic ægræ duo diversa remedia, nimirum Cremorem Tartari, & Scillam dedi, quorum ille, dum promptissime ut catharticum agit, simul tamen potens est diureticum, hæc vero tantum ad urinæ quantitatem augendam adhibetur. Si his medicamentis majorem urinæ quantitatem evacuare possumus, & intumescencia simul minor fit, absque ut ægra inde debilitetur, alia ad ægram sanandam remedia adhibere potero. Cæterum in morbis hydropicis aquæ evacuationem, ut partem curationis, quæ minimi est ponderis, considero; atque in omni fere casu difficilius est, novam aquæ effusionem impedire, quam hanc evacuare. Itaque forte necessarium erit, ad stabiliendos salubres evacuantium effectus, ad Corticem Peruvianum, ac alia tonica, confugere. Nequaquam tamen hoc ita intelligi volo, acsi promitterem, me magnos in ægræ hujus curatione progressus facturum; nam forsan satis cito perspiciam, huic methodo non amplius insistendum esse. Forsan major aquæ quantitas evacuabitur, quam ægræ vires ferre possunt, aut hoc fiet absque diminutione intumescentiæ: quorum si alterutrum contingat, hoc certissime noxium erit. Quid tum faciendum mihi esset, huc usque determinare non possum; sed tamen credo, me tunc alia quædam medicamenta, quæ ad ductus intestinalis

lis robur promptius augendum tendunt, adhibiturum; præcipue ea, quæ titulo Stomachicorum, & Carminantium insigniuntur: huic etiam scopo quodammodo inferviet abdominis frictio, quam in hoc casu medicamentis paulo ante enumeratis adjungere volo: atque eam oleo, vel aliquo molli pulvere perfici curabo, ab iis nullum alium effectum sperans, quam ægræ in hac per satis longum tempus toleranda constantiam.

Sequela.

Statim post diem 7^{mum} Decembris, præter antea jam præscripta medicamenta, Cremorem nempe Tartari, & Scillam, hujus ægræ abdomen singulo etiam vespere per semihoræ spatium fricari jussum est; & quum repetitæ alvi evacuationes debilitatem inferre viderentur, purgantia non amplius fuerunt adhibita. Sed non multo post tempore, cum se forte fortuna frigori exposuisset, abdominis tumor valde augebatur, quare cum alvus potius stricta, quam laxa, esset, pilulæ scilliticæ non amplius dabantur. Sed contra Cremor Tartari electuarii formâ, parvâ Gummi Guttæ quantitate additâ, rursus trahebatur in usum. Hinc alvus admodum laxa reddita est, & tumor cito aliquantum remisit; quamvis tamen hocce remedio satis diu licet continuato is nequaquam penitus disparuerit. Deinde ei data fuit mixtura, cujus basin Tinctura Amara constituit, cujusque usu

multos flatu explosit, & hinc tumor paululum minuebatur; nequaquam vero prorsus disperebat. Cum autem ægra cætera sana esset, non ultra laboraret siti, appetitu prostrato, dolore abdominis, urinæ nimis parca excretionem, vel aliis symptomatibus, quæ, quando primum ad me venit, illam valide affligebant, circa medium circiter mensis Martii dimissa fuit.

CASUS III.

Observationes de quodam cutis morbo, externo Mercurii Sublimati Corrosivi usu feliciter sanato.

GB—, annos octo natus, die 8vo Novembris in valetudinarium admittus, totam habet faciem rubra, & squamosa, efflorescentia obsitam, cujus etiam nonnihil super abdomine apparet. Eam nunquam comitatur vel dolor, vel pruritus, nisi quando igne, aut quovis alio modo, calescit: nunc sicca est; sed in facie sæpe humida liquidum quoddam plorat. Pulsus & alvus naturali se modo habent, quoad cætera sanus est.

Hæc efflorescentia novem abhinc mensibus primo apparuit; neque causæ cuidam adscribi potest; hoc tamen referri meretur, quod cum

viro

viro simili efflorescentia laborante duos ante annos dormivit.

Emplastrum vesicatorium, & quædam alia medicamenta, quorum ignari sunt parentes, adhibita sunt; sed ab iis nullum levamen accepit.

Capiat Antimonii præparati scrupulum unum vesperi, & mane.

Die 16to Novembris. Pulveres bene fert ejus stomachus, & efflorescentia in eodem, quo antea, statu in facie permanet, sed tamen nunc nullum liquidum plorat.

Repetatur dosis Antimonii ter indies: &

R^o. Mercurii Corrosivi Sublimati grana duo. Solve in aquæ unciis quatuor; dein adde Spiritus Lavendulæ compositi unciam unam. M. fiat solutio, qua accurate laventur partes affectæ singulis noctibus.

Die 23to Novembris. Pulveres, absque ullo incommodo, aut effectu sensibili, sumit. Efflorescentia in facie multum imminuta est, ex quo eam solutione hac lavare cœpit: ex quibusdam vero maculis levis fit liquidi cujusdam evacuatio. Pulsus & alvus naturales.

Continuentur medicamenta; & capiat crastino mane Salis Glauberi drachmas sex ex aquæ ferventis unciis octo.

Die 30mo Novembris. Sal Glauberi bene votis respondit: faciei efflorescentia multum est

imminuta; & nunc liquidi parvam admodum quantitatem emittit.

Repetatur dosiſ Salis Glauberi, ut antea, crastino mane, & continuentur cætera medicamenta.

Animadverſiones in hunc Caſum die 7mo Decembris propoſitæ.

Hic æger morbo laborat, qui non raro in praxi occurrit, & cujus omnia ſymptomata præterea ſenſibus ſunt obvia; ſed qui nihilominus, mea ſententia, non facile juſto titulo deſignari poteſt. Hoc de omnibus cutaneis morbis dici debet; nam huic morborum ordini ægri noſtri caſus manifeſte adſcribendus eſt. Ego certe libenter aſſentior opinioni eorum, qui dicunt, morbos cutaneos huc uſque a noſtologicis, vel practicis, ſcriptoribus non ſatis accurate diſtinctos eſſe; nam nonnulli ex his eorum ſpecies quidem in immenſum fere multiplicaverunt; ſed ex eorum deſcriptionibus haud colligi poteſt ad quamnam ſpeciem particularis quidam caſus referri debeat.

In praxi magni fore momenti puto, ſi hi morbi in genera diſtincta redigi poſſent, reſpectu præcipue habito cauſarum, ex quibus proveniunt; & admodum probabile eſt, omnes tunc ad quatuor genera referri poſſe: ad morboſam ſcilicet omnium humorum conditionem, ad morboſum vaſorum cutaneorum

ſta-

statum, ad depravatam secretionem per glandulas sebaceas cutis, vel ad bulbos pilorum male affectos. His quatuor generibus causas præcipuas morborum cutaneorum comprehensas existimo, & horum curam variam esse debere, prout causæ cuidam notæ tribuendi sunt.

Itaque, si congrua inveniri possent indicia, quibus morbi hi a se invicem essent dignoscendi, crederem, multum hinc utilitatis proveniturum; sed, quantum scio, talia hæcenus latent signa, & incertis tantum conjecturis ex habitu externo, & aliis circumstantiis, desumptis contenti esse debemus.

Omnes hujusmodi morbi, saltem in hac parte *Britanniæ*, vulgo Scorbutus audiunt; sed hoc nomine periti Medici longe alium morbum intelligunt; & ex omnibus chronicis cutaneis morbis, Pfora & Tinea exceptis, duo tantum genera distincte descripta cognosco, Leporam scilicet, & Herpetem, ad quorum alterutrum omnia alia vulgo refero. In quibusdam tamen casibus tam manifesta occurrit differentia, ut certus sim, genera esse plura debere, modo apprime discerni possint: sed inter duo jam memorata genera tam arcti sæpe sunt limites, ut frequenter perdifficile sit dictu, ad quodnam genus referri casum singularem oporteat. In universum tamen Herpeti annumerarem hos casus, in quibus maxima adest inflammatio, multumque aquosi cujusdam liquoris evacuatur, absque

que ut multæ squamæ appareant: Lepræ vero annumerarem eos, quibus levis tantum, aut nulla, inflammatio adest, & efflorescentia non multum extra cutim eminet, sed partes affectæ materia albescente squamosa obsitæ sunt. Ægrum igitur hunc Herpete laborare concludo, & morbum ejus pravo potius vasorum cutaneorum partium affectarum statui, quam ulli aliæ causæ, adscribo. An hicce morbus natus sit ex eo, quod cum viro, simili morbo laborante, dormiverit, etiam si hoc suspicentur parentes, dicere non audeo, sed contrariæ potius opinioni subscriberem, licet hæc tamen nequaquam mihi certa, & indubitata, videatur; nam, tametsi multum temporis præterlapsum sit, inter ejus cum infecto homine in lecto decubitum, & initium morbi, ac proinde suspicio hæc multum labefactetur, tamen in omnibus ejusmodi casibus, licet argumenta multo fortiora doceant, morbum contagii expertem esse, intimus sine dubio nexus evitandus est.

Sed, siue hujus ægri morbum ab hac, siue ab aliquâ aliâ causâ, ortum ponimus, parum tamen quoad prognosin, vel medendi methodum, proficimus, nam nostrum de his judicium præfente morbi statu niti oportet; & libenter fateor, me de probabili hujus morbi exitu, nequaquam certum ferre judicium posse. Spero tamen, nos hunc morbum curaturos, & nostrum ægrum perfectam sanitatem recuperaturum.

Mul-

Multum ei favent sequentia: morbus ejus, in-
ta cum aliis ejusdem generis comparatione,
haud diu duravit; sæpius ufui medicamentorum
aliquantum cedere visus est; nulla adest suspi-
cio, eum hæreditarium esse; & æger adhuc in
ætatis flore est: propter hæc omnia major af-
fulget sanationis spes, quam si diversæ indolis
circumstantiæ adessent. Sed, etiamsi ægrum
sanare non possumus, hunc tamen morbum non
adeo periculosum dicendum puto; imo eum,
molestum potius quam fatalem, fore credo,
si ægrum affligere pergit.

Quod ad Curam attinet, notari meretur, ea
omnia, quæ ad hunc scopum tendunt, non æque
periculo vacare; notum quippe est, maxima
aliquando mala repulsioni, ut dicitur, eruptio-
num cutanearum attributa esse; nec difficulter
concipi potest, unde hoc evenit, cum per has
cutis efflorescentias corpus evacuationi humo-
ris cujusdam, vel peculiari circulationis modo,
assuescit. In curatione igitur necessario cave-
re nos oportet, ne, dum hunc morbum sanare
conamur, alterum periculosiorem inducamus;
præsertim cum talis sequela, ab efficacissima
medendi methodo præcipue, ut opinor, timen-
da sit. Hanc ob causam non unicum tantum
medicamentum, sed plura, huic ægro præ-
scripsi.

Hunc morbum a morbofo vasorum in parte
affecta statu provenisse, judico, quare maxi-
mam

nam sanationis spem in mercuriali lotionē pono. Hanc puto acturam vi stimulante, quam in vasa, quibus applicatur, exserit. Sed si hoc modo cito sanatur æger, necessario magna in circulatione fiet mutatio; materia quippe, quæ antea evacuari solebat, tunc in corpore retinetur; hinc multa sunt exempla inde natæ Apoplexiæ, Hydropis, vel aliorum periculorum morborum. Ne igitur tale quid etiam nostro ægro accidat, dum per externa curatio tentatur, majorem humorum copiam per alia emuntoria evacuare conabor. Hunc in finem ei crudum Antimonium præscripsi, medicamentum, quod sæpe adversus morbos cutaneos, & ni fallor cum successu, adhibui, cujusque vis in augenda diaphoresi, & in hac sustinenda, probabiliter consistit. Præterea ut & alia via corpus nimia humorum quantitate liberarem, repetitis vicibus cathartica refrigerantia dedi; nam his licet minus permanentem, attamen certiore, & promptiore, evacuationem procuramus: atque sic evitare spero quamcunque periculosam sequelam, quæ cæterum ex externo Mercurii usu redundare posset.

Hanc methodum si fatis diu sequimur, spes est, ægrum sanatum iri; & fortasse in posterum nihil aliud faciendum erit, quam solutionem fortiore reddere, vel eam pro re nata aliter administrare. Si vero eam sine bono effectu adhibuerimus, varia alia externa, & interna,

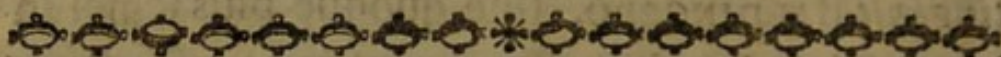
na,

na, medicamenta experiemur; & si morbus refractarius fuerit, animus est, in usum vocare Acidum Vitriolicum, quod medicamentum est, nuper ad curandam Pforam valde commendatum, ac de quo certior factus sum, ejus efficaciam in casibus Scabiei siccae & humidæ confirmatam esse a peritissimo medico *Göttingensi* BALDINGERO. Ipse quoque plus semel in herpeticis quibusdam efflorescentiis eo usus sum, neque, ut puto, absque successu. Si autem, methodo jam propositâ incassum tentatâ, in hoc casu hoc remedio scopum attigero, fateor, me id pluris, quam unquam antea, aestimaturum. At si Acidum Vitriolicum interne sumptum non profecerit, externum ejus usum tentabo; nam cum axungia porcina mixtum unguentum admodum elegans format. Hoc quidem huc usque raro usus sum, sed tamen existimo, illud multo majori vi, quam unguenta sulphurea, pollere, & bonos producturum effectus.

Sequela.

Externo solutionis Mercurii Corrosivi Sublimati & interno Antimonii usu, una cum Salis Glauberi certa quantitate, justis intervallis exhibitâ, efflorescentia in facie gradatim immixta est: sed paulo post, similis naturæ efflorescentia sicca squamosa in cute capillata capitis apparuit. Raso igitur capite, ejusdem fere generis remedium externe fuit adhibitum, Mercurius nempe Sublimatus Corrosivus
for-

forma unguenti, cui cito cessit. Ejus tamen sanatio non constans fuit; nam, postquam efflorescentia in capite evanuit, faciem rursus satis graviter obsedit, & etiam ad diversas trunci partes proserpsit. Iisdem tamen remediis constanter adhibitis, tandem penitus fuit debellata, & primo mensis Martii die sanus est dimissus.

CASUS IV.

*Observationes de Affectione Rheumatica, usu
Elixirii Guajacini Volatilis sanata.*

S. M—, mulier quadraginta duos annos nata, in veletudinarium admisa 11° die Novembris 1776, colore subrufo, statura humili, gravibus afficitur doloribus in coxarum, femorum, & talorum juncturis, præcipue lateris dextri. Motu dolores adeo exacerbantur, ut ambulare, vel se erectam tenere, nequeat; ingravescent autem præcipue, cum in lecto calescit.

Partes affectæ minime sunt inflammatae, & ad tactum non dolentes, semper tamen sub juncturæ motu dolorem excitant. Pulsus 96; alvus naturalis; appetitus diminutus; sed non queritur de siti. Menses sunt regulares, & nunc fluunt.

Jun-

Juncturarum dolores primo sex abhinc mensibus sensit; & tunc eos comitabantur calor, & rubor partium, qui cito post applicatum vesicatorium, & sanguinis evacuationem, ope hiru-
dinum, disparuerunt. Nunc queritur de sensu frigoris in talo, & pede, qui præcipue laborant.

Morbum adscribit frigori, quod subito contraxit, dum e vase aquâ tepidâ repleto in rivum exsiliret. Nullis, præter ante dicta, remediis usa est.

*Capiat Elixirii Guajacini volatilis semunciam
omni nocte hora somni, ex quovis vehiculo.*

Die 14to Decembris. Elixirium, ex quo præscriptum fuit, assidue sumpsit, & inde ejus dolores multum imminuti sunt, nec ultra eam versus noctem, excruciant; fatis etiam facile potest ambulare, ita ut ad Valetudinarium, longum fatis iter emensa, pedes venerit.

R. Elixirii Guajacini Volatilis uncias duas.

Mucilaginis Gummi Arabici

Syrupi simplicis, singulorum unciam unam.

M. Capiat semunciam omni nocte.

Die 21mo Decembris. Majori facilitate ambulare pergit; sed adhuc dorsi dolorem sentit, qui noctu gravissimus est.

Continuetur mixtura, ut antea.

*Animadversiones in hunc casum die 23to Decembris
propositæ.*

Hujus ægræ casus morbum minime complica-

tum nobis offert, & simul etiam talem, de cujus naturâ parum dubitare possumus. Vix enim dubitari potest, quin dolores, quibus laborat, rheumatici sint; & tamen morbus ejus nequaquam definitioni Rheumatismi, a scriptoribus nosologicis traditæ, quadrat; nam hæc ægra, non solum nunc a febre libera est, sed etiam ex quo se nostræ curæ commisit, nullis pyrexiaë symptomatibus laboravit.

In genere quidem conceditur, hunc morbum duo stadia valde diversa habere, quæ titulis Rheumatismi Acuti, & Chronici, bene nota sunt; sed tamen non possum determinare, quatenus illi in duobus his stadiis, diversa generica nomina dari debeant; quamvis libenter fatear, hæc duo inter se quam maxime differre, etiam si vario respectu intime sint conjuncta.

Minime dico, Rheumatismum Chronicum nunquam occurrere, nisi cum Acutus præcesserit; & hujus morbi procul dubio multa exstant exempla, quibus nullus unquam Chronicus supervenit; attamen frequentissime connectuntur, & alter alterius sequela est. Hoc etiam in casu nostro locum habuit; saltem hoc concludere possumus ex tumore, & inflammatione, quæ in initio dolores comitabantur.

Sed qualiscunque fuerit primus morbi status, ejus indoles nequaquam erat incerta, quando ægra ad nos accessit, & forsitan æque certum est, eum primam duxisse originem a causâ,

cui eum adscribit, a subitâ scilicet corpori illatâ mutatione, dum ex aquâ calidâ in frigidam transivit. Certe corpus si subito frigori exponitur, variis morbis frequenter afficitur; & hi variant, prout hanc, illamve, partem, forte debiliorem, invadunt, vel simili cuidam causâ debentur; omnium autem frequentissimi sunt morbi rheumatici, & ægræ nostræ morbus etiam ad hos pertinet.

Quod ad morbi hujus exitum spectat; nulla ut opinor, ratio est, cur fatalem eventum timeremus; ac præterea notare licet, Rheumatismum, etiam in stadio acuto, ad hos morbos pertinere, qui plus doloris, quam periculi, afferunt. Aliquando quidem Rheumatismus Chronicus, alios inferendo morbos, in mortem desinit; & si dolor diu durat, nec corpus moveri potest, illud tandem debile fit. Sed in nostro casu, nec tam diu duravit morbus, nec tam validis stipatus fuit symptomatibus, ut tale quid timendum sit. E contrario magna mihi spes est, fore ut ægra, quæ jam sanari cœpit, sat cito valetudine satis bonâ fruatur. Verum tali tamen curationi nequaquam fidere possumus; imo observare debemus, eam, vel levibus etiam de causis, hunc morbum in posterum posse contrahere, & multo quidem facilius, quam si nunquam antea eum passâ fuerit.

Medendi methodus nullo modo eadem in omnibus morbis, quibus Rheumatismi Chronici no-

men datur, esse potest; nam probabile est, morbum, quoad ejus naturam, admodum varium esse. Rheumatismus Chronicus, si status ejus maxime genuinus consideratur, a partium debilitate, orta ex præcedente inflammatione, verisimiliter pendet. Sæpe tamen hicce status cum remanente aliquo adhuc inflammationis gradu complicatur. Quando prius locum habet, præcipue profunt tonica sic stricte dicta, qualia sunt Balneum frigidum, & Cortex Peruvianus. In posteriori autem casu non dari possunt hæc remedia, quoniam certo certius nocerent: attamen morbum tunc propterea non debemus aggredi, acsi Rheumatismus esset Acutus, per venæsectiones scilicet, & diaphoretica; nam tali quidem modo residuæ inflammationi forte iremus obviam, sed simul incrementa caperet debilitas. Hujusmodi in casibus, maximam utilitatem ab usu Mercurii, & Electricitatis, nec non Elixirii Guajacini Volatilis, a nobis semper in hoc casu usurpati, expectandam esse, judico; nam hæc remedia, dum quodam modo evacuantium vicem implent, etiam simul stimulantia sunt; & sic verisimiliter utrumque morbum, atoniam, nimirum, & inflammationem, sanant.

Cum ad ultimam hanc speciem casum nostrum pertinere crederem, utile hic futurum Guajacum existimavi. Hoc quippe medicamentum diu adhibitum est, & variâ quidem sub formâ, adversus dolores rheumaticos, & arthriticos.

Nul-

Nullum potest esse dubium, quin Guajaci vis a gummosâ vel potius resinofâ materiâ, in ligno contentâ, pendeat. Hoc gummi aliquando datum fuit in substantiâ, aliquando in aquâ solutum, & utroque modo datum bonos produxit effectus; sed nunc frequentissime usurpatur Tinctura Volatilis, vel, quod fere idem dicendum est, Elixir Volatile Pharmacopœæ *Edinburgensis*. Elixir hoc Volatile ab aliquo tempore frequenter adversus morbos rheumaticos fuit usurpatum, postquam nempe lucem vidit opusculum a DAWSONIO editum, cui titulus est, *Cases in the acute Rheumatism and the Gout*; & quamvis auctor, in hac dissertatione, me non tantâ, ac æquum esset, lenitate tractaverit, eam nihilominus vobis commendare non dubito; hoc certe mihi solamini est, eum, a me quibusdam in rebus dissentientem, celebriores longe viros multo adhuc violentius fuisse aggressum.

DAWSONIUS, dum omnem theoriam contemnere vult videri, quamvis, eodem tempore, in libro, quem jam memoravi, eam non raro adhibuerit, Tincturam Volatilem Guajaci, Pharmacopœæ *Londinensis*, ut remedium raro vel nunquam fallens, in Rheumatismo, & Podagrâ, commendat; ejusque semiunciam vel aquâ dilutam, vel haustus formâ, pro dosi præscribit.

Sæpe, ex quo DAWSONII opusculum legi, hoc remedium præscripsi, & aliquando, ut opi-

nor, magnâ cum utilitate: attamen illud, quantum mihi experiri licuit, nequaquam eximiâ hac laude, qua ab illo ornatum fuit, dignum credo; imo, quando Rheumatismus recenter hominem afflixerat, aliquando suspicatus fui, malum potius ab eo effectum provenisse. In tali casu adhibui Elixir Guajacinum Volatile Pharmacopœæ *Edinburgensis*, quod parum a Tincturâ Volatili Collegii *Londinensis* differt; in priori nempe Spiritus Salis Ammoniaci Vinosus, in posteriori, Spiritus Volatilis Aromaticus, pro menstruo, adhibetur. Hoc medicamentum, in casu, de quo nunc agitur, utilissimum fuisse mihi videtur; neque alius mihi in praxi occurrit, in quo magis profuit; & si ejus laudes ulteriori experientiâ stabiliantur, hoc mihi valde erit jucundum.

Quoniam hæc ægra paulatim convalescit, medicamento jam in usu aliud non substituam, & si symptomata forte violentiora evadant, verisimiliter illud majori tantum dosi præscribam, vel mutabo formam remedii. In initio consuetâ DAWSONIO dosi medicamentum dedi, semuncie scilicet quantitate: sed cum ægra, hac dosi per aliquod tempus sumtâ, magnum levamen experiretur, quantitatem imminui, dando illi Elixir Volatile, aliis fluidis mixtum: sique illa non fiat pejor, Guajacum cito penitus omit- tam, ut videam, quomodo se absque eo gerat. Cum autem scire vellem, quatenus hoc solo me-
dica.

dicamento curatio perfici queat, nullum aliud potens remedium, nisi necessitate coactus, vel externe, vel interne, adhibebo. Nullum aliud remedium necessarium fore spero; saltem credo, huic remedio tantum adjungenda esse talia vestimenta, taleque regimen, qualia ægræ res permittent.

Si autem hoc modo nihil profecero, in animo est, Electricitatem in hoc casu experiri. Electricitas certe inter illa locum obtinet remedia, quæ antea dixi Rheumatismo convenire, quando in atoniam vergit; imo Medici quidam valde eruditi credunt, Rheumatismum Chronicum inter & Paralyfin magnam esse affinitatem. Cum igitur in paralyfi Electricitas diu celebrata fuerit, sperandi datur locus, eam quoque in Rheumatismo Chronico magnam utilitatem afferre posse. Fateri saltem debeo, me Electricitati majores vires adscribere, & ejus utilitatem mihi majorem videri, quam vulgo creditur.

In nostro casu, & similibus, optimum fore crederem, scintillas electricas ex parte affectâ elicere, vel leves dare ictus, communicatione inter phialæ latus plus & minus, factâ ope catenarum materiam Electricam in ægræ femur & talos ducentium.

Si vero Electricitas etiam scopo non satisfecerit, tunc aliquid utilitatis varia externa remedia afferre posse puto; tuncque linimentum, constans parvâ quantitate acidi vitriolici & axungia porci, quod mihi valde com-

mendavit generosus quidam Vir, cujus in observando attentionem maximi facio, experiar. Sæpius talis unguenti, ut remedii adversus cutaneos morbos, mentionem feci, sed Vir ille me certiorrem fecit, illud a se in Rheumatismo sæpe cum successu usurpatum esse, idque factum inde putat, quod eodem, quo *Calefacientia*, modo egerit.

His remediis Corticem Peruvianum forte adjungemus; & postquam experimenta, jam proposita, instituta erunt, minus ut opinor, ab eo, quam nunc, timendum erit.

Ejusdem Casus Continuatio.

Die 28vo Decembris. Dolores ejus leviores sunt, sed post 21^{mum} hujus mensis levis ulceratio in posteriori cruris parte orta est.

Continuetur mixtura Elixirii Guajacini, ut antea, & aliquantum linimenti cerei parti cruris affectæ imponatur.

Die 14to Januarii. Cruris ulceratio jam sanata est; sed in alia parte leve ulcusculum apparuit. Aliquem dolorem in femore, & brachio sinistris patitur; sed dextrum femur, quod olim tam valide cruciabatur, jam absque dolore est.

Continuentur medicamenta.

Die 25to Januarii. Ab omnibus doloribus liberata est; & penitus consolidatum est ulcusculum. *Dimittatur.*

Animadversiones in hunc casum die 1mo Februarii propositæ.

Post ea, quæ jam ante de hujus ægræ morbo dicta

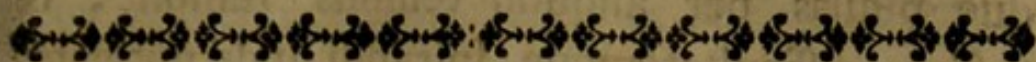
dicta sunt, parum nunc observandum restat. Per totum ejus decursum, nulla mihi causa fuit, cur, vel meam opinionem, vel medendi methodum, mutarem. Symptomata, quæ in hujus casus historiâ memorata sunt, eadem manserunt, exceptis tantum levibus in crure ulcusculis, quæ sub finem morbi oriebantur, & ut penitus superficialia, vix attentionem merebantur. In universum, in hoc casu sanitas majora, quam expectare poteram, absque interruptione, incrementa cepit; & nostra prognosis, eam scilicet cito sanitate sat bonâ fruituram, tandem adimpleta est. Quatenus autem nostra assertio, eam nimirum recidivæ expositam censendam esse, vera erit, adhuc in dubio est; sed valde lætabor, si hoc respectu, timor noster vanus fuerit.

Antea de medendi methodo dictis nihil jam addendum est. Cum in hoc casu nisus versus atoniam, una cum diathesi inflammatoriâ mihi adesse videretur, medicamentum adhibendum esse putavi, quod possidebat vires stimulantibus, & tonicis, quadantenus conjunctas, quales in Elixirio Guajacino obviæ sunt: & quamvis antehac hoc medicamento cum successu usus sim, sanatâ tamen hac ægrâ majori, quam antea, fiduciâ asserere possum, eo me nullo in casu usum esse, cum tam bono, ac quidem in hoc, eventu. Quando hoc Elixirio primum uti coepit, dolores tam violentos, præcipue in uno latere, perpeffa est, ut nec stare, nec

ambulare, posset; &, quando lectum petebat; hi adeo augebantur, ut sæpe per totam noctem dormire non posset. Ex quo vero medicamento hoc usa est, dolores multum mitescebant; quare nullum aliud medicamentum adhibui, sed illud semper præscripsi, donec morbus tam levis esset, ut, eam nos ultra visitare, supervacuum esse judicarem. Tunc dimissa fuit, dato nobis, haud levi, ut opinor, testimonio potentiaë Guajaci, tali modo exhibiti, in certâ quadam Rheumatismi specie.

In hoc casu, ut jam annotavi, Elixir Guajacinum Volatile adhibui, sed si similis mihi occurreret casus, formulam quodammodo aliam præscriberem, & vice Elixirii Volatilis Elixir simplex adhiberem: sic determinare potero, quantas vires Guajacum possidet; nam magnas hujus præparati doses quibusdam objectionibus obnoxias esse puto. Propter calidam, & stimulantem, menstrui naturam, haud tuto potest sine dilutione propinari, &, si addatur aqua, Guajaci præcipitatio necessario sequitur. Simplicis vero Elixirii menstruum, quod spiritus est rectificatus dilutionem non postulat, etiam si major quantitas, quam semiuncia, exhibeatur; & tamen Guajacum eodem modo se habere in hac formulâ, quam in Elixirio Volatili, supponere licet.

CASUS V.

Observationes de Catarrho Chronico.

E. B. Calceolarius, quadragesimum octavum ætatis annum agens, admissus in valetudinarium 11mo Novembris 1776, de crebrâ & molestâ tussi, cum copiosâ, & viscidâ expectoratione, matutino præsertim tempore, queritur. Ponderis, & frigoris in præcordiis sensum percipit; respiratio aliquantum est impedita; lingua munda, & humida; appetitus naturalis; alvus adstricta; cutis frigidiuscula; Pulsus 84.

Duodecim abhinc annis hac tussi primo laboravit, & hyeme plerumque fuit vehementior. Nulli causæ particulari morbum suum attribuere potest. Multis usus est remediis, & præcipue pilulis scilliticis, quæ alvum lubricam, & spirandi difficultatem minorem, reddiderunt.

Capiat horâ septimâ vespertinâ pulveris Ipecacuanhæ scrupulum unum; nec non omni nocte, sub horam somni, pilularum scilliticarum grana quinque.

Die 7mo Decembris. Emeticum vomitus quidem frequentes excitavit, sed nec tussim, nec spirandi difficultatem manifeste mitigavit. Assidue

due pilulas per aliquod tempus sumpfit; & tussim, difficultatemque spirandi inde mitigatas esse putat: iis vero aliquot jam dies intermissis, hæc symptomata graviora evaserunt.

Continuentur pilula scilliticæ, ut antea, & applicetur vesicatorium nuchæ, deinde imponatur unguentum epispasticum, ut fiat fonticulus.

Die 14to Decembris. Tussis aliquanto mitior fuit paucos dies, post applicatum vesicatorium, cujus vi copiosa prodiit humoris quantitas, sed imminutâ hac evacuatione majorem illi molestiam, quam utilitatem, creavit.

Continuentur fonticulus, & pilula, ut antea.

Die 21mo Decembris. Ad hoc usque tempus multum humoris ex fonticulo prodiit, & tussis minor, ac respiratio melior, est.

Continuentur medicamenta.

Animadversiones in hunc casum die 23^{io} Decembris propositæ.

Morbus, quo hic æger laborat, satis distincte descriptus est; sed simul est æque molestus, ac pertinax, atque in hac regione frequens. Varios severitatis gradus, variaque phænomena præ se fert: & hinc, non solum inter vulgus, sed etiam inter doctos, varia nomina obtinuit. Sic quidam hujus ægri morbum ad tussim referunt; nam ab omnibus propemodum, qui morbos descripserunt, tussis, ut proprium morbi genus, consideratur; quamvis & alii sint, qui,

qui, ob respirandi difficultatem hic præsentem, cum ad asthmata referrent, & quidem ad illam asthmatis speciem, quæ humida nuncupatur. Meâ autem sententiâ, hi omnes hoc in casu a vero aberrant; nam hunc casum, aliosque, qui nunc curæ nostræ magno numero sunt commissi, ad catarrhi genus referendos esse, censeo.

Fatendum quidem est, symptomata hoc in casu obvia, non convenire cum definitione catarrhi, quemadmodum a pluribus datur auctoribus, & præsertim ab his, qui catarrhum ad pyrexiarum genus, vel febriles morbos, referunt. Verum hic dicendum mihi est, me hanc methodum illud genus ordinandi mancam existimare: &, si profluviorum ordinem, morbosam augmentationem naturalium excretionum comprehendentem, spectamus, morborum familiam, inter quos magna existit naturalis affinitas, formant; hoc sensu, febris profluvia comitari, vel non comitari, potest; quamvis tamen, si febris adest, hæc non ut symptoma essentialia, sed tantum ut accidentale, considerata sit. Ad ordinem profluviorum, sic definitum, Catarrhum referendum puto, cum morbus sit, cujus essentia consistit in adauctâ muci evacuatione ex glandulis in membranâ Schneiderianâ mucosâ positis, præsertim in ea hujus parte, quæ pulmones investit.

Quidam tamen morbus est, Catarrhi species

vocatus, qui huic definitioni, & ordinandæ methodo valde adverfatur; contagiofum innuo morbum, qui titulo *Influenzæ*, vel *Catarrhi Epidemici* notus eft, & diverfis temporibus per totam Europam sæviit. Hujus morbi febris fymptoma videtur effe effentiale, nam, licet in fuâ naturâ nullam effentialem affinitatem, cum catarrho frigore nato habeat, tamen absque dubio a peculiari febrili infectione pendet, nec majorem cum catarrho, frigore contracto, analogiam habet, quam habent variolæ cum his cutaneis eruptionibus, quæ externâ specie maxime cum iis convenire videntur.

His de catarrhi nofologiâ præmiſſis, reſtat, ut, ſecundum morbi ſchema jam exhibitum, caſum noſtri ægri ad illud genus referamus. Morbus ſatis definitur copioſâ viſcidâ expectoratione; nam fere certo aſſerere poſſumus, tuſſim mere ab hujus materie accumulatione, in ramificationibus, & veſiculis bronchialibus, oriri.

Hic tamen altera quæſtio ſponte orietur, nimirum ex quot diverſis ſpeciebus genus jam definitum conſtet? & ad quamnam inter has noſter caſus ſit referendus? ſed fatendum mihi eſt, me ex horum numero eſſe, qui multiplicationem ſpecierum certis generibus comprehenſarum, ſupervacuam, & incongruam, putant. Verum quidem eſt, curationem certo cuidam generi appropriatam, nequaquam omnibus ſpeciebus, ad id pertinentibus, accommodatam eſſe;

esse; at nec specierum quarundam curatio semper varietatibus applicari poterit; & in praxi, methodus, cuidam singulari casui propria, omnibus ejus circumstantiis accommodari debet. Credo igitur, genera tunc tantum dividenda esse, cum magnum, & manifestum, discrimen adest; præsertim in medicinâ docendâ.

In morbo, quem tractamus, duæ occurrunt res, inter quas distinctio est facienda; utrum scilicet morbus ad acutos, an ad chronicos, referendus sit. Si ad acutos referri debet, plerumque tanquam effectus certæ cujusdam rei oritur, valida eum comitatur febris, & cito vel in sanitatem, vel in alium morbum definit, frequentissime in phthisin pulmonalem, aut catarrhum chronicum. Aliquid de *illa* annotare hujus loci non est, sed noster casus ad *hunc* considerandum nos naturaliter ducit.

Sub nomine Catarrhi Chronici adauctam intelligo mucii secretionem in pulmonibus absque febre, & plerumque absque aliquo inflammationis gradu. Hic morbus, ut jam observavi, frequens & simul molestus est; ac idcirco practitorum scriptorum attentionem occupavit, qui eum fere semper titulo *Catarrhi Senilis* designaverunt; quod nomen ei etiam optime congruit, nam haud abnui potest, morbum esse præcipue senum; sed, cum juniores etiam homines nonnunquam invadat, illum potius *Chronicum* dicendum puto. Certe hoc in casu *Seni-*
lis

lis ægre nuncupari posset, cum de viro agatur, qui nondum quinquagesimum ætatis annum attingit. Hæ igitur sunt rationes, quare hujus ægri morbo *Catarrhi Chronici* nomen dedi.

Hic morbus fatalem sæpe habet exitum; sed plerumque tamen non subito; nam mortem frequentius inducit, atterendo corpus, & raro aliter; quamvis tamen nonnunquam ægri suffocatione cito e medio tollantur. Sed, quod ad hunc ægrum attinet, ejus morbus non tam vehemens est, ut talem eventum valde timeamus; & ejus vires non nisi parum imminutæ sunt. His addatur, eum nondum provectam valde ætatem attingisse, quare aliqua nobis spes est, eum integre restituendi. Verisimilius autem est, nos eum a morbo non penitus liberaturos, & eum, ut olim, plus minus hyemali tempore eo affectum iri. Spero tamen, nos ei, justâ curationis methodo, tandem levaminis aliquid allaturos, præcipue si domi ejus conditio talis est, ut nostros conatus secundet.

Præcipuus in hujus morbi curatione, in genere, ut opinor, scopus est, secretionem per pulmones in statum naturalem redigere, quod præsertim efficietur imminuendo determinationem sanguinis versus pulmones. Quare non minus necessarium est, causas evitare, talem determinationem producentes, quam his uti auxiliis, quæ sanguinis impetum in alias partes majorem reddunt. Ex omnibus autem causis, quæ

quæ in genere sanguinem ad interna viscera alliciunt, potentissima forsitan est frigoris ad corporis superficiem applicatio: hinc morbus, de quo nunc agimus, nunquam non gravissimus est hyemali tempore; ac ad eos pertinet, qui per illud tempus ab ægris facilius feruntur, si calidum clima inhabitant. Si vero hoc locum habere non potest, æger omni modo contra frigus muniendus est idoneis vestibus, & domicilio commodo, his enim modis æquabilis circulatio imprimis sustentatur.

Præterea sanguinis ad pectus determinatio omnibus his modis imminuetur, qui ejus impetum in partes vicinas dirigunt; & in hunc finem nihil meliorem, & magis constantem, producit effectum, quam aliqua ex quadam corporis parte evacuatio, fonticuli, vel setacei ope. Simili prope consilio, emetica etiam sæpe adhibentur; nam peculiare hæc possident virtutes, humores valide superficiem versus determinandi, quamvis tamen fatendum sit, hanc determinationem non permanentem esse: sed hoc in morbo fortasse aliâ de causâ majorem adhuc utilitatem afferunt; nam gravia hujus morbi symptomata, quamvis ultimi sint auctæ secretionis mucæ effectus, tamen, ut immediate, a mucæ accumulatione in canalibus, & receptaculis aëri destinatis orta, considerari debent: hinc magnum levamen ab omnibus his medendi modis expectari potest, qui statim pectus, pro-

movendo expectorationem, levant; & hoc respectu nullum forsan remedium emeticis comparandum est.

Emetica tamen non nisi certis intervallis iterari possunt; hinc conari debemus levamen obtinere aliquâ aliâ re, eundem habente effectum, & qua magis constanter uti licet. Si igitur revera remedia dantur, quæ, systema circulatorium intrando, & sic ad pulmones perveniendo, mucî promovent excretionem, ea hunc in scopum certo adhibebimus. Talium quidem remediorum existentiam nonnulli denegant; sed diversam me hac de re opinionem fovere, lubens fateor; nam mihi æquo jure supponi posse videtur, effectus remedii, circulationem ingressi, ad excretoria vel secretoria pectoris organa, quam ad ea renum & glandularum salivarium, se manifestare posse. Hoc autem circa duo posteriora locum habere, abnuendum non est; & quod ad me attinet, pro certo habeo, idem & de pectoris organis observationibus confirmari. Præcipue vero hoc fit a multis medicamentis, a Scilla verbi gratia, quæ, postquam sanguinis massam intrarunt, renes afficiunt. Talia quidem remedia in hoc morbo malum habitura effectum credere possemus, in quantum scilicet secretionem augent; sed hoc satis superque compensatur eo, quod excretionem simul majorem reddant, & sic pulmones exonerent.

Dum hæc medicamenta expectorationem adjuvant, aliquo etiam modo materiam excre- tam mutare videntur; nam post eorum usum multo minus viscida, & tenax, apparet; quod tamen probabiliter non fit, quoniam mucii, tum secreti, alia est natura, sed tantum quia excernitur, antequam stagnando valde viscida evasit. Quamvis itaque talia remedia parum, ad perfectam sanationem obtinendam, tendere videntur, morbum tamen reddendo mitiorem, infigne ægris afferunt levamen.

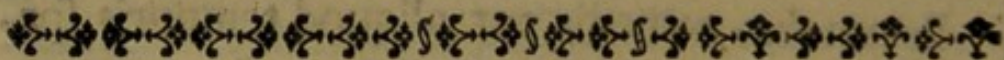
Hæ in genere fuerunt rationes, quare hunc casum ita tractavi, atque in posterum tractandum puto; & observationes, quæ jam prolatae sunt, vobis satis explicabunt, quare fonticulum, pilulas scilliticas, & repetita emetica adhibui.

Priora duo remedia per aliquod temporis spatium absque intermissione adhibere statuo; emetica autem pro re nata usurpabuntur, quando nimirum ex magnâ spirandi difficultate, magnam mucii quantitatem in pectore congestam esse suspicandi locus erit. Spero igitur, si cætera medicamenta optatos produxerint effectus, hæc minus necessaria fore. In posterum forte, in alia corporis parte, vel alio modo, fonticulum faciemus; & Scillæ Gummi Ammoniacum, vel Assam Fœtidam addemus. His exceptis verisimiliter nihil aliud agemus, nisi nos quædam, quas

nunc ignoramus, circumstantiæ, ad hoc cogent.

Sequela.

Descriptâ medendi methodo hujus ægri morbus aliquanto mitior reddebatur: sed cum fonticulus multum doleret, locum ejus primum mutavi, & eum postea penitus coalescere feci. Quamvis pilulis scilliticis uteretur, ventris tamen constipatione laborabat; sed huic Cremor Tartari medebatur. Verum, licet hoc modo morbi violentia mitigaretur, tamen eum per totam hyemem multum exercuit; & levamen, quod circa finem mensis Maji, cum e Valetudinario dimissus fuit, percepit, magis tempestatis mutationi, quam medicamentis adhibitis, adscribi debere, credi potest.

C A S U S V I.

Observationes de Hepatis morbo, Mercurialibus medicamentis tractato.

IF-, quadragesimum octavum ætatis annum agens, arte lecticarius, naturâ robustus, in valetudinarium admiffus est die 20mo Novembris 1776. In hypochondrio dextro tumor satis magnus, umbilicalem regionem versus extensus, per-

percipi potest. Hic tumor, etiam cum premittur, non multum illi affert incommodi; sed semper tussi titillatoriâ, & respiratione difficili, laborat. Non nihil fitit, appetitus multum est imminutus, & propter tussim male dormit. Pulsus 104. Alvus regularis; lingua alba, & humida; urina & colore, & quantitate, naturalis.

Duobus circiter abhinc annis tumor primo percipiebatur, & inde gradatim increvit; atque ab eo fere tempore tussi quoque vexatur. Proxime elapso mense Junio vomitu sanguinis corripiebatur, qui, postquam mensem circiter eum afflixerat, cessavit. Ante duos, & quod excurrit, annos, duorum vel trium mensium intervallo, sanguinis etiam secessu laboravit; & uno circiter abhinc anno, intestinorum torminibus cruciatus est: sed hæc sanguinis vomitu mox superveniente sublevabantur, & postea minus fuerunt vehementia.

Nulla morbi causa ægro nota est, & remedia, quibus magno licet numero usus est, nullum fere habuerunt successum. Ante aliquod tempus aquam mineralem cathartica *Pitcathli* sumpsit, qua viscerum abdominalium dolores aliquantum levatos esse dicit.

R ϕ . *Unguenti mercurialis unciam unam,*
Camphoræ grana decem.

Terantur optime simul, ut fiat unguentum, quo inungatur tumor abdominis omni nocte, & singulis vicibus scrupulus unus adhibeatur.

Die 23to Novembris. Putat æger, tumorem in abdomine minus ad tactum dolere, ex quo unguento uti incepit. Sanguinem ano non ejecit; sed cætera symptomata in eodem fere, ac antea, statu permanent, & tussis valde molesta est.

℞. *Hydrargyri granum unum.*

Conservæ fructus cynosbati drachmam dimidiam.

Terantur optime simul ad perfectam globulorum extinctionem, & fiat bolus horâ somni sumendus.

Repetatur dosis ejusmodi alternis noctibus.

Die 30mo Novembris. Unguento uti pergit, & tres bolos sine aliquo incommodo sumpfit, Dolorem in tumore aliquanto minorem esse putat, nec redierunt dejectiones sanguinolentæ.

Continuetur unguentum, & repetatur bolus tertiâ quaque nocte.

Die 7mo Decembris. Medicamenta, uti præscripta erant, assumpsit, & levem in gingivis dolorem per triduum sensit. Dolorem tumoris abdominalis minorem esse, quam antea, putat, sed tumor ipse nihil imminuitur.

Omittantur boli, continuetur unguentum, & capiatur pilularum thebaicarum grana decem alternis noctibus.

Die 14to Decembris. Putat, tussim mitiorem esse, ex quo pilulis usus est; & nihil sanguinis alvo ejecit. Dolor abdominis ei minus incom-

modi

modi affert, & tumorem aliquantum imminutum credit.

Continuentur medicamenta, & repetatur bolus, ut antea, alternis noctibus.

Die 21mo Decembris. Aliquando adhuc cupri saporem in ore percipit, ex quo boli repetebantur, sed nulla salivationis adsunt indicia. Tussis, & spirandi difficultas, per aliquot jam dies admodum molesta fuerunt.

Continuentur medicamenta.

Animadversiones in hunc casum, die 23^{tio} Decembris propositæ.

Hujus ægri morbus talis est, ut mihi non omni difficultate carere videatur; & majorem adhuc difficultatem in curatione dirigendâ, quam in morbi naturâ determinandâ, prævideo.

Symptomata, quibus hic æger nunc afficitur, pauca sunt; & eorum maxima pars sensibus sese manifestat. Prima, & maxime momentosa, quæ hic se offert, quæstio, tumorem in abdomine respicit. Propter ejus æquabilitatem hunc a morbo cujusdam visceris, in abdomine contenti, pendere, concludere licet; neque aliud viscus, majori veritatis specie, quam Hepar, suspicari possumus. Bene nimirum notum est, satis familiares esse hujus visceris morbos: & quamvis hi nonnunquam per totam vitam absque incommodo ferantur, in aliis tamen casibus sequelæ admodum graves sunt.

Hunc itaque Hepatis morbum, tanquam par-

tem morbi, quo æger noster laborat, maxime essentialem considero; & jure etiam rogari potest, an non omnium symptomatum causa sit? reliqua, quibus nunc maxime torquetur, symptomata, tussis sunt, & difficilis respiratio, quæ, vel a catarrho, vel ab Hepatis morbo, pendere possunt. Hic autem notandum est, ægri tussim quibusdam titulis a catarrho chronico differre; &, cum, uti in casus historiâ memoratur, semper titillatoria sit, eam non proficisci a stimulo ex quantitate mucii viscidii orto, credere possumus, nam, cum hoc locum habet, tussis paroxysmi non tam frequentes, quam feveri, sunt, & rarissime tunc tussis paroxysmus, sine expectoratione satis magnæ viscidii mucii quantitatis desinit. Hinc igitur fatendum mihi est, me admodum probabilem judicare hanc sententiam, quod & tussim, & spirandi difficultatem, a morbo Hepatis statu oriri ponitur.

Quomodo Hepatis intumescencia spirandi difficultatem inducat, facile potest percipi; nam aucta hujus visceris moles liberum diaphragmatis motum necessario impedit, præcipue cum decumbit æger; & nullus dubitandi locus est, quin a diaphragmatis motu præcipue pendeat respiratio; nec admodum difficile est intellectu, quomodo tussis inde excitari potest; nam libero diaphragmatis motu impedito, irritari pulmones, necesse est; & hoc modo tussis frequentiam sine expectoratione explicamus.

Vir quidam inter clarissimos, qui nunc in *Britannia* vivunt, referendus Medicos, multorum morborum causam Hepati adscribit, & ii, quorum curam gessit, frequenter de Tussi Hepaticâ, Pihisi Hepaticâ, & similibus, loquuntur. Sed, quamvis nequaquam credam, Hepatis imperium, tam late, atque aliqui volunt, patere, tamen æque injustum foret, denegare, id sæpe causam morbi esse; & cum, ut in casu hoc, etiam ex sensuum testimonio, pro certo fere dicere possumus, hoc viscus minime sanum sit, tunc saltem probabilissima morbi causa dici debet.

Post has animadversiones circa symptomata, quibus noster æger nunc laborat, proxime notandum venit, eum, ex quo ægro-
tare cœpit, alia passum esse symptomata, quæ, licet non constantia, tamen haud valde longis intervallis reverti observabantur; & quorum recidivis eum obnoxium fore non sine ratione censemus; sanguinis volo evacuationem sursum deorsumque, sed præcipue modo posteriori.

Hic etiam dubitandi locus est, an hoc symptoma connexionem forte habeat, vel non habeat cum Hepatis morbo.

Certum est, tumorem, schirrumque Hepatis sine tali phænomeno frequentissime occurrere; & æque certum est, sanguinem per canalem alimentarem eliminari posse, cum ab aliis fontibus derivetur, sed sæpissime talis sanguis ex vasis ipsius ductus intestinalis provenit; & præ-

terea alia res est, quæ adhuc majori dubio ansam præbet; Hepatis tumor scilicet duos tantum annos durasse dicitur, & hæc sanguinis evacuationo, uti certiores facti sumus, per intervalla, longe ante hoc tempus locum habuit.

His omnibus simul sumptis, pro certo non affirmare auserim, sanguinis evacuationem a morbo Hepatis proficiam ducere. Verumtamen dico, non improbabile esse, eam ab hoc originem duxisse. Assumi certe potest, Hepar minime sanum fuisse diu ante, quam aliquis tumor manifeste apparuit, & illud tamen ab initio ad finem usque nullum insignem dolorem excitavit. Quum his addatur, nunc parum superesse dubii, Hepar malo quodam affici, magis rationi consentaneum erit, id causam symptomatum habere, quam ea ad aliam, cujus etiam existentia incerta est, referre. Sanguis ex Hepatis vasis profluens facile in canalem intestinalem venire potest; &, cum ex hoc fonte prodit, certius sursum deorsumque ejici poterit, quam si aliunde advenerit. Bene notum est, fluidum in Hepate secretum per vomitum, alvumque ejici, &, si Bilis emesis & catharsis frequenter contingunt, sanguis, etiam ex eadem origine ortus, hisce viis quoque ejici potest. In summam igitur, morbum hujus ægri Hepaticum nuncupari posse, existimo.

Causa, quæ hunc morbum primo induxit, nos prorsus latet, & ipse æger eam nulli speciali

ciali causæ attribuit. Hinc igitur nullo modo elucidari potest morbi natura; & omnes conjecturæ, ex ejus vitæ genere desumptæ, valde incertæ sint, oportet. Sed, si lepticarii laborem perpendamus, ultro fatebimur, eum validis morbi hujus causis occasionalibus expositum fuisse. Nullum quippe forsan vitæ genus est, in quo homines majoribus caloris & frigoris vicissitudinibus expositi sunt; ideoque licet non nisi homines robustissimi, & valde alacres, huic operi pares sint, vita tamen eorum maxime precaria judicatur ab his, qui durationem vitæ hominum computarunt. Assumamus igitur, hanc causam huic morbo occasionem dedisse, eamque usu frequentiori liquorum spirituosorum adjutam esse; nam tales homines propter vitæ, quod degunt, genus spirituosis liquoribus admodum dediti sunt; & omnibus notum est, hos admodum frequenter Hepatis morbos producere, si nimia quantitate ingeruntur.

Verum, quidquid etiam de hujus morbi origine credamus, illud ad nostram de eo prognosin formandam parum faciet; sed hoc tamen libenter fateor, me bonum eventum nequaquam prævidere. Verum quidem est, symptomata nunc non admodum gravia esse; tussis etiam, quæ maximam illi molestiam creat, revera minimi est momenti; nam hæc eum quidem fatigare potest, sed illam non ut periculosam considero;

dero; eaque, quamvis forsitan prorsus subigi non possit, manente morbi causâ, tamen magno-
pere levari potest. Verisimillimum est, tumo-
rem in abdomine perceptum obstinatio-
rem fore; & forsitan non tantum omnes nostros conatus
frustrabit, sed etiam in suppurationem desinet;
unde æger tabe Hepaticâ consumptus obibit.
Nullam tamen causam video, cur in hoc casu
progressus tam rapidos timeamus; sique æger
varia remedia, quæ cum quadam successus spe
illi possunt præscribi, vult experiri, nobis
saltem horum periculum faciendi dabitur occa-
sio; cæterum nulla fere mihi spes est, me mor-
bum sanaturum.

Ad hunc Hepatis morbum, quem symptoma-
tibus, quibus æger affligitur, fomitem præbere
puto, debellandum, duo præcipue facienda
sunt; obstructio scilicet hujus visceris est tollen-
da, & debita per ejus compagem circulatio restau-
randa. Non autem existimo, tumorem, obtento
etiam hoc scopo, penitus disparituum; nam,
quoniam malum hoc tam diu duravit, solidas
partes quodammodo adauctas esse, admodum
probabile est. Credo tamen, parum adesse du-
bii, quin major tumoris pars, a fluidis impactis
ortum ducat, & quin, liberâ rursus factâ cir-
culatione, sanari possit. Hoc factò, ulteriora
etiam mala præcavebuntur.

Ex omnibus remediis, sub generali deobstru-
entium titulo cognitis, nullum fortasse diutius,
quam

quam Mercurius, magno in honore habitum est; & certissimis scimus exemplis, hoc semimetal- lum, circulationem ingressum, peculiaris, & præterea potentis, stimuli vires in certis qui- busdam partibus exferere. Ut hic finis obtinea- tur, eum, in hoc casu, & externe, & inter- ne, adhibui. Priori modo hoc remedio, non tantum ad illud in corpus introducendum, sed ut quodammodo suppleret vicem medicamento- topici, usus sum; atque illi in hunc finem par- vam camphoræ quantitatem addidi, speroque vires ejus, frictione integumentorum, aliqua- tenus ad viscera perventuras; puto etenim me illud nonnunquam utile vidisse in casibus, in quibus æque exigua connexio morbum inter & remedium aderat.

Sed, etiamsi frictio nullum hoc modo pro- ducat effectum, ita tamen Mercurius tam certe corpus intrat, quam si alicui alii parti af- fricatur. Huic autem methodo internum Mer- curii usum addidi, ut sic certius introduceretur, & ab eo citius corpus requisitam reciperet quan- titatem, quam si unico tantum modo illud in cor- pus introducere conaremur.

Mercurium trituratione tantummodo com- minutum præscripsi; sub hac enim formâ, maxima spes est, fore ut per aliquod tempus in corpore retineatur; & ex hac retentione bo- num præcipue successum prævidebam. Tritu- rationem hanc fieri jussi cum conservâ Fructus Cynos-

Cynosbati, quam nonnulli magnâ virtute Mercurium exstinguendi præditam esse existimant; attamen, quatenus suppositio hæc vera sit, ignoro.

His vel aliis mercurialibus præparatis, hunc ægrum per aliquod tempus tantum non salivantem detinere volo; non quia aliquid boni ab hac evacuatione in hoc casu prævideo; sed quia eam confidero ut unicum certum indicium Mercurii in corpus introducti.

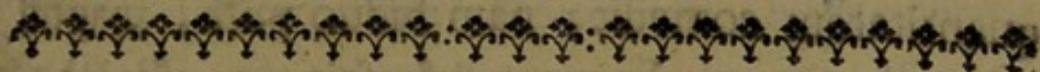
Si, post justum experimentum, hæc methodus votis non responderit, quædam fortasse ex deobstruentibus, a Cl. STORCKIO tam eximie laudatis, experiemur, præcipue Cicutam, vel Strammonium. Quamvis enim minime credam, hæc remedia adeo efficacia esse, ac exhibitum est, non dubito tamen, quin magnas possideant vires, & quin nonnunquam miros produxerint effectus salutares. Non autem mea me fallat opinio, si hæc etiam in hoc casu irrita fuerint.

Dum sic tentamus methodos ad curationem radicalem tendentes, allevatio symptomatum urgentium non negligenda est. In hunc finem adhuc sane parum fecimus; quia nihil, nisi tussis, urget. Ad hanc vero mitigandam *pilulas thebaicas* præscripsi; &, quia hæc levamen præbent, eas pro re nata in posterum dabo; vel ad alia remedia, ut demulcentia, vel vesicantia, recurram. Sed, quia tussis mere titillatoria est, fateor, me plus ab opiato, quam ab ullo alio,

alio, remedio sperare; & in casu hoc, *Trochisci Bechici cum Opio*, secundum novam formulam pharmacopœæ *Edinburgensis* præparati, cum utilitate adhiberi poterunt.

Sequela.

Mercurius per aliquot hebdomades absque interruptione datus est. Tuffis minus molesta erat; nunquam sanguinem per alvum ejecit; & tumorem in abdomine aliquanto imminutum esse putabat. Tunc non amplius dedi Mercurium, nec ullum aliud remedium tentavi.

C A S U S VII.

Historia Efflorescentiæ Petechialis absque symptomatibus febrilibus, feliciter sanatæ.

JOANNA ALLEN, undecim annos nata, per totum corpus maculas habet exiguas, rubras, extra cutis superficiem non eminentes, & nec humiditas, nec dolentes. Frons etiam, atque brachia, sed præcipue extremitates inferiores, maculas lividas, parum supra cutem elevatas, ac vibices multum referentes, exhibent. Hæ magnitudine variant, aliæ Semicoronam, aliæ Solidum, magnitudine æquant. Aliquando de levi capitis dolore queritur, & gingivæ, ultimis tribus diebus, semel, vel bis, sanguinem plora-

plorarunt, sed non magnâ quantitate, & absque aliquâ causâ manifestâ. Alvus regularis; pulsus naturalis; appetitus bonus; lingua humida, & munda; sitis nulla; cutis frigidiuscula.

Maculæ petechiales decem circiter abhinc diebus, & biduo post maculæ lividæ, primo observabantur. Harum numerus gradatim increvit; & modo tres dies sunt elapsi, ex quo sanguis primum gingivis exivit.

Hæc symptomata nata credit eo, quod, mense circiter elapso, magnam fabarum communium quantitatem comedit; nam biduo post, magnâ lassitudine, cum horrore, & frigore afficiebatur; quibus symptomatibus succedebant cutis calor, dolor capitis, & vomitus, qui quinque vel sex dies duravit; prostratus etiam erat appetitus, & sitis valida. Prima hebdomade, postquam his laboravit symptomatibus, bis catharticum, nec non bis emeticum medicamentum sumpsit. Post usum emeticorum, vomitus spontaneus evanuit; & tam bene se habuit, ut octavo a febris initio die foras prodire posset. Novissimo die Dominico tertium sumpsit Catharticum, sub cuius operatione quantitatem satis magnam sanguinis per alvum ejecit: sed exinde nihil porro sanguinis prodiit.

Capiat pulveris Corticis Peruviani scrupulum unum ter in dies, ex quovis vehiculo.

Die 28vo Decembris. Corticem Peruvianum
absque

absque interruptione, & sine ullo incommodo, sumpsit. Multæ maculæ rubræ, nec non plures magnæ maculæ, postquam nos ultimo accessit, non amplius adsunt; sed aliæ in diversis locis apparuerunt, & sæpius, sed parce, sanguis ex naribus, & ore, prodiit. Appetitus bonus manet. Cutis subfrigida; pulsus alvusque naturales.

Die 4to Januarii. Maculæ petechiales jam penitus fere evanuerunt, & magnæ, quæ restant, maculæ non tam vividum amplius colorem ubique habentes in flavedinem vergunt. Quædam tamen post 28um Decembris apparuerunt. Nullus, vel ex naribus, vel ex ore, sanguis exiit. Per aliquot jam dies de dolore & tumore in regione ventriculi queritur. Appetitus aliquantum est imminutus; alvus valde adstricta. Pulsus 96.

Intermittantur medicamenta, & capiat cras mane salis Glauberi semunciam, ex aquæ ferventis unciis sex. Repetatur talis dosis mane die Martis.

Die 14to Januarii. Prima salis Glauberi dosis leviter tantum, secunda valide, alvum purgavit. Ex quo salem sumpsit, dolor, & tumor ventriculi multum remiserunt. Nulla amplius adfuit sanguinis evacuatio. Vibices, & petechiæ, jam penitus fere abierunt. Sed die ultimo Jovis lumbricum magnum ejecit. Pulsus, alvusque

jam sunt naturales. Appetitus ingens aliquando.

R. Pulveris Florum Chamæmeli scrupulum unum,
Syrupi simplicis,
Aquæ Fontis, singulorum semunciam. *M.* fiat
haustus, hora somni sumendus & repetatur
omni nocte.

Habeat etiam mane die Veneris dosin salis
Glauberi, ut antea.

Die 18vo Januarii. Assidue præscriptum remedium sumpsit, & sal Glauberi bene votis respondit, sed nulli prodierunt vermes; & ab omnibus symptomatibus libera fuit. Dimitatur.

*Animadversiones in hunc casum die 1mo Februarii
propositæ.*

Casus hujus ægræ, a nobis aliquo abhinc tempore ex valetudinario dimissæ, mihi multis titulis singularis apparet; & fateor, me nunquam antea ejusdem morbi exemplum vidisse; imo non, nisi nuper, eum invenisse descriptum, vel saltem tam imperfecte, & ut ita dicam, perfunctorie annotatum, ut exiguam mereretur attentionem. Sed paucis abhinc mensibus, a Cl. BALDINGERO, Professore Gottingensi, plures ibi editas inaugurales dissertationes accepi; & inter eas unam, cui titulus erat *De Petechiis sine febre*, auctore ED. GRAAF. Titulus hicce, ut verum fatear, non magnam me illi fidem ha-

habere fecit: genuinas quippe Petechias Typho, vel febribus putridis, & quidem in earum pessimis stadiis, proprias credidi; quare aliquem errorem locum habere rebar; cumque morbi cutanei facile confundantur, statim putabam, eorum aliquem sub Petechiarum larvâ hunc auctorem fefellisse. Verum, Dissertatione hac attente perlectâ, alia mihi necessario amplectenda erat sententia.

Thesis, quam volo, tota, casum, continet, qui auctori occurrit, & quem dein commentatur. Tam multæ in hujus casus historiâ circumstantiæ concurrunt, ut de eruptionis naturâ nihil dubii relinquatur. Haud diu, postquam hanc legeram dissertationem, jam descriptus mihi casus occurrit, cujus talia erant symptomata, ut morbi a GRAAFIO descripti manifestum præberent exemplum; nam omni fere titulo alter alterum refert.

In nostro casu evidentissime apparuit exiguarum rubrarum macularum eruptio, in diversis corporis partibus, sed præcipue in pectore, & collo. Hæ maculæ descriptioni Petechiarum ad amissim quadrabant; magnitudine, & figurâ, pulicum morsus referebant, hac in re tantum ab iis diversæ, quod loco coloris læte rubri lividæ fere essent, nullaque in medio haberent indicia puncturæ, quæ pulicum morsibus semper adest.

Sed præterea, hanc rem alia phænomena ex-

tra dubium posuere: cum his etenim Petechiis ingentes lividæ maculæ in variis corporis partibus se manifestabant, & eodem se habebant modo, ac sanguis in membranâ cellulosâ, post ictus, vel aliam quandam illatam vim, effusus. Hic etiam vibices apparuerunt, iis, qui febres putridas comitantur, admodum similes; & sæpe casus vidi, qui, non pejoribus stipati symptomatibus, partium gangrænosarum separatione terminabantur. Eadem quoque notata sunt phænomena in casu a GRAAFIO relato, sed vibices tamen nec tam multæ, nec tam magnæ, fuerunt. Duas tantum memorat, hasque, quam in nostrâ ægrâ, minores, ut ex ejus verbis videre est. *In regione (inquit) potissimum hypochondriacâ sinistrâ conspexi duas maculas virides, & sugillationibus simillimas, quæ ovi columbini magnitudinem æquabant.*

Has ejusdem esse naturæ, ac eæ, quæ majori numero nostræ ægræ aderant, nihil dubitari potest; & nullus fere ambigendi locus est de earum ex sanguine effuso origine; nam hoc in casu vasa in rupturam admodum prona esse videbantur. Antequam quippe ægra nostræ curæ committebatur, non semel sanguinis fluxum spontaneum ex gingivis perpeffa est, & hoc etiam absque ullo spongiosæ texturæ, vel topici mali indicio; sumptis quoque cathartice, satis magnam non raro sanguinis copiam per alvum ejicere observata fuit.

Post-

Postquam curæ nostræ commissa fuit, phænomena quodammodo eadem apparebant; nam eam æque pronam adhuc in hæmorrhagiam esse, liquebat, ex deorsum evacuato sanguine, dum nullus erat suspicandi locus, hanc plethoræ effectum esse; pulsus quippe nec velox, nec durus, erat, nec alia symptomata hunc corporis statum vulgo comitantia, aderant.

Hæc erant morbi manifesta symptomata, saltem de quibus ægra, cum ad nos veniret, quebatur. Semel quidem de quadam anxietate, vel tumore in regione ventriculi, quæstæ est; sed hæc symptomata ab usu remediorum potius, quam a morbo, originem duxerant; nec improbabile est, illa effectus acidi vitriolici fuisse. Quidquid sit, haud diu mansit hoc incommodum, & parum molestiæ creavit.

Alio tempore ingens lumbricus alvo prodiit. Verum tamen existimavi, hunc cum morbo ipso nihil commune habere. Vermes quidem in intestinis nidulantes magnæ symptomatum varietati locum præbent; sed me ignorare fateor, an præsentibus similia symptomata unquam produxerint; nec raro ex canali alimentari eliminantur, quando alius morbus corpus affligit.

Ita rem hoc in casu se habere, puto. Et, petechias, maculas lividas, sugillationes, vel vibices, cum dispositione in hæmorrhagiam, ejus morbum constituere, judicarem.

Sponte igitur quæstio oritur, quodnam mor-

bi genus hæc symptomata constituent? Et ad hanc respondendum mihi est, me in nullo systemate nosologico locum ei bene accommodatum videre. Nonnulli quidem, qui de morbis egerunt, scriptores Petechias ut certum quoddam morbi genus considerant; sed hic titulus semper iis datus est casibus, in quibus Petechiæ febrilibus affectionibus junguntur. Hic igitur morbus ad tales non referendus est.

Symptomata, quæ hic adfunt, etiam aliquando in scorbuto marino occurrunt; sed ille morbus multis quoque aliis, quæ hic defunt, insignitur indiciis; neque hoc in casu progressus idem fuit, ac in scorbuto. Fœtor halitus, gingivæ spongiosæ, vires prostratæ, ulcerationes, œdemata, vel similia nequaquam in hoc casu aderant; neque exposita fuerat ægra causis, hunc morbum frequentissime, si non semper, producentibus. Igitur non, nisi admodum improprie, ad hoc genus posset referri. Non ideo tamen absque veri quadem specie dici potest, eum cum scorbuto marino aliquo modo convenire; sique ejus naturam modo quodam rationali determinare possumus, majoris hoc erit momenti, quam justum ei nomen dare. Si tamen mihi nomen quoddam fingere liceret, (& hac in re, hodierni Practici plus sibi permissum, quam omnibus suis antecessoribus, credunt,) morbum hunc, *Petechianoson*, morbum scilicet petechiis insignitum, nuncuparem. Sed hæc

appellatio, five fit justa, five injusta, parum hoc ad nostram de ejus naturâ sententiam faciet.

Fateor, me, in hoc casu, omnibus simul sumptis circumstantiis, credere, morbosum quendam fluidorum statum adesse, & quidem, absque aliarum corporis partium, five solidæ tantummodo, five solidæ vivæ sint, morbo. Certe, secundum hanc opinionem, symptomata facillime explicari posse, existimo. Ex bene peractis quippe omnibus functionibus, solida hic non affici, patet; fluida autem sic esse disposita, ut per vias iis non destinatas erumpant, ex hæmorrhagiâ, & extravasatione, liquet: nam ad hanc causam Petechias, & Lividas Maculas referre nos oportet. Petechiæ quidem, in febribus putridæ indolis, criticæ potius, quam symptomatice, dicuntur. Sed verosimiliter ratione parum justâ. Maculæ lividæ eadem exhibent phænomena, ac illæ, quæ in extravasatione, ab aliis causis ortâ, occurrunt. Absque ulla igitur dubitatione, harum origo eadem dicenda est; & sanguinis crasin, ac quidem probabiliter globulorum rubrorum, quodammodo vitiatam esse, putarem. Hoc igitur respectu, assumere licet, hunc morbum haud levem habere analogiam cum scorbuto, in quo certe similis mutatio sanguinis locum habet: attamen casus hic nihilominus ab eo valde diversus esse potest. Ab experimentis, a Cl. HEWSONO circa sanguinem,

nem, e vivo homine missum, institutis novum huic rei lumen affulget. Ostendit nimirum hic globulorum figuram a circumfluentium humorum, conditione dependere. Experimenta quippe ejus demonstrant, eos, adauctis salinis particulis, crispari, & contrahi, & adauctâ parte aquosâ, distendi, & rumpi: ab omnibus præterea conceditur, putrefactione, etiamsi non mutetur menstruum, texturam tamen sanguinis destrui posse.

Has causas omnes quadantenus in corpore vivo locum habere posse, dubitari nequit; & fortassis, sæpius simul, quam seorsim operantur. Causæ tamen, quæ scorbutum marinum generant, suspicionem movent, an non prior præcipue causa in illo morbo agat, & an non posterior dissolutionem generat, cum propensio in putredinem adest.

Ad quamnam ex his causis dissolutio rubrarum particularum, in hoc casu occurrens, referenda sit, dubito; & hac in re parum lucis præbet, quæ causa dicitur remota, ingesta scilicet magna fabarum quantitas.

Quæstio tamen hæc proponi posset, quatenus hæc quantitas febrem, quæ secuta est, inducere potuit? Et quatenus febris huic ægræ statui originem potuit præbere? Ex dictis, morbum huic potius, quam ulli aliæ causæ adscribendum putarem, quare & curatio in hunc scopum dirigebatur.

Felix morbi eventus animadversiones circa prognosin supervacuas reddit. Quæri tamen hic non absque ratione potest, quantum hic morbus periculi afferat? Et duplici tantum modo huic dari responsum potest: vel enim hic incensum veniunt facta antea stabilita; vel, ubi hæc desunt, cognita morbi natura. Verum jam observavi, hunc morbi casum primum fuisse, quem vidi; & idcirco nihil ex propriâ experientiâ, & vix quidem ex alienâ, concludere possum. Casus, a GRAAFIO descriptus, æque feliciter, & haud longo etiam temporis spatio, terminatus est.

Præterea, in suæ Dissertationis fine, plures quodammodo analogos casus, ex variis fontibus, præsertim ex *Actis Academiae Naturæ Curiosorum*, collectos, in quibus etiam morbus bonum sortitus est eventum, descripsit. Minor idcirco forsitan terrori locus est, quam ex datâ jam descriptione expectari posset: nam fatendum est, nos ex illâ concludere debere, eum mali moris esse: & quanta esset ejus feveritas, si sibi relictus foret, in medio potius relinquitur. Si mihi posthac iterum occurrit, eum parvi pendere, nefas existimarem; & usquedum futura praxis me erroris arguerit, in animo est, eandem medendi methodum sequi; quæ, etsi non plane eadem sit, saltem ei affinis est, quam GRAAFIUS cum successu adhibuit.

Cum supponerem, symptomata a destructio-

ne globulorum, ex putridâ humorum diatresi orta, provenisse, hanc antiseptiis debellandam esse, existimavi, & in hunc finem Corticem Peruvianum, atque Elixir Vitrioli, adhibui. Quum symptomata non urgerent, Corticem Peruvianum partitis vicibus dare malui, quam tali quantitate, ut ventriculum gravare posset.

Sic Cortex, Acido Vitriolico conjunctus, duas prope septimanas in usum trahebatur; & hac finitâ periodo, in superficie corporis nihil fere amplius morbi, qui ibi varias subiit mutationes, sensim magis in sanitatem vergens, apparuit.

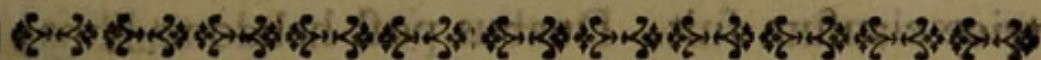
Sed, cum de molestâ quadam in intestinis sensatione quereretur, quam ex medicamentis forte provenire credebam, hæc non amplius adhibui, sed ad viscera abdominalia evacuanda cathartica præscripsi. Sic ventriculi tumor evanuit, & vermes etiam, qui post primum catharticum assumptum excernebantur, eâdem de causâ verisimiliter prodierunt. Quanquam hoc casu contigisse judico, suspicabar tamen plures in intestinis vermes nidulari, & credebam, æquum esse, contra eos aliquid tentare. Morbus, qui præcesserat, me quadantenus impedivit, quominus valida anthelmintica adhiberem; hinc pulverem Florum Chamæmeli dedi.

Sed, hoc per aliquot dies continuato, repetitoque cathartico, cum nulli apparerent vermes, & ægra cætera sana esset, eam ad nos

redituram, non amplius necessarium esse credidi. Verum tamen non mirum mihi videretur, si in posterum adhuc aliquid incommodi a vermibus sentiret, & si hoc in casu iterum se nostræ curæ committit, ad validiora medicamenta majori cum securitate confugiam.

Sequela.

Hæc ægra nullis postea afficiebatur symptomatibus, quæ a vermibus oriri videbantur, nec ullus vermis alvo prodiit. Petechiæ quoque postea æque minus apparuerunt, ac symptomata, quæ hunc morbum comitata fuerant.

CASUS VIII.

Observationes de Cancrosâ quâdam affectione in mammâ, in qua Electricitas fuit tentata.

M. D. Mulier sexagintâ duos annos nata, admissa in valetudinarium 25to Decembris 1776, induratum & satis magnum in sinistrâ mammâ tumorem habet, qui super musculum pectoralem facile moveri potest. Ab hoc tumore sæpe oriuntur dolores, qui versus glandulas axillares, aliquantum etiam tumefactas, excurrunt. Quoad cætera, illibatâ fruatur sanitate, & septem jam elapsi sunt anni, ex quo menses non amplius fluxerunt.

Viginti circiter abhinc annis, statim post partum, parvus tumor in mammâ sinistrâ primo perceptus fuit. Hic brevi suppuravit, & materiem purulentam per sex hebdomadas ploravit; tuncque post jacturam quarundam partium, & præsertim papillæ, ulcus consolidabatur. Octo post annis, propter molestam pruritus sensationem, eandem mammam multum fricare coacta fuit; unde ortum fuit ulcusculum. Ex hoc, ut dicit, materia purulenta viscida, ad usque sextam abhinc hebdomadem evacuata est. Sed, solitâ tractandi illud methodo tunc neglectâ, nihil amplius prodiit, & ulcus cicatrice clausum fuit. Duabus post hebdomadibus, tumorem, nunc conspicuum, primo percepit, & haud multo post, tumor glandularum axillarium supervenit.

Illiniatur oleum camphoratum parti dolenti mammæ, omni nocte, horâ somni. Accipiat etiam bis in septimanâ ictus electricos tres ad gradum tertium, ita ut fluidum electricum per mammæ tumorem cursum teneat.

Die 14to Januarii. Electricitas, & oleum, huc usque assidue adhibita fuere. Mammæ dolorem, & tumorem, jam aliquantum imminutos esse putat; sed tumoris basis paulo latior esse videtur.

Repetatur Electricitas ter in septimanâ, & accipiat singulis vicibus ictus electricos decem ad gra-

gradum tertium. Continuetur oleum camphoratum, ut antea.

Die 25to Januarii. Usu Electricitatis mam-
mæ tumorem continuo imminui putat.

Continuetur Electricitas ter in septimanâ, & accipiat ictus quindecim ad gradum quartum.

Die 1mo Februarii. Validam sensit in mammâ
dolorem, ex quo ultimo electrizata fuit, &
prope papillam levis excoriatio adest, quæ
exiguam puris quantitatem emittit.

*Imponatur in dies parti affectæ, linimenti cerei
pauillum, & continuetur Electricitas, sed
accipiat singulis vicibus ictus decem solum-
modo.*

Die 8vo Januarii. Magna jam ulceratio mam-
mam occupat, & ex eâ copiosa fit puris eva-
cuatio. Tumor adhuc multum imminuitur;
Electricitatem vero dolorem augere putat.

*Intermittatur Electricitas, continuetur linimentum
cereum, & capiat vespere & mane pulveris
Foliorum Cicutæ grana tria.*

*Animadyersiones in hunc casum die 22do Februarii
propositæ.*

In hoc casu pauca occurrunt symptomata, &
morbus certe simplex est, ejus tamen natura
haud penitus difficultate vacat. Morbus, nunc
præcipue, si non prorsus, in mammâ sinistrâ
sedem habet; & hic visui ac tactui æque patet.
Induratus tumor manifeste & distincte percipi
potest; &, quanquam ejus superficies nunc ul-

cerata, nunc absque ulcere est, cutis tamen nunquam naturalem recuperat habitum.

Hic quidem non adiunt omnia symptomata, quæ cancerum comitari solent. Sed tamen admodum probabile est, morbum eo potius nomine, quam scirrhi, appellandum esse, præcipue cum tanta sit in ulcerationem proclivitas. Hanc opinionem ulterius confirmant dolores lancinantes, quibus ægra crebro afficitur; & adhuc magis tumor sub axillâ; nam hoc ultimum symptoma demonstrat ex mammâ absorptionem fieri materiæ, quæ in aliis glandulis morbum produceret, affectæ mammæ morbo simillimam.

Cum hæc sit mea sententiâ, in casu hoc prognosin propitiam vix darem. Omnes auctores unâ voce cancerum inter morbos periculosissimos enumerant. Certe pertinet ad eos, in quibus nulla datur spes, sanitatem sponte recuperandi; sique curabitur ægra, hoc, magnâ ex parte, si non prorsus, artis sit opus, oportet. Verum tamen etiam cum maxima adhibeatur cura, nunquam, sanitate licet recuperatâ, securi esse possumus; nec ab alterâ parte, morbus unquam tam gravis est censendus, ut omnes excludantur medendi conatus: hanc solam ob causam, ægræ, de qua nunc agitur, curam suscepimus.

In talibus casibus, sanatio duobus tantum modis tentari potest; vel enim partem affectam

tol-

tollendo, vel pristinae restituendo sanitati. Quando pars affecta tota tolli potest, semper hæc medendi methodus mihi bona videretur, nam perfecte persuasus sum, eam non solum promptissimam, sed etiam certissimam esse; & cancrum multis mortem intulisse, eo quod hæc fuerit neglecta.

Nonnulli quidem, & inter hos etiam magni nominis viri, semper in cancro operationi adversantur. Et, si nobis notum esset aliquod medicamentum, quo partes affectæ sanitati restitui possent, eorum sententiam libenter amplecterer.

Observatur, & juste quidem, multos, qui operationem apparenti cum successu subierunt, postea tamen gravissimis cancri cruciatibus fractos mortem obiisse. At nequaquam sanæ rationi consentaneum est, cancri, vel doloris, recursum operationi attribuire. Si cancer in uno loco intactus relinquitur, hoc non impedit, quo minus alius etiam locus hoc morbo afficiatur; imo e contrario, tunc multo verosimilius est, hoc factum iri. Nullum idcirco malum jure timendum est de partis affectæ ablatione; sique hic morbus de novo ægrum invadit, qui antea cancri extirpationem subiit, hoc tantum probat, operatione topicâ virus e corpore expelli non posse. Admodum certe verosimile est, veneni cancrofi in aliis partibus originem in universum operationi diutius dilatæ
adscri-

adscribendum esse; & si quidam sunt, qui cancri recidivam passi sunt, alii etiam sunt, quibus hoc non contigit.

Itaque in quibusdam casibus operatio perfectam curationem absolvit; in aliis, & quidem pessimis, quando rerum status patitur, per eam, saltem symptomata urgentia pelli, & ægri vita multos annos prorogari potest.

Propter omnes has causas igitur fateor, me operationis in hoc morbo patronum esse; & casus nuper editi, ad hanc praxin stabiliendam, ab erudito HILL Chirurgo in oppido *Dumfries*, perpaucos, ut opinor, his rite consideratis, de ejus utilitate amplius dubitare finent. De se ipso quippe affirmat, se, si cancro laboraret, non horam dilaturum operationem, spe alius remedii fretum.

Hac de causâ itaque non dubitabam, ægræ huic operationem proponere & illi suadere, ut Chirurgorum consilia peteret; sed ab operatione penitus abhorrebat. Hic autem mihi observandum est, operationem hanc tanto periculo stipari, ut, æquum non esse judicarem, ultra admonitionem pergere.

Quum ægra hæc, operationem nequaquam, sed aliam quidem medendi methodum experiri vellet, ejus voto tandem satisfeci, & tentavi, quantum in parte affectâ ad sanum statum reducendâ, proficere possem. Hoc, ut puto, fieri debet, liberum in ea circuitum, naturalemque

que vasorum actionem restaurando. Nam opinor, id, quod vulgo virus cancrosum appellatur, æque ac omnia alia symptomata, in tali casu obvia, ab obstructione quorundam vasorum, & ab aliorum vitiatâ actione, pendere.

Haud incongruum esse judicavi hac occasione experiendi, quatenus hic scopus Electricitate adimpleri posset. Electricitas, ad tales tumores resolvendos, a Medico EASON Chirurgo militari, commendatur. Eam proposuit, quoniam matrona quædam, in *Hibernia* habitans, talique morbo laborans, fulmine percussa, fuit sanata.

Hæc historia, uti ab illo narratur, in quadam parte Commentariorum, de re medicâ agentium, nuper editâ, videri potest.

In hoc igitur casu, per notabile temporis spatium huic remedio insistere volui, vires ejus, in quantum ægra ferre posset, aucturus. In initio, quanquam non nisi exiguas tantum Electricitatis vires hæc ægra experiretur, aliquid tamen commodi inde redundare visum est; & ipsa ægra ejus usu dolorem, & tumorem, imminutos esse credidit. Itaque, ut majorem utilitatem inde caperet, plures, illi, & fortiores, ictus infligere jussi. Nunc vero, an ita facere oportuit, dubito; nam posthac dolores majori sævitiâ redierunt; & tumor in ulcus conversus fuit. Non autem certum esse

puto, has mutationes Electricitati deberi; sed cum tali suspitioni tamen locus esset, eam non amplius adhibere ausus sum. Idcirco eam, saltem pro tempore, intermisi, iterum Electricitatem repetiturus, si res permiserint. Nam certe credo, ejus effectus tales in hoc casu fuisse, ut, validum eam fore remedium ad circulationem per partes morbosas renovandam, sperare liceat. Eodem tempore, huic ægræ Cicutam dedi, nam ab ejus usu, in quibusdam casibus, me valde salutare effectus vidisse, puto. Si aliquid inde boni jure me expectare posse credam, eam per aliquod tempus adhibere suadebo; & justo cum hac periculo instituto, reliqua curatio circumstantiis accommodabitur. Concludendum tamen mihi est, ut antea jam dixi, neque ex hac, neque ex ullâ aliâ medendi methodo, magnam sanationis spem affulgere.

Sequela.

Cicuta huic ægræ per aliquod tempus absque ullo effectu salutari exhibita fuit. Electricitatem rursus experiri noluit, & in Valetudinarium non rediit, nulla amplius medicamenta adhibitura, sed leni tantum deligationi in posterum confidens.

C A S U S IX.

Observationes de Hæmorrhoidibus.

D. W. quadragesimum septimum ætatis annum agens, arte olitor, vir robustus, & colorem habens in facie floridum, in valetudinarium admissus 21mo Januarii 1777, de affiduo, ac valido, circa anum dolore queritur, qui, quando ambulat, vel alvum deponit, augetur. Post unamquamque sedem, sanguis plerumque sequitur, fere semper purus, ac liquidus; externe circa anum observantur tubercula parva, leviter inflammata, ex quibus dolorem, & sanguinem, provenire existimat. Pulsus, calor, appetitus, alvus, naturales.

Octodecim circiter abhinc mensibus, pruritu in totâ corporis superficie, & dolore capitis cum levi vertigine, afficiebatur. Hæc symptomata per aliquot septimanas durarunt, & evanuerunt, quando hic morbus, cujus nullam aliam causam agnoscit, se manifestavit. Paucis tantum medicamentis, quæ non nisi parum profuerunt, usus est.

℞. *Florum Sulphuris*

Pulveris Cremoris Tartari, singulorum uncias duas, syrupi simplicis quantum sufficit. M. fiat

Electuarium, cujus capiat drachmam unam ter de die.

Die 1mo Februarii. Medicamentum, uti præscriptum fuit, sumpsit, & hoc alvum leniter movit. Aliquis dolor adhuc circa anum restat; sed is multum remisit, &, ex quo medicamento uti cœpit, parum sanguinis ejecit.

Continuetur Electuarium, ut antea.

Die 8vo Februarii. Nunc ab omnibus, quibus laboravit, symptomatibus, liber est, levem tantummodo externe dolorem sentit. Dimittatur.

Animadversiones in hunc casum die 15to Februarii propositæ.

Hujus ægri casus paucis tantum animadversionibus ansam præbet. Morbus naturâ suâ nequaquam singularis est, neque de ea dubitari potest, cum nulla occurrat symptomatum complicatio. Hunc ægrum hæmorrhoidibus laborare, nequaquam in dubium vocari potest; sed de hoc morbo adhuc inter clarissimos Practicos non convenit; & nonnulli forsan putabunt, hunc casum non omnes exhibere morbi characteres, qui a quibusdam Nosologiæ scriptoribus illi adscribuntur. Æger quippe, cum admittebatur, non laborabat vertigine, neque dolore capitis, vel lumborum; & tamen, secundum Cl. CULLENUM, hæc hujus morbi characteristicæ sunt symptomata; imo de his ita loquitur, ut concludere debeamus, ea semper adesse:

adesse debere. Pauci tamen sunt Nosologiae scriptores, qui tam multa symptomata pathognomonica enumerant; atque hic saltem casus ad amissim respondet definitioni Cl. SAUVAGESII, cujus verba hæc sunt, „*Fluxus cruentus ex podice vel recto, mariscis ruptis obsito*”.

Præter evacuationem sanguinis, & tubercula, dolor etiam, ut morbi Character a nonnullis memoratur: sed notari potest, ne vel symptomata quidem, a SAUVAGESIO recensita, pro essentialibus habenda esse. Sæpe quidem, ut in nostro casu, utraque simul conjunguntur; at in quibusdam casibus nullus adest tumor, & in aliis nulla evacuatio. Hinc venit distinctio hæmorrhoidum, in cæcas, apertas, internas, & sic porro. Verumtamen hæc varietates non ab aliquo essentiali discrimine quoad naturam morbi, sed tantum a partibus affectis, & quibusdam circumstantiis, pendent. In hoc casu, morbum externum esse, & simul hæmorrhoidem apertas nuncupari posse, nihil dubitantes asserimus. Inter omnes convenit, morbum in vasis hæmorrhoidalibus sedem habere. Num autem hæmorrhagia ex arteriis, vel ex venis, prodeat, numque tumor, effuso sanguini in membranâ cellulari, vel venarum distensionem, adscribendus sit, disceptatur. Hæc certe prævalet opinio, hæmorrhagiam, & tumorem a venis oriri; & hanc opinionem maximâ ex parte veritati consentaneam esse, puto. Eam enim

confirmant MORGAGNII dissectiones, horumque temperamenta, qui hæmorrhoidibus laborare solent. Ex dissectionibus contendit MORGAGNIUS, „ *Hæmorrhoides nihil esse aliud, quam varices venarum ani* ”. Præterea morbus hos plerumque adoritur, qui venarum plethorâ laborant, vel saltem, qui illud vitæ stadium attigerunt, cui hæc conditio familiarissima est. Non tamen negandum est, multa eorum opinioni, qui sanguinis effusionem adesse credunt, favere videri. Sæpe haud levis dolor percipitur, quamvis hic tamen a venarum distensione non proveniat. Sanguis, præterea, in condensatâ telâ cellulosâ, dissectionis ope, repertus, effusionis opinioni favet. His adhuc addi potest, magnam aliquando sanguinis quantitatem evacuari, & eam manifesto præcedere adauctum sanguinis impetum, cum totius corporis in hæmorrhagiam propensione. Quando hæc omnia concurrunt, magna datur suspicio, morbum ab arteriis oriri. Huic etiam opinioni favent quædam dissectiones, a MORGAGNIO relatæ. Dicit scilicet in singulari quodam casu, „ *Extremum intestinum intus varicosis venarum nodis inæquale. Majorem ex his attente inspiciens miratus sum, cum ipso, qui non modico alioquin distendebatur sanguinis grumo, non nisi tenuissima sanguifera vascula communicare, ut evidens esset, aliquam perexilem venam in eam fuisse amplitudinem dilatatam* ”. Mihi vero pro-

probabilius videtur, phænomenon, quod hic miratus est MORGAGNIUS, effusionis effectum fuisse, quam ingentis, uti ille suspicabatur, dilatationis.

Videntur igitur hujus morbi casus inter se essentialiter differre posse, & tale discrimen sæpe in curatione prodest. Sponte hic quæstio oritur, ad quamnam speciem noster casus pertineat? Nulla quidem in eo occurrit circumstantia, ex qua certum iudicium de hac re habere possem; verumtamen agnoscendum est, me eam ab affectis venis natam putare; nam parva tantum sanguinis evacuatur quantitas, & hic præcipue, si non prorsus, provenire videtur ex pressione, qualem, inter dejiciendum, fæces excitant; neque impetus adauctus adest, neque magno dolore stipatur. Hæc omnia suppositioni adversantur, quæ ponit hæmorrhagiam ex arteriis prodire, dum, eam ex venis prodire, ægri ætas confirmat.

Sic igitur probavi, quæ de naturâ morbi, quæ hic æger laboravit, sentio, &, cum jam sanatus sit, non opus est, ut aliquid de prognosi dicam.

Aliquamdiu jam duraverat morbus, antea quam æger in valetudinarium admittebatur; nihil autem aderat, quod morbum valde gravem fore timere suadebat; & hinc locus erat, felicem eventum sperandi, qui etiam cito fecutus est. Nollem tamen, hoc ita intelligi,

ac si eum perfecte sanatum crederem; nam bene notum est, illos, qui hoc morbo semel laborarunt, facile recidivas pati; nec improbabile videtur, idem etiam in hoc ægro locum habiturum. Cum autem dimissus fuit, a dolore, tumore, & sanguinis evacuatione liber erat, & modo nulla occurrat causa excitans, forte sanus manebit.

In hoc casu tractando, parum agendum esse credidi; & hic observare licet, hæmorrhoides morbum esse, de cujus legitimâ medendi methodo sæpe multum ambigitur. In multis casibus, quando nempe natura huic evacuationi adsuevit, salutaris habenda est; & plerumque, etiam cum parum sanguinis excernitur, ex subitâ ejus suppressione aliquid periculi imminet. Hoc præcipue locum habet in iis, quorum, uti nostri ægri, color floridus, est; evidens quippe hoc est plethoræ signum. Sanatio igitur morbi phænomenis accommodanda est; & quando nihil valde urget, parum agere forte optimum est, præsertim cum nihil est, cur timeamus, morbum, si neglectus fuerit, in consuetudinem abiturum.

Quidam sane hujus morbi casus validissima remedia postulant, vel ad violentam inflammationem mitigandam, vel aliquando ad reprimendam enormem sanguinis evacuationem; tales etenim evacuationes, aut inanitione, aut superveniente morbo, ægrum e medio tollere
pos-

possunt. In priori casu, impetus versus rectum, generali, & topicâ, sanguinis missione, uti & Catharticis antiphlogisticis, & applicationibus emollientibus, imminuendus est. In posteriori, diversis adstringentibus externe, vel interne, adhibitis, vasa constringere, quantum nobis licet, debemus.

Cæterum in hoc casu neutram methodum tentare opus erat. Quanquam hæmorrhagiam ex venis prodiisse suspicatus sum, eamque ut passivam consideravi, quantitas tamen evacuati sanguinis haud tam magna fuit, ut dubia medicamenta, qualia sunt adstringentia, desideraret. Etsi enim diathesis plethoricæ aliqua adesset certitudo, totum tamen corpus nequaquam laborabat, neque ulla localis inflammatio impetus diminutionem exigebat. His igitur perpensis, fatis esse existimavi, præcipue hæmorrhagiam excitanti causæ obviam ire; & quum hæc mihi ex statu excretionis alvinæ pendere videretur, lene eccoproticum refrigerans ægro præscripsi, atque hoc non solum sperabam compressionem auferre, sed etiam modice totum corpus deplere. Hoc modo sublatam iri plethoram spero, dum in eundem finem symbolam conferunt labor, quo necessario quotidie occupatur, diætæque, si non parca, saltem modica, quæ verisimiliter summa est, quam ejus domi res augusta patitur. Nec me spes fefellit; nam, ubi primo electuarium, quod alvum leniter movit, sumere incepit,

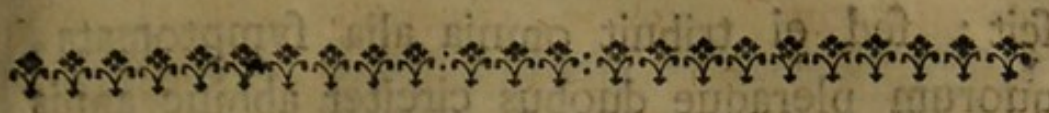

alvus statim sanguinem excernere desiit. Præterea, dum in ejusdem remedii usu pergebat, dolor, atque tumor externus, gradatim remittebant; ita ut, quando ultimo ad nos accedebat, eum tam bene sanatum esse judicarem, ut dimitti posset. Non quidem abs re fuisset, ejus nomen unam, vel alteram septimanam, albo nostro inscriptum retinuisse, & tunc certius videre potuiffemus, an sanatio perfecta esset; sed tunc necessarium fuisset per hoc tempus ei quædam medicamenta, saltem ad speciem, exhibere: cum autem ejus morbo nihil melius esse judicarem, quam electuarium, quo usus fuerat, vel in ejus usu diutius persistere nolui; nam ex diuturnâ cathartorum repetitione haud levia oriuntur incommoda. Melius igitur esse judicavi, eum admonere, ut rediret, si morbus iterum recrudesceret; sique hoc non fecerit, eum sanitate frui credere licebit.

Sequela.

Hic æger ad Valetudinarium postea non rediit, &, licet plures jam menses elapsi sint, a pristini tamen morbi recursum semper liber mansit.

C A S U S X.

*Observationes de Menorrhagia, Cortice Peruviano
tractata.*

J. S. in valetudinarium admiffa die 2do Decembris 1776, vidua est pulchra, ac tenera, quæ de magnâ debilitate, & frequenti naufeâ, præfertim tempore matutino, queritur. Flatibus etiam afficitur, atque ingrâtâ in regione ventriculi fenfatione, quæ, plerumque post cibum fumptum, ingravescit.

Menses plerumque trium feptimanarum intervallo recurrunt, ac octo, vel novem, dies immodicâ copiâ fluunt. Si quando non, nifi post mensis fpatium, recurrunt, ut nonnunquam contingit, omnia, quæ illam affligunt, fympptomata graviora fiunt, & vagos per totum corpus dolores percipit, qui tamen, catameniis erumpentibus, plerumque evanescunt.

Pulfus, minuti fpatio, centum vibrationes perficiunt. Alvus morigera, lingua munda, respiratio facilis; appetitus vero multum eft imminutus, & de magnâ fiti queritur.

Fluxus menfium immodicus tribus circiter abhinc annis fupervenit, ftatim post infantem a mammâ difjunctum, quem per quindecim menses lactaverat. Nullam morbi caufam agnofcit;

scit; sed ei tribuit omnia alia symptomata, quorum pleraque duobus circiter abhinc annis inceperunt.

Variis medicamentis usa est, & inter alia, Cortice Peruviano, a quo se maximum levamen accepisse existimat.

Capiat pulveris Corticis Peruviani semidrachmam quartâ quaque hora.

Die 14to Decembris. Tres jam elapsæ sunt septimanæ, ex quo sanguinis ex vaginâ profluvium ultimo habuit; sed cætera symptomata in eodem fere, ac antea, statu manent.

Continuetur Cortex Peruvianus, ut antea.

Die 21mo Decembris. Aliquot dies, postquam ad nos accessit, levamen quoddam percepit; sed menses duobus abhinc diebus rursus apparuerunt, & immodicum adhuc profluvium adest: hoc tamen præcesserunt dolores solito paululum minores. Pulsus 80, appetitus aliquantum emendatus, alvus paulo adstrictior.

Continuetur Cortex Peruvianus, ut antea, & capiat Elixirii Vitrioli acidi guttas viginti ex aquæ cyatho, omni nocte.

Die 28vo Decembris. Postquam Elixir Vitrioli duabus noctibus sumpserat, menses cessaverunt; exinde tamen stomachi, & imi ventris intumescencia illi multum incommodi attulit; valde etiam de doloribus, per varias corporis partes errantibus, queritur. Pulsus 80. Alvus naturalis.

Inter-

Intermittatur Elixir Vitrioli, continuetur Cortex Peruvianus, ut antea.

Die 4to Januarii. Dolores multum remittebant, & non longe post 28um Decembris intumescencia magnopere fuit imminuta; atque ita perstitit adusque diem abhinc secundum, sed tunc paululum rediit. Pulsus 100. Alvus naturalis.

Continuetur Cortex Peruvianus.

Die 14to Januarii. Usque ad tertium abhinc diem sublevata perstitit. Tum vero profluvium menstruum apparuit, & adhuc eâdem, ac solet, copiâ continuat. Ex quo incepit, dolores valde ingravescebant, sed absque ullâ abdominis intumescentiâ. Iterum siti laborat, & appetitus paulo minor est, quam antea. Pulsus 96.

Continuetur Cortex Peruvianus, sed capiat drachmam unam, tertid quaque horâ.

Animadversiones in hunc casum die 18vo Januarii propositæ.

Morbi, quo hæc ægra laborat, titulus in promptu est. Multis quidem vexatur symptomatibus, quæ alia morborum genera comitantur, verbi gratia, symptomatibus debilitatis, nausæ, flatulentia, & similibus; sed nulla adesse potest dubitatio, quin in hoc casu ex eodem fonte originem ducant. Effectus etenim sunt debilitatis ab immodicâ hæmorrhagiâ ortæ, nam huic ægræ menses brevioribus, quam solen-

solenne est, intervallis recurrunt, solito diutius durant, atque nimiâ quantitate profluunt. Nul- lum igitur dubium est, quia hic casus, immo- dicum mensium profluvium, vel, ut volunt Nosologi, Menorrhagia nuncupari possit. Præ- ter memorata jam symptomata, ægra sæpe do- lores fugitivos patitur. Hi, uti ex morbi histo- riâ patuit, indubitata cum morbo, quo la- borat, connectionem habent, nam præcipue ante menstruum fluxum apparent; & tunc tan- tummodo magnam merentur attentionem, cum is solitâ periodo non occurrit. Hujusmodi ta- men dolores tam sæpe Menorrhagiam comitan- tur, ut a quibusdam inter symptomata diagno- stica enumerentur. Sed, etiamsi non sint es- sentialia, saltem valde communia sunt, & dubi- tandi non tantum locum non dant, sed, quod plus est, nostram e contrario opinionem confir- mant. Quod ad morbi igitur nomen attinet, de eo parum ambigitur.

Sed, ut probabilis detur prognosis, vel legi- tima curandi methodus statuatur, ulterius pro- grediendum nobis est. Hæ ex peculiari solum- modo hujus casus naturâ derivandæ sunt. Nam sub genere Menorrhagiæ morbi valde diversi comprehenduntur: & imprimis determinari ne- cesse est, num hæmorrhagia activa sit, vel pas- siva, dicenda. In posteriori casu eam reprimere, magnâ ex parte, opus est. In priori, suppres- sio sæpe post se maxima mala trahit, nam tunc
con-

consideranda est hæmorrhagia, ut curatio, quam natura molitur.

Verum in hæmorrhagiâ uterinâ aliquid peculiare adest, cujus consideratio a menstruationis theoriâ sejungî non potest. De hac autem in aliis prælectionibus egimus; sed, quoniam unus quisque Medicus secundum propriam opinionem ejus a sanitate deviationes explicat, venia mihi danda est, si, suppositionis alias stabilitæ veritate innixus, hanc jam praxi accommodem.

Secundum hanc opinionem, omnis adaucta sanguinis ex utero evacuatio necessario ex unâ vel alterâ sequentium trium causarum oritur.

Ex inusitatâ scilicet determinatione sanguinis ad uterum.

Ex adauctâ actione hujus visceris, vel ejus vasorum.

Vel, ultimo, ex defectu requisitæ resistantiæ uteri adversus sanguinis impetum.

Inquirendum igitur nobis est, ad quamnam harum causarum hoc in casu evacuatio referenda sit, vel quatenus ex diversis causis oriri possit. Prima hæmorrhagiam activam potissimum gignit; Ultima passivam; dum ea species, quæ ex secundâ causâ provenit, ut intermedia consideranda est. Opinio, quam hac in re amplectimur, necessario magnum in nostram praxin influxum habere debet, & hinc interest dignoscere, quamnam ad speciem pertineat.

Ad hujus rei cognitionem ducimur, considerando

rando vel causas, quæ morbum prodixerunt, vel symptomata, quæ eum comitantur. Ex priori fonte, in hoc casu, nihil colligi potest, nam non manifesto ab aliquâ causâ particulari ortus est sanguinis fluxus. Tantum certiores facti sumus, ægram eo correptam esse, postquam infantem lactasset, & plerumque lactationis tempore menses defunt, ipsiusque uteri vasa tunc revera obturari videntur. Existimandum igitur non est, hinc adauctam evacuationem provenire posse. Si vero mihi conjecturæ locus datur, ulterius retrogradi, ejusque causam a graviditate, vel puerperio, repetere vellem. Bene quippe notum est, his temporibus uterum, & ejus vasa, magnopere affici. Sed hæc opinio, tantummodo ut conjectura, considerari debet, & necesse est, ut quæstionem jam prolatam, posteriore methodo, considerando scilicet symptomata concomitantia, solvamus. Singula igitur ordine percurremus.

Inusitata ad uterum determinatio, quæ prima generalis causa est Menorrhagiæ, nonnunquam a particularibus topicis affectionibus oritur, ab iis v. g., quæ fluxum sanguinis in vasa vicina retardant; quare tunc horum vasorum compressio utile est remedium, ad menses suppressos revocandos. Sæpius autem nimix plenitudinis effectus est; quare lunare tributum acceleratur, & augetur victu opiparo, & copioso. Alterutrius tamen causæ nulla hic adest evidentia. In extremitatibus

tibus quippe inferioribus circulatio naturalis est; & omnia defunt signa plethoræ generalis. Nulla in stuporem, vel lethargum, proclivitas, nullus generalis sensus ponderis, vel plenitudinis, nulla corporis turgescencia, vel vultus rubedo, nullus ingens in hæmorrhagiam nisus, occurrunt. E contrario, ex pallore, habitu tenero, & debilitate, inanitionem potius adesse, credere licet. Itaque, in universum, suppositio inusitatæ ad uterum determinationis fundamento parum stabili nititur.

Secunda, ut diximus, Menorrhagiæ causa adaucta erat uteri actio. Peculiarem hujus visceris actionem statuere, ad catameniorum theoriam enodandam, necessarium esse, puto. Hæc procul dubio in certâ quadam graviditatis periodo obtinet, & tunc partus causa est; nec non aliquatenus lochiorum fluxus. Verum, si hoc naturali modo contingit, non dubitandum est, quin modo etiam naturæ contrario fieri possit, profluviumque, & duratione, & quantitate præternaturale, ex hac causâ oriri. Talis inordinata actio ad affectiones nervosas referenda est, & ab eâdem cum his causarum varietate potest produci; ac, quando adest, potissimum dolore, & irregulari fluxus periodo, indicatur. Bene notum est, spasmos, & contractiones fugaces, in utero incipientes, sæpe ad vicinas partes propagari. Hoc doloribus parturientium semper solenne est, nisi quatenus distensionis

effectus sunt. Tales delicatulae diu ante puerperii tempus saepe experiuntur. Tales frequenter, ut fluxus menstrui comites, describuntur. Et tales etiam, ut mihi ex data ante descriptione videtur, in hoc casu adsunt. Itaque hanc causam hic locum habuisse, mihi admodum probabile est. Si vero simul in mentem revocamus, quam brevia fuerunt mensium intervalla, haec opinio magnopere confirmatur; praesertim, cum, intervallis solito diutius protrahitis, dolores admodum graves fuerint. Itaque concludendum mihi est, inordinatam hic uteri actionem locum habere, & verisimiliter talem, quae omnibus symptomatibus explicandis par est.

Verum hujus causae existentia neutiquam alias excludit; & propterea inquirendum est, quatenus causa ultima, defectus nimirum debitae resistentiae uteri adversus sanguinis impetum, hic aliquid confert. Omnium Menorrhagiae causarum haec fortasse frequentissima est. Variis haec modis excitatur, qui vel totum corpus, vel speciatim uterum, relaxant. Variorum etiam uteri morborum, veluti canceri, ulcerationis, & similibus, soboles est. Itaque, cum tanta sit causarum multitudo, non mirum est, si tam crebro occurrat; neque dubito, quin in hoc etiam casu quodam modo locum habeat: imo, rem ita sese habere, ex duratione, & quantitate profluvii, assumere licet; nam, modo magna
fit

fit resistantia, inordinatus motus nunquam talis profluvii causa erit. Verumtamen ex alterâ parte, nullus est existimandi locus, laxitatem unicam esse causam; nam, si hoc ita esset, symptomatum, quæ jam adsunt, multa deessent, & ægra non tam graves pateretur dolores. Credere etiam licet, laxitatem haud ita magnam esse, nam, quantum novimus, fluore albo non laborat. Itaque, quanquam sanguinis evacuatio admodum diu adfuit, tamen, causis validissimis domitis, uteri resistantia ad ulteriorem fluidorum evacuationem reprimendam sufficere videretur; & diuturnam leucorrhæam laxitatis indicium esse puto, ingenti etiam sanguinis profluvio majus. Igitur, ut omnia paucis verbis complectar, mea circa hunc morbum sententia est, eum forsan ex imminutâ resistantiâ uteri adversus sanguinis impetum quodammodo pendere; sed tamen præcipue motus inordinati effectum esse: quare eum, magnâ ex parte, tanquam primario à vi nerveâ ortum, crederem.

His suppositis, fatendum mihi est, me multum circa prognosin in dubio hæerere. Post omnes conatus, qui ad nervosas affectiones illustrandas facti sunt, Practicis adhuc circa eas multum laboris restat, & præsertim earum finis nos penitus fugit. Nullum tenent cursum stabilem, vel determinatum. In universum fortasse earum duratio, & sævitia, inter se relationem habent. Attamen cum leves videntur,

nonnunquam valde pertinaces evadunt, omniaque superant medendi conamina; & quando gravissimæ apparent, sæpe subito evanescunt. Non igitur mihi mirum videretur, si hæc ægra cito esset sanata, vel, ex alterâ parte, si omnibus incassum tentatis, ejus morbus obstinatus persisteret: & hanc ultimam opinionem maxime probabilem esse judico. Multum enim jam temporis, immo plures annos, duravit; & semper tantum abfuit, ut ulla fieret symptomatum allevatio, ut e contrario potius adaugerentur: & nunc debilitas, nausea, similiaque symptomata, ut morbi primarii sequelæ, superveniunt. Præterea observare licet, eam multis jam remediis usam esse, iisque, uti credere par est, non ex mitissimis. Cum hæc frustra sint adhibita, minor ex aliorum usu spes affulget; nec, ex alterâ parte, magna nobis spes est, sanationem naturæ beneficio perfici posse. Hæc quidem aliquando exspectari potest, quum corpus aliquam magnam mutationem subit, veluti circa periodum, in qua catamenia prorsus cessare solent; sed hæc periodus verosimiliter longe adhuc distat, quum ægra vigesimum ætatis annum vix excefferit. Verum alia res est, qua forte curatio posset effici. Quemadmodum enim hunc morbum ex graviditate, magnâ ex parte, natum, diximus, sic forsan aliâ graviditate sanari posset. Si, in præsentis rerum statu,

ægra.

ægra prægnans fieret, verosimiliter pro tempore sanaretur. Sed, præterquam quod maritus ejus jam mortuus est, aliud etiam connubium levem conceptionis spem præberet; nam morbus ejus ex unâ quidem parte non plane obest graviditati, ex alterâ vero ei multum adversatur: & cum inordinata uteri actio dolores iis, qui in partu adsunt, similes excitat, abortui semper obnoxia foret. Graviditas etiam, licet ad consuetum usque terminum protracta, etiam si aliquam curationis spem præbens, contrarios tamen effectus edere posset, morbum potius exacerbando, quam curando. Paucis igitur verbis, hæc mea est opinio, hunc morbum obstinatum fore, nisi ægram brevi e medio tollat.

Altera igitur hic quæstio sponte oritur, quatenus, scilicet, morbus periculosus sit habendus? Et sane agnoscendum mihi est, me nequaquam sine metu esse. Hic morbus enim haud raro fatalem eventum habet, propter subitum nimii fluxus effectum, & quo diutius durat, eo magis hoc timendum est, cum resistentia uteri necessario diminuatur. Haud tantum hucusque sanguinis amisit, ut inde præsens periculum immineat; sed vis, quam inveterata evacuatio in corpus exserit, plus periculi minatur. Hoc enim modo ægra jam valde debilitata est, & si evacuatio adhuc diu durat, huic tandem forte succumbet. Cæterum, modo nulla manifesta symptomatum alteratio oc-

currat, hoc non cito eventurum esse spero, & nos diversa remedia experiendi occasionem habituros.

Observandum tamen est, me, in genere de medendi methodo, & in specie, de remediis, quæ præscribenda sunt, multum in dubio hæreré. Ex observationibus antea prolatis, morbum ad nervosos pertinere, crederem. Hinc curatio neque evacuantibus potest obtineri, quæ sæpe hæmorrhagiam activam, ex plethoræ nimirum stimulo pendentem, curant, nec adstringentibus, quæ hæmorrhagiis passivis, quæ scilicet a rupturâ, vel relaxatione oriuntur, remedio sunt. Morbus hic in genere cum omni systematis nervosi statu connectionem non habet; & idcirco curari non potest communi methodo, quæ vulgo in nimie mobilitatis, vel torporis casibus convenit; sed eum localem esse, & simul singularem, credo; ideoque, usquedum leges, proprietatesque generis nervosi ulterius innotescant, necesse est, ut, magnâ ex parte, de rationali medendi methodo, ambigatur.

Hic nostræ investigationes nos haud ulterius ducunt, quam ad ea remedia tentanda, quæ utilissima, in inordinatis motibus cohibendis, inventa sunt. Sed, quoad magnam eorum partem ingens occurrit difficultas; vires etenim eximie stimulantés, vel sedantes, possident, & ex utroque hoc fonte mala timenda sunt. In

hoc

hoc igitur casu vix, solius ratiocinii ope, affirmare auderem, quid ægræ vel prodesse, vel nocere, debeat; & mea igitur praxis experimentis stabilienda est. Hunc in finem Corticem Peruvianum adhibui. Inter alia medicamenta, quibus, antequam ad nos veniebat ægra, utebatur, hunc etiam sumpsit, & ex ejus usu bonos percepit effectus; quare existimabam, majorem sanationis spem adfore, si ejus majorem quantitatem præscriberem, præcipue cum hoc medicamentum ad ea, ut opinor, pertineat, quæ prudenter adhibita in majore, quam mos est, quantitate adhiberi possunt. Ei etiam validius adstringens adjeci; sed neutrum votis respondit. Ab usu enim acidi Vitriolici abdominis intumescientiam, dolorumque incrementum, percepit: & postquam majorem Corticis quantitatem assumpsit, de gravioribus adhuc incommodis queritur, uti video ex relatione, diario nostro inserta. Non dubito, quin utrumque remedium aliquid anxietatis creaverit, at vix crederem, tantos esse eorum effectus, ac ipsa prædicat.

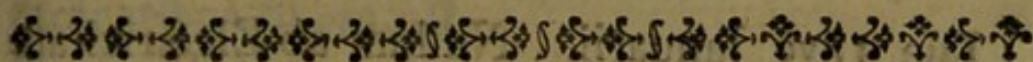
Præter cæteras enim difficultates aliam adhuc adesse, timeo. Ægram morbo laborare, nullus quidem dubito; sed certissime credo, eam naturâ pronam ad quamlibet minoris momenti mutationem aggravandam, atque etiam esse timidi, & suspiciosi animi; unde medicamentis forte effectus, qui ab iis non pendent, attribuet; & ægre ei ad quodvis remedium rite ex-

perendum persuadebimus. Si hoc autem facile fieri potest, Corticem diutius experiar, & si ventriculus largam dosin simul non fert, talem quantitatem partitis vicibus ingerere, conabor. Formulam præscriptam fortasse mutabo, vel ei alia medicamenta adjiciam, præscribam v. g. aquosam ejus infusionem cum quodam aromate, veluti Cortice Aurantium, conjunctam. Si Cortex Peruvianus bonum non producit effectum, quinam sint medicamentorum anodynorum effectus profluvii tempore experiri conabor. Hæc sane in plerisque casibus fluxum augere solent; saltem fœminis, quæ frequenti opiatorum usui assuetæ sunt, æque ac iis, quæ sæpius liquoribus spirituosis abutuntur, menses semper nimii sunt. Sed ea in hoc casu, contrarium productura effectum, opinor; imo licet evacuationem largiorem redderent, usui tamen esse possent, ad dolores sedandos. Ex periculo enim jam factò colligere mihi licet, a sedativis plus, quam ab adstringentibus, tempore evacuationis, expectandum esse; verum tempore intermedio curam radicalem præcipue a tonicis petendam puto; & Cortice incassum adhibito, in animo est, Zinci calcem præscribere, cui forsitan, aliquod ex his, quæ sub titulo medicamentorum nervinorum veniunt, qualis est pulvis Radicis Valerianæ, adjungam. Si hoc remedium etiam irritum fuerit, fateor me ægram admoniturum, ut balnei frigidi usum

tentet: &, quamquam ejus administratio cautelam requirit, ab eo tamen commodi aliquid expectarem. Cæterum ea, quæ de hujus ægræ peculiari indole dixi, faciunt, ut credamus, eam nobis vix copiam daturam ea, quæ proponimus, experiendi.

Sequela.

Cortice Peruviano per aliquod tempus continuato, hujus ægræ morbus aliquantum de sua feveritate remittebat: sed, quum alia medicamenta tentare, vel Corticem satis magnâ quantitate per aliquod tempus assumere nollet, non perfectè sanata, dimissa fuit.

CASUS XI.

Observationes de Amenorrhœâ, Electricitate sanatâ.

G. C. Mulier quadraginta duorum fere annorum, in valetudinarium admissa 7mo Januarii 1777, de tussi molestâ, & parcâ expectoratione queritur. Flatulentiâ etiam, torpore, & sensatione ponderis circa præcordia prementis, laborat, & sæpe capitis dolorem patitur. Pulsus 80; alvus naturalis; appetitus aliquantum imminutus, menses suppressi.

Quatuor elapsæ sunt septimanæ, ex quo tussis incepit: eam, uti & catameniorum suppressionem, quæ jam viginti menses adest, frigori adscribit. Adversus posteriorem morbum multa medicamenta, iteratæ præsertim venæsectiones, & balneum calidum, adhibita sunt. Ex balneo calido nullum commodum percepit, at sanguinis detractio symptomata magnopere sedata fuere.

Accipiat ictus electricos quatuor, ad gradum sextum, ita ut fluidum electricum per inferiorem abdominis partem cursum teneat. Et repetatur electricitas, eodem modo, ter in septimandâ.

Die 18vo Januarii. Nullum ab Electricitate incommodum percepit, & ventriculum nunc minus oppressum existimat. Sed nullum apparet indicium catameniorum recursus.

Continuetur Electricitas, sed accipiat, singulis vicibus, ictus duodecim, ad gradum sextum. Capiat etiam omni nocte Elixirii ex Aloe & Rheo semunciam.

Die 25to Januarii. Non electricizata fuit, postquam ultimo ad nos accessit; sed Elixir, ut præscriptum fuit, quatuor noctibus sumpsit; tunc menses supervenerunt, & ad satis magnam quantitatem manarunt. Eam nunc parum afficiunt oppressio, & anxietas circa ventriculum; sed noctu multum vexatur tussi.

Inter-

Intermittantur medicamenta; sed capiat mixturæ oleosæ semunciam, quartâ quâque horâ.

Die 1mo Februarii. Tussis valde remisit, ex quo mixturam oleosam fumere cœpit. Nullum catameniorum indicium. Sed de dolore, præcipue in imo ventre, queritur.

Continuetur mixtura oleosa, sed capiat tantummodo semunciam vespere, & mane.

Die 8vo Februarii. Tussis, maximâ ex parte, sedata est, & quod cætera spectat, multo melius se habet. Appetitus emendatus: calor naturalis.

Continuetur mixtura, ut antea.

Die 15to Februarii. Ab omnibus fere symptomatibus libera est.

Intermittatur mixtura oleosa.

Animadversiones in hunc casum die 1mo Martii propositæ.

Cum hæc ægra admittebatur, ejus casus haud omnino mihi novus erat; nam sex circiter abhinc mensibus ejus cura mihi, in conclavi clinico, in Regio Nosocomio fuerat demandata. Morbi, quibus tunc laborabat, ab iis quodammodo differebant, qui paulo ante in hac historiâ enumerati fuerunt. Tunc temporis, validis Hydropis symptomatibus laborabat, aderatque etiam Amenorrhœa, morbus, adversus quem nostrum nunc auxilium petit: nam haud dubito, quin hæc sit præcipua ejus morbi pars. Verum, ut jam observavi, pristinum etiam morbum

comitabatur, & tunc, utrosque morbos aliquatenus inter se connexos esse, credidi. Mensium obstructio mihi tunc videbatur Hydropi causam suppeditasse, eumque hinc pertinaciorem fore. Quatenus autem revera connectebantur, nunc forsitan dubitari potest. Sed, haud multo post, Hydrops penitus sanatus fuit, & , ut opinor, magnâ ex parte, usu *Elaterii*, quod nuper in multis Hydropis casibus, felici cum successu, adhibuî.

Post debellatum Hydropem, ad menses revocandos, tantummodo conatus sum corporis vires restaurare: & , cum remedia, in hunc finem in nosocomio tentata, irrita essent, & illa se alio respectu male inciperet habere, eam diutius retinere nolui. Illam igitur dimisi, sperans, catamenia reditura, quando vires increverent, quod rure degenti assiduâ exercitatione, liberi-que aëris usu, citius quam in nosocomio, contingere posse mihi videbatur. Nunc vero apparet, hæc omnia votis non respondisse. Præterea, per aliquot menses multa, & varia, medicamenta assumpsit, quæ, quamvis morbo ejus maxime accommodata viderentur, proposito tamen scopo non responderunt. In tali rerum statu rursus nostrum auxilium petiit.

Cæterum notandum est, eam nunc æque ac olim, non tantum Amenorrhœâ laborare. Aliquot enim septimanas, tussî molestâ, & rarâ ac difficili expectoratione, laborat; quam ex
fri-

frigore natam credit, non absque veritatis specie; & quæ nullum nexum cum Amenorrhœa habere videtur.

Catamenia jam viginti circiter menses absunt, & huic causæ appetitum imminutum, torporem, pressionem circa præcordia, & dolorem capitis, de quibus querebatur, adscripsi.

Fateor, meam de hujus morbi eventu opinionem in initio non eandem fuisse, ac in præsentia. Catarrhus, nisi inveterasceret, nihil periculi minitabatur, eumque vel remediis cito cessurum, vel ultro abiturum, speravi. Verum Amenorrhœam pertinaciorē fore credidi; & cum multa, & potentissima quidem, remedia incassum tentata essent, me vix expectasse curationem, agnosco. Existimabam igitur, hunc morbum maximam in praxi attentionem mereri; atque concludebam, menses nunc non revocandos esse, restituendo sanitatem in genere; nam ægra nullum hydropicæ diathesis symptomata, nullum inanitionis indicium, habuit. E contrario circa mensium periodum plenitudinis symptomata exhibuit, quæ sæpius sanguinis missione levabantur. Putabam igitur, debitam in utero sanguinis accumulationem non deesse; sed suspicabar, morbum ab obstructione viarum, quas sanguis pertransire debebat, forsan provenire. Verum, si hujus generis esset, ex levi, vel fugaci causâ, v. g. ex spasmo, pendere non posset; & si a stabili topicâ causâ
ortum

ortum duxisset, evacuationis renovationem expectare non poteram. Itaque concludebam, præcipuam sanationis spem in restauratione ejus actionis uteri consistere, quam fluxui menstruo necessariam esse opinor: & in hunc finem, in hoc casu Electricitatem experiri statui. Hoc enim remedium est, nuper, in multis casibus pertinacissimis, cum successu adhibitum: & ejus vires ad actionem, quam in solida viva exferit, penitus referendam existimo. Bene namque notum est, quantum faciat ad restaurandam sensibilitatem, vel motum, in aliis partibus. Fluxus itaque menstruus duplici modo revocari posset, vel immediatâ in fibras motrices actione, inducendo contractionem, quam necessariam esse pono; vel excitando eam motus potestatem, quæ periodicis regularibus occurrit. Priori modo, cito ac subito sanabitur: posteriori, hoc non fiet, nisi Electricitate per aliquod tempus adhibitâ, & forsitan non, antequam intermissa erit. Itaque, hisce ductus rationibus, eam hoc in casu, justo experimento subjicere decrevi; & dum ejus usui insisto, numerum vimque ictuum gradatim adaugebo. Primo autem Electricitatis usui mensium fluxus non supervenit; quamvis, spe uteri actionis subito excitandæ adductus, ictus per hujus visceris regionem dirigi jussissem.

Verum hac in re haud multum hallucinabar, nam licet post tam diutinam obstructionem talis esse potuisset eventus, vix tamen expectandus

us erat. Itaque statui, adhuc in ejus usu persistere, sed, machinâ nostrâ forte læsâ, eam intermittere coactus sum, cum ægra non nisi per breve temporis spatium esset electrizata. Electricitatem igitur cum ultra experiri ipse non possem, eam tamen continuari jussi, sperans fore, ut machina cito reficeretur: &, ne interea iners viderer, ei præscripsi semiunciam Elixirii sacri, singulis noctibus sumendam.

Intermissâ Electricitate, hoc medicamento quatuor noctibus usa est, & hoc finito spatio menses apparuerunt, quod ipsa adscripsit medicamento, quo tunc utebatur. Verumtamen, cum confidero, medicamento, quod capiebat, nullas eximias agendi vires tribuendas esse, & ne vel alvi fluxum ab eo unquam inductum fuisse, non video, cur affectio tam obstinata eo remota credatur, atque quod ad me, adscribenda mihi potius videretur fluxus restauratio Electricitati, antea adhibitæ: nam, quando nullum aliud remedium in usum trahebatur, curationes Electricitate factæ, non, nisi eâ paucis diebus neglectâ, percipiebantur. Puto igitur, hoc in casu, Electricitatem reddidisse utero facultatem agendi; & opinor, fluxum provenisse tali periodo, qua ex legibus generis nervosi naturaliter advenisset.

Haud tamen asserere ausim, Elixir nullum habuisse effectum; nam actione in intestina, præcipue in rectum, aliquid forsan conferre potuit,

potuit, & ad fluxum refuscitandum, & hunc sustentandum. Verum nequaquam credo, illud tantas vires possidere, ut obstructio tam diuturna, quæ antea potentissimorum etiam medicamentorum viribus restiterat, ab eo curari posset, præsertim tam parvâ, quâ dabatur, quantitate.

Sed, licet hoc concederetur, hoc tamen nequaquam certum indicium præberet, mensium apparitionem effectum fuisse Electricitatis; nam, nequaquam impossibile est, eam pendere ab aliis circumstantiis naturæ prorsus diversæ, quarum vel ægra ipsa ignara fuit, vel saltem nos certiores facere noluit. Quapropter hoc certissimum esse dicere nequeo. Omnibus tamen simul sumptis, credendum mihi est, restaurationem fluxus menstrui effectum esse Electricitatis. Hoc posito, alia occurrit momentosa quæstio, quatenus scilicet sanatio radicalis dici possit? Et an necessarium sit, aliquid ulterius agere, ad stabiliendum regularem mensium recursum? vel an existimandum sit, eos hac unicâ tantum vice rediisse? Fateor, me hic admodum hæerere; attamen mihi potius meliora expectanda videntur. Itaque statuo, nihil ultra agere, ad menses promovendos, sed consuetam evacuationis periodum opperiri: atque, si tunc apparuerint, nihil ultra necessarium esse ducam; si vero hoc non fiat, ad Electricitatem iterum recurram, & persequar methodum antea propositam. Si Electricitas
menses

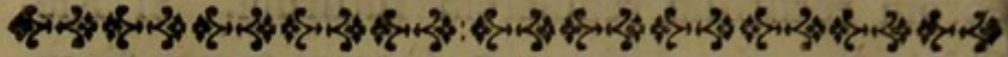
menes rursus apparere faciat, sufficiet curare, ut repetatur uno vel altero die ante periodum, qua menses expectantur: & spero, tali modo eorum recursum regularem futurum. Si Electricitas omnino irrita erit, sperare tamen licet, aliquoties redituram evacuationem hanc; quamvis fatendum mihi sit, mihi non nisi levem spem esse, fore ut unquam regularis eveniat. Alia tamen sunt emmenagoga, quæ adhiberi possunt: atque, in hunc finem, probabiliter huic ægræ Rubiam Tinctorum dabimus; & si hæc incassum adhibita fuerit, tincturam Hellebori Nigri forsitan experiemur, dosin augendo tantum, quantum securitas & prudentia permiserint.

Sequela.

Huic ægræ redierunt menses sub initium Martii, & tres dies modicâ quantitate fluxerunt. Paulo post, utpote ab omnibus symptomatibus libera, e Valetudinario dimissa fuit. Sed non multis post mensibus iterum auxilium petitura rediit. Eo tempore inferiorum extremitatum paralyfi utcunque afficiebatur, sensus, & motus potestate admodum imminutâ. Aderat etiam mensium obstructio, pristinis symptomatibus stipata. Electricitas rursus, ut antea, adhibita fuit; atque, plures septimanas indies continuabatur. Intra hoc tempus catamenia iterum redierunt; sed non consuetâ quantitate: pedum

vero paralyfis profus curata fuit, quare in Valetudinarium haud ultra venit.

CASUS XII.

Observationes de Tinea capitis, externâ Mercurii Corrosivi sublimati, & Æruginis, applicatione curatâ.

B. M. Puella, sextum ætatis annum agens, in valetudinarium admissa die 24to Januarii 1777, totum habet caput scabie, siccâ, albâ, coopertum: quæ plerumque nec dolorem, nec prurimum, gignit. Laborat etiam hebeti auditu. Abdomen solito magis tumidum observatur; & sæpe, matutino tempore, vomendi conatibus molestatur. Alvus regularis: appetitus naturalis.

Crustæ scabiosæ in cute capillatâ capitis primo apparuerunt sub initium hyemis ultimo elapsæ, & usque ad sequentem æstatem manserunt, tuncque penitus abierunt. Eo tempore auditus hebetudo incepit. Intumescencia abdominis jam duos, vel tres, annos observata est, & æstate ultimâ, vermem teretem ex Lumbricorum genere ejecit. Nullam agnoscit causam ho-

horum symptomatum, nullaque sumpsit medicamenta ad ea abigenda.

R̄. Mercurii Corrosivi Sublimati granum unum, solve in aquæ fontanæ unciis duabus, dein adde micæ panis quantitatem sufficientem, ut fiat cataplasma, partibus capitis affectis imponendum. Repetatur tale cataplasma ter in septimand.

Die 1mo Februarii. Ex pluribus capitis partibus crustæ siccæ deciderunt, ex quo adhibitum fuit cataplasma: & nunc nunquam de pruritu queritur.

Continuetur cataplasma, ut antea; & capiat cras mane Salis Glauberi semunciam, solutam in aquæ ferventis unciis sex. Repetatur eadem dosis mane die Jovis.

Die 8vo Februarii. Sal Glauberi bene votis respondit, & quæ in capite fuerunt, crustæ maximâ ex parte penitus disparuerunt. Sed cataplasma capillis tam firmiter adhæret, ut non, nisi magno cum dolore, removeri possit.

Repetatur Sal Glauberi, ut antea; intermittatur cataplasma, &

R̄. Pulveris Æruginis semidrachmam, Axungia porcinae uncias duas; tere diligenter simul, & fiat unguentum, cujus illinatur semidrachma partibus maxime affectis, omni vespere, & mane.

Die 22do Februarii. Caput assidue post
 H 2 diem

diem 8um hujus mensis illitum fuit unguento ;
& scabies jam prorsus evanuit : sed adhuc audi-
tus hebetudine laborat.

*Intermittatur unguentum ex æruginè, applicetur
vesicatorium muchæ, & postea fiat fonticulus
ope unguenti epispastici.*

*Animadversiones in hunc casum, die 1mo Martii
propositæ.*

Hujus ægræ morbus haud omnino difficultate
vacat: attamen omnia fere ejus symptomata
obvia sunt; ea autem omnia ad unum genus
referre nullo modo possum. Siccam scabiosam
eruptionem in capite, ut præcipuam morbi par-
tem, confidero; atque ei, sine ullâ dubitatio-
ne, nomen do. Sedes, phænomena, atque ef-
florescentiæ indoles, me hunc absque ulla hæsi-
tatione Tineam Capitis nominare faciunt.
Hæc non est infrequens, & sæpe admo-
dum pertinax; ita ut, postquam certum tempus
duravit, nonnulli eam inter morbos incur-
biles referendam putent. Sed, quamvis hæc
præcipuam morbi hujus ægræ partem constituat,
non tamen sola est, & forsitan etiam talis est,
ut, in hoc casu, minus pertinax sit haben-
da.

Hæc ægra laborat etiam hebetudine admo-
dum magnâ auditus. Hoc symptoma ab om-
nibus Nosologis, tanquam character cujusdam
generis morbi, spectatur, sub titulis Dysecææ,
Cophosis, Surditatis, & similibus: & unum-
quod-

quodque horum generum varias species comprehendit, quæ tamen plerumque considerandæ sunt, ut ejusdem morbi, a diversis causis pendens, exempla. Quid in hoc casu ei ansam præbeat, valde dubium est. Verum quodam modo præsumi potest, eum forsan effectum esse efflorescentiæ evanescentis. Repulsus cutaneorum morborum enumeratur inter causas plurimorum affectuum, & ex nullo plura dicuntur mala oriri, quam ex repulsu Tineæ. Verum quidem est, me surditatem inter ea a nullo auctore practico memoratam vidisse; sed cum ab eâ cæcitas aliquando oriri dicatur; non absurdum est, statuere, Tineam, si sensuum unum organon nonnunquam affecerit, & aliud etiam afficere posse.

Fateor igitur, me hanc surditatem referre ad priorem morbi repulsus; qui, quatenus novi, non fuit effectus specialis cujusdam remedii, sed a naturâ factæ curationis; quæ tamen, ut mihi videtur, eosdem producere affectus potuit, ac si arte morbus fuisset curatus. Uterque verosimiliter suos effectus edit, ortum præbendo alii circulationis modo.

Quæri adhuc potest, an ægra præter hos duos morbos tertio etiam non laboret? Abdomen ejus nimirum inusitato modo tumefactum videtur, & nausæâ, præcipue tempore matutino, laborat. Neuter vero horum affectuum, & nequidem uterque simul sumptus, peculiaris

morbi speciem præbet : neque credendi locus est, eos alicui ex ante memoratis morbis connecti. Quatenus principium periculosis morbi constituent, dictu etiam est difficile; sed, quantum huc usque judicare possum, illos ita considerare nequeo; atque fateor, me eos potius considerare, ut levissimam partem eorum, quæ ægra patitur: & quoad eorum eventum, nihil mihi timoris restat.

Quod duos alios morbos spectat, de iis aliquis mihi dubitandi locus est. Quum Tinea antea fuerit sanata, propitiæ prognosi locus est. Verum morbus est, qui haud infrequenter ad tempus sanari potest; atque non secus, ac, cum olim disparuerit, iterum absque ullâ obviâ causâ redire poterit, licet nunc sanetur. Sed adhuc major est timendi locus, surditatem obstinatam fore; nam ex quo primo incepit, nunquam manifesto remisit; & præterea in aure nullus morbus clare detegi potest.

In hoc casu tractando ad varia objecta respiciendum est. Jam supra notavi, Tineam, capitis morbum, mihi videri, præcipuam hic mereri attentionem; eaque simul est ea morbi pars, quam optime sanari posse prævidebam; quamvis eam semper obstinatum morbum esse, putem. Sed, licet sic loquar, tamen mihi persuasum habeo, quædam esse, modo ægri periculum facere velint, quibus maximâ ex parte curari posset. Sic sanantur plurimi ab ano,
 quæ

quæ prope *Edinburgum* degit, & a multis aliis in diversis hujus regni partibus.

Principium, quo ejus remedium, minime inter Practicos ejusdem ordinis rarum, effectus exferit, admodum manifestum est. Parum restat dubii, quin *Tinea* unus sit ex his cutaneis morbis, quorum fedes est in capillorum radicibus; & idcirco duplici modo curatio tentanda est, vel amovendo partes morbofas, vel eas destruendo. Horum priore praxis, quam volo, nititur: illa nimirum constat in applicando capiti picis emplastrum, quod relinquitur, usque dum capillis firmiter adhæret, & tunc, non nisi iis simul radicitus evulsis, auferri potest. Ab hac evulsione curatio hæc prorsus pendet. Verum, etiamsi hæc efficax sit curatio, fatendum tamen est, eam admodum severam esse; & revera tam crudelis est, ut, pauci, credo, eruditi Medici ejus periculum facere vellent. Hac igitur de causâ, in hoc casu, malui meos conatus dirigere ad partes morbofas destruendas, & in hunc finem usurpare *Mercurium Sublimatum Corrosivum*, medicamentum, quod, peculiarem topicum stimulum faciendo, effectus edit magnos admodum, & quod in aliis *Tineæ* casibus vidi felicissime adhibitum. Quamvis autem nequeam dicere, ejus effectus in hoc casu tantos fuisse, ac speraveram, tamen utilitas satis evidens ab eo provenit, saltem certo gradu; atque, licet morbum non

penitus subegerit, ad minimum tamen eum imminuit. Verosimiliter etiam non parum adjuvit medicamentum postea præscriptum: nam crededi, me hoc in casu non tam diu Mercurium Sublimatum Corrosivum adhibere posse, ac statueram; quodammodo enim plus, quam fuerat propositum, effecit: Firmiter scilicet capillis adhærendo, eodem fere modo, quo picis emplastrum, egit. Hinc Mercurio Sublimato Corrosivo Æruginem substitui, quæ etiam non raro in hoc morbo adhibetur; & ejus usu plus, quam exspectabam, obtinui. Nam, unguento unam septimanam applicito, caput vidi tam liberum ab eruptione scabiosâ, ac si nunquam hac laborasset. Hoc tamen soli Ærugini nollem referre; & mihi persuasum est, ejus bonos effectus notabiliores fuisse, propter præviam Mercurii Sublimati Corrosivi applicationem. Sed, sive ab alterutro, sive ab utroque, horum medicamentorum factum sit, si non permanentem, saltem temporariam, sanationem obtinimus: &, dum sic se habet ægra, surditas proximum est attentionis nostræ objectum.

Hic agnoscendum est, me, quo me vertam, fere nescire; præsertim cum de surditatis causâ multum dubitem. Pluribus autem in casibus existimare licet, surditatem ex uno, vel altero, sequentium fontium oriri; scilicet vel ex defectu liberæ communicationis soni cum extremitatibus nervorum, auditui infervientium; vel de-

defectu debitæ sensibilitatis in nervis, sonus licet ad eos pervenerit. Quatenus una, vel altera, causa in casu hoc agat, dicere nequeo. Si vero plane deest communicatio, prorsus ignoro, quam id ex causâ oriatur. Agnosco igitur, conatus, quos ad curandum exferam, magnâ ex parte, conjecturales fore.

Si reputamus, hunc morbum successisse curationi eruptionis scabiosæ, aliqua datur præsumptio, eum forsan esse effectum mutatæ circulationis: Unde, ad minimum, aliqua curandi spes supereft, nimirum in libraminis circulatorii mutatione. Hunc igitur in finem experiri statui, quid possit fonticulus in collo excitatus, & per aliquod tempus apertus servatus. Hæc mihi methodus eo magis arridebat, quod expectabam, eam eruptionis scabiosæ recursui obfore; nam, non solum derivationem ex vicinis partibus olim affectis producet; sed etiam circulationis determinationem versus capitis superficiem mutabit, & idcirco putabam, hoc saltem fore experimentum, rationi consentaneum. Si vero irritum erit, ad alia mihi erit recurrendum; atque in hunc finem primo attendere statuo ad conditionem meatuum, per quos sonus communicatur.

Paucæ fortassis sunt methodi efficaciores, ad removendas obstructions in meatu auditorio, quam injectio aquæ tepidæ, syringæ ope. Hanc præterea hæc methodus virtutem habet, quod

imminutam secretionem commode adaugeat; & ita debitæ conditioni restituat partes, sono communicando designatas. Si hoc non successerit, alia tentari possunt; adhiberi nempe potest stimulus olei camphorati, xylo instillati, & sic in aurem immissi. Ubi stimulo opus est, tunc, ut audiui, pix Burgundica, conflata in talem formam, ut in meatum auditorium facile introduci possit, sæpe bonos edidit effectus. Sed ne meatui auditorio adhæreat, necesse est ei nebulam lineam circumdare. Certior factus sum, aliquo abhinc tempore, hac methodo usum fuisse Empyricum in hac urbe, cujus praxis prorsus in surditatis curatione constabat, & qui dicitur hoc simplici remedio sanasse, quos Medici methodici sanare non potuerant.

Verum notandum est, me tantum ex aliorum relatione hoc de remedio loqui, & putare, in quibusdam casibus ab eo incommodum posse oriri. Nam, etiamsi nebulâ lineâ tegatur, pix tamen, si in aure liquefceret, multum incommodi creare posset; & præterea notandum est, picem Burgundicam unum esse ex iis medicamentis, in Materia Medica relatis, quod sæpissime adulteratur; & etiam methodus, qua præparatur in *Saxonia*, unde ad nos venit, haud satis certa est. Quidam existimant, eam nihil aliud esse, nisi communem Terebinthinam coctam. Sed qualiscunque sit primaria ejus compositio, vel præparatio in illa regione, non dubita-

bitari potest, quin nonnulli soleant eam in *Britania* conflare ex Terebinthinâ, mixtâ cum certâ quantitate Refinæ. Inde verisimiliter ratio petenda est diversorum ejus consistentiæ graduum. Prout autem ea major, vel minor, est, magis, vel minus, liquefcet. Si igitur nulla datur ratio assumendi, eam bonos edere effectus aliter, quam stimulando, aliam potius methodum tentarem; & plus sperarem a stimulantibus olei camphorati viribus.

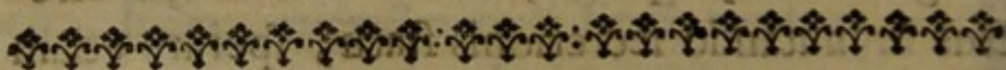
Forfitan methodus Allium in aurem, hoc consilio, immittendi spectari potest, ut memoratarum alterutrâ potentior. Interior pars parvi bulbi Allii, vel nucleus (uti dicitur) a plebe hujus regionis sæpe in hunc modum usurpatur, ad surditatem curandam; & si experimentum, quod jam proposuimus, spem nostram frustrabitur, hoc potius remedium, quam picem Burgundicam, experiri, statuo. Præter ejus effectus in mutando secretionis statu, sperare etiam licet, nervorum sensibilitatem ab eo mutatum iri; nam ex sensibilitatis defectu, uti jam inuimus, potius, quam ex meatus statu, morbus pendere videtur; quare etiam, antequam ægra dimittitur, Electricitatem, ad ejus surditatem curandam, tentabo. Si omnes hæ methodi irritæ fuerint, exiguam sanationis obtinendæ spem superfuturam, agnosco: & ut ut gravis hic morbus sit, tamen talis est in pluribus casibus, ut nec curari, nec allevari, possit.

De modo, quo tumori abdominis, & vomitui obviam eundum est, nihil dico; nam existimo, præter legitimum regimen, iis vix quidpiam aliud necessarium fore.

Sic igitur quodammodo explicui curationis methodum, quam hoc in casu jam sum secutus, eamque, quam posthac sequar. Verum non impossibile est, me, propter recursum pristinorum symptomatum, vel propter nova phaenomena, in variis rebus, consilia jam proposita mutare coactum iri.

Sequela.

Quamdiu hæc ægra Valetudinarium frequentabat, ab omni Tineæ capitis recursum omnino libera mansit; & quum ex usu fonticuli, cum oleo camphorato, surditas admodum allevata esset, non necessarium existimabatur alia tentare.

CASUS XIII.

Observationes de symptomatibus anomalis, a Febre Intermittente orientibus, Cortice Peruviano tradatis.

D. M. Vir, viginti novem annos natus, lecticarius, in valetudinarium admissus die 7mo Februarii, de obtuso dolore, & sæpe etiam

etiam de frigore in spinâ dorsi, plerumque cum horrore, queritur. Dolor aliquando ex spinâ dorsi trans inferiorem partem abdominis excurrit, ibique, ut dicit, ad tempus tumorem creat, respiratione interim multum impeditâ, alias dolor secundum spinam adscendit, afficitque colli musculos tantopere, ut caput movere nequeat. Afficit etiam maxillas, & faciem, nec non gingivas, in quibus fugacem dolorem gignit; & dentes aliquot labefactavit.

Pulsus naturalis. Appetitus illæsus. Alvus lubrica. Urina alias pallida, & limpida, alias colorem admodum rubescentem habet.

Duodecim abhinc septimanis, post messem ex *Anglia* revertens, dolore abdominis, vomitu, & catharsi, afficiebatur. His supervenerunt dolores, de quibus exinde questus est, & qui eum jam multum debilitârunt. Morbum lassitudini ex itinere, adscribit. Plurima sumpfit medicamenta sine levamine.

℞. *Elixirii Guajacini volatilis,*

Syrupi simplicis, singulorum drachmas tres.

*M. fiat haustus horâ somni sumendus. Repe-
tatur singulis noctibus.*

Die 15to Februarii. Haustus alvum modice laxârunt, sed nullum excitarunt sudorem. Dolores potius ingravescunt, & ab horâ quartâ matutinâ multum laborat horrore, & frigore,
quæ

quæ jam existimat reverti, auctâ cum feveritate, alternis quibusque diebus.

Intermittatur medicamentum; sed capiat horâ septimâ vespertinâ pulveris Ipecacuannæ scrupulum unum, pro emetico:

Et

*Rp. Calcis Zinci grana tria,
Pulveris Valerianæ sylvestris semidrachmam.
M. fiat pulvis, sumendus ter quotidie.*

Die 22do Februarii. Emeticum bene votis respondit, & pulveres nullum incommodum intulerunt. Sed adhuc afficitur horrore, & frigore, alternis diebus semper recurrentibus; & observat, paroxysmum præcipue gravem esse, quando ventus ab Oriente spirat. Adhuc frequenter doloribus exercetur; &, ut olim, tumor abdominis recurrit. Alvus naturalis. Pulsus 94.

Repetatur emeticum horâ septimâ vespertinâ. Continuetur calx Zinci, sed augeatur dosi ad grana quinque.

Die 1mo Martii. Emeticum bene votis respondit. Assidue pulveres assumpsit. Dolores, quibus primo laborabat, jam multum remiserunt; sed per plures dies, singulo vespere, horâ septimâ, eum constanter adortus est horroris paroxysmus, & postea copiose noctu sudavit. Pulsus 84. Alvus regularis.

Capiat

*Capiat horâ quartâ pomeridianâ pulveris Ipecacuan-
næ scrupulum. Cras mane capiat alternis horis
pulveris Corticis Peruviani scrupulos duos.*

Die 8vo Martii. Emeticum fuit efficax, &
assidue Corticem Peruvianum sumpsit, his qua-
tuor diebus nullum horroris recursum habuit;
& dolores multo sunt mitiores. Sed adhuc ali-
quando quodam intumescentiæ gradu afficitur.
Pulsus 80. Alvus regularis.

*Continuetur Cortex Peruvianus, sed capiat tan-
tummodo semidrachmam vesperi, & mane.*

Die 15to Martii. Multum levatus est, nul-
lumque horroris paroxysmi recursum pati-
tur.

Continuetur Cortex Peruvianus.

Die 22do Martii. Liber manet ab omni pa-
roxysmorum horroris recursu; & nulla alia
symptomata jam adsunt, præter leve quoddam
vestigium tumoris in facie, ac gingivis. Di-
mittatur.

*Animadversiones in hunc casum die 5to Aprilis
propositæ.*

Hujus ægri casus, intra temporis spatium non
admodum longum, nostrâ curâ, feliciter ces-
sit. Agnoscendum tamen est, me non libenter
daturum fuisse talem prognosin, quum primo
admittebatur. Casu hoc considerato, eum mor-
bum singularem esse credidi; atque fateor, me
adeo circa ejus naturam errasse, ut eum tracta-
verim

verim aliter, quam fecissem, si mihi rite cognitus fuisset. In historiâ valde accuratâ, quæ in diario relata est, invenietis collectionem symptomatum morbi hujus ægri quodammodo anomalorum; præcipua autem sunt dolores, quos tumores comitabantur. Sed ambo fugaces fuerunt, ita ut in certâ corporis parte incipientes inde diversimode propagarentur. Simul pro tempore affecerunt diversas functiones, præsertim respirationem; sed plures illæ sæ manserunt. Illæsus fuit appetitus, pulsusque naturalis. Hæc symptomata æger peculiari causæ adscripsit, lassitudini scilicet ex itinere. Ex hoc morbi conspectu præcipue dubitabam, num hunc affectum, rheumaticum, an nervosum, habere deberem. Quoad symptomata jam recensita negandum non est, eum utrique aliquatenus similem esse. Fugaces tumores Rheumatismi suppositioni potius favebant: sed in initio, & decursu, paroxysmi nervosum potius affectum simulabat morbus: & hanc opinionem quadantenus confirmavit modus, quo afficiebatur vis motrix; nam tempore paroxysmi, saltem postquam dolor aliquantum increverat, caput movere non poterat.

His suppositionibus initio dirigebatur sanatio. Cito tamen merito suspicatus sum, neutram opinionum memoratarum bene stabilitam esse: atque morbus formam induit, quæ conjecturæ alii locum dedit. Æger quippe certâ horâ semper

per paroxysmo impetebatur; & horror, in singulis paroxysmis inde ab initio observatus, gravior fiebat: hinc primum existimavi, Febrim hanc Intermittentem esse anomalam; atque puto, hanc conjecturam postea, maximâ ex parte, confirmatam esse medendi methodo, quæ adhibita fuit. Pauci forsitan morbi in suis phænomenis plures subeunt varietates, quam Febres Intermittentes; hocque satis probat elaboratum Cl. SAUVAGESII opus: in eo videri potest, quam multis, & diversis sub larvis omnes Februm Intermittentium typi aliquando abscondantur. Alia autem hujus casus circumstantia adhuc magis hanc suppositionem corroborat; nam notandum est, hic adfuisse causam, quæ Febrem Intermittentem inducere potest. Æger scilicet ipse lassitudini morbum adscripsit. Verum brevi, antequam exorsus est, mensis tempore fuit in agro *Lincolensi*; nam plebs hujus regionis multum adsuescit, mercede conductâ, messi operam dare, in agro *Lincolensi*, & in aliis paludosis comitatibus, unde Febres Intermittentes sæpius reportant; quibus exponuntur & regionis naturâ paludosâ, & anni tempestate. Igitur æque verisimile putavi, ex eo morbum originem habuisse, ac ortum esse ex lassitudine, contractâ in itinere, cum domum reverteretur; atque forsitan addere licet, hanc opinionem ultra confirmari modo, quo exorsus est. Incepit nempe vomitu, & catharsi, symptomatibus,

quæ nequaquam rara sunt in exordio Februm Intermittentium. Fateor tamen, me, & hac adoptatâ opinione, de prognosi adhuc valde dubitasse, atque in nullâ morbi periodo curationem certo exspectasse. Nam, licet hunc morbum Febrem Intermittentem crederem, tamen suspicatus sum, eum pertinacem fore; & adhuc pertinaciorem, si morbus esset generis nervosi: opinio autem, quæ eum Rheumatismum esse statuit, ex his tribus, maxime a scopo aberrabat. Quoad ejus finem tamen feliciter deceptus sum; nam curandi methodo Intermittentibus familiari æger cito convaluit.

Notandum autem est, ne adhuc quidem sanationem omnino certam esse; nam verno præsertim tempore Intermittentes Febres facillime recurrunt. Verum, si æger tunc ad nos iterum accedat, non est, cur a recurso multum timeamus. Quum etenim morbus nunc tam facile cesserit, sperare licet, eum posthac non obstinatum fore: &, utcunque res se habeat, vernæ Intermittentes, si modo levia sint symptomata, nullo modo periculosæ sunt; imo, maximâ ex parte, prout ver versus finem tendit, etiam absque medicamentorum auxilio evanescent.

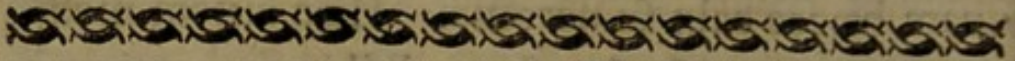
• Nostra in hoc casu praxis, diversis temporibus, diverso dirigebatur modo, quod omnino fuit effectus incertitudinis, &, quod mihi agnoscendum est, errorum circa morbi naturam. Cum crederem, Rheumatismum adesse,
 pri-

primum ægro *Elixir Guajacinum* exhibui, medicamentum, de quo sæpius verba feci, & ex quo, in quibusdam hujus morbi casibus, optimos effectus redundasse, vidi. Hoc autem in casu frustra datum fuit, & simul paroxysmus magis regularis factus est. Hinc credidi, morbum esse generis nervosi; cumque existimarem, dolores forsan effectus esse spasmi periodici, Zinci Calcem præscripsi; &, quo certior esset ejus effectus, Emeticum exhibere jussi, anteaquam hæc calx fumeretur. Hæc autem medicamenta etiam frustra sunt adhibita: ac tandem constans paroxysmorum regularitas, cum adaucto horrore, mihi Febris Intermittentis anomalæ opinionem suggessit. Igitur consuetum remedium, Corticem scilicet Peruvianum, tentare statui: nam putabam, hunc, etiamsi morbus esset generis nervosi, nullum tamen malum effectum editurum; &, si Intermittens esset, curationem me eo obtenturum speravi. Eventus, uti jam notavi, conjecturam confirmavit, & ejus usu æger ab omnibus symptomatibus cito liberatus est. Attamen non æquum esse censui, Corticem non amplius adhibere; nam sic ejusmodi Febres sæpe recidivas patiuntur; etiamsi hoc alioquin non accidisset. Igitur ejus usum, per aliquod tempus, postquam symptomata jam magnâ ex parte fugata erant, continuandum credidi, dosi tamen, solummodo vesperi, & mane, exhibita. Per totum hoc spatium nul-

lum adfuit recursus symptoma: Itaque non necessarium esse duxi, ut Valetudinarium ultra frequentaret; &, quum exinde nihil de illo audiverim, illibatâ eum frui sanitate reor.

Sequela.

Hic æger liber mansit ab omnibus, quibus laboravit, symptomatibus, ac ad pristinum suum opus, lecticarii scilicet, rediit; idque adhuc exercet.

C A S U S XIV.

Observationes de Dysphagiâ, Electricitate curatâ.

J. W. Matrona, trigefimum primum ætatis annum, in valetudinarium admissa die 14to Februarii 1777, de difficili, & dolorosâ deglutitione queritur, præsertim cum solidum aliquem cibum sumere nititur; tantumque hoc molestiæ adfert, ut sex integros menses nihil omnino, præter fluida, ad vitam sustentandam, ingerere potuerit; hæc autem sine magno incommodo deglutire potest. Faucibus inspectis, nullum observatur impedimentum. Sed se sentire putat parvas duas vesiculas, vel
ulce-

ulcerationes juxta linguæ radicem. Pulsus & Alvus naturales: menses regulares.

Duodecim abhinc mensibus hoc morbo primum correpta fuit, sine ullâ causâ evidente. Non multo post tempore, tumor in jugulo apparuit, qui cito post suppurationem disparuit. Ab eo tempore similes habuit tumores, qui semper absque suppuratione evanuerunt. Satis magnam Mercurii quantitatem sumpsit, & alia etiam medicamenta, quorum naturam ignorat. Sed ab iis omnibus nullum levamen percepit.

Eliciantur scintillæ Electricæ e faucibus externis, ter in septimanâ, & capiat singulis noctibus, cubitum itura, Tincturæ Fuliginis drachmas duas.

Die 22do Februarii. Aliquam in ventriculo anxietatem a Tincturâ Fuliginis percepit. A 15to hujus mensis die ter fuit electricizata; ac existimat, se jam facilius deglutire posse; sed adhuc de constanti in gutture dolore queritur.

Intermittatur Tinctura Fuliginis, continuetur Electricitas, ut antea.

Die 1mo Martii. Assidue adhibita fuit Electricitas. Adhuc de gutturis dolore queritur, sed jam solidum cibum facilius deglutit, quam ante sex menses. De molestiâ, & tumore a flatibus, in regione ventriculi, singulis diebus post meridiem recurrentibus, queritur.

Continuetur Electricitas. Et

℞. *Tincturæ aromaticæ unciam unam. Aquæ Menthæ Piperitidis uncias quatuor. M. Capiat semiunciam quotidie, horâ undecimâ matutinâ.*

Die 8vo Martii. Adhuc pergit majori, quam olim, facilitate, deglutire; atque, ex quo mixturam fumere cœpit, ventriculi affectus multum remiserunt. Sed adhuc valde incommodus est gutturis dolor.

Continuentur medicamenta.

Die 15to Martii. Nunc liberata est a ventriculi affectibus; & levi, aut nullâ, difficultate solidos cibos deglutit. Verum adhuc de fixo dolore queritur, qui nunc in sinistro colli latere præcipue sedem habet.

Intermittatur mixtura. Continuetur Electricitas, & illinatur oleum Camphoratum parti cervicis dolenti, vesperi, & mane.

Die 29no Martii. Oleum camphoratum non adhibitum fuit, uti præscriptum erat; &, cum per aliquod tempus ruri degisset, Electricitas fuit omiffa. Nulla nunc adest deglutiendi difficultas; sed adhuc aliquantum queritur de dolore fixo in gutture.

Intermittatur Electricitas; sed utatur oleo Camphorato.

Animadversiones in hunc casum die 12mo Aprilis propositæ.

Hujus ægræ morbus, & naturâ, & phænomeno-

menis, admodum peculiaris est; & unico tantum symptomate constat, difficili scilicet deglutatione; quæ, ut bene notum est, tanquam symptoma in variis morbis occurrit; & præsertim sæpe in cynanche observatur.

Sed præterea in plerisque Nosologiæ systematibus, ut per se morbi genus constituens, memoratur. In Nosologia Cl. LINNÆI *Agglutitio* nominatur, in VOGELII Nosologia *Oesophagismus*. Sed SAUVAGESIUS inter omnes alios minutissime, ac accuratissime, eam descripsit titulo *Dysphagiæ*. Ad hoc genus non minus, quam undeviginti species, retulit, quæ omnes casus constituunt difficilis deglutationis, a diversis causis provenientis. Verum nullius earum descriptio casui præsentis utique quadrat. Aliæ, veluti paralytica, ex defectu vis motricis oriuntur; aliæ, veluti spasmodica, ex constrictione in deglutationis nisu occurrente; reliquæ, ab aliquâ peculiari topicâ affectione, circa Laryngem, vel œsophagum, ortum habent. Nullam tamen speciem recensuit, quæ prorsus fuit effectus doloris in ipsâ deglutiendi actione, sine manifestâ causa; & quidem ita, ut talis fuerit doloris sedes, ut, si aliquis topicus affectus exstitisset, necessario in conspectum debuisset venire. Verum, quatenus observare potui, nihil morbosum conspici potuit. Ægra quidem ipsa dicit, se in gutture quandam sensationem percepisse, quam a vesiculâ originem ducere

existimabat; & Vir quidam clarus, qui hujus ægræ curam habuit, antequam se nobis commisit, putavit, se certo quodam tempore tale quid detegere potuisse. Sed, quamvis tale quid forsan tunc temporis exstiterit, vix possum dubitare, id evanuisse, anteaquam nostræ curæ se commisit.

Cum hanc ægram tractare incepimus, eam spectare oportuit, ut difficili deglutitione laborantem, non ex obstructione, sed ex dolore; qui adest in partibus in faucibus conspicuis, sed nullo manifesto morbo affectis. Nunquam mihi antea contigit talem casum tractare, qui symptomata his similia exhibuit. Credo autem, nullum hic esse locum morbi existentiam in dubium revocandi; nam ægra nullum habuit incitamentum, cur nos, vel eos, qui ejus curam antea gesserunt, falleret; atque nullum mentis depravatæ indicium ostendit, quæ faceret, ut ipsa sibi imponeret. Præterea ante, quam nostrum auxilium petiit, gutturis laboravit morbis, quorum symptomata sæpius manifesta fuerunt. Horum in morbi historiâ fit mentio, prout ipsa ægra retulit. Nunc tamen addere licet, eam circa pristinos gutturis morbos aliquid Virum celasse, qui ejus morbi historiam exaravit. Nimirum licet honestæ speciem habet, illi revera venerei fuerunt. Hæc causa fuit, quare Mercurium, qui in historiâ memoratur, sumpsit. Cujus usu, licet gutturis ulcerationes
sa-

sanatæ fuerint, peculiaris tamen in deglutiendo dolor non fuit remotus.

Igitur parum dubito, quin hic morbus a viru venereo, quod jugulum affecit, originem duxerit. Verum valde incertum esse judico, quatenus pro venereo symptomate haberi poterit, vel quatenus eum licuerit considerare, ut a lue venereâ pendentem, cum casum tractare incepimus. Fateor, quum jam Mercurio restitisset, nullaque adessent luis venereæ manifesta phænomena, me aliam de hoc morbo opinionem fovisse. Quoniam ægra fluida quidem, sed non solida, deglutire potest, evidens est, dolorem non a nisu in deglutiendo ortum esse, nam justæ magnitudinis bolus levissimum nisum desiderat; & non rarum est in anginâ phænomenon, hac laborantes sputum majore dolore, quam solidum cibum, deglutire; quamvis tamen quædam sint conditiones partium inflammatarum, in quibus ex cibi solidi contactu dolor necessario oriri debet; quod tunc verisimiliter fit ab aduictâ, per nimiam tensionem, nervorum sensibilitate.

Itaque hunc casum, quamvis diversæ indolis, quodammodo huic affectui analogum esse existimavi. Eum exemplum præbere credidi aduictæ sensibilitatis pharyngis ex peculiari statu extremitatum nervorum, quem statum ortum duxisse putavi a venereo morbo, quo hæ partes olim laboraverant. Hæc igitur est mea de morbi

indole sententia; sique ei nomen imponendum mihi esset, eum tantummodo redigerem ad SAUVAGESII *Dysphagiam*, diversisque, quas enumeravit, speciebus aliam adjicerem, titulo *Dysphagiæ Dolorosæ*.

Sed inter vos forsitan non pauci de æquitate nominis & conjecturæ dubitabunt. Longe abest, ut assererem suppositionem, jam prolatam, vel certam esse, vel etiam valde probabilem: persuasum habeo, eam non solum multis difficultatibus obnoxiam esse, sed alias etiam esse conjecturas, quibus phænomena explicari possent. Verum, casu diligenter perpenso, hanc suppositionem amplexus sum, utpote quæ maxime rationi consentanea mihi videbatur; atque etiam puto, hanc conjecturam effectibus methodi medendi, terminationeque, quæ jam observatur, quodammodo confirmatam esse; dum etiam nihil in toto morbi decursu occurrit, quod me ad sententiam mutandam impulit.

Fateor, me, cum ægra fuit admissa, valde dubium fuisse de morbi eventu. Verum nequaquam volui propitium dare iudicium; nam, etiamsi vera esset mea conjectura, nulli tamen sunt morbi magis obnoxii variationibus, quoad eventum, quam qui generi nervoso ortum debent. Hi alias valde inopinato cedent, alias obstinatissime sine mutatione manebunt; dum vel potentissima medicamenta usurpantur. Quoniam igitur tamdiu duraverat morbus, fateor, me non spe-

sperasse, illum subito in melius mutatum iri : & , si talis fieret mutatio, exinde appariturum putabam, illum alius fuisse naturæ, ac crederam. Sed res non ita evenit, & spero morbum terminatum esse, idque, quam existima- veram, felicius. Haud tamen pro certo asse- rem, hanc ægram radicitus sanatam esse. Ve- rum, quum sanitas sit sensim recuperata, exi- stimo, magnam adesse spem, illam permanen- tem fore; & simul dico, me eam referre ad methodum medendi, quam adoptavi.

De medendi methodo, quæ huic casui con- veniebat, non minus, quam de prognosi, du- bitabam. Aliquid tamen experiri statui, secun- dum eam sententiam, quam jam de morbi in- dole proposui. Mirum fortasse videbitur, me in hunc finem ad Electricitatem recurrisse, cujus eximia utilitas in augendâ sensibilitate bene innotescit. Hinc concludi posset, eam male accommodatam esse casui, in quo sensibilitatem jam morbose adauctam esse judicabam. Verum sæpius jam observavi, me existimasse Electri- citatis virtutem in re medicâ nondum vel peni- tus perspectam, vel rite explicatam esse. Quod ad me attinet, quantum Electricitatis actionem cognoscere potui, mihi persuasum habeo, eam non minus utilem esse ad vim nervosam adau- gendam, ubi deficit, quam ad ejus naturalem conditionem restituendam, quum aliter sese male habet. Quomodo talem mutationem in- du-

ducat, non ausim dicere, saltem aliquã cum fiducia: sed hac de re aliquando mecum quædam conjeci, quæ vestro examini submittere non dubito. Ex una duarum sequentium causarum morbosam sensibilitatem pendere, puto; scilicet, ex statu sensibilibus extremitatum nervorum, vel ex conditione fluidi nervei: existimo, hæc ambo ab Electricitate affici. Extremos nempe afficiet nervos, quatenus, ut stimulus in fibras motrices agat; & afficiet fluidum nerveum, quatenus omnis stimulus, extremis nervis applicitus, necessario ad eorum originem usque suos exserat effectus: & sic totius cerebri actionem mutare potest, vel saltem ejus partis, quæ fluidum secretum nervis morbo affectis suppeditat. Nam cerebrum considero, non ut unicum organum, secretioni destinatum, sed ut secernentium organorum compagem: & credo, fieri posse, ut fluidum, uno eodemque tempore secretum, ac ad diversos nervos delatum, easdem generales dotes non possideat.

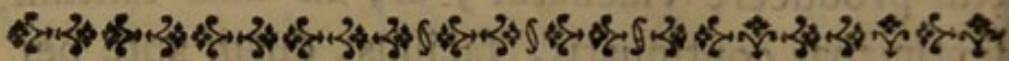
Tales expectans effectus, Electricitatem in casu hoc experiri statui. Verum, cum eam primo suasi, putabam, dolorem forsan quodammodo a spasmodicâ affectione pendere; &, hac de causâ, ut antispasmodicum, Tincturam Fuliginis exhibui. Sed, cum dolor quadantenus constans esset, & ægra nullam querelam de peculiari constrictionis sensatione moveret, sententiam tandem mutavi; &, quia Tinctura Fu-

li-

lignis aliquam ventriculo molestiam creabat, eam intermisi, solum Electricitatem adhibiturus. Hic notandum est, me adhibuisse Electricitatem ita, ut scintillas eduxerim, nam hoc modo præcipue in extremos nervos agit, qui effectus maxime in hoc casu desiderabatur. Primum jam experimentum quosdam bonos effectus producere videbatur, & iis duas tantum septimanas continuatis, facilius, quam ante per sex menses potuit, deglutivit. Hoc autem tempore certis quibusdam periodis, flatibus infestabatur ventriculus. Hos casu tantum natos censui, ac nullam cum morbo jam memorato connexionem habere. Nihilominus ad eos expellendos æquum esse judicavi, mixturam ex aqua Aromaticâ, cum aquâ Menthæ Piperitidis compositâ præscribere, quæ intra breve tempus votis respondit: atque, Electricitate diutius continuatâ, ægra jam ab omni deglutiendi difficultate penitus liberata est; quare non amplius opus esse putavi, eam nos ultra visitaturam. Verumtamen quum adhuc de aliquo fixo dolore queratur, partes affectas oleo camphorato fricare jussi, quod, ut spero, eum cito amovebit. Sed, cum longe abhinc habitet, seseque jam domum contulerit, dubito, num posthac de illâ audiverimus. Si morbi recursum patietur, de eo verisimiliter nos certiores faciet, atque si nihil adversi audivero, inde colligere licebit, eam sanitate frui.

Sequela.

Hæc ægra domum reversa, quæ *Edinburgo* multa millia passuum distabat, breve tempus frictionem cum oleo camphorato continuavit. Dolor fixus gradatim evanuit, neque opus fuit ei, ulla alia medicamenta sumere.

CASUS XV.

Observationes de Paralyfi, Electricitate tractatâ.

W. S. puer sexennis, in valetudinarium admiffus die 18vo Februarii 1777, dextrum brachium fere prorsus non movere potest; ac crus ejus dextrum simili malo admodum laborat. Manus ac pes aliquatenus incurvantur; sed partium affectarum sensus non multum imminutus est. Pulsus naturalis: alvus potius adstricta: appetitus aliquantum læsus.

Quinque propemodum annos his paralyticis symptomatibus laboravit. Intra illud tempus variolis fuit correptus, & haud multo post, tussi convulsivâ, & morbillis. Admodum graves fuerunt hi morbi; atque eos secutus est hic morbus, qui exinde parum variatus continuavit.

Nulla

Nulla sumpfit medicamenta contra hunc morbum.

Accipiat, ter in septimanâ, ictus electricos quatuor, ad gradum secundum; & eliciantur scintille electricæ e latere dextro.

Die 1mo Martii. Assidue adhibita est Electricitas, movetque & crus, & brachium majore, quam in morbi initio, facilitate; ac mater ejus censet, brachium affectum nitidius, pleniusque esse, quam erat ante Electricitatis usum.

Continuetur Electricitas, sed accipiat, singulis vicibus, ictus electricos sex, ad gradum tertium.

Die 8vo Martii. Brachium jam multo facilius, quam olim, movet.

Continuetur Electricitas, & accipiat ictus octo, ad gradum tertium, singulis vicibus.

Die 15to Martii. Sensim recuperare pergit & brachii & cruris usum.

Continuetur Electricitas, & accipiat ictus duodecim, ad gradum tertium.

Die 22do Martii. Magis atque magis indies brachii motus restauratur; & facilius, & firmitus, quam olim, incedit.

Continuetur Electricitas, & accipiat ictus quindecim, ad gradum tertium.

Die 29no Martii. Convalescit.

Continuetur Electricitas, ut antea.

Die 5to Aprilis. Convalescit.

Continuetur Electricitas.

Die 12mo Aprilis. Et robur, & motum late-

ris affecti recuperare pergit. Nullumque sensit incommodum ab Electricitate.

Continuetur Electricitas, & accipiat, singulis vicibus, ictus quindecim, ad gradum quartum.

Animadversiones in hunc casum die 19mo Aprilis propositæ.

Hujus ægri casus manifestum nobis præbet exemplum morbi, de quo nullus est dubitandi locus; nam satis patet, eum Paralyfi laborare. Motus potestas tantum imminuta est, sensibilitate parum læsâ; dum, eodem tempore, circulatio, magnâ ex parte, in membris affectis naturalis mansit, quæ membra parum, aut vix, ut percipi possit, decreverunt. Verumtamen malum exiguum intra spatium nequaquam continetur; nam crus, ac brachium, dextri lateris pariter afficiuntur: & cum hanc motus jacturam sensibilitatis defectus non comitatur, quæ sola res alias ejusdem lateris partes affectas esse ostendere posset, concludere licet, morbum etiam ad alias partes extendi, atque illi *Hemiplegiæ* nomen utique convenire.

Nonnulli Hemiplegiam, ut per se morbi genus constituentem, considerant. Sed, si nomen hoc omnino adhibendum est, opinor, id usurpandum potius esse ad peculiarem Paralyfis speciem discernendam.

Facile videbitis, in hoc casu, & in dandâ prognosi, & in curatione dirigendâ, multas occurrere quæstiones. Ac prima & præcipua est,

est, num motus jactura oriatur a mutatâ conditione vehiculi sensus, & motus, vel a mutatâ conditione canalium, per quos hoc vehiculum transit? Si supponamus, causam posteriorem adesse, inquirendum est, num ex erosione, compressione, vel aliquâ aliâ causâ pendeat? & si ponamus, compressionem symptomatum causam esse, num illa in nervorum cursu, vel in eorum origine existat? quod ad me, hunc morbum a causâ complicatâ oriri, credo; nam manifesto originem duxisse videtur a longâ, & continuâ, morborum præcedentium serie. Æger quippe in variolas, morbillos & tussim convulsivam, exiguis intervallis, sibi invicem succedentia, incidit, atque hæc eum in hoc statu reliquerunt; nam hic status ex compressione ab iis illatâ potius, quam aliunde, provenit. Verumtamen hanc compressionem nervos in eorum cursu non afficere, satis probatur ex eo, quod morbus tam late pateat. Videtur hæc intra cerebri hemisphærium contineri; atque ibi verisimiliter agit mutando statum secretionis in illo hemisphærio, vel, ut ita dicam, inducendo talem actionis illius hemisphærii conditionem, ut fluidum nerveum minori, quam par esset, mobilitate præditum, suppeditet.

Hæc conjectura circa causam Paralyfis, in hoc casu, ad propitiam nos non ducit prognosin; præsertim quando hic morbus hominem in tali vitæ periodo, cum corpus tam multis obnoxium

est mutationibus, plures jam annos afflixit. Verum, si adest compressio, adhuc naturæ viribus removeri potest; &, si hoc a restauratâ debitâ cerebri actione factum sit, morbus potest perfecte curari: sin minus, fieri tamen potest, ut arte levetur; atque hoc consilio, huic ægro Electricitatem præscripsi. Nam, licet morbi causa restet, actionem tamen cerebri ita mutari posse, existimo, ut major, quam nunc, sit nervi fluidi mobilitas. Atque hunc finem assequi volo ictibus, in totum corpus agentibus, ac scintillas ex partibus affectis eliciendo, per quas extremis nervis peculiaris applicatur stimulus, hinc eorum origini communicandus. Electricitas jam per aliquod tempus continuata est, & procul dubio hæctenus bonos produxit effectus. Facies etiam externa brachii quodammodo mutata est; nam nitidius pleniusque, quam olim, apparet; & non exiguo fruitur motu. Verum notare licet, motum nondum perfecte recuperatum esse, progressumque ad sanitatem initio celeriore fuisse, quam nuper.

Igitur, quamvis tantum sit profectum, timendi tamen locus est, nostrum ex his esse casibus, quos, licet prima phænomena secundam spem præbeant, Electricitas penitus curare non valet. Non possum, quin putem, hac re quodammodo confirmatam esse meam conjecturam, quæ cerebri compressionem causam primariam esse statuit; nam non facile ejusmodi compres-

sio Electricitate sanatur; &, dum restat, actio hemisphærii morbosei cerebri aliquatenus, non autem penitus, restitui potest. Si tamen nos assidue visitaverit, hoc remedio, & quidem nullâ aliâ medendi methodo simul in usum tractâ, præcipue, ut videam, quid per se Electricitas efficiat, utar. Verum, si non ultra succedere videbitur, mihi in animo est suadere, ut in nuchâ fonticulus excitetur, quo saltem sperare licet, compressionem cerebri, ex sero ortam, posse removeri. Si vero alius generis sit compressio, expectare nunc fere non possumus, illam aliquo modo auferri posse. Talis est etiam hic casus, ut in eo aliquid a sternutatoriis sperare liceat: sed puto nimis teneram ægri ætatem minime aptam esse ad quorundam potentium medicamentorum hujus generis periculum subeundum; idemque & Mercurii usui obstat. Si consilia jam proposita vana fuerint, verisimiliter ægrum dimittam; ac illum admonebo, alia experiri remedia, quando hæc facilius ferre poterit.

Sequela.

Electricitas paucas adhuc septimanas continuabatur, & tunc æger, nullo alio medicamento adhibito, fuit dimissus. Morbus ejus haud penitus sanatus, sed magnopere levatus fuit.

CASUS XVI.

Observationes de Diarrhœa, cum dejectionibus sanguinolentis, diversis adstringentibus tractatâ.

M. L. Mulier quinquagenaria, in valetudinarium admissâ die 7mo Martii 1777, frequentibus laborat excrementorum fluidorum dejectionibus. Fæces aliquando striis sanguineis notantur, earumque dejectionem viscerum abdominalium dolor comitatur. Queritur etiam de tenesmo, ac flatibus, cum frequenti capitis dolore. Quando vegetabilia in cibum vertit, observat, ea plerumque indigesta alvo ejici. Pulsus naturalis est, & appetitus illæsus, sed magnam patitur sitim, præsertim noctu; atque cutis solito est aridior. Verum lingua humida est, & menses intra sex annos non apparuerunt.

Hæc symptomata novem circiter abhinc mensibus inceperunt, atque ea frigori adscribit. Multa sumpsit medicamenta, sed ab iis parum levaminis accepit.

R̄. Infusi Japonici uncias sex.

Laudani Liquidi guttas quadraginta.

Syrupi simplicis unciam unam. M. Capiat unciam unam, singulis noctibus, sub horam somni.

somni. Capiat etiam, omni mane, Decocti Campechensis uncias quatuor.

Die 22do Martii. Medicamenta assidue sumpfit, & nullam ventriculo ægritudinem induxerunt. Dejectiones jam minus sunt frequentes; ac minus, quam olim, tenesmo laborat. Materia evacuata nullo nunc sanguine miscetur; sed ægra adhuc magnam mucii copiam ejicit.

Continuentur medicamenta.

Die 5to Aprilis. Intra octo dies nulla sumpfit medicamenta, & diarrhæa nunc tam frequens est, ac olim. Mucus magnâ copiâ, sed, nullo cum sanguine, evacuatur. Pulsus octoginta circiter vibrationes minuti spatio perficiunt, sed crebis cum intermissionibus, quæ tamen ex ordine non occurrunt. Magnâ laborat siti, ac, licet lingua munda sit, aridior tamen est, quam antea.

Intermittatur Decoctum Campechense. Continuetur Infusum Japonicum, ut antea, &
R_p. Pulveris Rhei scrupulum unum.

Magnesiæ albæ semidrachmam. M. Capiat dosin horâ octavâ matutinâ, alternis diebus.

Die 12mo Aprilis. Adhuc dejectiones habet frequentes, & liquidas; sed vix aliquid ejicit mucii, ex quo pulveres assumpfit; & quoad cætera melius sese habet.

Continuentur medicamenta.

Die 19no Aprilis. Dejectiones liquidæ per aliquot dies quadantenus frequentiores fuerunt;

atque de majori circa ventriculum ægritudine queritur.

Intermittantur medicamenta; &

℞. Laudani Liquidi guttas sexaginta.

Tincturæ Rhei uncias quatuor.

Syrupi simplicis uncias duas. M. Capiat semiunciam, singulis noctibus, horâ somni.

Die 26to Aprilis. Diarrhœa multum remisit, ex quo mixturam sumere cepit.

Continuetur mixtura, ut antea.

Animadversiones in hunc casum, die 16to Maji propositæ.

Hujus ægræ casus, quod ejus nomen spectat, disputationi quodammodo ansam præbere potest. Hoc autem non tam ab aliquâ circa ejus naturam difficultate provenit, quam quia eadem nomina diverso sensu fuerunt usurpata. Nonnulli existimant, tormina, tenesmus, & dejectiones sanguinolentas, *Dysenteriam* constituere; atque hoc sensu nomen illud huic morbo necessario tribueremus. Verum *Dysenteria* nomine intelligi volo peculiarem febrilem morbum, a specificâ contagione pendentem. In hoc casu autem nulla datur talis morbi suspicio; eoque sensu, quo *Diarrhœæ* nomen accipi volo, absque ulla dubitatione, hujus ægræ morbum *Diarrhœæ* exemplum esse, assero.

Sitis, ac arida cutis, quæ hic occurrunt, naturales sunt sequelæ serosæ evacuationis; dum tenesmus, & sanguinolentæ dejectiones, qua-

quatenus adsint, tantummodo abraforum intesti-
norum effectus sunt. Catameniorum defectus
per sex annos considerandus est, ut naturalis
corporis status; nam notandum est, ægram
annum ætatis quadragesimum quartum exple-
visse, antequam hæc evacuatio cessavit; atque
haud raro accidit, ut mulieres ante hanc perio-
dum hoc tributum solvere desinant.

In ejus morbi historiâ aliqua tamen occurrit
circumstantia, quæ faceret, ut quidam mor-
bum, ut quodammodo complicatum, considera-
rent. Statum volo, quo vegetabilia per sedem
expelluntur: nam, quoties ea in cibum vertit,
indigesta, uti certiores facti sumus, abeunt.
Quidam existimaverunt, hoc symptoma peculi-
are morbi genus constituere; & in plerisque
systematibus Nosologicis *Lienteriæ* titulo nota-
tur. Credo tamen, eam injuste ut genus di-
stinctum haberi, & Cl. CULLENUM rectius fe-
cisse, qui eam cum Diarrhœa conjunxit. Hic
etiam casus argumenta præbet, cur talis fiat
conjunctio: nam hîc *Lienteria* tantum ex parte
obtinet; atque, licet Diarrhœa diu duraverit,
hoc symptoma tamen nunquam pejus fa-
ctum est.

De hujus casus eventû haud prorsus sum
timore vacuus. Dicere quidem adhuc nequeo,
morbum hunc habitum corporis multum affe-
cisse; ægra enim nec valde debilitata est, neque
ejus habitus admodum est depravatus. Sed ta-

men cæterum jam fatis longum tempus duravit, multisque restitit medicamentis. Horum quidem naturæ certiores nos reddere non potuimus; at ex multis colligere licet, ea ex levissimis non fuisse. Ex quo nostræ curæ fuit commissa, varia tentata sunt, sed morbus, magnâ ex parte, immutatus permansit: ac notare licet, hunc morbum ad hos pertinere, quibus nonnunquam corpus adfuescit. Quando hoc accidit, curatio difficilior fit, majorque cautela requiritur; nam, si subito reprimatur, post se sæpius incommoda relinquit.

Igitur in hujusmodi casu curatio gradatim, potius quam subito, perficienda; atque certiores facti sumus, multa in hunc finem remedia hoc in morbo usurpata esse. Quoniam tamdiu duravit, vix datur locus cujusdam causæ, irritationem præbentis, suspicandæ, qua intestinorum actio excitaretur: vel saltem si tale irritamentum exstitisset, id ejus esse naturæ existimarem, ut arte removeri non posset.

Itaque hunc morbum considero, ut effectum auctæ dispositionis ad agendum, auctæque secretionis per intestina: hæc tamen adaucta secretio a nimiâ determinatione ad intestina oriri non videtur: nam hujus rei nullum præbet indicium status pulsus, caloris, vel cujuspiam alius rei. In summam igitur, hunc morbum, ut præcipue ex laxitate & irritabilitate intestinorum orientem, spectandum puto. Atque
ne-

neceſſe eſt, ut curatio perficiatur medicamentis, quæ debitum tonum reſtaurare poſſunt, quæque ſimul eorum irritabilitatis diminuendæ poteſtatem habent. Poſterius conſilium citiſſime ſaltem medicamentis ſedativis adimpletur; atque hæc in hoc caſu felices effectus edere poterunt. Verum notandum eſt, tamenſi, ut jam dixi, nullam hic peculiarem irritationem conſtanter aſſeſſe ſuſpicer, eam tamen pro re natâ generari poſſe; atque ex ſtatu jam deſcripto inteſtinorum ultro credere licet, notabilem diſpoſitionem ad aciditatem aſſeſſe, cujus etiam ſæpius manifeſta indicia apparuerunt.

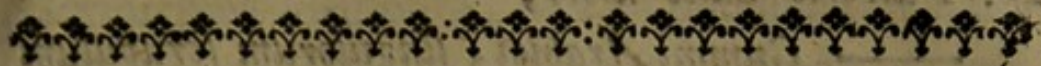
Secundum hæc generalia principia jam uſurpata ſunt medicamenta diverſa; nam huic ægræ, ex quo admiſſa fuit, præſcripta fuerunt, Lignum Campecheſe, Succus Japonicus, & Rhabbarbarum, ut adſtringentia, & tonica; Magnesia, ut abſorbens; Laudanum Liquidum, ut ſedativum. Hæc omnia effecerunt, ut ægra ſeſe melius haberet, ſaltem ad tempus; atque veriſimiliter efficaciora adhuc fuiſſent, ſi ea abſque intermiſſione ſumpſiſſet. Hoc autem neglecto, poſtquam ejus morbi vis aliquantum remiſit, gravem ruruſus ſymptomatum recurſum paſſa eſt. Sed poſtea, uſu Rhei, cum Laudani Liquidi pauxillo conjuncti, iterum magnopere allevata ſunt: Et, ſi convaſcere pergit, hoc medicamentum non mutabo.

Si vero Diarrhœa adhuc obstinata permanferit, in animo est, huic ægræ medicamentum dare, parum a me usurpatum, Gummi scilicet Kino, vegetabile adstringens, quod in plerisque nuper editis pharmacopœis non memoratur; ac, quod mihi mirum videtur, etiam non invenitur in pharmacopœa *Suecica*, quæ mihi omnes huc usque in lucem editas pharmacopœas antecellere videtur. Verum fidelia experimenta, in Observationibus Medicorum *Londinensium* a Cl. FOTHERGILL relata, fecerunt, ut in Pharmacopœa *Edinburgensi* sit receptum: ac cum ex eo satis elegans parari possit tinctura, mihi in animo est, hanc ejus formulam experiri. Si tamen hoc etiam irritum fuerit, in hoc casu Corticem Peruvianum, exiguâ opii quantitate adjectâ, adhibebo: atque ex horum consiliorum aliquo bonos effectus orituros spero. Notandum tamen est, in curando hoc morbo, multum ex assiduâ causarum excitantium evitacione pendere; frigus v. g. inducendo determinationem ad intestina, vel acris materia sustentando in iis irritationem, omnia frustrarentur consilia. Puto igitur, curationem hic pendere ab attentione & assiduitate ægræ, magis quam ab ullâ methodo, quam adhibere possumus.

Sequela.

Ex usu mixturæ cum tinctura Rhei Diarrhœa multum minuebatur; & haud multo post hæc ægra, nullo alio medicamento tentato, ex Valetudinario dimissa fuit.

CASUS XVII.

Observationes de Gonorrhœâ Venereâ, cum examine, num ex eadem materiâ contagiosâ, quæ Syphili- dem producit, Gonorrhœa pendeat, an ex aliâ diversi generis?

D. R. Quadragesimum tertium ætatis annum agens, 25to Martii 1777, in valetudinarium admissus, ex urethrâ materiæ albidæ, & viscidæ, evacuationem patitur. De magno etiam urinæ ardore queritur; & levi afficitur phymosi; inflammatio autem, quæ eam comitatur, admodum exigua, & parum aucta est præputii densitas: præterea sæpe laborat stranguriâ. Pulsus calorque naturales. Alvus adstricta.

Duæ circiter septimanæ elapsæ sunt, ex quo evacuatio incepit: dehinc cætera supervenerunt symptomata.

Contagio venereo morbum suum acceptum refert, ignarus temporis articuli, quo primum affectus fuit.

Nullum adhibuit medicamentum præter lene catharticum, ex quo se aliquod levamen accepisse existimat.

R_o. Pul.

R^o. Pulveris Salis nitri,
 ——— *Gummi Arabici, singulorum scrupulum*
unum. M. fiat Pulvis quater in die sumen-
duus.

Die 5to Aprilis. Evacuatio adhuc adest: ardor urinæ plerumque idem est, ac antea; & inflammationem, & intumescenciam ad summum penem auctas esse putat.

Continuetur Pulvis Nitrosus, ut antea, sed capiat
cras mane, Salis Glauberi drachmas decem, in
aquæ ferventis unciis sex solutas. Et iterum
repetatur talis dosis mane die Fovis.

Die 12mo Aprilis. Salia bene scopum attigerunt, & intumescencia cum inflammatione in summitate penis magnopere diminuta fuit. Minorem etiam sentit urinæ ardorem; evacuatio tamen adhuc durat.

Intermittantur medicamenta, & capiat omni ve-
spera, & mane, pulveris Corticis Peruviani
semidrachmam.

Die 19no Aprilis. Evacuatio multum diminuta est, ex quo Corticem Peruvianum sumere cœpit, & nunc non nisi levem urinæ ardorem percipit.

Continuetur Cortex Peruvianus, ut antea.
Animadversiones in hunc casum, die 23^{io} Aprilis
propositæ.

De morbo, quo æger hic afficitur, nullus restat dubitandi locus. Manifestum est, eum, quando nostræ se curæ commisit, laborasse

Gonorrhœâ virulentâ, vel eâ peculiari evacuatione, quæ sequela veneræ contagionis est. Hæc, in casu hoc, simplicissima, absque morbi alius cujusvis signis, apparuit; &, si nunc haud penitus sit sanata, ita tamen allevata est, ut parum amplius incommodi sentiat. At non ideo asserere aulam, evacuationem adhuc per aliquod tempus non duraturam; verum opinor, nihil obstare, quominus felicem prognosin prædicere possemus; &, si plura non apparuerint phænomena, ulteriorem curam supervacuum fore existimarem; vel saltem posthac tantum opus fore, ut æger suimet curam gerat, debitâ quoad regimen cautelâ adhibitâ.

In tractando hoc morbo haud multa adhibui medicamenta, eaque præcipue ad symptomata mitiganda dirigebantur; quamvis credam, eorum nonnulla ad curationem radicalem tetendisse; morbi tamen sublevationem, ut naturæ opus, confidero. Hanc, videtis, curandi methodum prorsus alienam esse ab ea, quam in Syphilide adhibere oporteret: & hoc nos apprimè ducit ad expendendam quæstionem, quatenus Gonorrhœa & Syphilis habendæ sint, uti in genere huc usque factum est, ut ejusdem morbi modificationes.

Nuper disceptatum est, utrum genus humanum, uni tantum morbo venereo, vel duobus diversis, obnoxium sit? Hujus quæstionis ante aliquod tempus perfunctorie mentionem feci, sed,

sed, quod tantum tunc temporis potui, capita solummodo notavi generalia, quæ controversiæ basin constituunt. Spero tamen, haud necessarium fore, veniam rogare, quod nunc fusius, quæ hac de re eo tempore dixi, exponam; præfertim cum hæc quæstio talis sit, ut non meræ speculationi ansam præbeat, sed magnam in praxi habeat utilitatem; & si, morbos inter se revera differre, verisimile esse probavero; hæc ad minimum solamini erit laborantibus genuinâ Gonorrhœâ cogitatio, non inde se Syphilidi obnoxios esse. Longe quidem a me abest, ut crederem, ea, quæ de hoc proposito dicere possem, morbos vere inter se diversos esse, satis evidenter probatura. Sed fatendum est, hanc ex duabus opinionibus mihi magis arridere; & nunc argumenta vobis communicabo, quæ me impulerunt, ut hanc sententiam amplecterer; in antecessum vero, quæ ad contrariam opinionem suffulciendam prolata sunt recensere, & deinde conari refellere, vel saltem infirmare, opus est.

Ad stabiliendam opinionem, quæ ponit, idem esse virus Gonorrhœæ & Syphilidis, multa afferuntur argumenta; sed quatuor sequentia ea sunt, quæ maximi esse ponderis existimantur.

1mo Observatur, Gonorrhœam & Syphilidem, plerumque sequelas esse ejusdem causæ remotæ, concubitus scilicet cum muliere infectâ.

2do Afferitur, ægrum semel tantum contagioni expositum, ambobus laborare posse morbis.

3tio Ponitur, unum ab eadem muliere, & eodem tempore, Syphilidem contracturum, alterum vero Gonorrhœam.

Et 4to contenditur, morbum a Gonorrhœa incipientem, incongruo medendi modo, in Syphilidem degeneraturum.

Hæc argumenta, primo aspectu, valde probabilia videntur, &, si tam bene ac quidem ex earum, hic datâ, propositione apparet, essent fundata, illam doctrinam, quæ utrumque morbum ex eadem materiâ contagiosâ pendere statuit, necessario stabilirent; verum accurato eorum habito examine, nullatenus, ut opinor, æque ac vulgo existimatum fuit, certa inveniuntur. Etiam si concedam ex illis quædam strictim esse vera, haud inde tamen sequitur, materiem Gonorrhœæ & Syphilidis eandem esse: &, quod cætera spectat, fallaciæ saltem locum esse relictum, haud denegabitur. Ut autem hoc probetur, necessarium est, singula minutius percurrere.

Utrumque morbum, in plurimis saltem casibus, ab eadem causâ remotâ provenire, non dubitari potest; & in viris, plerumque, si non semper, ut ab aliqua muliere, contagione infectâ, proveniens, considerari potest; hoc tamen nullo modo satis probat, utrumque ejusdem esse naturæ; nam hoc inde solummodo for-

fan

san evenit, quod uterque morbus in genitalibus præcipue sedem habeat.

Sed non magis præter naturam est, supponere, hæc organa inprimis, a duabus diversis materiæ contagiosæ speciebus, potius quam ab unicâ, affici posse; neque hoc fortius argumentum est, ad probandum, eandem esse materiem Gonorrhœæ & Syphilidis, quam si allatum fuisset, ad probandum, eandem esse materiem Variolarum & Pforæ. Dum etenim priores duo morbi profapiam ex contactu genitalium ducunt, duo posteriores præsertim ex contactu superficiæ corporis oriuntur.

A causâ igitur remotâ nihil amplius colligi potest, nisi Gonorrhœam, & Syphilidem, contactus esse effectus; &, cum aliter, quam per genitalia, materies contagionis applicatur, Syphilidi, & Gonorrhœæ, producendis par est. Ubicunque enim materia syphilitica absorbentibus vasis rite applicatur, ut lactando infantem lue affectum, vel vulnerando digitum in bubone aperiendo, & variis aliis modis, accidere potest, Syphilis generatur. Raro, nisi per genitalia, Gonorrhœæ materies applicatur. Sed ad hanc rem probandam, varia etiam existimo esse facta, quæ vix in dubium revocari possunt.

Juvenis quidam eruditus, in hac Academiâ studia prosequens, duodecim circiter abhinc annis, plus semel inoculatione in se ipso Gonorrhœam

rhœam produxit, materiâ scilicet contagiosâ urethræ aperturæ stilo applicitâ; & præterea observatum est, materiem Gonorrhææ, aliis glandulis mucosis applicitam, evacuationem ex iis producere, ei similem, quæ ex urethræ glandulis profluit.

Hoc, ut puto, satis confirmatum est facto quodam, quod in hac urbe, aliquot abhinc annis, occurrisset bene compertum habeo. Juvenis, Gonorrhæâ laborans, sudario per breve tempus uti cogebatur, ne indusium fœdaretur; aliis vero postea adhibitis linteis, sudarium imprudenter in faccum misit, & de eventu parum anxius eo ad nasum emungendum usus est. Inde male habebant nares, quarum glandulæ mucosæ morbo afficiebantur, Gonorrhææ omnimodo simili.

Ex his igitur patet, argumenta, de quibus jam agitur, nullatenus esse certa, & similitudinem causæ remotæ nihil aliud probare, quam quod uterque morbus contagionis sit effectus.

2do. Ad probandum, eandem esse in utroque morbo materiam, contenditur, ex unico tantum cum muliere infectâ concubitu ambos frequenter provenire. Hanc assertionem abnuere non ausim; sed longe abest, ut probaret, materiem eandem esse: imo e contrario omnino quadrat opinioni, quod diversi sint, nam si mulier utroque morbo laborat, quod sæpe locum habet, vir etiam utrique æque expositus est.

Haud magis itaque confirmat, easdem esse materias Syphilidis & Gonorrhœæ, quam Syphilidis & Variolarum, si ab unâ simul communicarentur; & nullum est dubium, quin hoc sæpius acciderit.

Nemo tamen inde existimaret, ullam esse inter hos morbos similitudinem; &, si illius materiæ, quæ luem veneream generatim communicat, conditionem expendamus, & supponamus, hos morbos ab invicem differre, nullo modo mirum videri potest, utramque infectionem eodem tempore propagari.

3^{io}. Ad hanc hypothesin stabiliendam, contenditur, ab eadem muliere, unum Syphilidem, alterum vero Gonorrhœam contracturum. Multa hujusmodi narrantur exempla, &, primo adspectu, argumentum tale probabile videtur. Verum accurato instituto scrutinio, invenietur, multo rariores esse tales casus, quam vulgo existimatur. In plerisque nimirum parum certi esse possumus, unde nata sit infectio. Novissimo quidem cum suspectâ concubitu fere semper accepta refertur; sed, cum ad horum morborum furtivam naturam attendimus, magnum hic esse errori locum apparebit. Nam bene notum est, Syphilidem, plurimum sæpe mensium a receptâ contagione intervallo, sese prodere; & idem aliquoties circa Gonorrhœam locum habuisse novi. Aliquot abhinc annis mihi contigit, tractare
vene-

veneream Gonorrhœam, cui ne vel minimum quidem fymptoma Syphilidis erat conjunctum, & quæ elapsis quatuor mensibus, post acceptum contagium, primo tandem apparuit. Ex his ergo dubitandi locus est, num hoc argumentum, etiam cum certissime asseritur, bene sit fundatum.

Sed, etiam si concedatur, duos diversos morbos sic posse duobus viris ab eadem muliere communicari, hoc tamen nihil probat; nam nullo modo cum suppositione diversarum materiarum pugnat. Æque verisimile est, mulierem affectam fuisse utroque, ac unico tantum, morbo; &, quod singulis singulum communicavit, haud absurdum est supponere: si etiam Pforâ laborasset, tertius hoc contagio affici, quartus sine ullo morbo evadere, dum quintus omnes tres contrahere, potuisset.

Quamvis igitur admittatur, exempla, quibus hoc adstruitur argumentum, non raro vera esse; haud omnino tamen materias Syphilidis & Gonorrhœæ, ejusdem esse naturæ probat.

Argumentum quartum, & ultimum, cui mihi respondendum esse videtur, hoc est, quod morbus, qui a Gonorrhœâ orditur, perperam tractatus, in Syphilidem conversus fuerit. Si hoc confirmaretur, materiei in utroque similitudinem, absque dubio, probaret; & multos forsan videbitis Practicos, qui hoc se vidisse affirmabunt. Verum hic major est, quam vulgo

creditur, deceptioni locus; & talibus deceptionibus assertio hæc niti videtur. Plerumque adscribitur hic effectus adstringentibus, in initio morbi injectis; neque negandum est, ex horum sinistrâ administratione sæpe malas provenire sequelas. In quibusdam casibus magnas, & pertinaces, inflammationes producant. In aliis, id, quod frequentius accidit, testis intumescentiæ ansam præbent. Neutrum vero horum phænomenorum symptomata Syphilidis habendum est, sed tantum inflammationis effectus, subitâ circulationis mutatione inductus; & idcirco regimini, & remediis antiphlogisticis, hi morbi cedunt. Negandum certe non est, Syphilidem aliquando Gonorrhœæ successisse; sed hoc tam sæpe accidit, quando Gonorrhœa maximo cum judicio, & cautelâ tractata est, quam quando cito est curata. Nec, ad hoc factum explicandum, necesse est, ut duo morbi ex eadem materiâ pendeant, cum facile explicari possint, ponendo ægrum contagio utriusque hujus morbi fuisse correptum, ita tamen ut unius contagium se aliquamdiu non manifestaverit. Hoc, ut jam observavimus, sæpe accidit, quando unus tantum morbus communicatur.

Hæc opinor præcipua esse argumenta, quæ ad suffulciendam sententiam, materiam nempe contagiosam Gonorrhœæ & Syphilidis ejusdem esse naturæ, adducuntur; & ex eorum examine

apparet, nullatenus iuste tantam, ac vulgo fit, iis fidem habendam esse.

Postquam igitur conatus sum refellere, vel saltem infirmare hujus hypothefis argumenta, jam ad fecundam hypothefin considerandam venio, qua materiam Syphilidis & Gonorrhœæ, revera & essentialiter differre, contenditur.

Argumenta, ad hanc hypothefim confirmandam allata, ex variis profluunt fontibus, sed præsertim ex fequentibus.

1mo. Ex progressu duorum horumce morborum in diversis regionibus.

2do. Ex phænomenis, quæ exhibent.

3^{tio}. Ex curandi methodo, qua singulis promptissime medemur.

1mo. Duorum morborum historia multas continet circumstantias, quæ opinionem, eos pendere ex materiis essentialiter diversis, stabiliunt. Hoc præcipue apparet ex eorum in *Europâ*, & aliis, in quas illati sunt, regionibus progressu. A plurimis conceditur, ambos hosce morbos, sive revera iidem sint, sive naturæ diversæ, recenter in *Europâ* apparuisse. Nuper quidem tractatus eruditus scriptus fuit a Cl. SANCHES, uno ex Medicis Imperatricis *Russiæ*, ad probandum, ex *Americâ* morbum venereum non translatum fuisse. Sed, quidquid etiam ad contrariam sententiam stabiliendam attulerit, firmiter huc usque credo, Syphilidem

& Gonorrhœam, non nisi post *Americam* detectam, cognitas fuisse.

Primum morborum venereorum in *Europam* ingressum eruditissimus *ASTRUCCIUS*, majori cum labore, quam ullus alius auctor, scrutatus est, summâque curâ hac de re omnia, quæ potuit, collegit. Auctoritate igitur tanti viri assero, utrumque morbum in *Europâ* simul non apparuisse; sed Syphilidem multos ante notam Gonorrhœam annos observatam fuisse.

Id autem, quod etiam notari meretur, non in *Europâ* tantum locum habuit, sed etiam in aliis orbis partibus, in quas ex *Europâ* Syphilis illata fuit. Syphilis, exempli gratiâ, cito in *Chinam* importata est; sed auctoritate *Cl. ASTRUCCII*, Gonorrhœameo, quo scripsit tempore, recentissimum in illo imperio morbum esse, assero. Verisimiliter hic morbus, cum minus sit pertinax, & navigatio illuc admodum longa sit, antequam eo laborantes in illam regionem advenerant, plerumque sanatus fuit; vel saltem, quamvis stillicidium aliquo gradu, adhuc aderat, virulentia fuit subacta.

Hæc præterea observatio adhuc recentior confirmat; illationem volo morbi venerei in insulas, in mari Australi nuper inventas, præsertim in insulam *Otaheite* dictam. Bene notum est, ibi Syphilidem incognitam fuisse, usque dum illas insulas nuper quidam navigatores visitarunt, atque adhuc sub judice lis est, utrum

a *Gallis*, an ab *Anglis*, primo propagatus fuerit, nam eas sub idem fere tempus uterque populus adiit, & alter alterum hujus mali auctorem habet. Verum quisquis fuerit, qui morbum invexit, hoc saltem patebit, unicum tantum morbum illatum fuisse. Certior quippe factus sum a generoso viro, cujus accuratæ attentioni fides haberi potest, & qui præfectum *COOKIUM* in novissimâ ejus navigatione ad eam insulam comitatus est, *Gonorrhœam* eo tempore incolis adhuc ignotam fuisse: hoc tamen vix potuisset evenire, si uterque morbus ab eâdem materiâ contagiosâ penderet.

Ex progressu igitur horum morborum variæ res colliguntur, quæ favent suppositioni, peculiarem contagiosam materiem utrique gignendo necessariam esse, & infectionem alterum generantem alterum non generaturam.

Secunda argumentorum series a morbi phænomenis deducitur. Inter hæc varia notantur peculiariora, ex quibus assumi potest, naturâ differre materiem *Syphilidis* & *Gonorrhœæ*. *Syphilidis* neglectæ violentia continuo augeri observatur; &, nisi arte subigatur, in univ ersum nullum habet terminum, præter ægri mortem. *Gonorrhœa* vero nequaquam sic ingravescit; imo e contrario hæc, certo finito stadio, naturâ tendit in sanationem; & in multis casibus, si modo æger temperanter vivit, causasque, inflammationi faventes, evitat, natura

cito curam perficiet. Multi Medici de hac re adeo sunt convicti, ut medicamenta hoc in morbo superflua putent, vel solummodo talia præscribant, quæ ægrum delectant, & occupant. Multum tamen abest, ut pro talis praxeos æquitate magnopere certarem; quorundam quippe remediorum usum multis in casibus summi esse momenti ratum habeo, attamen concedendum est, ea in aliis negligi posse, sine aliquo magno periculo, & generatim ex eorum neglectu nihil aliud sequitur, nisi quod, quæ jam adsunt, symptomata molestiora, & diuturniora, reddantur. Nullum itaque restat dubium, quin hi morbi, quoad progressum, essentialiter inter se differant.

Secunda, quæ occurrit in morborum phænomenis, notabilis circumstantia, differentiam demonstrans hæc est, quod Syphilis nunquam non Syphilidem, & contagiosa materies Gonorrhœæ æque constanter Gonorrhœam, gignat.

Jam antea quidem observavi, materiam, infectionem vulgo propagantem, nobis plerumque ignotam esse. Pauci sunt tam temerarii, ut se, quando certo sciunt, unum, vel alterum, morbum adesse, illi exponerent; sed, quando postea innotescit morbus ejus, qui contagionem propagavit, in genere observatur, siue Syphilis, siue Gonorrhœa sit, eandem alteri esse communicatam. Pro certo asseruit BOERHAAVIUS, se nunquam Syphilidem ab ali-

quo,

quo, Gonorrhœâ tantum laborante, communicatam novisse; & hanc ille rem forsan tam accurate, quam ullus alius, vel ante, vel post eum, observavit. In universum, æque certum est, Gonorrhœâ Gonorrhœam propagari, ac Variolas dare Variolas. Nullus ex eo, quod bubonem aperiens digitum vulneraverat, nulla, ex eo, quod infantem, Syphilide laborantem, lactavit, unquam Gonorrhœâ inficiebatur. Præterea nunquam symptomata quodvis Syphiliticum apparuit, quando Gonorrhœa contracta fuit inoculatione, vel materie de industriâ, experimenti causâ, orificio urethræ applicitâ. Videtur ergo uterque morbus peculiaris contagii uniformis esse sequela, & de illius naturâ certiores facti, de futuro etiam morbo certi esse possumus.

Tertium ex phænomenis argumentum, diversam duorum morborum materiem confirmat, & deducitur ex eo, quod morbi tam frequenter separati manent. Concedendum quidem est, eos multoties esse conjunctos; in plurimis tamen casibus alter stadium suum sine minimâ alterius specie excurrit. Aliquando dictum est, Gonorrhœam in Syphilidem mutatam esse; sed nunquam assertum fuit, Syphilidem in Gonorrhœam fuisse conversam. Jure autem tale quid expectaretur, si eadem esset materies contagiosa, certissimeque videretur vis materiæ Syphiliticæ, si revera unamquamque corporis

partem afficit, in pene, si hoc membrum impeteret, Gonorrhœam productura. Hoc vero non observatur; & hinc, cum in tali casu tanta detur ratio credendi, eam esse applicatam, concludendum est, illius naturam ab eâ differre, quæ Gonorrhœæ originem præbet.

Dictum quidem est, in casibus quibusdam a Syphilide Gonorrhœam oriri; verum varia enumeravi, quæ faciunt, ut hac de re ambigatur; & saltem verum est, non nisi pauca quædam esse exempla, in quibus hoc accidisse dici potest: præsertim si justos limites statuamus genuina Syphilidis symptomata inter & testium intumescientiam, ac similia symptomata, quæ tantum sunt evacuationis impeditæ sequelæ, nequaquam venerea. Si vero, materies contagiosa in duobus morbis ejusdem esset indolis, exempla alterius ab altero provenientes, nec tam rara, nec tam ambigua, forent; & semper Gonorrhœam Syphilis sequeretur. In unaquaque Gonorrhœâ labes contagiosa innumerabili vasorum absorbentium multitudini in penis glande applicatur. At certum est, maximâ ex parte nullum inde derivari incommodum; imo in nonaginta novem ad minimum ex centenis casibus nulla apparet Syphilis. Hoc autem solummodo ex duarum sequentium causarum alterâ oriri, conjicere licet: vel nempe materies inepta est, quæ absorbeatur, vel absorpta evadit innocua. Utram vero amplectamur

mur suppositionem, concludere debemus, materiem Syphilidis & Gonorrhœæ essentialiter differre.

Tertia, ultimaque, argumentorum series ea est, quæ ex medendi methodo deducitur. Certum quippe est, remedia, quibus alter debellatur, naturâ prorsus differre ab iis, quæ alteri medentur. Olim quidem Mercurius in quolibet utriusque morbi casu exhibebatur; & forsitan, quando aliqua datur suspicio, labem Syphiliticam eodem cum Gonorrhœâ tempore communicatam esse, hæc methodus est prudentissima. Sed certo certius est, ad genuinam Gonorrhœam curandam, Mercurium haud necessarium esse, & num utilis sit, etiam dubitatur. Sanatio simplicioribus medicamentis citius perficitur.

Ex unâ parte, nulla adesse potest dubitatio, quin medendi methodus, quæ Gonorrhœæ removendæ convenit, nullatenus veneri morbi curationi congrua sit, & ex alterâ, quin methodus Syphilidi medendi, Gonorrhœæ subigendæ non sit accommodata. Indubitatum hujus rei testimonium exhibent, qui tam infelices sunt, ut simul ambobus hisce morbis laborent. Quando sic se res habet, frequenter præscribuntur ea, quæ ad Syphilidis curationem necessaria sunt, cum hæc sit morbus, ex quo maximum imminet periculum, & qui paulatim majorem incutit terrorem. Hac methodo Gonorrhœa

rhœa quidem plerumque imminuitur; sed hæc imminutio non major est, quam fuisset, si eodem temporis spatio observatum esset regimen antiphlogisticum. Gonorrhœæ quoque cura nullatenus eâ procedit ratione, quâ, Mercurii ope, ulcera venerea sanantur, bubones resolvuntur, cæteraque evanescent symptomata Syphilitica. Præterea virulentissima Gonorrhœa immutato cursu progredi, vel etiam vehementior fieri observatur, dum magnâ copiâ Mercurius exhibetur, ejusque usus symptomata Syphilitica cedunt. Sic, itaque, nullum relinquitur dubium, quin morbi, faltem quoad curandi methodum, non convenient; & concedendum est, hoc haud exigui ponderis argumentum suppeditare, eos a materiis contagiosis indolis essentialiter diversæ oriri.

Ex omnibus his argumentis simul sumptis credendum mihi est, hanc opinionem, quam jam defendere conatus sum, ad minimum quodammodo probabilem esse.

Longe tamen a me abest, ut existimarem, observationes, quas jam protuli, convictionem secum ferre. Eas scopo futuræ indagacionis potius offero, quam ut fundamentum extemporalis conclusionis habeo, & mihi jucundum erit, si vos ad accuratum hujus rei examen impulerint: opinor enim, hac solâ viâ controversiam hanc ad finem perducî posse.

At mihi, ut jam dixi, hac quæstione ab om-

ni parte perpensâ, morbi essentialiter diverſi videntur; & hac opinione in casu, de quo nunc agimus, nitebatur praxis. Proxime igitur sequitur, ut nonnullas subjungamus animadversiones; &, cum verifimile sit, ægrum ipsum haud ultra nobis se videndi copiam daturum, quæ jam occurrunt, trademus.

Antequam hic æger nostræ se curæ tradidit, morbus duas prope septimanas duraverat; & idcirco tentare non poteram methodos, quæ, dissolvendo mucum, cui contagiosa materies adhæret, vel eum auctâ secretionem eliminando, agere creduntur; nam eo tempore, quo in valetudinarium admittebatur, morbi hujus inflammationis stadium jam ad ἀκμὴν prope pervenisse credi poterat. Hæc idcirco mitiganda, primum, & præcipue, videbatur. Talis vero fuit symptomatum conditio, ut in hunc finem magnæ non requirerentur evacuationes; & præterea etiam puto, quo magis evacuantia medicamenta, in stadio inflammatorio, evitari possunt, eo minus esse periculum stitlicidii, magnum temporis spatium duraturi.

Hanc ab causam, primo nec venæsectionem, nec purgantia, adhibui. Sed præter regimen antiphlogisticum, diluentia, & refrigerantia, tantum præscripsi, medicamenta. In hunc scopum, pulveribus ex Nitro, & Gummi Arabico, in illum vero seminum Lini infuso, usus sum. His speravi, quadantenus circulationis im-

impetum minuere: verum credebam etiam ea majores adhuc præstitura effectus in ardore urinæ obviam eundo, & hoc modo stranguriam, symptomata molestissimum, sedatam fore. Nam credidi, eam solum esse effectum stimuli partibus, quarum sensibilitas aucta fuit, appliciti; & talem sensibilitatem imminutam iri expectavi, si urinæ acrimonia viribus Gummi Arabici & feminum Lini demulcentibus obtunderetur. Verum majora adhuc commoda prævidi ex augmento partium aquosarum, ratione salinarum, usu diluentium interno, & qualitate Nitri diuretica.

Hujus tamen praxeos effectus haud penitus votis responderunt; &, cum ad nos rediret, talis fuit inflammatio, ut opus esse judicarem, corpus cathartico evacuare. Hunc in finem, ex refrigerantibus elegi Salem Glauberi, utpote cujus operationem certissimam esse puto; & eo, continuatis tamen medicamentis prioribus, symptomata inflammationis cito abierunt. Cum vero nullum symptomata cujusvis momenti, præter stillicidium, remaneret, vasorum statum maximam attentionem mereri, judicavi. Ad pristinum autem vigorem organis urethræ secretoriis restituendum, sæpe hujus systematis vires per se satis sufficiunt; &, nisi evacuatio immoderata est, aut quando diutissime durat, parum forsitan agendum est. Quando remedia necessaria sunt, multa sunt in promptu. Inter hæc
po-

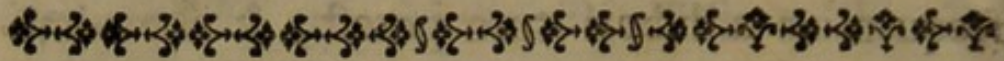
potentissima esse statuo, balneum frigidum, & injectiones adstringentes. Neutrum vero in casu hoc necessarium esse judicabam; & idcirco Cortice Peruviano usus sum, qui, ut opinor, frequentius adhiberi tuto potest, & rite administratus notabiles producit effectus. Ex quantitate, quâ hîc datus fuit, haud magnam utilitatem sperare poteram. Sed, cum in morbi initio datur, tantum necesse est, ut manu parcâ exhibeatur, nam absque dubio, diathesi inflammatoriæ aliquatenus locum dat; & in temperamentis quibusdam singularibus, evacuatio tam cito hoc remedio compefcitur, ut molesta inde symptomata oriantur, præcipue testium intumescentiæ. Hac de causâ, eum ægro tantum in initio dedi drachmæ unius dosi singulis diebus, in animo tamen habens, modo circumstantiæ vel desiderarent, vel permitterent, postea quantitatem adaugere.

Haud magnâ fide asserere possum, Corticem Peruvianum notabiles hic bonos habuisse effectus; sed, ad minimum, nihil effecit mali, & fatendum est, me diminutionem evacuationis, quæ cito postea subsecuta est, ei acceptam referre. Nunc credo, nisi æger semet imprudenter gesserit, ejus morbum brevi, & feliciter, terminatum iri.

Sequela.

Necessarium non esse credidi, quantitatem Corticis

ticis Peruviani huic ægro datam augere; & cum ejus symptomata evanescerent, e Valetudinario dimissus est.

CASUS XVIII.

Observationes de Hydrocephalo cranii.

A. R. in valetudinarium admiffa die primo Aprilis 1777, tres prope annos nata, insigni laborat cranii dilatatione, quæ monstri speciem exhibet. Caput, paulum supra oculos dimensum, circiter viginti octo pollices in circuitu, ac ab unâ aure ad alteram, per futuram sagittalem, sedecim fere pollices æquat. Totus vertex mollis est, & elasticus; nihilque os referens in spatio plurium pollicum circum circa sentiri potest. Idem etiam tactu percipitur prope omnes ferme futuras, præcipue versus occiput, circa angulum futuræ lamdoideæ.

Mater putat, eam & visu prorsus orbatam esse. Admodum dilatatae sunt oculorum pupillæ, nec lucis stimulo in actionem excitantur, dum eodem tempore strabismus prope constans adest.

Nec incedere, nec stare, potest, nec unquam voces distinctas pronunciare potuit: sed

non-

nonnunquam ejulatus infolitos edit. Sæpe nasum fricare, atque dentibus frendere, observata est.

Pulsus supra centum vibrationes minuti spatio perficit; sed cutis calor prope naturalis est; appetitus admodum magnus est; multumque bibit.

Duo, & plus, jam elapsi sunt anni, ex quo febre impetebatur, quæ convulsiones graves comites habuit. Ab eo tempore observatum est, caput sensim adauctum esse, cæteraque symptomata supervenerunt. Cum nascebatur, caput nihil insoliti exhibuit. Mater vult ejus morbum ad febrem referre, nullamque aliam causam noscit.

Varia medicamenta ad morbum sanandum adhibita fuere, sed absque ullâ imminutione molis capitis, vel aliorum symptomatum mitigatione.

Applicetur emplastrum vesicatorium inter scapulas, & postea fiat fonticulus ope unguenti epispastici; nec non

R. Tincturæ Falappæ semunciam, Syrupi simplicis uncias duas. M. Capiat cochleare parvulum singulis semihoris, donec supervenerit catharsis: & repetatur hujusmodi aosis bis in septimanâ.

Die 19no Aprilis. Vesicatorium multum aquæ evacuavit, sed, etsi adhibitum fuerit unguentum epispasticum, partes vesicatorio tentatæ jam perfecte sanatæ sunt. Mixturæ ope valide

purgabatur, & venter dein quotidie apertus mansit.

Applicetur iterum vesicatorium inter scapulas, ut antea; sed intermittatur mixtura.

Animadyersiones in hunc casum, die 3^{io} Junii propositæ.

Hæc ægra, per aliquod jam tempus, in Valetudinarium non allata fuit, verisimiliter ex eo, quod ejus domus aliquot *Edinburgo* millia passuum distat. Si assidue venisset, nobis, potius morbi progressum observandi, quam curationem perficiendi, occasionem dedisset. De morbi, quo laborat, naturâ nullus restat dubitandi locus. Nam simulac caput conspiciebatur, dispar ejus ratio cum reliquo corpore necessario vel negligentissimum observatorem attentum fecisset; nam ad hanc intumescentiam facies manifesto nihil confert, nisi quatenus per cranii ossa formatur; pars autem capitis, quæ in statu naturali cerebri tantummodo sedes est, hic in immensum adaucta fuit.

Licet hic morbus quotidie non occurrat, vix tamen in infantibus rarus esse dici potest, nam vel nunc etiam duorum aliorum, eo laborantium, in Valetudinario curam gerimus. In universonum ejusmodi tumores, post dissectionem, non ex mole eorum, quæ cranio includuntur, morbo adauctâ, sed ex hydrope, oriri reperiuntur; atque dubitari non potest, quin

hic

hic casus infigne præbeat Hydrocephali exemplum.

Verum sub hoc generali titulo diversi comprehenduntur morbi, ac forsitan nullus est morbus, cujus symptomata plus mutantur a loco, quem aqua occupat. Practici in genere morbum dividunt in Hydrocephalum externum, & internum; ac ad hunc casus referunt, in quibus aqua in ventriculis continetur; ad illum vero casus, in quibus hæc extra cerebrum invenitur. Videmus tamen, in omnibus Nosologiæ systematibus, definitiones externo tantum respondere; si excipiamus definitionem Cl. SAGAR, quæ quidem admodum vaga est; nam tantum dicit, Hydrocephalum Hydropem esse capitis.

Omnes definitiones, quæ capitis dilatationem, ut symptoma morbi characteristicum recensent, nequaquam Hydrocephalo interno quadrant, eo sensu, quo hunc titulum accipiendum puto; & tamen hoc symptoma definitiones cæterorum Nosologorum ingreditur. Per Hydrocephalum internum morbum volumus, qui tam accurate a Cl. WHYTHIO describitur, ut pauci, qui ejus opus assidue legerunt, eum non dignoscere poterint, quum ad certum stadium pervenerit: tametsi in primis stadiis morbus sit indolis fallacissimæ, ac forsitan dicere liceat, eum non, nisi nuperrime, innotuisse. Hujus rei eo lubentius mentionem facio, quod tituli

Hydrocephalus externus, & internus, alio, ac vulgo accipiuntur, sensu a Cl. SAUVAGESIO usurpantur. Ad Hydrocephalum internum casus refert, in quibus aqua intra cranium collecta, ut in casu hoc, distendit, & laxat futuras: ad externum vero casus, in quibus integumenta capitis ex parte anasarcâ afficiuntur.

Ex diversis his ejusdem tituli significationibus multæ difficultates aliquando oriri possunt. Crederem, si morbus in tres species divisus esset, id non solum confusionem sublaturum, sed etiam quadantenus utile futurum, saltem in dandâ prognosi. Hæ quidem, si modo strictim loquamur, forsitan ut genera potius distincta, quam ut species, considerandæ sunt: ad minimum, si, uti in aliis corporis partibus, a cavitate, in quâ aqua deponitur, genera constitui supponamus. His sigillatim sequentia nomina assignarem.

1. Hydrocephalus ventriculorum, quando aqua intra has cavitates effusa est.

2. Hydrocephalus cranii, quando cerebrum inter & cranium sedem habet.

3. Hydrocephalus integumentorum, quando prorsus extra cranium sita est aqua.

Non dubitari potest, quin casus, de quo jam agitur, ad secundam speciem pertineat: &, licet tardius, quam prima species, progrediatur, non tamen minus est lethalis: imo etiam disputatum est, num exemplum quidem unicum af-

ferri

ferri posset ægri sanati? Verum huic opinioni non assentior; nam mihi persuasum habeo, me plus semel vidisse ægrum, Hydrocephalo Ventriculorum laborantem, & postea sanatum; & si hoc verum est, de simili eventu in Cranii Hydrocephalo desperare nollem.

Nonnulli tamen fatalem indolem ultimæ etiam speciei tam compertam habent, ut in eâ nihil tentandum esse admoneant, existimantes, ita potius ægri mortem acceleratum iri. Noster itaque casus, ex ipsius mali naturâ, admodum periculosus habendus est; atque procul dubio, casus multo secundiores levem tantum spem curationis perficiendæ præbent; nam hic notandum est, morbum non solâ enormi capitis mole insigniri; & licet omnia non induxerit symptomata, quæ ab Hydrocephalo ventriculorum oriuntur, eorum tamen plurima adsunt, strabismus scilicet, vel peculiaris oculorum distorsio, pupillarum dilatatio, cum jacturâ visus.

Nullum dubium est, quin in hoc casu, æque ac in ventriculorum Hydrocephalo, hæc symptomata cerebri compressi effectus sint; & eidem causæ referre liceat multa alia, quæ in hoc casu adfuerunt, phænomena, præcipue impotentiam pedibus insistendi, defectum in vocibus distinctis pronunciandis, tametsi ægra jam secundum ætatis annum excefferit. Huc accedit, quantum in tam immaturâ vitæ periodo de mentis facultatibus judicari potest, eam

si non prorsus, saltem propemodum, fatuam esse; nam hoc, ut opinor, satis confirmant immanes ejulatus, quos aliquando edit. Ex his igitur, simul sumptis, colligere licet, hunc morbum in statu valde proVecto esse; & sane duos jam annos duravit.

Verum observandum est, me casus novisse, qui longius temporis spatium duraverunt, capite etiam majorem in molem aucto; in quibus tamen eadem, ac in hoc, symptomata non apparuerunt; vidi certe puerum, qui proVectior erat ætate, cujusque caput multo majus fuit, & qui tamen non solum articulatim loqui potuit, sed etiam valde fuit garrulus. Igitur progressus morbi in functionibus abolendis major fuit in hoc casu, quam pro spatio, per quod duravit, expectari poterat; ac nisi sanatio, vel saltem levamen, obtineatur, vix sperare licet, eam diu ferendo morbo parem futuram.

Præter ea, quæ jam memoravi, una res adhuc restat, cujus, in dandâ prognosi in omnibus hujusmodi casibus, ratio est habenda; causa, scilicet, ad quam morbus referri debet: ac, quod ad hanc attinet, judicium potius propitium esset. Sæpe morbus a nullâ manifestâ causâ provenit, & tunc est, cur timeamus, ejus originem in habitu corporis quærendam esse. Non tantum postquam natus est infans, aliquando hunc adoritur, sed sæpe etiam congenitus est; quod adhuc magis demonstrat, eum

eum aliquando in ipso corporis habitu ortum habere. Sed in casu hoc morbus nec congenitus, nec sine obvâ causâ, fuit: saltem adscriptus fuit feбри, & convulsionibus, quibus ægra duobus abhinc annis laboravit. Exinde observabatur caput gradatim adaugeri. Verum quidem est, de his credi posse, eas sequelas esse primi morbi hujus insultus; atque non dubitari potest, quin primum stadium Hydrocephali ventriculorum febrem habeat comitem. Sed, cum febris nunquam observetur symptoma esse Hydrocephali Cranii, inde concludere licet, rem in hoc casu non ita se habuisse; &, cum hydrops in genere sæpe febrem sequatur, credere possumus hoc in casu nostro etiam contigisse. Sed, licet ponamus, morbum non congenitum, sed a manifestâ causâ derivatum esse; & quamvis inde in aliis casibus secunda prognosis deduci possit, in hoc tamen casu id minime convenit; nam, postquam symptomata, omnium principalium functionum læsionem indicantia, supervenerunt, sanatio certe extraordinaria foret.

Non ideo tamen, ut opinor, omnia curandi consilia negligenda sunt; nam censeo, in desperatissimis etiam morbis non oportere ægros desereri, si modo tractari velint. In ejusmodi casibus existimo, Medico licere dubia etiam remedia experiri; &, si quando talia adhibere nollet, nullus forsitan casus est, in quo consi-

lia adoptari nequeant, quæ, sine periculo gravis cujuspiam sequelæ, levamen saltem afferre poterunt. Igitur, his positis principiis, de medendi methodo, quæ huic casui convenit, protinus dicendum est.

Manifestum est, hic ut in aliis morbis hydro-
piciis, ad duas generales indicationes respicien-
dum esse.

1°. Aqua jam in cranio collecta evacuan-
da est.

2°. Novæ accumulationi obviam est eun-
dum.

Hic, ut in aliis casibus, omnes diversi modi aquæ evacuandæ ad duo capita referendi sunt, ad naturales scilicet, & artificiales, vias. Prio-
res procul dubio tutissimæ, posteriores effica-
cissimæ sunt. Per utramque aquam evacuare
possumus, quicumque futurus sit morbi eventus.
Verum confitendum est, in hoc morbo quasdam
ex methodis artificialibus admodum esse dubias.
Inter has memorare licet perforationem cavitatis,
qua continetur aqua, quæ omnium aliarum
certissima est.

De hujus operationis usu, neotericorum cla-
rissimi in sententias valde contrarias abeunt.
Alii de eâ loquuntur, tanquam non solum peri-
culo vacuâ, sed etiam nunquam negligendâ.
Alii vero eam considerant, ut modum certum
ægri mortis accelerandæ. Hac de re ex propria
experientia nihil proferre possum; nam nec
ipse

ipse unquam eam instituere jussi; nec sub alio auspicio institutam vidi. Verum agnoscendum est, in ea me nullam successus spem certam reponere: ad summum ab ea plus commodi expectare non licet, quam a puncturâ abdominis in Ascite: aqua scilicet tantum evacuatur; sed hæc operatio ejus recursum non obstat: imo adhuc disceptatur, quatenus etiam in Ascite puncturâ abdominis sit utilis. Quidam sane ex clarissimis Medicis *Londinensibus* maturam puncturam eximie nuper commendârunt; sed bene compertum habeo, eos, qui eam antea quam maxime laudabant, nunc ei multo minus, quam olim, favere; dum alii, iique etiam clarissimi viri eam in omni casu prorsus condemnant.

Verum si evacuatio per hujusmodi viam in Ascite non admittenda est, multo adhuc minus in Hydrocephalo Cranii conveniet; nam bene notum est, in Ascite vel maximum incommodum ab ea oriturum, si debitâ compressione evacuatio non compensatur. Hinc ante inventionem idonearum fasciarum, constanter præscriptum fuit, omnem aquam non simul, sed diversis intervallis, educere: ac, si in Hydrocephalo operatio instituenda est, eadem regula est observanda. Nam hic Cranii ossa compressioni adversantur, vel, si futurarum intervalla eam admittant, tamen æquabiliter fieri nequit. Verum tamen, quum alia remedia irrita fuerint, malumque manifesto ingravescat, hæc objectiones

nes non obstare debent, quominus ad operationem, ut ad unicam, quæ reliqua est, spem salutis, recurratur; ac licet, cum tam levis spes sit, non sit imperanda, tamen, ut opinor, in tali rerum statu proponenda est.

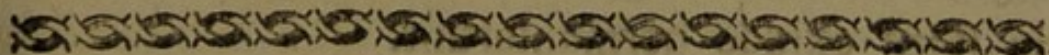
Pauci forsitan sunt casus, in quibus evidens symptomatum conjunctio eam manifestius, quam in hoc casu requirit. Sed matris timor insuperabile erat obstaculum, & hanc ob causam tentare statuimus, quid absque periculo per alias vias artificiales, vel naturales, effici posset. Per vesicatoria, præsertim cum in fonticuli speciem continuantur, artificialis exitus paratur, qui non solum minorem incutit metum, sed etiam revera minus est periculosus. Ab his vel capiti etiam applicitis minus timendum, quam in Hydrocephalo integumentorum, plusque sperandum, quam in Hydrocephalo ventriculorum, est. Hic tamen ea partibus capiti vicinis adhibere malui; dum etenim ita eadem fere commoda afferunt, minus perterrent.

Uso unguenti epispastici evacuationem continuare statui. Sed, quamvis vesicatorium copiosam produxerit evacuationem, tamen hæc ab unguento epispastico non sustentata fuit, fortasse quia non, ut par fuisset, adhibitum erat. Forsan tamen dubitari potest, num hinc aliquid incommodi revera ortum sit, Nam æqualis, saltem admodum magna, evacuatio repeti-

tis vesicatoriis obtenta est. Talem igitur hic repetitionem imperavi; sed tamen exinde de ejus effectu haud certior factus sum. Verum præter vesicatoria mixturam, cum Tincturâ Jalappæ, ut acre catharticum, ad aquam per viam naturalem evacuandam, exhibui. Sed cum de hac in aliis casibus dicendi copia erit, eam nunc silentio præteribo: ac non opus est, ut de methodis posthac tentandis verba faciam; quum verisimile sit, nos ægram ultra non visuros.

Hæc ægra ad Valetudinarium non reversa est, & cum ejus domus multa millia passuum *Edinburgo* distaret, nunquam de morbi eventu certior factus sum.

CASUS XIX.

Observationes de quodam casu, in quo peculiaris morboſa Sensibilitas unius Manus occurrit.

F. R. Viri vigesimum quartum ætatis annum agentis, in valetudinarium admissi die 15to Aprilis 1777, omnes sinistrae manus digiti tam violento dolore exercentur, ut eos movere nequeat. Omnes palmam versus in-
cur-

curvantur; asseritque, vel levissimum eos extendendi tentamen gravissimum dolorem excitare. Nec discolores sunt, nec alio manifesto vitio laborant, sed vel levissimus tactus ingentem molestiam creat; ita ut, ad manum contra alia corpora tutandam, eam constanter magno faculo inclusam tenere cogatur: cæterum perfectâ sanitate fruitur. Sed manus dolor eum ad quodvis munus obeundum prorsus ineptum reddit.

Duodecim abhinc mensibus, ictum ad os metacarpi medi digiti prope articulum, accepit, quem tunc ingens dolor, nullum autem vulnus sequebatur; verum illum impedivit, quo minus per aliquod tempus digitos extendere posset; atque paucis mensibus ab acceptâ injuriâ, omnes digiti contrahi cœperunt, quo in statu exinde permanserunt.

Calidis fomentationibus, cum multis aliis remediis, sine effectu, usus est.

Habeat fotum electricum, per horæ quadrantis spatium, ter in septimanâ; & , nisi inde vehemens dolor oriatur, eliciantur scintillæ electricæ e manu sinistrâ.

Die 26to Aprilis. Assidue, postquam ad nos accessit, electrizatus fuit; ac scintillæ electricæ aliquem in manu dolorem excitarunt, qui tamen non diu mansit. Nunc digitos aliquantum movere potest; sed adhuc manus ad tactum, ut antea, dolet.

Ani.

*Animadversiones in hunc casum die 6to Junii
propositæ.*

Hujus ægri casus, nobis, ut opinor, morbi admodum singularis exemplum præbet. Fateor, me nunquam vidisse casum, qui eum utique referebat; nec ei locum in ullo systemate nosologico assignare possum. Igitur, nullo dato nomine, aliquam probabilem sententiam circa ejus naturam proferre conandum est.

Manifestum est, morbum hunc, qualiscunque sit ejus indoles, prorsus localem esse. Sinistram solummodo manum occupat, ibique unico tantum symptomate, dolore scilicet, notatur. Nam digitorum contractio, motusque defectus, quatenus nobis compertum est, solum ut sequelæ considerata sunt; quia simul nec tumor, nec ulceratio, nec inflammatio, nec ulla alia manifesta causa adest, unde credere liceret, dolorem originem traxisse. Bene notum est, omnem dolorem effectum esse impressionum, quæ a sensibilibus nervorum extremitatibus ad eorum originem deferuntur: atque hæ impressiones diversis modis variantur, præcipue conditione sensibilibus extremitatum, vel fluidi nervei. His etenim se male habentibus, impressionis vis vel penitus aboletur, vel multum imminuitur; dum, ex alterâ parte, contrariâ conditione locum habente, multum intenditur; ita ut impressio, quæ plerumque levem, vel nullam, sensationem excitaret, nunc gravissimum dolorem

accerfat. Itaque, si ponimus, fluidum nerveum ita mutatum esse, singularem hujus ægri morbum, ut opinor, explicare possumus.

Irritatio, vel levissimo etiam tactu facta, vel minimus movendi conatus, facit, ut vehementi dolore afficiatur. De constanti etiam dolore queritur, verifimiliter ex irritatione, quam sanguinis circulatio, vel similes causæ, nunquam non præbent.

Sed, dum talis suppositio hoc phænomenon quodammodo explicat, illud adhuc magis per morbi causam confirmatur. Non dubitandum esse puto, quin æger morbum ad ictum merito referat: qui ictus, licet non tam violentus, ut vulnus faceret, tamen tantum creavit dolorem, ut, per aliquod tempus, musculorum flexuræ digitorum inservientium actio impediretur; & cum dolor absque interruptione maneret, sensibilitas cito ad hunc gradum adaugebatur, ut nunc timeat, ne manus vel lenissime, & eminus, tangatur. Igitur, uti mihi videtur, parum dubii est, quin ictus, tametsi vulnus non fecerit, nervis subcutaneis injuriam intulerit; quapropter ut sola morbi causa spectandus est. Itaque hunc casum ex anomalis morbis generis nervosi unum esse, puto, cui nullum nomen assignari potest, quique ex eo, quod peculiaris sit, magis quam quod certis quibusdam symptomatibus stipetur, characterem induit.

Jam observavi, me nunquam vidisse casum
huic

huic omnino similem. Verum JOANNA WILSON quæ hyeme ultimâ Valetudinarium frequentabat, nobis exemplum præbuit morbi, qui mihi videbatur ei quodammodo similis. Illum quidem, propter mali fedem, ad illud genus redegi, quod Nosologi *Dysphagiæ* titulo distinguunt. Sed ibi, ut opinor, difficilis deglutitio prorsus ab auctâ sensibilitate oriebatur. quæ sensibilitas constantem molestiam, ut in hoc casu, gravissimumque dolorem ad tactum solidorum, inter deglutiendum, creavit.

Certior factus sum de casu, qui nostrum adhuc magis refert; cujusque mentionem facit illustris Medicinæ Doctor in prælectionibus, quas *Londini* tradit. In eo, absque ullo evidenti morbofo statu, similis dolor in articulo secundo pollicis occurrebat; & levissimo tactu sensatio dolentissima oriebatur. Hic morbus infinitam fere remediorum varietatem elusit, & vel incisio nervi, pollicem adeuntis, non nisi doloris sedem mutavit; nam post sectum nervum dolor, non ad pollicem, ut antea, sed paulum supra incisionem, incepit.

Quinam tandem illius casus eventus erit, ignoro. Verum, si aliquam conjecturam de hujus terminatione, ab eventu morbi, quo JOANNA WILSON laboravit, facere licet, propitium dare judicium non dubitarem; & agnosco, me nihil hic magnopere timendum videre. Ægri statum enim omnino gravem, sed nequaquam

quam valde periculofum, eſſe, puto. Equidem nervorum morbi, in univerſum, plus timoris, quam periculi, afferunt; in anomalis tamen caſibus nunquam magnâ fiduciâ prognofin dare oportet; & difficile eſt dictu, quænam ſubitæ mutationes occurrere poſſint. Verum doleo, qualiscunque fuerit hujus morbi decurſus, nobis eum obſervandi verofimiliter non fore occaſionem; nam æger jam deſtitit machinam electricam frequentare, &, ubinam habitet, ſcire non potui. Si tamen hac de re certior factus fuero, operæ prætium fore cenſebo, ad morbum attendere, tametſi illi perſuadere non poſſim, ulla amplius medicamenta tentare. Fateor tamen, me exiſtimare, morbum admodum pertinacem fore, niſi arte ſubigatur.

Antequam noſtræ ſe curæ commiſit, ejus morbus, parum mutatus, duodecim meſes jam duraverat, atque intra hoc tempus variis medicamentis reſtiterat. Non improbabile eſt, omnes noſtros ad illum ſanandum conatus, ſi ad nos iterum redierit, etiam irritos fore. Si tamen nos viſitare continuafſet, faltem varia rite tentafſem remedia, de quibus aliquid ſperandum eſſet.

Ex his, quæ jam de morbi naturâ dixi, ultro videbitis, me juſtam debitæ ſenſibilitatis nervorum reſtaurationem, ut præcipuam ſanandi indicationem, conſiderare. Nervorum ſenſibilitatem,

tatem, quando eos inter & sensorium communicatio non intercipitur, ex statu sensibilibum extremitatum eorum, vel fluidi nervei, pendere existimo; ac, cum censeam, cerebrum non ex uno, sed ex plurimis organis secretoriis, constare, credo etiam fieri posse, ut fluidum in uno nervo per morbum mutetur, dum in alio immutatum manet; ac porro, ab impressione, extremitati cujusvis nervi illatâ, secretionis statum in illâ cerebri parte, quæ ei fluidum suppeditat, posse mutari; nam, in genere, impressiones, in nervi extremitate factæ, statim ad ejus originem transferuntur.

Itaque, secundum hæc principia, adauctam sensibilitatem a causis jam memoratis oriri puto. Verum fortasse magis ex mutatâ conditione fluidi nervei, quam sensibilibus nervi extremitatis, pendet: saltem ita se rem habuisse in casu, cui hunc comparavi, inde manifestum fuit, quod dolor post sectum nervum, idque supra incisionem, persisteret. Si igitur ponimus, hanc adauctæ sensibilitatis causam esse, justus status restituendus est, mutando conditionem fluidi nervei, quod ad partem affectam tendit, extremitatumque sensibilibum nervorum, quibus suppeditatur.

Qui animadversiones audiverunt, quas circa morbum JOANNÆ WILSON protuli, non mirabuntur, me hoc consilio Electricitatem adhibuisse, præsertim cum, ut opinor, ab eâ in illo

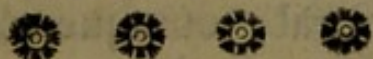

casu tam felices redundârint effectus. Primo equidem conspectu, incongruum videri posset, hîc remedium commendari, ad morbosam sensibilitatem diminuinendam, quod, uti bene notum est, insignibus pollet viribus ad eam augendam, vel restituendam, cum imminuta, aut perdita est. Verum credo, hos effectus inde oriri, quod secretionis statum mutet; atque id propterea fluidum nerveum ad statum naturalem restitutum, si quando aliter se habet.

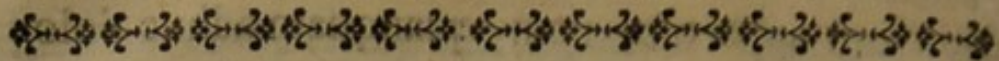
Sed qualicumque modo agat, quibusdam observationibus certo persuasus sum, Electricitatem morbosam sensibilitatem imminuere posse; & idcirco eam huic ægro præscripsi. Sed quia in hoc casu levissimus tactus vehementem dolorem excitabat, necesse fuit magnâ cum cautelâ incipere. Hac de causâ in initio folum electricum ægro præscripsi, quo corpus tantummodo igne electrico adimpletur; nam arbitror, Electricitatem, sic adhibitam, toti corpori stimulum præbere; sed nullam partem tam immediate afficere, ac ictus, vel scintillæ. Eodem igitur tempore admonui, ut tentaretur, an æger ferre posset, scintillas ex summis digitis elici; atque, propemodum præter spem, eum Electricitatem, sic adhibitam, ferre potuisse, reperii; nam, licet aliquis dolor oriebatur, brevi tamen post evanuit.

Electricitate hoc modo per breve temporis
spa-

spatium adhibitâ, aliquod incipientis sanationis indicium apparuit; nam, quanquam adhuc dolor ad tactum perstitit, digitos tamen paululum movere potuit; verum hoc tempore machina nostra electrica læsa fuit, unde necessario intermitti debebat curatio, nec artifex eam tam cito, ac par erat, refecit: interim æger sæpenumero venit, sed non electrizatus fuit, atque sæpius frustratus nos tandem dereliquit. Fateor, me hoc ægre tulisse, & illius gratiâ, quia spem habuit sanitatis recuperandæ, & nostrum, quia ejus discessus propositæ methodo finem posuit. Si illi unquam occurram, modo morbus in eodem fit statu, Electricitatis repetitionem commendabo. Verum de aliis consiliis posthac, si Electricitas irrita foret, capiendis, non opus est, ut dicam, cum levis sit spes, nos unquam hunc casum tractandi occasionem habituros.

Quum hic æger nunquam postea ad Valetudinarium redierit, de decursu, ac eventu ejus morbi parum cognovimus. Sed aliquot post mensibus quidam Juvenes, qui prælectionibus adfuerant, ei occurrerunt in plateâ, iisque dixit, morbum in eodem fere, quo antea, statu, perstitisse. Eo tempore alius medicus ejus curam gerebat.

C A S U S XX.

*Observationes de Convulsionibus, pilulis Cæruleis
sanatis.*

J. M. Vir, viginti novem annos natus, arte
futor, in valetudinarium admissus die
18vo Aprilis 1777, omni fere vesperâ, post
decubitum, motibus convulsivis diversarum cor-
poris partium, præfertim crurum, ac brachio-
rum, afficitur. Varia est horum paroxysmo-
rum duratio. Alias semihoram, alias horam,
durant, & in univèrsum, copioso sudore ter-
minantur. Dum adest paroxysmus, dyspnœâ,
& vertigine, laborat; eumque etiam plerumque
comitatur involuntaria alvinarum fæcum, ac
urinæ, evacuatio. Statim post finitum paro-
xysmum plerumque in somnum incidit, atque
noctu bene quiescit. Verum de die gravem
ponderis & oppressiōnis sensum circa præcor-
dia patitur; ac frequenter etiam flatibus affi-
citur.

Appetitus aliquantum læsus, alvus adstricta,
nisi cum pilulis catharticis utitur. Pulsus, &
calor, naturales.

His symptomatibus tres circiter septimanas

laboravit; sed nunquam antea simili morbo obnoxius fuit; atque nec parentes, nec consanguinei ejus, talem unquam perpessi sunt. Paroxysmi tempore nullus læditur sensus, & eos, qui circumstant, quamvis ægre, alloqui tamen potest.

Morbum suum refert nimio liquorum spirituosorum usui, quibus sæpenumero, ante paroxysmorum initium, adeo indulgit, ut in maximo gradu ebrius fuerit.

Quibusdam usus est remediis, quorum naturam ignorat; atque ex iis vix minimum levamen accepit. Jam ANDERSONI pilulas sumere solet, in tali dosi, ut quotidie bis, vel ter, liquidas fœces deponat.

Intermittantur pilulæ catharticæ, &

R̄. Laudani Liquididi guttas viginti quinque, Syrupi simplicis drachmas duas, Aquæ Menthæ unciam unam. M. fiat Haustus sumendus, singulis noctibus, horâ somni. Capiat etiam singulo mane pilulam cæruleam unam.

Die 26to Aprilis. Medicamenta, uti præscriptum fuit, sumpsit; nullumque per multos jam dies paroxysmum habuit. Sed hodie horâ circiter undecimâ ante meridiem levis insultus supervenit. Alvus valde adstricta est; atque ad hoc incommodum sublevandum pro re natâ ANDERSONI pilulas sumpsit.

Intermittantur haustus; continuentur pilulæ cæruleæ, & capiat alternis noctibus, somni tempore,

pilularum ex Colocynthide cum Aloe grana decem.

Die 9no Maji. Gravem habuit paroxysmum die Mercurii proxime elapso; qui horâ primâ matutinâ incipiens, unam propemodum horam duravit; sed, postquam ultimo ad nos venit, nullum alium passus est. Sæpe tamen dolore ventriculi, ac vomitu, afficitur. In universum, ex quo pilulas catharticas, fumere cœpit, quotidie alvum leniter deposuit.

Die 16to Maji. Ab ultimâ relatione nullum habuit paroxysmum; ac ventriculi dolore, vel vomitu, parum laboravit. Sed nunc multum queritur de dolore in regione ventriculi. Alvus morigera est, tametsi non nisi raro pilulas catharticas sumpsit.

Intermittantur pilulæ ex Colocynthide cum Aloe, continentur pilulæ Cæruleæ, & capiat pilulam unam mane, & vesperi.

Die 23^{io} Maji. Vehementem habuit paroxysmum die Veneris vespertino tempore, alterumque die Saturni, nullum autem exinde.

Continuentur pilulæ Cæruleæ, sed capiat pilulas duas singulis noctibus, & pilulam unam singulo mane.

Die 30mo Maji. Nullus rediit paroxysmus, postquam ultimo ad nos accessit. Sed adhuc de dolore ventriculi queritur. Appetitus aliquantum resectus.

*Continuentur pilulæ Cæruleæ, ut antea.
Animadversiones in hunc casum, die 10mo Junii
propositæ.*

Casus hujus ægri quodammodo singularis est, ac, ut opinor, exemplum præbet morbi, qui in praxi raro occurrit. Constat ex paroxysmis manifesto nervosis. Hi initio aliquatenus periodici fuerunt, utpote qui quaque vesperâ horâ certâ redibant. Verum hic rerum status non nisi brevi duravit; & haud multo post tempore paroxysmos habuit, æque irregulares acsi Hysterici, vel Epileptici fuissent. Præterea notare licet, eos, Hystericis, ac Epilepticis, insultibus, multis titulis similes esse; atque bene notum est, ejusmodi morbos nunc minime raros esse.

Igitur necessario saltem probabilis videtur suppositio, quæ hujus ægri morbum ad alterutrum peculiari quodam modo pertinere ponit. Verum, casu diligenter perpenso, validæ objectiones huic suppositioni adversantur. Negari quidem non potest, utrumque morbum varias induere formas; at, licet hoc ita sit, adsunt tamen quædam characteristicæ symptomata, quæ in unoquoque constantur occurrunt, & quæ, qualiscunque sit phænomenorum varietas, veram morbi naturam semper indicant.

Hysteriam nunquam non comitatur peculiaris affectio canalis intestinalis, cum quodam animi statu, qui facit, ut ægra magnopere inter-

hilaritatem, & animi abjectionem, fluctuet. Nullum autem alterutrius indicium hoc in casu adest. Æger quidem, quemadmodum facile percipere possumus, morbo, cui se obnoxium videt, aliquantum percellitur; sed talis animi affectio dejectionem refert, quæ Melancholiæ, vel Hypochondriasis comes est; ac nulla adsunt indicia indolis tam mutabilis, ac in Hysteriâ videre licet. Agnoscendum est, hic omnino non deesse canalis intestinalis affectiones, easque constanter quodammodo partem paroxysmi constituere; nam in historiâ morbi narratur, insuperabile desiderium alvinas fæces, urinamque evacuandi, in primis paroxysmorum insultibus, adfuisse. Neesse autem est, ut talis evacuatio ad aliquam musculorum involuntariam actionem referatur; atque hæc ab actione vel vesicæ, vel recti, vel musculorum abdominalium, hæc viscera comprimentium, oriri potest. Secundum posteriorem sententiam, quæ non minus rationi consentanea est, quam prior, nulla affectio peculiaris tubi intestinalis hoc in casu adest. Sed, licet ponamus, priorem veram esse causam involuntariæ evacuationis, hoc tamen phænomenon, multum differt a ventris murmure, vel sensu globi gulam versus adscendentis, qui Hysteriam comitatur. Præterea, tametsi initio apparuerit, per aliquod tamen tempus cessavit; atque nuper etiam multos graves paroxysmos, absque ullo tali symptomate,

pas-

passus est. Nullum igitur dubium est, quin essentialia Hysteriæ symptomata hic defint; atque morbus ad aliquod aliud genus referendus sit.

Suppositioni, quâ dicitur morbus hic esse Epilepsia, quæ & morbus est generis nervosi, cui aliquatenus similis videtur, majores adhuc difficultates obstant; & vel in agitationibus convulsivis pedum, brachiorumque, manifesta dissimilitudo occurrit. In Epilepsiâ motus violenti sunt, sed se invicem non cito sequuntur; in casu autem hoc celeres sunt, veluti ludicræ gestulationes, quæ Choream St. Viti comitantur. Præterea symptoma adhuc magis essentialle hic deest, nam paroxysmi tempore æger omnes sensus retinet, atque etiam satis distincte loquitur. Sed in Epilepsiâ aliter sese res habet; nam & externi, & interni, sensus manifeste afficiuntur: in paroxysmi fine in universum delirii indicia adsunt, vocesque inconditæ proferuntur; atque etiam credo, totalem sensuum abolitionem, saltem per aliquod tempus, essentiallem constituere morbi characterem.

In hoc casu, illæsis facultatibus mentis, clonici voluntariorum musculorum spasmi occurrunt, eumque Convulsionis, sic strictim dictæ, insigne nobis exemplum præbere puto. Hunc morbum a diversis Nosologis sub vocibus *Chorea*, *Scelotyrbe*, *Hieranosos* & similibus, notatum videbitis; sed, quamquam quidam Nosologi eum

in tam multa genera dividunt, nequaquam tamen frequenter occurrit.

Cæterum non ideo dixerim, eum nunquam occurrere. Practicis præcipue innotescit nomine *Choreæ St. Viti*, quo in morbo motus tam ridiculi adfunt, ut simul commiserationem, atque risum, moveant. Præterea, ratione musculorum affectorum, vel modi, quo homines afficiuntur, varia exhibet phænomena. Hæc, ab omnibus fere practicis scriptoribus, atque præcipue a Cl. SYDENHAMO, descripta videbitis; ad eos igitur vos relegare licet. Verum notabilem hujus morbi casum, a Cl. WHITIO *Eboracensi* relatum, in nuper edito Commentariorum, de re medicâ agentium, numero invenietis; atque ex historiâ ibi traditâ, eum aliquando graviorem, quam in casu hoc esse patebit.

Ex felici illius casus eventu, majorem de hoc spem concepi, quam si res se aliter habuisset. Sed notandum tamen est, me de prognosi non magnâ cum fiduciâ loqui posse. Nulla equidem video symptomata, quæ imminens periculum minitentur, & ea propter, quantum fieri potuit, ægri timorem sedare conatus sum. In universum tamen tales morbi tantum sequelæ sunt constitutionis corporis, quodammodo mutatæ; unde, quando semel orti sunt, non nisi ægre cedunt. Igitur non mirum mihi videtur, si hic casus per aliquod tempus medica-

mentis resisteret, vel si tandem etiam omnes nostros conatus eluderet.

Talis eventus eo magis timendus est, quoniam credendi locus est, ægrum mansurum esse obnoxium causæ, quæ malum initio produxit. Nam lubenter cum eo statuo, illud crebræ, ac largioris, potationis effectum fuisse. Hæc enim inter causas convulsionis a plerisque Practicis scriptoribus enumeratur, ac, ut opinor, ex iis est, quæ frequentissime occurrunt; saltem, unicum morbi, qui jure chorea nominandus erat, exemplum, quod unquam vidi, ab eadem causâ provenisse merito mihi dicendum videtur: certe infirmitas, ac tremor manuum, quæ vulgo a largiori potatione oriuntur, ad hanc fortasse non minus, quam ad paralyfin, tendunt.

Si ponamus, hanc esse causam, non dubitandum est, quin ei iterum expositus fuerit, nam certior factus sum ab opifice, cui mercede diurna conductus servit, cum ab aliquo tempore multos in potando excessus commisisse; huic autem vitio si corpus adsuevit, desuescere admodum est difficile. Hinc igitur concludo, curationem tam ab ægro, quam a nostrâ attentione, pendere.

Dum autem nos visitare perguit, consilia capi posse puto, quadam cum spe successus; imo etiam credo, morbum medicamentis jam adhibitis quadantenus cessisse.

Restat igitur, ut nunc principia exponam, quæ huc usque, in hoc casu tractando, secutus sum, & indicationes, ad quas posthac attendendum erit, paucis absolvam.

Omnem motum muscularem vis nervosæ effectum esse, credo, sive ejus fluidi motus stimulo, sive voluntate, sive aliquo alio modo excitetur. Itaque proximam hujus morbi causam inordinatum fluidi nervei motum dico. Ad hunc motum excitandum quidam stimulus requiritur, & ut ille efficax sit, peculiaris irritabilitas fibræ motricis necessaria est; ac propterea duæ hic sunt indicationes, quæ in curatione perficiendâ præcipuam attentionem merentur.

1°. Causæ excitantes amovendæ sunt.

2°. Ea fibræ motricis conditio mutanda est, sine quâ hæ causæ irritæ forent.

Si utrumque hunc scopum perfecte assequi possumus, manifestum est, paroxysmum non ultra rediturum. Cum autem causis excitantibus tam constanter expositus sit, ut vix evitari queant, curatio radicalis præcipue a posteriori indicatione petenda est; atque amovendo talem corporis conditionem, non solum Convulsio, sed etiam Epilepsia, morbus multo pertinacior, nonnunquam debellatur.

In hoc casu quædam utroque fine tentata sunt, sed posteriori præsertim confido. Cum initio paroxysmi regulariter redirent, bonum fore existimavi, eos prævenire; atque hunc in
finem

finem opiatum præscripti, tempore, quo paroxysmus incipere solebat, fumendum; & ad regularem evacuationem per alvum stabiliendam, ut sic saltem una irritationis causa auferretur, pilulas catharticas adhibui. Sed in usu Cupri Ammoniaci, sub formâ pilularum cœrulearum, quo nullum potentius medicamentum novi, ad propensitatem in convulsivos morbos amovendam, omnem curationis perficiendæ spem reposui; ac nuper Epilepticum hoc remedio sine dubio perfecte sanavi.

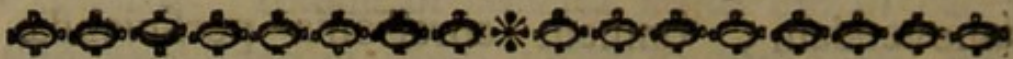
Igitur in animo est cum eo hoc in casu justum experimentum instituere; atque hunc in finem dosim jam ab unâ pilulâ ad tres quovis die sumendas auxi. Hac dosi nullum alium effectum manifestum edidit hoc remedium, nisi quod ægritudinem ventriculi, de qua querebatur, permanere fecerit. Credo tamen, id in hoc morbo jam aliquem felicem effectum produxisse; nam paroxysmos non tam cito se invicem secutos fuisse, eo factum puto; ac etiam spero, fore, ut ejus usu morbus penitus subigatur.

Si tamen fallar, vel morbus pertinax evaserit, in animo est, ei Balneum frigidum conjungere; & si utrumque irritum fuerit, Corticem Peruvianum experiri statuo. Hoc autem tempore necesse est, ut, quantum fieri potest, quamlibet evitet causam excitantem, quæ paroxysmum accersere, vel prædispositionem sustentare, potest; & præsertim ei temperantiam

commendavi, ex qua fortasse magis, quam ex ullâ aliâ re, in hoc casu curatio pendet.

Sequela.

Hic æger aliquot adhuc septimanas pilulas cæruleas sumpsit; atque nec auctâ dosi, nec ullo alio medicamento adhibito, morbus prorsus evanuit, ac e Valetudinario sanus dimissus fuit.

C A S U S XXI.

Observationes de gravibus Periodicis Doloribus Intestinorum, usu Pilularum Gummosarum sanatis.

A. O. Circiter quadragenarius, in valetudinarium admissus die 10mo Maji 1777, arte cophinarius, staturâ brevi, habitu gracili, & vultu subobscurò, nonnunquam de dolore admodum vehementi abdominis queritur: quem dolorem tumor satis magnus, atque distensio partis affectæ, comitantur. Hoc symptoma a flatibus oriri videtur, atque iis emissis, semper allevatur. Dolor ab imo ventre per totum corpus sursum extenditur, atque præcipue sub axillis ingravescit. Brevi tempore distensio evanescit; sed post quemque paroxysmum, per reliquam diæi partem, quodam dolore afficitur, qui noctu plerumque cessat.

Hujus-

Hujusmodi insultum fere quotidie patitur; præcipue tempestate frigidâ. Ante ejus adventum duo circiter cochlearia fluidi aquosi, & insipidi, nunquam non ex ore ejicit; atque, hoc dato signo, præcinctorium, ac subuculam, laxat. Nam si hoc neglexit; tumor abdominis, & dolor, protinus superveniens, eum gravius affligunt. Interea dum hi paroxysmi adsunt, de magnâ fiti queritur; ac quando dolor crebro revertitur, obstinatâ alvi constipatione laborat; alias autem alvus regularis est. Appetitus bonus; bene dormit; pulsus 64; calor naturalis.

Duodecim annos his symptomatibus obnoxius fuit; atque ab initio eandem fere, ac nunc, formam induerunt: sed paroxysmi nuper frequentiores, ac graviores, fuerunt.

Nullam noscit causam, cui hæc symptomata adscribere potest; ac pauca sumpsit medicamenta, ex quibus tamen nihil fere levaminis, & hoc tantum pro tempore, percepit. Verum, quando alvus laxa est, dolores mitiores esse, observat: ac, dolore admodum sæviente, nihil ei plus levaminis adfert, quam pannus calidus abdomini applicitus; qui tamen frequenter incassum adhibetur.

*Capiat singulis noctibus, horâ somni, pilularum
Gummosarum grana decem.*

Die 16to Maji. Magnam flatuum copiam alvo explofit, ex quo pilulas sumere cœpit;
atque

atque hæ ventrem modice laxum reddunt: nullum habuit recursum distensionis, vel sævi doloris.

Continuentur pilulæ Gummosæ.

Die 23to Maji. Adhuc multos flatu alvo explodit; ac nullum habuit violentum doloris insultum, ex quo pilulas fumere cœpit. Alvus regularis.

Continuetur medicamentum.

Die 30mo Maji. Liber a dolore manet; atque in cæteris illibatâ fruitur sanitate.

Animadversiones in hunc casum die 3to Junii propositæ.

Morbus hujus ægri brevi nostrâ curâ feliciter terminatus est; vel saltem tam diu levamen tantum accepit æger, ut non amplius opus esse judicarem, ut nos ultra visitaret. Non tamen mihi mirum videretur, si ejus morbus iterum reverteretur; & fateor, eum citius levatum fuisse, quam expectaveram; nam casus ejus minime mihi videtur inter frequenter occurrentes referendus; atque, ut opinor, facilius est de ejus morbi naturâ probabilem facere conjecturam, quam vel ei nomen assignare, vel omnia phænomena explicare. Essentialem morbi partem ex doloribus in abdomine incipientibus constare, patet; atque hos, dum adsunt, admodum esse vehementes. Qui Nosologiam tractarunt, Scriptores omnes intestinorum dolores, a fixâ eausâ non ortos, ad colicæ generis referunt. Verum,

Verum, quo minus huic morbo hoc nomen tribuamus, nonnihil obstat. Fugaci ejus naturâ, æque ac frequenti recurſu, ſpecie ſaltem differt a morbo, qui ſub colicæ titulo vulgo innotefcit; idque etiam quando a flatibus, qui manifeſte hoc in caſu mali cauſa ſunt, colica provenit.

Sed præterea in hoc caſu multa alia peculiaria occurrunt; ac inter hæc memorare licet ſymptoma, quod paroxyſmum præcedit; inuſitatam vero ſalivæ ex ore excretionem; nam fatendum mihi eſt, me penitus latere, quo modo hæc cum aliis morbi ſymptomatibus connectatur. Equidem manifeſtum eſt, adauctam fluidorum ſecretionem per glandulas ſalivares, multarum diverſarum perceptionum effectum eſſe; nam verbi gratiâ non raro a quibusdam ſonis oritur. Igitur ſaltem opinari poſſumus, eam in hoc morbo a cauſâ, huic quadantenus ſimili, provenire, veluti a quadam peculiari perceptione, in inteſtiniſ excitatâ, quæ vehementem dolorem antecedit.

Hic obſervare licet, hunc non unicum eſſe caſum, in quo hujusmodi phænomenon mihi in praxi occurrit. Duos Epilepſiæ caſus tractavi, in quibus fluxus fluidi aquoſi & inſipidi in os paroxyſmum adventare indicabat; & hoc ſymptoma expoſito jam modo explicandum credidi; ſed non dixerim, num tunc, vel in hoc caſu, ita merito cenſuerim.

Hujus ægri morbus, quod phænomena dolorem præcurrentia, æque ac ejus sequelas, saltem, quo propagatur, cursum, spectat, singularis est. Nobis relatum est, eum in singulis paroxysmis in imo ventre incipere, ac in parte dolente manifestum tumorem, & distensionem, apparere. Cæterum ab ejus origine brevi per univèrsum corporis truncum extenditur, ac sub axillis, ubi præcipue ingravescit, terminare videtur.

Non aúsim dicere, quare peculiarem hunc cursum teneat; nonnulli eum ad membranarum continuationem, ac eodem tempore ejus sub axillis sævitiam, ad earum terminationem, atque interruptionem, referre vellent. Quod ad me attinet, fatendum est, me nullam satis validam objectionem huic ratiocinio opponere posse; attamen vix crediderim, id phænomenis confirmatum esse; nam, tametsi in casibus singularibus, uti in hoc, fieri possit, ut dolor constanter certum cursum sequatur; casibus tamen diversis inter se collatis, cursum, quo dolores propagantur, multum variatur, dum in omnibus membranarum connectio eadem est. Igitur credere pronus sum, in quoque casu, cursum, a peculiari conditione partium præcipue affectarum, ac verisimiliter nervorum potius, quam solidorum simplicium, pendere.

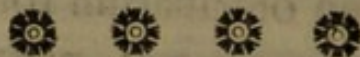
Merum quocunque modo explicanda sint phænomena, quæ paroxysmos, de quibus nunc
 agit

agitur, præcedunt, vel sequuntur; vix, ut opinor, dubitandum est, quin præcipuam morbi partem affectionem spasmodicam esse dicere debeamus, quæ ad intestina, flatibus distenta, referenda est. Hoc patet ex ventris tumore, pariter ac ex levamine, quod æger, flatibus emissis, percipit.

Hanc amplexus sententiam de morbi naturâ, curationem perficere, sin minus, dolorum sævitiam mitigare, ac proxysmorum frequentiam imminuere, sperabam. Verum, perpensâ paroxysmorum vehementiâ, hæc non facile locum habitura existimabam: ac, quum reputarem, morbum duodecim jam annos durasse, non arbitrabar, fieri posse, ut brevi debellaretur. Itaque, etsi felicem terminationem expectarem, casum tamen obstinatum fore metuebam; sed, uti postea ex eventu patuit, immerito timui.

Curationem hujus morbi in duabus rebus consistere putavi. Primo, in frequenti expulsionem flatuum ex intestinis, utpote qua spasmodicæ affectionis causa auferretur. Secundo, in amovendâ proclivitate in spasmum, quo fieret, ut, licet causa irritans quadantenus adesset, brevi tamen eosdem ac antea effectus edere cessaret. In utrumque finem hic pilulas Gummosas adhibui, confidens præcipue viribus stimulantibus & antispasmodicis Assæ Fœtidæ, quæ earum formulam ingreditur.

Minime dubitari potest, hoc medicamentum mea vota explevisse. Ex quo enim æger eo uti cœperat, flatus libere per alvum explosit, atque etiam excrementorum evacuationem promovere remedium videbatur; nam, quamdiu pilulas sumpsit, alvum modice laxam habuit. Præterea, eodem tempore, ab omni vehementis doloris recurſu liber fuit; nulloque per mensis spatium redeunte paroxysmo, non necessarium esse judicavi, medicamenti usui ulterius insistere. Eum igitur dimisi, ad tempus saltem curatum. Haud tamen dixerim, eum nullos iterum recurſus habiturum. Sed, si hoc acciderit, verisimile est, nos de illo rursus audituros; ac spero, ejus morbum tunc per eadem medicamenta subactum iri.

Hic æger, postquam dimissus fuit, in Valentudinarium non reversus est; atque, quum, pluribus elapsis mensibus, de illo inquireretur, ab omni morbi recurſu liber erat; & cætera quam optime se habuit.

CASUS XXII.

*Observationes de pertinaci Affectione Cutaneâ, ad
genus Lepræ pertinente.*

E. R. Mulier, quinquagesimum quintum æta-
tis annum agens, habitu modice pleno,
staturâ mediocri, in diversis trunci corporis
partibus, efflorescentiam habet siccam, quæ
squamarum albescentium, paulum supra cutim
eminentium, speciem præbet. Pedes etiam,
& brachia, similis efflorescentia obsidet; in
vultu autem rara est. Siccæ hæ squamæ variæ
sunt magnitudinis, aliis solidi dimidio minori-
bus, aliis solido majoribus.

Furfures hi albescentes nonnunquam sponte
decidunt, & tunc partes, quas tenebant, præ-
ter modum rubent, sed minime ulcerantur,
nullumque liquidum plorant: cæterum aliquan-
do calidæ, & pruriginosæ, sunt, non extra
modum tamen; atque brevi squamis albescenti-
bus ejusdem generis obsidentur.

Nullâ anni tempestate ab hac efflorescentiâ
libera est, at usitatissime vere, & autumnò, la-
tius patere observatur. Crebro etiam capitis
dolorem conqueritur, cum quadam vertigine,

quæ eam præcipue tempore matutino exercet, ac plerumque noctem versus remittit. Appetitus sanus; calor naturalis; & pulsus octoginta vibrationes minuti spatii perficit. Alvus ac menses naturales.

Efflorescentia hæc quatuordecim circiter abhinc annis primo apparuit, & tunc propemodum tam late ac nunc extendebatur. Per hoc temporis spatium sæpius medicamentis cessit; sed nunquam eâ diu libera mansit. Quænam fuerint medicamenta, ignorat. Sed quinque circiter abhinc annis, quum in Regio nosocomio hoc morbo sedecim circiter septimanas detinebatur, levamen valde magnum percepit ex usu pilularum, quæ dentes labefecerunt.

Morbum eo refert, quod, postquam multum salmonem comederat, lac recens biberat; quum paulo post hic morbus inceperit. Nec parentes, nec consanguinei, tali unquam morbo laboraverunt. Quod diætam, vel vivendi modum, spectat, a consuetudine aliorum ejusdem ordinis hominum minime discessit.

R̄. Mercurii Corrosivi Sublimati grana quatuor, solve in aquæ puræ unciis septem, & solutioni adde Spiritus Lavendulæ Compositi unciam unam. M. Capiat semunciam singulis noctibus hora decubitus.

Die 13to Maji. Assidue solutionem sumpsit; & hæc nullum sudorem noctu excitavit; verum primæ doses levia tormina, ac sequenti ma-

ne quasdam fluidas dejectiones, produxerunt, cæterum nunc nec tormina, nec diarrhœam, producit, sed nulla mutatio vel in efflorescentiâ, vel in cæteris symptomatibus, observatur.

Continuetur medicamentum, ut antea.

Die 16to Maji. Symptomata in eodem, ac antea, statu permanent; neque solutio aliquid affert incommodi.

Continuetur medicamentum.

Die 23^{tio} Efflorescentia in trunco aliquantum imminuta est, in brachiis vero eadem prope est, ac olim. Verum cætera existimat se melius valere, quam quum medicamenta incepit fumere.

Continuetur Solutio.

Die 30mo Maji. In brachiis efflorescentia minime imminuitur, atque in trunco, postquam ultimo ad nos venit, potius ingravescit. Solutio nuper magnam ventriculi ægritudinem creavit, cum sævis torminibus, ac quodam alvi fluxu; sed cutis nunquam eâ per noctem humida facta fuit.

Intermittatur Solutio Mercurii Corrosivi Sublimati, &

R̄. Acidi Vitriolici drachmam unam;

Aquæ puræ fescunciam;

Syrupi simplicis semunciam. M. Capiat

drachmam unam ex aquæ cyatho singulo

mane.

Die 10mo Junii. Mixtura acidi vitriolici ventriculi ægritudinem excitat, sed sine vomitu. Adhuc de torminibus queritur, præsertim post meridiem, quando plerumque simul laxior alvus est. Efflorescentia brachiorum, æque ac trunci, multum remisit, ex quo hoc medicamentum incepit sumere.

Continuetur mixtura vitriolica. Sed capiat drachmam unam mane & vesperi. Capiat etiam Salis Glauberi fescunciam, bis in septimaná, ex aquæ ferventis unciis octo, pro cathartico.

Die 17mo Junii. Duæ Salis Glauberi doses validiorem paulo catharsin excitarunt. Sed mixtura vitriolica stomacho convenit; atque tota ferme corporis superficies jam ab efflorescentiâ libera est, carpis ac talis exceptis, qui adhuc paulum afficiuntur.

Continuetur mixtura Vitriolica, ut antea, & repetatur Sal Glauberi bis in septimaná. Sed capiat unciam unam solummodo in singulis dâsibus.

Animadversiones in hunc casum, die 24to Junii propositæ.

Morbus, quo hæc ægra laborat, maximâ saltem ex parte, satis patet. Manifestum hic præbet exemplum cutanei morbi, qui & late extenditur, & distinctis symptomatibus notatur. Quædam sane corporis superficiei partes densius, quam aliæ, obsidentur, uti præcipue extremitates superiores. Sed præterea extremitates etiam

in-

inferiores, ac truncus, quando primum ad nos venit, multis locis eadem efflorescentiâ obsita fuerunt. Sed præter morbum manifestum, hic etiam indicia apparuerunt labefactatæ totius machinæ, uti dolor capitis, ac vertigo, quibus sæpe laboravit, extra dubium probant. Hæc tamen symptomata non spectanda sunt, ut distinctum morbum constituentia, vel hunc reddentia complicatum; sed solummodo considerata sunt, ut cutanei morbi symptomata, quæ verisimiliter ex conditione excretionis per corporis superficiem proveniunt.

Verum, tametsi morbus late pateat, vario tamen respectu sanitas parum mutata videtur. Pulsus, & calor, normam naturalem non excedunt, dum simul alvi, vesicæ, aliæque excretiones, uti & appetitus, in statu sano sunt. Eam igitur, nullo alio morbo laborare existimo, præter manifestum cutis morbum.

De affectionum cutanearum distinctione, ac de earum causis generalibus, quum de aliis casibus verba feci, jam quasdam observationes protuli. Distinctionem, quam tunc stabilire conatus sum, si considero, sine dubio hic casus ad Lepram referendus est; atque in eo omnia fere Lepræ symptomata, uti a plerisque Nosologis definitur, satis distincta video. Verum quidem est, hic relatam esse, nullum pruritum, vel dolorem, ab efflorescentiâ nasci; ac

notandum est, priorem, pruritus scilicet, Lepre definitionem, uti a plerisque Nosologis datur, ingredi; sed, ex mea opinione, ut pars morbi essentialis, considerari nequit; atque existimo, ipsius ægræ relationem non obstare, quo minus admodum sit dubium, num talis sensatio omnino defuerit.

Ex omnibus Speciebus, quas descripsit Cl. SAUVAGESIUS, hic morbus Leporam Græcorum, vel, ut vulgo dicitur, Leporam, maxime refert: & hic notandum est, partes affectas sine dolore, ac quadantenus insensiles, esse; hinc, quatenus pruriginosa sensatio occurrit, hic partes præcipue afficit, quæ squamas circumdant.

Hic morbus, ut novimus, in hac regione raro occurrit; & fateor, me nunquam casum vidisse, qui huic ad amussim quadrabat. Efflorescentia sicior & squamosior, atque simul squamæ minores sunt, & latius corpus obsident, quam vulgo videre est.

Ex omnibus circumstantiis concludendum mihi erat, hunc morbum obstinatum fore.

Morbus, prout hic describitur, ita se habere plerumque observatur; verum in hoc casu illum adhuc, minus propitium, considerare licet, quod minime recens sit. Antequam ægra curæ se nostræ commisit, morbus quatuordecim jam annos expleverat, atque per hoc temporis spatium varia medicamenta incassum tenta

tata

tata fuerant. Equidem fertur, eum quibusdam paululum cessisse, sed brevi tamen ad pristinum statum rediit. Quum igitur pateat, eum in habitu radices egisse, rationi minime consentaneum esset, citam expectare curationem; imo etiam timendi locus est, ne nos tandem, æque ac alii Medici, operam perdamus. Verum asserere licet, ea, quæ jam ad morbum debellandum instituta fuere, non omnino irrita fuisse; atque spero fore, ut hanc ægram multum allevatam dimittere possimus, eamque ita saltem per aliquod tempus mansuram.

Antea jam observavi, me multum hæsisse in fundamentis, quibus in hujusmodi casu praxis niti debeat, ponendis. Ea, maximâ ex parte, causæ præcipuæ, ex qua morbus immediate nascitur, accommodare oportebat; & cum tales causæ suâ naturâ admodum differant, non semper pro certo statui possunt.

Pauca sunt, quæ hujus mali causas præcipuas elucidant, nec ulla conclusio a causis remotis deduci potest. Ipsa ægra eo morbum refert, quod Salmonem cum lacte edisset. Sed credo, hanc conjecturam minime certam esse. Non solum ipsi ægri, sed etiam Medici, piscis usum, velut causam morborum cutaneorum valde efficacem, spectant; & minime negarîm, rem ita sese habere posse. Sed, quando hoc accidit, non piscis semel sumpti, sed diu continuati
hujus

hujus usus effectus est, & quidem præcipue cum ciborum maxima pars ex eo constat.

Hic vero morbus pisci, & lacti simul imprudenter, & tantummodo semel, sumptis, adscribitur. Verum, tametsi talis miscela a plurimis improbetur, hoc tamen ut plebis præjudicium confidero. Utcunque autem se res habeat, si morbum cutaneum produxisset, concludere liceret, eam fugacem fore; quod quidam ex usu piscium testaceorum frequenter experiuntur, ac etiam in quibusdam peculiaribus temperamentis ex actione, quam cibi diversi in stomachum exferunt, aliquando locum habet.

Ex eo, quod morbus hujus ægræ pertinax sit, & late pateat, eum, magnâ ex parte, a generali fluidorum statu pendere existimo. Hinc curationem ex mutatâ sanguinis massâ expectandam esse puto; nec improbabile est, curationem radicalem, si modo obtineri possit, diætæ potius, quam medicamentorum, effectum fore. Verumtamen secundum sententiam jam prolata, in animo est curationem potius internis, quam externis, remediis tentare; quamquam simul confitendum est, remedia jam usurpata, empirice potius, quam dogmatice, adhibita fuisse.

Jam dixi, me existimare, maximam morborum cutaneorum partem, externis potius quam

in-

internis, remediis cessuram; atque arbitror, etiam posteriora, corpus per circulationem ingressa, aliquando effectus edere eo, quod topicam actionem in partes affectas exferant.

Non ausim dicere, quatenus medicamenta, hic usurpata, secundum hæc principia egerint; sed quoad Mercurialem præparationem, primo adhibitam, ita præcipue sese rem habere, puto. Mihi persuasum est, nullum Mercurio potentius remedium dari, quando in universâ fluidorum massâ mutatio perficienda est. Credo etiam, eum stimulare, atque corpus per diversa excretoria evacuare. Hos effectus præcipue in superficie per vasa excretoria exferit, quando acri, vel salinâ, formâ ingeritur; atque omnium acrium Mercurii præparationum Mercurium Corrosivum Sublimatum potentissimam esse credo.

Sperabam igitur, eum in hoc casu felices editurum effectus. Verum sæpe non convenit, quia tormina, aliasque canalis intestinalis affectiones, creat, præsertim cum diu sine intermissione sumitur. Hæc ægra post aliquot septimanas hos effectus experta est; & quum per illud tempus sanatio non nisi admodum tarde procederet, ei aliud medicamentum substitui.

Medicamentum, quod tunc præscribebam, in ejusmodi morbis, parum usurpatum fuit; atque in hoc casu illud præcipue adhibui, quod

arbitrabar, si in tam obstinato morbo successum haberet, id fore validissimum ejus efficaciam argumentum. Hoc medicamentum *Acidum* fuit *Vitriolicum*, interne administratum. Illud, credo, hoc modo in exercitiis Regis *Borussiae* contra *Pforam* primo in usum vocatum fuit; atque exinde in *Germania*, praesertim *Gættingæ*, a Cl. BALDINGERO, Professore in illâ urbe admodum illustri, contra *Scabiem Siccam*, & *Humidam*, multum usurpatum fuit. Successus, quo ab illo adhibitum est, satis mihi videtur incitamenti esse ad alia experimenta instituenda; atque in nostro casu ad minimum res hactenus secundæ videntur.

Eo nondum multos dies usâ erat, quum efflorescentia, etiam ubi gravissima fuit, multum jam imminuta esset. Verum in hoc rerum statu utile fore judicavi, ad repetita cathartica recurrere; non quod quidpiam a repulsione, ut vulgo dicitur, efflorescentiam timebam, sed quod credebam, fore ut circuitus sanguinis mutaretur, unde aliquod incommodum timendum erat; atque talis incommodi me jam in praxi exemplum vidisse puto.

In quodam casu, in quo *Acidum Vitriolicum* contra herpetici generis morbum usurpavi, curatio admodum celeriter procedere videbatur; sed eam *hydrops* secutus est, quem debellato morbo cutaneo adscribere volui, & quem

præ-

prævenire, ut arbitrabar, potuiffem, fi alium exitum procuraffem.

Salinum hic catharticum adhibui, tantummodo ut fequelis obftaret; atque in hoc cafu, faltem per aliquod tempus, experiri conftituo, quinam interni ufus folius Acidi Vitriolici effectus erit. Si hoc non fuefferit, in animo eft, id cum axungiâ porcinâ conjunctum externe adhibere. Sic conflatum unguentum non inelegans præbet, & quod, ut opinor, maxime opere unguenta ex fulphure compofita antecellit.

Si hæc omnia confilia irrita erunt, adhuc multa alia reftant, quæ in ufum vocari poffunt; fed quæ nunc memorare non neceffe eft; nam omnibus, quæ jam propofita funt, tentatis, pro re natâ confilia capiam.

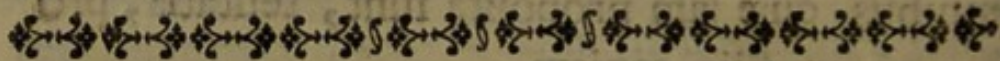
Sequela.

Efflorefcentia, quæ hujus ægræ totum corpus obfidebat, intra paucarum feptimanarum fpatium penitus propemodum evanuit.

Quum fic fe res haberet, non neceffarium effe judicavi, Acidum Vitriolicum eâdem, ac antea, quantitate amplius adhibere, & idcirco minori quantitate, minus frequenter repetitâ, præfcriptum fuit. Sed haud multo poft hanc mutationem, quædam maculæ rurfus in brachiis apparuere; quæ nec interno Acidi Vitriolici

lici usu, nec externâ ejus applicatione unguenti formâ, debellari potuerunt.

Postquam hæc medicamenta per fatis longum tempus usurpata fuerant, Mercurium Corrosivum Sublimatum rursus adhibui. Hujus solutio & interne sumpta, & externe partibus affectis cataplasmaticis formâ applicita, fuit. His tandem methodis topica affectio cessit, nam nec truncus, nec inferiores extremitates, iterum affectæ fuerunt. Atque a morbo libera, circa mensis Octobris finem, e valetudinario dimissa fuit. Sed initio mensis Aprilis pristinus morbus rediit, atque nunc iterum Valetudinarium frequentat.

C A S U S XXIII.

Observationes de Hæmoptysi.

J. H. Vir quinquagesimum primum ætatis annum agens, arte faber ferrarius, in valetudinarium admissus die 2do Junii 1777, tussi admodum violentâ laborat, quam nunc expectoratio materiæ viscidæ, & flavæ, comitatur. Diversis temporibus ingentem rubicundi sanguinis copiam per sputa ejecit, eodem fere modo, ac si e venâ missus esset. Duabus circiter ab-

hinc:

hinc septimanis, uti arbitratur, multum etiam sanguinis evomuit; ac jam in sputis sæpe aliquid sanguinis observat; sed excreata materies nec fœtidum odorem, nec saporem ingratum, habet. Magnâ etiam spirandi difficultate, cum gravi circa pectus oppressione, & dolore, nec non ingenti debilitate, laborat, ita ut non nisi ægerrime ambulare possit. Nunc valde macilentus, & multo gracilior, ac magis extenuatus est, quam olim fuit, uti ipse nobis dixit. Quando sanguis magnâ copiâ excreatur, & tussis, & spirandi difficultas, per breve temporis spatium remittunt. Sed hæc symptomata brevi iterum recurrunt; ac jam morbum ingravescere putat. Male noctu dormit: appetitus multum læsus est: pulsus minuti spatio nonaginta sex circiter pulsationes perficit; atque alvus plerumque regularis est.

Hæc symptomata, præsertim sanguinis excretionem, per intervalla, plures jam annos, quodantenus passus est; atque hæc tantam intulerunt debilitatem, ut ultimos tres annos ægerrime arti suæ operam dare potuerit. Hæc symptomata frigori adscribit, cui ante eorum initium expositus fuit, quodque tunc gravem tussim excitavit. Multis medicamentis, quorum naturam ignorat, usus est, ac ex iis nunquam, nisi exiguum, levamen percepit.

℞. *Infusi Rosarum uncias duas,*
Mucilaginis Gummi Arabici,
Syrupi simplicis singulorum unciam unam.
Aquæ Hyssopi uncias tres. M. Capiat semun-
ciam tertiam quaque hora.

Die 10mo Junii. Mixtura stomacho convenit; sed frequenter recurrit sanguinis excretio, idque magnâ quantitate; atque adhuc multum tussi affligitur. Pulsus centies minuti spatio micat; sed nunc nec durus, nec plenus, est; alvus regularis.

Continuetur mixtura, &

℞. *Pulveris Salis Nitri,*
Pulveris Gummi Arabici, utriusque semidrach-
mam. M. Capiat dosin vespere & mane.

Die 17mo Junii. Mixtura bene ventriculo convenit, sed tormina ex pulveribus se pecepisse queritur. Respiratio nunc magnopere allevata est, tussis paulo mitior, atque, postquam ultimo ad nos accessit, nihil sanguinis expuit. Pulsus 100. Alvus regularis.

Intermittatur pulvis Salis Nitri: continuetur
mixtura cum infuso Rosarum, ut antea.

Die 1mo Julii. Mixturam proxime elapsis diebus non sumpsit; atque adhuc a sanguineâ excreatione liber manet. Sed multa laborat tussi, quæ noctu præcipue gravis est: de dolore etiam pectoris, atque aliarum trunci partium, queritur. Pulsus 94: alvus regularis.

Intermittatur mixtura, &

℞. Mucilaginis Gummi Arabici

Syrupi simplicis, singulorum unciam unam.

Tincturæ Thebaicæ drachmas duas.

Aquæ Hyssopi uncias quatuor. M. Capiat unciam unam singulis noctibus horâ decubitus.

Animadyersiones in hunc casum, die 8vo Julii propositæ.

Si ægrum hunc vel obiter tantum adspicimus, patet, illum morbo laborare. Habitus ejus macilentus manifeste indicat, aliquam subesse causam, quæ totum corpus consumit; atque respirandi modus facit, ut pectus hujus causæ sedem esse, sine dubio statuamus, quamvis ipsius ægri relatio ad aliam suppositionem ducere videretur; nam dicit, se, duabus circiter ante admissionem septimanis, gravi sanguinis emesi laborasse. Hinc igitur suspicio oriri posset, causam morbi in stomacho potius, quam in pulmonibus, esse; vel (ut ita dicam) præcipuam partem morbi, quo hic æger laborat, Hæmatemesin esse potius, quam Hæmoptysin. Verum hic notandum est, ægros hos morbos minus accurate ab invicem discriminare; nam omnem fere præternaturalem evacuationem ex ore ad vomitum referunt; atque in hoc casu præcipue errori locus est, quando per vomitum sanguinis excretio promovetur. Hunc ægrum autem revera sanguinem excreatione ejice.

re, inde liquido patet, quod in spūtis, e pulmonibus per tussim ejectis, etiam appareat.

Itaque assumi potest, ægrum in eo errare, quod se sanguinem vomitu ejicere existimat, præcipue cum reputamus, Hæmatemesin valde esse raram, ac eam plerumque ut aliorum morborum symptomata tantummodo occurrere. Igitur hanc sanguinis evacuationem prorsus tanquam Hæmoptysin spectare vellem; quod & ex aliis symptomatibus, quibus stipatur, præsertim ex tussi, verisimilius fit. Equidem fieri potest, ut tussis Hæmatemesin, æque ac alium morbum, comitetur; sed ad eam nequaquam, ut symptomata peculiare, vel characteristicum, pertinet; e contrario nunquam non Hæmoptysin comitatur; ac necesse est, ut symptomata hoc quemlibet morbum, qui aliquam in pectore congestionem conjunctam habet, comitetur.

Verum notandum est, tussim in Hæmoptysi diversos habere gradus. Aliquando brevi tantum durat, & titillans, at non gravis, est; atque talis ad nullam aliam causam, præter irritationem, a sanguine in vesiculis aëreis natam, referenda est. Sic forsitan tussis sese plerumque habet; atque hinc in quibusdam ex optimis definitionibus Tussiculæ titulo insignitur. Quando Hæmoptysis tali tussi stipatur, eam ut peculiaris ad pulmones determinationis, vel universalis plethoræ, effectum considerare licet; ac
hæ-

hæmorrhagiam, quæ tunc adest, semper ut activam, pendentem scilicet ab actione ipsorum vasorum sanguiferorum ad rupturam usque adauctâ, & non ut proveniente a rupturâ natâ ex aliis causis, neque ut sanguinis evacuationem ordinario solummodo circulationis impetu productam, spectare oportet.

In hujusmodi activæ hæmorrhagiæ casibus, præter tussis indolem, morbus per alia habitus plethorici indicia discernitur, præcipue per vultus ruborem, generalemque coloris nitorem, per sensationem ponderis, & oppressionis, atque imprimis per id, quod dispositio ad hæmorrhagiam appellatur, proclivitatem scilicet sanguinis per alias partes, æque ac per pulmonum vasa, evacuandi. Cæterum, licet hæc omnia olim exstiterint in hoc casu, nunc saltem defunt; atque tussis hic distinguitur frequentiâ, & violentiâ.

Fieri potest, ut sanguis e pulmonibus per passivam, æque ac per activam, hæmorrhagiam ejiciatur; ac inter alias vasorum rupturæ causas tussis violenta merito numeratur. Igitur quæstio cujusdam momenti oritur, ad utrum scilicet genus hujus ægri hæmorrhagia referenda sit? & fatendum est, ex tussis indole, simul cum præsentis habitus statu, me nunc saltem, utcunque res olim fuerit, eam tanquam passivam considerare. Verum quidem est, præter dyspnœam, quæ a vesiculis aëreis, alienâ materiâ repletis, provenit, hunc ægrum de dolore pectoris conqueri,

qui fortasse pro maximo indicio adauctæ actionis, vel, uti dicitur, nifus hæmorrhagici, nimiam evacuationem excitantis, haberi potest. Sed notandum est, dolorem, æque ac tussim, diversi esse generis; atque rationi non incongruum videtur, dolorem hic ab oppressione, ac generali anxietate, solummodo oriri, præsertim cum non observetur ullâ caloris sensatione stipari, quæ fere semper peculiarem istam adauctam actionem comitatur.

Sed, tametsi his de causis hæmorrhagiam in hoc casu nunc, tanquam passivam, spectare liceat, non inde tamen concluderem, eam ita semper fuisse; nam alio incipiens modo, vasorum debilitatem, atque stabilem tussis causam, inducere potuit. Morbi continuatio, æque ac hæmorrhagiæ magnitudo, vomitus speciem præbens, hujus rei suspicionem præbent. Quando autem causam morbi, quatenus obvia est, reputo, fortassis concludere possum, eam ab initio ejusdem, ac nunc, indolis fuisse.

Sed nunc forsan parum refert, de primario statu morbi hujus ægri inquirere, quoniam tractandi modus sine dubio præsentis ejus conditioni accommodandus est; atque quod ad hanc attinet, alia majoris momenti quæstio occurrit, num scilicet ægrum, ut Phthisi Pulmonali obnoxium, nec ne, considerare liceat?

Tres olim causas indicavi, quæ Phthisi originem præbent; *Catarrhum* scilicet, *Tuberculum*, & *Hæ-*
morrha-

morrhagiam. Igitur, quodocunque Hæmoptysis adest, est, cur Phthisin Pulmonalem, ut sequelam, timeamus; & in morbo, qui tam clanculum progreditur, unumquodque symptoma aliquod ejus indicium prodens, peculiarem attentionem meretur.

Quædam in hoc casu Phthisis suspitioni locum præbent; atque credere licet, tussim tandem, tantâque sævitiâ, ulceratione, vel vomitâ, pulmonum hac ex causâ natâ, sustentatam esse. Eodem quodammodo tendit & excretionis status; nam suspicandi locus est, materiam flavam, & viscidam, hic per sputa ejectam, indolis esse purulentæ. Fatendum autem est, nos aliquâ hic difficultate laborare, eo quod nullam certam diagnosin pus inter & mucum habeamus. Bene notum est, utramque materiæ dotem, flavedinem scilicet & visciditatem, hoc in casu relatas, ad mucum strictim pertinere; ac posteriorem etiam mucum magis, quam materie purulentæ, propriam esse; hic autem saltem usitatissimis ex indiciis puris quædam, præsertim odor, & sapor fœtidus, defunt; quare indicia Phthisis, ea saltem, quæ ab excreatæ materiæ conditione deducuntur, deesse puto: ac ex visciditate mucum tantummodo tussis sævitiâ, & frequentiam, forsitan explicare possumus.

Præterea notandum est, & alia Phthisis characteristicæ indicia abesse. Quamvis male sese

habeat respiratio, non tamen observatur præcipue ingravescere, quando alterutri lateri incumbit. Pectoris dolor nullam peculiarem partem continuo obsidet; &, tametsi pulsus ejus celer fit, his tamen regularibus exacerbationibus non stipatur, quæ febrem hæcticam distinguunt. Præterea, ipsa morbi duratio Phthisis suppositioni adversatur. Antequam ad nos accederet, jam triennium hæmorrhagiæ obnoxius fuit; verumtamen, si Phthisis incepisset, quum hæmorrhagia gravissima esset, concludere liceret, fore, ut jam interemptus esset æger: sed bene notum est, hæmorrhagiam ex pulmonibus citra Phthisin non infrequenter occurrere; nam Phthisis sequela est ulcerationis, & suppurationis vasorum, rupturam infrequentium; atque ejusmodi suppuratio, ut ex depravatâ conditione pulmonum natâ potius, quam necessarius rupturæ vasorum effectus, consideranda est: cum talis habitus non adest, ruptura ultro consolidatur.

Ex his igitur omnibus colligere pronus sum, hunc ægrum nondum saltem Phthisi laborare; ac propterea spes sanitatis restituendæ major est, quam cæteroquin dicere liceret. Ad summum tamen, hic morbus, ut indolis admodum periculosæ, spectandus est. Ita utique sese habet, & quum levissimus est. Sed præcipue periculosus est, quando diu admodum duravit. Cum itaque res sic sese habeat, vix expectandum

dum est, nos recursum ex levissimâ etiam causâ prævenire posse; atque ægro temporarium levamen præbere ultimum est, ut opinor, quod fieri a nobis potest. Summopere timeo, eum hoc morbo, vel ejus sequelis, interemtum iri; &, quamquam eum nunc a Phthisi Pulmonali liberum esse puto, brevi tamen hic morbus supervenire possit.

Nostrâ tamen refert, consilia inire, quæ ad hunc morbum removendum tendunt. In ejusmodi casibus modus, quo hoc efficitur, in genere, & maximâ ex parte, ab ægri conditione pendere debet. Etiam quando hæmorrhagia passiva, & sanguinis moles in corpore haud morbose adaucta est, aliquando necessarium est, circulationis impetum imminuere; nam etiam consuetus sanguinis impetus sustentandæ hæmorrhagiæ par est, atque eo infra normam naturalem redactò, alia remedia feliciter agent. Licet autem impetus in genere talis sit, ut quævis consilia præcludantur, necesse tamen esse potest, in hunc finem impetum præcipue versus pulmones imminuere, idque, vel ibi actionem vasorum minuendo, vel determinationem ad alias partes promovendo.

Variis jam memoratis indicationibus satisfaciendi scopo venæsectio, cathartica, vesicatoria, fonticuli, emetica, & multa alia, pro re natâ, utiliter adhibentur. In quibusdam autem casibus nulla ex his in usum trahi queunt,

præfertim si æger, ut in hoc casu, admodum est exhaustus. Impetus diminutio haud ulterius evacuantibus tentanda est, licet adaucta pulsus celeritas morborum ejus incrementum demonstraret. Eum usu refrigerantium moderari, ultimum est, quod fieri potest. In tali casu præcipuus esse debet scopus, vasa hiantia constringere, omnemque amovere causam, quæ novæ rupturæ originem præbere posset.

His principiis confidenti spes mihi erat huic ægro temporarium saltem levamen conciliandi; atque præcipuam fidem in medicamento reposui, quod vasa constringere posset. Huic scopo multa diversa adstringentia adhibere potuissem; sed nullum Infuso Rosarum præstantius esse putavi. Non quidem existimo, ejus virtutem a Rosarum viribus pendere, tametsi fatendum sit, eas qualitate adstringente præditas esse, hancque formulam tali copiâ ingredi, ut maximos, quos edere possunt, effectus expectare liceat; nam minime dubitandum est, nobis alia adstringentia ex regno vegetabili adhuc potentiora suppetere; ac credo, præcipuam hujus medicamenti virtutem ab Acido Vitriolico, quod hanc formulam ingreditur, oriri. Verum, dum id ut adstringens adhibebam, sperabam etiam, tussim eo mitigatum iri; atque hunc in finem cum Infuso Rosarum, mucilaginem Gummi Arabici, Syrupum simplicem, ac Hyssopii aquam conjunxi.

Hæ materiæ per se mixturam mucilaginosam conflagant, ac, licet cum adstringentibus conjunctæ essent, non ideo tamen arbitrabar eas, virtutem lubricandi, ac muniendi partes contra irritationem, perdituras esse. Itaque sperabam, sic fieri posse, ut tussis, quam ut præcipuam rupturæ causam considerabam, mitigaretur.

Sed, dum hanc spem in hac præscriptione reposui, nimime prudens esse putavi, ei soli confidere; &, quamvis hic evacuantia, ad circulationis impetum reprimendum, tentare non auderem; tamen, quum ægri pulsus centies minuti spatio micaret, necessarium esse judicavi, aliquid hoc respectu facere. Hoc igitur consilio Nitrum, ut refrigerans, adhibui, ac, quo melius stomacho conveniret, ei Gummi Arabicum addidi, ex quo etiam, ob qualitatem demulcentem, bonos expectabam effectus.

Horum medicamentorum prius, mixtura scilicet, maximâ ex parte, vota explevisse videtur. Nam, quum æger eo aliquod tempus usus esset, non solum tussis remisit, sed etiam nullum dein sanguinem exspuit. Posterior tamen præscriptio circulationis statum non multum affecisse visa est; ac, cum æger ab eâ tormina nata quereretur, eam consulto omisi.

Quamdiu mixturâ usus est, duas nimirum
cir-

circiter septimanas, nihil sanguinis exspuit. Tussis tamen adhuc gravis erat, ac præcipue decubitus tempore. Quoniam igitur nullam vidi urgentem necessitatem adstringentia adhibendi, tussim potius mitigandam arbitrabar: quem in finem, Infuso Rosarum omisso, anodynum præscripsi. Verum qualis fuerit ejus effectus, nondum compertum habeo, sed spero, id tussim aliquatenus imminuisse; & si hoc fit, saltem major spes est, eum non ulterius hæmorrhagiæ obnoxium fore. Hoc tamen, ut arbitror, vix expectandum est; sed, si hæmorrhagia redierit, nisi circumstantiæ multum mutentur, verisimiliter eadem, quæ antea, consilia sequar.

Sequela.

Hic æger postea hæmoptysis recursum habuit; sed qui levis tantummodo fuit: atque, nullis aliis, præter jam præscripta, remediis adhibitis, e Valetudinario circa Augusti initium dimissus fuit. Eo tempore vires admodum restauratæ, omniaque alia symptomata magno-pere allevata, fuerunt.

CASUS XXIV.

Observationes de violentis doloribus Ventriculi & Intestinorum, ex flatibus ortis, ac usu Asæ Fœtidæ sanatis.

R. M. Vir, trigessimum octavum ætatis annum agens, in Valetudinarium admissus die 14to Junii 1777, colore subnigro, & mediocri staturâ, de violentis circa cartilagineam ensiformem doloribus queritur, qui inde deorsum per abdomen tendunt. Hujus doloris insultus haud admodum diu continuant; sed brevibus intervallis magnâ cum sævitiâ recurrunt. Semper aliquantum remittunt, flatibus sursum vel deorsum emissis; atque dicit æger, se post sumptum cibum multos flatus eructare: crebris etiam borborygmis, cum topicis intestinorum distensionibus ex flatibus ortis, laborat.

Quando hic dolor admodum gravis est, sævo capitis dolore, cum levibus horroribus, afficitur æger. Sed, licet hæc symptomata solummodo comitentur admodum sævos doloris insultus, molestia tamen circa cartilagineam ensiformem quadantenus constans est; ac, tempore

pore matutino, etiam absque dolore admodum sævo, aliquam cephalalgiam patitur. Ejus pulsus septuaginta circiter vibrationes minuti spatio perficit: alvus regularis; ac noctu bene dormit; sed appetitus imminutus est.

His symptomatibus tres annos non leviter afflictus fuit. Hyeme aliquantum mitiores sunt; sed vere semper adauctâ sævitiâ recurrunt. Morbum suum ad icterum refert, quo undecim circiter abhinc annis laboravit, quia ab eo tempore nunquam ab intestinorum affectionibus prorsus liber fuit, quamvis non nisi post memoratam periodum eam, quam nunc habent, faciem induerunt.

Diversis medicamentis usus est; ac præcipue nuper ANDERSONI pilulas per aliquod tempus sumpsit, sed absque ullo levamine.

℞. *Ase fætida.*

Aloes Socotrinæ,

Saponis Hispani, singulorum drachmam unam.

Cum Syrupo simplici fiat massa, dividenda in pilulas granorum quinque. Capiat grana decem omni vespere hora somni.

Die 24to Junii. Pilulæ plerumque semel, vel bis, quotidie alvum reddunt laxam. Minus jam flatibus laborat; sed adhuc de anxietate circa scrobiculum cordis queritur, quam nunc tamen paulo inferius esse, quam olim, existimat. Minus etiam cephalalgia laborat; sed adhuc de debilitate queritur.

Continuentur pilulæ, ut antea.

Die 1mo Julii. Pilulæ jam nullum alium effectum exserunt; nisi quod alvum leniter movent. Cephalalgia mitior permanet; & minus de debilitate queritur. Sed adhuc doloribus in imo ventre laborat.

Continuentur pilulæ, ut antea.

Die 8vo Julii. Ultima pilularum dosis quatuor dejectiones liquidas effecit. Per aliquod jam tempus nullum habuit recursum sævi doloris circa scrobiculum cordis; atque omnia alia symptomata admodum levata sunt.

Continuentur pilulæ; sed capiat grana quinque solummodo singulis noctibus.

Die 15to Julii. Pilulæ adhuc alvum modice laxam reddunt, quamquam unicam tantum omni vesperâ sumit. Liber permanet ab omni recursum sævi doloris ad cartilaginem ensiformem, ac parum pristinis doloribus afficitur.

Dimittatur, sed pilulas pro re natâ capiat.

Animadversiones in hunc casum die 1mo Augusti propositæ.

De nomine morbi, quo hic æger laborat, aliqua difficultas occurrit; sed, quod ejus naturam spectat, parum esse dubii, existimo. Dolor in abdomine maximam symptomatum, quibus æger laborat, partem constituit; qui dolor ita se habet, ut a diversis visceribus oriri possit; sed præcipue conjicere licet, ejus sedem in diversis esse partibus tubi intestinalis. Ven-

trculus, vel magna coli flexura, doloris forsitan sedes est. Sed ubicunque hæc fit, eum non alicujus stabilis causæ effectum esse, ex duobus argumentis apparet. Primo, non constans est, sed per intervalla recurrit; ac secundo non manet in loco, quo oritur, sed inde deorsum propagatur per alias abdominis partes. Huc accedit, parte, in qua plerumque incipit, maximâ curâ examinâtâ, nullum stabile malum inveniri posse, ac ægrum, flatibus explosis, magno opere allevari.

Hæc ultima circumstantia non tantum probat, dolorem a nullâ fixâ causâ pendere, sed etiam nos ad veram ejus causam, sin minus, ad probabilem, ducit; & existimo, vix dubitari posse, flatus tubo intestinali inclusos ei causam immediatam suppeditare. Imo, ut opinor, nobis paulo ulterius progredi licet, ac concludere, hos flatus morbum inferre ex eo, quod in ventriculo incarcerentur. Levamen, quod eructationes, post cibum semper occurrentes, afferunt, hanc rem satis probare videtur. Igitur puto, gravissima in hoc casu symptomata immediatum esse effectum flatuum ventriculo inclusorum. Verum præterea aliis symptomatibus laborat, præcipue cephalalgia, & horribus. Sed bene notum est, hæc mala sæpius sequelas esse ventriculi se male habentis; & saltem verisimillimum est, hoc in casu nostro locum habere; nam capitis dolor, ac vertigo,

occurrere observantur tantummodo, cum sævus adest ex flatibus dolor. Itaque existimo, flatus in ventriculo haberi posse pro causâ omnium symptomatum, quibus hic æger laborat.

Sed, ut rite intelligatur hujus morbi natura, necesse est considerare, unde flatus in tubo intestinali orientur; quod duarum tantummodo causarum effectus esse potest. Nam orientur, oportet, vel ab ingenti aëris copiâ ex cibo quotidie ingesto extricatâ, vel ab alimenti genere, ex quo nimîâ quantitate evolvi potest. In casu hoc, ut opinor, est, eum credamus, utramque causam quadantenus conjunctam esse. Ex peculiari ejus sævitiâ tempore verno concludi potest, flatus alimenti effectum esse; bene namque notum est, flatulenta vegetabilia tunc maximâ copiâ usurpari. Sed credibile est, hanc causam nec unicam, nec principalem esse, aliter enim in hoc ægro non tanto gravior, quam in aliis, occurreret. Concludere igitur licet, hic etiam adesse peculiarem ventriculi statum, qui flatuum extricationi maxime faveat. Verum bene notum est, hanc sequelam imminuti toni esse, unde cibus verisimiliter, ac præcipue in ventriculo, diutius retinetur, quam aliter fieret. Itaque juxta hanc ideam, supponere licet, veram morbi indolem in chronicâ ventriculi debi-

litate consistere; & quod ad me attinet, eum, absque dubio, Dyspepsiam nuncuparem.

Verum concedendum est, characteristica illius morbi signa, prout ab optimis Nosologis definitur, hic non adesse: sed, si hoc titulo ventriculi ægri tudines designamus, hæ, ventriculi dolore, cum flatibus, ac eructationibus, satis hoc in casu notantur.

Observationes circa prognosin jam magnâ ex parte præcluduntur, cum æger, a morbo liber, dimissus fuerit. Verumtamen observare licet, morbum citius feliciter terminatum esse, quam expectaveram. Nequaquam sane eum periculosum esse judicavi, sed credidi fore, ut obstinatus evaderet; nam, quamvis non multa symptomata adfuerint, ad ingentem tamen sævitiam pervenerant, quemadmodum satis probant horrores, cephalalgia, aliaque symptomata. Sed, præterquam quod sæva erant, diu etiam adfuerant; hoc etenim morbo tres annos laboravit, eodem prope gradu, ac quum se nostræ curæ commisit; & quibusdam symptomatibus undecim jam ante annos afficiebatur. Credere igitur licet, ventriculi conditionem, quam hic adesse statuimus, quodammodo in systemate radices egisse, eamque non facile mutari posse. Hisce nunc autem addendum

dum est, me, licet hic æger dimissus fuerit, a symptomatibus liber, non existimare, morbum penitus sanatum esse; sed credere, ejus in systema effectus, quamvis causa remaneat, per aliquod tempus removeri posse ita, ut æger sic perfecte, sed tamen tantummodo pro tempore, sanatus sit.

Hoc summum esse puto, quod in hoc casu evenire queat, sed vel id etiam magni faciendum est; &, nisi nova aliqua causa excitans accedat, sanatio radicalis esse potest. Tali quippe temporario levamine ventriculi tonus magis restitui potest, quam ex cujusvis medicamenti usu.

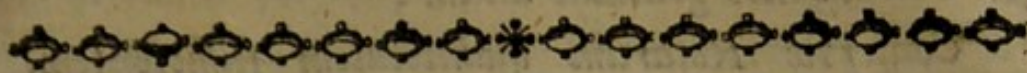
Proxime inquirendum est, quatenus hoc levamen a consiliis, quæ in hoc ægro tractando secuti sumus, provenerit? Secundum ideam, quam de morbi naturâ protulimus, præcipua curandi indicatio in debito tubi intestinalis tono restituendo, constitit; quod fieri posse judicamus, alterutro ex duobus sequentibus modo, usu scilicet remediorum, quæ ventriculi tonum statim adaugent, vel amovendo causas, quæ ad eum ulterius debilitandum tendunt. Posteriori modo curationem perficere conatus sum, atque hunc in finem Aloën & Afam Fœtidam simul adhibui. Vi horum medicamentorum antispasmodicâ fore speravi, ut aër non ultra, ut antea, includeretur, atque ut eorundem stimulo ventriculi ac intestinorum actio ita

adaugeretur, ut remora & retentio cibi, aëris generationi ansam præbentis, præveniretur. Hoc medicamentum diversis his consiliis satis respondisse videtur; nam, dum lenis cathartici effectus edidit, æger, eodem tempore, ab omni incommodo ex flatibus orto liberatus fuit; atque dolor mitior redditus locum mutasse visus est; nam cito post, eum inferiorem intestinorum partem occupasse dixit; ac medicamento non diu continuato dolor penitus evanuit. In hoc rerum statu non necessarium esse credidi, ut æger aliquod aliud medicamentum sumeret, vel nos ultra visitaret. Igitur dimissus fuit, ac mandatum illi est, ut nos certiores faceret, si morbus illum rursus invaderet. Sed exinde eum sæpius vidi, atque adhuc secundâ valetudine fruitur.

Sequela.

Hic æger, saltem quantum cognoscere potuimus, nullum exinde morbi recursum habuit.

CASUS XXV.

*Observationes de Lumbricis, in tubo intestinali
nidulantibus, Calomelane, & Tincturâ Fa-
lappæ, eliminatis.*

J. A. Puer, tertium ætatis annum agens, in valetudinarium admissus die 10mo Junii 1777, nuper lumbricos frequenter ejicere observatus est, qui in genere circiter octo, vel decem, pollices longi sunt. De dolore in abdomine, ac pectore, queritur, qui non constans est, sed brevibus intervallis magnâ sævitiâ recurrit. Sæpius nares fricare observatur. Frequenter tenesmo laborat, crebroque urinam reddere, sed frustra, conatur.

Noctu satis bene dormit; sed magnâ siti laborat, ac appetitus multum imminutus est. Alvus plerumque regularis est; sed, cum adest tenesmus, materiam mucosam, ac tenacem, ejicit: in urinâ ejus nihil præter naturam occurrit.

His symptomatibus tres jam circiter septimanas laboravit. Mater nullam noscit causam, ad quam referri possunt; atque nullis medicamentis, unicâ exceptâ Rhei dosi, usus est æger.

℞. Calomelanos granum unum,
 Conservæ Rosarum quantitatem sufficientem.
 Fiat bolus horâ somni sumendus. Nec non

℞. Tincturæ Falappæ semunciam,
 Syrupi simplicis uncias duas. M.

Capiat semunciam crâs mane, & repetatur singulis
 horis, donec supervenerit Catharsis.

Die 13to Junii. Bolus bene ventriculo con-
 venit, ac catharticum eum acriter purgavit.
 Sub ejus operatione duos ingentes vermes eje-
 cit, quorum singuli decem circiter pollices lon-
 gitudine æquabant.

Repetatur bolus, ut antea, vespere die Solis, &
 catharticum mane die Lunæ.

Die 17mo Junii. Medicamenta, ut præscri-
 ptum fuit, non accepit. Nulli vermes, post
 diem 13^{ium}, ejecti sunt; ac adhuc de abdomi-
 nis dolore multum queritur.

Habeat medicamenta, antea præscripta.

Die 20mo Bolum, & catharticum, uti præ-
 scriptum fuit, sumpsit; quorum posterius vali-
 dos effectus edidit, unumque magnum vermem
 ejecit; alius ad anum observatus fuit, sed in
 intestinum recessit.

Repetantur bolus, & catharticum, ut antea,
 bis in septimandâ.

Die 1mo Julii. Medicamenta bis, postquam
 ultimo ad nos accessit, sumpsit. Primum ca-
 thar-

tharticum quinque vermes, ultimum sex, expulit, quorum singuli octo circiter pollices longitudine æquabant. Nunc de torminibus non queritur; sed nonnunquam nares fricare, ac, quum dormit, dentibus frendere, observatur.

Repetantur medicamenta, ut antea.

Die 11mo Postquam ultimo ad nos accessit, medicamenta bis sumpsit. Primum catharticum duos vermes ejecit, sed ultimum votis non respondit.

Repetantur medicamenta, ut antea.

Die 29no Unumquodque catharticum tres vermes ejecit; eorum unus undecim circiter pollices longus fuit; reliqui minores erant. Intra octo dies nulla medicamenta sumpsit, nullique vermes interea apparuerunt. Nunc de torminibus non queritur, & reliqua ejus symptomata admodum sunt imminuta.

Continuentur medicamenta, ut antea.

Animadversiones in hunc casum, die 1mo Augusti propositæ.

Hujus ægri casus nobis exemplum præbet morbi, de quo, ut opinor, minime dubitari potest. Præcipua symptomata, quæ hic occurrunt, dolor scilicet pectoris, ac abdominis, a diversis causis oriri potest; sed, quando huc accedit, ægrum nares fricare, credi potest,

hunc a vermibus excitari; atque hanc suppositionem extra dubium ponit vermium per alvum eliminatio.

Cum igitur sic certo sciamus, vermes in canali intestinali adeste, nequaquam dubitari potest, quin cunctis symptomatibus causam præbeant; atque hic casus ostendit, quam levis fides, quoad vermium diagnosin, in peculiari- bus symptomatibus reponenda sit, quæ a quibusdam spectantur, ut certum indicium eorum præsentia, vel absentia, exhibentia. Ex illis multa hic defunt, præcipue labii superioris intumescencia, cui nonnulli tantum confidunt; & quæ, quemadmodum in scrophulis sæpius occurrit, cum nulli vermes adsunt, ita fieri posse videtur, ut absit, quando ii revera canalem intestinale obsident.

Nulla hic causa peculiaris vermium memoratur. Verum concludere licet, eorum ova, vel prima rudimenta, casu in canalem intestinale venisse, atque eos ibi in idoneo nido generatos esse. Vermium symptomata præcipue tempore verno occurrunt, quando recentia vegetabilia in cibum sumuntur, unde ovis facilis ingressus patet: ac verisimile est, ejusmodi causam hic locum habuisse.

Quod hujus casus eventum spectat; felicem, ut puto, exitum exspectare licet; nam, quamvis ex iis, quæ jam vidimus, concludere possimus,

mus,

mus, multos vermes in intestinis adesse, nulla tamen illi sæva symptomata intulerunt: & quum hæc symptomata non diu adfuerant, antequam æger ad nos accessit, hæctenus saltem medicamentis adhibitis cesserunt. Spero igitur, symptomata, quibus nunc affligitur, brevi feliciter terminatum iri; præcipue cum vermes, qui huic morbo causam præbent, Teretes, vel ut alij volunt, Lumbrici sint, qui inter omnes alios facillime debellantur.

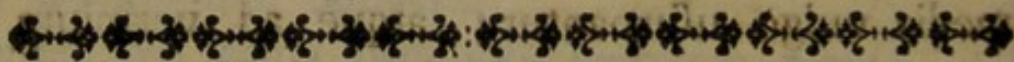
In hoc casu, præcipua indicatio procul dubio ipsorum vermium, ac ovorum, expulsionem respicit. Verum, cum vitâ, ac vigore, gaudeant, locum suum tenere conantur: hinc, antequam expellere eos conamur, illos debilitari multum prodest. In hunc finem varia remedia vulgo usurpantur; atque ad vermium vim vitalem imminuendam, vel abolendam, decoctum Corticis Geoffræ Inermis, aliaque medicamenta, quæ efficacissima habentur, hic usurpare potuissim; sed in ægro tam teneræ ætatis nolui periculum facere remedii, quo nunquam antea usus eram. Itaque ad vermes necandos, vel eorum vires debilitandas, calomelas, ac ad eos expellendos, Tincturam Jallappæ, syrupo simplici conjunctam, adhibui. His medicamentis constanter usi sumus, ex quo hic æger nostræ curæ fuit commissus; ac, maximâ ex parte, eorum effectus nos minime

fefellerunt. Quæque dosis plures vermes ejecit; atque nunc vermium symptomatibus nullo modo affici videtur. Spero igitur, paucos, vel nullos, vermes restare; sed cum tamen, quando cathartico utitur, adesse videntur, medicamenta non intermittam, sperans, mihi non necessarium fore, medicamenta mutare, ad curationem radicalem in hoc casu perficiendam, atque eum cito dimissum iri.

Sequela.

Hic æger medicamenta, initio præscripta, per aliquod tempus adhuc sumpsit; ac, quum nulli amplius vermes prodirent, nec symptomata, quibus laboraverat, reverterentur, dimissus fuit, & adhuc prosperâ valetudine fruitur.

CASUS XXVI.

Observatio de Verme ex Tæniarum genere, quinquaginta circiter pollices longo, e canali intestinali, radice Filicis Maris pulverisata, dato dein cathartico, eliminato.

M. C. Mulier, septuagesimum tertium ætatis annum agens, in valetudinarium admissa die 17mo Septembris 1777, vivos vermes

mes

mes frequenter alvo ejicit, qui Tæniæ fragmenta esse apparent. Hæc fragmenta variæ sunt magnitudinis: alia decimam pollicis partem latitudine non æquant, alia vero tres decimas partes excedunt: eorum crassitudo duodecimam partem pollicis non superat. Longitudine etiam variant; sed raro sunt semipollice minorâ, aut pollice majorâ. Ea omnia albi sunt coloris, ac manifesto ex diversis juncturis constant.

De doloribus in latere dextro queritur, qui frequenter sedem mutant: atque magnâ debilitate cruris dextri laborat; hæcque debilitas tam constans est, ut clauda incedat; sed aliquando tantopere subito augetur, ut in plateis cadat: ejusmodi insultus magna circa ventriculum ægritudo præcedit. Brevi tamen cruris affecti vires iterum quodammodo recuperat, ita ut ambulare, quamvis non sine difficultate, possit. Aliquando in sinistro abdominis latere sensationem temporariorum, & localium, tumorum percipit, qui illi a flatu oriri non videntur.

Pulsus, calor, ac appetitus, naturales. Lingua munda; sed alvus plerumque adstricta est, ac noctu male dormit.

Hujusmodi fragmenta jam triginta annos ejicere observata est; ac per totum hoc temporis spatium, quibusdam ex jam enarratis sympto-

ma-

matibus, præcipue doloribus abdominis, laboravit: sed cruris debilitas duodecim circiter abhinc mensibus primo supervenit.

Multorum Medicorum olim consilia petiit, multisque medicamentis, præcipue stanni pulvere, ac Rhei tincturâ, usa est. His ultimo enumeratis medicamentis diversis temporibus tres vermes ejusdem generis, ac nunc, ejecit; qui vel integri, vel saltem magna eorum fragmenta, fuere. Eorum unus centum circiter & quadraginta octo pollices, alter septuaginta quatuor, ac tertius octodecim circiter, longitudine æquabat. Sed, postquam hi eliminati fuere, cito iterum exigua fragmenta, eodem modo, ac nunc, ejicere incepit; atque ab abdominis doloribus nunquam prorsus liberata fuit.

Capiat cras, horâ septimâ matutinâ, Pulveris Radicis Filicis non ramosæ drachmam unam, ex cyatho aquæ puræ: nec non

℞. Calomelanos, Gambogiæ, utriusque granatris.

Pulveris Cremoris Tartari fescunciam. Syrupi simplicis quantum sufficiat, M. Diligenter subigens, ut fiat electuarium; capiat circiter partem dimidiam cras, horâ undecimâ ante meridiem, & postea capiat drachmam unam, singulis horis, donec supervenerit catharsis.

Die

Die 23to Septembris. Quia medicamentum præscriptum statim haberi non potuit, non nisi hesterno mane sumptum fuit. Pulvis gravem ventriculi ægritudinem excitavit; sed absque vomitu, vel catharsi: catharticum effectus edere cœpit duabus circiter horis, postquam sumptum erat, ac sub ejus operatione multa Vermis fragmenta ejecit ægra, quorum maximum duos pedes longitudine, atque in omni parte tres prope tredecimas pollicis partes latitudine, æquabat: brevia fragmenta, maximâ ex parte, non tam lata erant, ac eorum unus in lineam defiit, filum crassitudine non excedentem. Cuncta fragmenta, simul sumpta, quatenus colligi potuerunt, quinquaginta circiter pollices æquârunt. Hoc mane alia fragmenta ejecit, quæ mortua esse videbantur.

Repetantur medicamenta, ut antea, cras mane.

Die 30mo Septembris. Dosis pulveris, die 24to sumpta, ægritudinem admodum magnam ventriculi excitavit; atque cathartici ope plures dejectiones habuit. Sed nulla Vermis fragmenta exinde vel ejecta, vel in fœcibus alvinis observata, fuerunt. Jam aliquot dies ab abdominis doloribus penitus libera est; atque nunc non nisi de cruris debilitate queritur. Nuper etiam non amplius tam subito virium defectus passa fuit accessiones, quibus antehac in cadendi periculum incurrebat.

Intermittantur medicamenta, & illinatur oleum camphoratum femori dextro, omni vespera hora somni.

Die 10mo Octobris. Adhuc de debilitate, ac quodam dolore in crure, & genu dextro, queritur. Sed ab abdominis doloribus libera manet, atque nulla amplius Tæniæ fragmenta apparuerunt.

Continuetur oleum camphoratum, ut antea.

Die 17mo Octobris. Nulla amplius Tæniæ fragmenta apparent; sed crus eodem fere, ac antea, se modo habet.

Continuetur oleum camphoratum; nec non accipiat quotidie ictus electricos quatuor, ad gradum tertium; & eliciantur scintillæ electricæ e femore affecto.

Sequela.

Hæc ægra Electricitate paucas septimanas usa est, sed naturalem cruris vigorem non recuperavit; quare, nullum ulterius levamen expectans, valetudinarium frequentare destitit. Sed quamdiu, post remedia ad Tæniam expellendam data, ad nos accessit, ab omnibus aliis symptomatibus libera mansit; ac plures menses, postquam Valetudinarium frequentare destitit, nulla Tæniæ fragmenta per alvum eliminata observavit.

Animadversiones.

Quum hæc ægra non nisi post finem prælectionum casualium æstatis anni 1777 ad Valedudinarium venerit, nulla prælectio de ejus morbo habita fuit. Sed, quia hic casus primus est, in quo Filicis pulvere contra Tæniam usus sum; & quoniam in hac regione, quantum noverim, non multum usurpatus est, ejus communicationem non ingratham fore existimavi. Haud necesse est, ut observem, meam praxin in hoc casu directam fuisse dissertatione, Gallici Regis jussu nuper editâ, circa medicamenta, a dominâ NOUFFER contra Tæniam usurpata; sed hic casus saltem ulterius confirmat, ejus medicamenti efficaciam, quam antea notam fecerunt multa experimenta, *Parisiis* sub clarissimorum Medicorum auspiciis instituta.

Nuper certior factus sum, alteram editionem versionis *Anglicæ* hujus dissertationis, quam Cl. SAMUELI FOART SIMMONS, Medico expertissimo, acceptam referimus, brevi in lucem prodituram; atque audivi, eum multorum casuum historias collegisse, in quibus hicc pulvis in *Britannia*, contra Tæniam Latam, ac Vermem Cucurbitinum, feliciter adhibitus fuit. Has historias alteri editioni suæ versionis additurus est; ac sperare licet, eas omnium Medicorum votis responsuras, quoad efficaciam,

ciam, & innocentiam medicamento, atque modo, quo felicissime administrari potest (*).

Duæ quæstiones circa hunc casum sponte occurrunt: quatenus scilicet sanatio perfecta, & radicalis, habenda sit? atque quatenus pendeat a Filicis pulvere, quem domina NOUFFER suum specificum appellat? Neutri forsan quæstioni certum responsum dari potest. Sed, quod primam spectat, observandum est, me credere, Filicis pulverem non leves hic effectus edidisse. Minime tamen ignarus sum bonorum effectuum, qui, ad Vermes cujusvis generis, vel quævis aliena corpora, ex tubo intestinali eliminanda, a fortioribus, ac drasticeis, catharticeis obtinentur, licet nullam virtutem specificam possideant: & procul dubio hujus indolis est catharticum, quod Domina NOUFFER, post suum specificum, sumendum præscribit. Catharticum, huic ægræ datum, eam acriter purgavit, quamvis dosis nequaquam tanta fuerit, ac domina NOUFFER commendat. Præterea etiam observare licet, non improbabile esse, quod Gummi Gutta alias, quam meri cathartici vires, possideat. Forsitan dum in corpus humanum ut catharticum agit, Tæniæ ve-

(*) Hoc opusculum jam a Cl. SIMMONS publici juris factum est, ac in eo casus septem memorantur, in quibus hoc remedium feliciter usurpatum fuit.

venum est. Saltem Gummi gutta, sale Absinthii conjunctum, magnopere celebratum est ad Tæniam ex intestinis expellendam; hoc nempe remedium est Cl. HERRENSCHWAND.

Ex his igitur diversis argumentis supponere licet, Tæniam in hoc casu cathartico ejectam fuisse. Sed, quum reputamus, Cl. HERRENSCHWAND Gummi gutta dedisse multo majori quantitate, quam Domina NOUFFER commendat, vel nostræ ægræ data fuit, atque Filicis pulverem per se magnam ventriculo ægritudinem excitasse, est, cur assumamus, vermis expulsionem magnâ ex parte hujus viribus deberi.

Quatenus hic morbus radicitus sit curatus, majoris forsitan difficultatis quæstio est: verum, quoniam omnia symptomata allevata fuerunt, ac multum temporis elapsum est, ex quo aliqua vermis fragmenta apparuerunt, spes est, ægram recursum non subituram. Si autem reputamus, majora fragmenta usu aliorum medicamentorum antea ejecta fuisse, non mirum videretur si aliqua ejus pars in intestinis maneret, unde iisdem rursus symptomatibus obnoxia redderetur.

D. DARWIN, qui, cum hujus ægræ casus tractaretur, in Valetudinario Adjutoris officio fungebatur, quique non solum in omnibus medicinæ partibus admodum versatus est, sed

R

etiam

etiam naturalis historiae scientiâ magnopere pollet, primus hunc vermem inspiciendi occasionem nactus est. Eum invenit illius esse generis, quod a Cl. LINNÆO *Tenia Latæ* titulo designatur. Verum nulla indicia invenire potuit, præter hæc, quæ in casus historiâ, ac subsequenter relationibus, memorantur, unde vel probabiliter tantum conjici posset, utrum omnia fragmenta ad unicum tantum vermem, an ad plures, pertinuerant.

D E L A U D I B U S
G U L I E L M I H A R V E I
O R A T I O

HABITA IN ÆDIBUS ACADEMIÆ
MEDICÆ, PROPE AULAM COL-
LEGII REGII CHIRURGORUM
EDINBURGENSIS.

Ipsis Calendis Aprilis 1778.

BINIS JAM ELAPSIIS SECVLIS AB IPSIVS NATALI;

A U C T O R E

ANDREA DUNCAN, M. D.

Col. Med. Reg. Ed.; Soc. Med. Ed.; Phil. Ed.;

Phil. Americ.; Med. Havn.; Socio:

Ac Valetud. Edin. Med. Sen.

DE LAUDIBUS

GUILIELMI HARVEI

ORATIO

HABITA IN AEDIBUS ACADEMIAE
MEDICAE, PROPE AULAM COL-
LEGII REGII CHIRURGORUM
EDINBURGENSIS

Idibus Julii Anno 1773.

AVCTORE

AUCTORE

ANDREA DUNCAN, M. D.

Col. Med. Reg. Ed.; Soc. Med. Ed.; Phil. Ed.;
Phil. Nat. Ed.; Med. Han.; Soc. Ed.;
de Phil. Nat. Ed.; Soc. Med. Ed.

COLLEGIO REGIO

MEDICORUM LONDINENSI

HÆC QUALIACUNQUE

IN SOCII BEATISSIMI MEMORIAM

SUMMA VENERATIONE

DICAT

ANDREAS DUNCAN.

COLLEGIO REGIO

MEDICORUM LONDINENSIS

HEC QUALIACUNQUE

IN SOCIIS BEATISSIMI MEMORIAM

SUMMA VENERATIONE

DICAT

ANDREAS DUNCAN.

ANDREAS DUNCAN,

LECTORI

S.

Sequentes paginas, Lector Benevole,
ex proprio penu nequaquam de-
prompsi. Tum verbis tum sententiis Viro-
rum illustrium ubique fere usus sum; at-
que ex illorum copiâ inopiam meam sub-
levavi. Horum igitur haud mihi fas
est, ferre honorem. Attamen si inceptis
laudatio sit decernenda; benevolentiam
indulgentiamque tuam exoptare licebit.
Mendas vel corrigas, vel condones, enixe
precor. Molimina nostra æqui bonique
confulas, oro obsecroque. Vale.

Edinburgi ex Ælibus
Academiæ Medicæ
Prid. Cal. Maji 1778.

sequentes paginas, Lector Benevole,
 ex proprio penam redemptam de-
 promissis. Tum verbis tuae sententiae Viro-

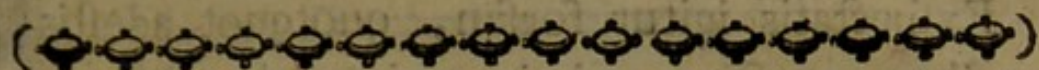
Ex quo Illustrissimus HARVEÛS circularem sanguinis mo-
 tum novum jam in medicinâ fundamentum invexit,
 nihil mirum, si neoterici, diruto caduco ædificio,
 prope novam instaurandam curaverint artem medi-
 cam.

BONETUS.

est, certe honoris. Attamen si inceptis
 laudatio sic decernenda, benevolentiam
 indulgentiamque tuam exoptare sic debet
 Mendas vel corrigas, vel condones, enixe
 precor. Molimina nollus equi bonique
 conlute, oro obsecroque. Vale.

Edinburgi ex M. libris
 Academiæ Medicæ
 Typ. Cal. Maff. 1778.

DE LAUDIBUS
GULIELMI HARVEI,
ORATIO.

Medicinæ Doctores Ornatisimi,

Chirurgi solertissimi.

Artis salutiferæ Studiosi generosissimi

Auditores denique humanissimi.

Nullâ re, ut præclarus olim observavit Philosophus, homines ad Deos propius accedunt, quam salutem hominibus dando. Pulchrum igitur, imo honorificum esse, de arte medendi bene mereri, nemo certe inficias ibit. Atque bene meritos etiam laudibus prosequi haud absurdum. Hodiernus vero dies luculentissima virtutum exhibet exempla; & latissimum Oratori videtur præbere campum, ubi discurrere liceat auditores oblectando, pariterque monendo. Volventibus enim annis denuo redit illustrissimi HARVEI dies natalitius. Bina jam elapsa sunt secula, ex quo sanguinis circulationis Inventor vitalem primo hausit auram. An ullus magis laudibus affici meretur, quam ille, qui orationem instituit annuam in comme-

morationem aliorum, qui beneficiis suis in rem medicam claruerunt? cujus, quæso, memoria ad feros etiam nepotes magis accepta descendere debet, quam illius, qui tot vivus peregit, tot mortuus perfecit?

Expectatis igitur forsan, quotquot adestis, auribus arrectis, animisque intentis, differentem protinus audire hodiernum concionatorem de primâ origine, summâ utilitate, atque denique post homines natos maximâ dignitate, inventi *Harveiani*. Non omnia tamen possumus omnes. Neque mihi nunc convenit in æquore magno ventis vela dare. Haud multis igitur nunc opus, cum in hoc sermone de vitâ, inventis, ac meritis illustrissimi HARVEI breviter in animo sit differere. Atque, si quantum cuperem, possem quoque, haud nunc deficeret oratoria commendatio. Non tamen dubitandum, quin apud cordatos molimina etiam laudi fuerint. Est quodam prodire tenus, atque in magnis saltem voluisse, si non datur ultra. Haud dubito igitur, quin nostros defectus indulgentia vestra facile excusatos habeat, cum festinante atque impari calamo rem tantam aggrediamur.

Vos igitur, Auditores optimi, oro, obsecroque, cœptis adspirate meis; favete linguis; atque benigne nunc accipite, quæ de viro celeberrimo in medium proferre decrevi.

Natus est GULIELMUS HARVEUS, stemmate haud ignobili, *Folkstoniæ*, in agro *Cantii*, ipsis Calendis Aprilis, anno post CHRISTUM natum millesimo quingentesimo septuagesimo octavo. Literarum humaniorum elementa in scholâ publicâ *Doroberniæ* primum didicit. Exinde, annum agens decimum quartum, academiam *Cantabrigiensem* petivit. Postea apud exterâs regiones medicinæ studio incubuit. Inter alios doctores, apud gymnasium *Patavinum* viri celeberrimi FABRICII AB AQUAPENDENTE prælectiones audivit. Studiorum curriculo tandem obito Medicinæ Doctor creatus est.

Laboribus academicis ita peractis, haud sine industriæ atque ingenii laudibus, sub proximi seculi initium, artem medicam exercere, docere, atque adaugere, *Londini* aggressus est. Annum agens circiter vicesimum sextum, frequenti studiosorum concursui corporis humani structuram exposuit. Prælectiones ejus anatomicæ, eo tempore, propriâ manu exaratae, in Bibliothecâ Musei Britannici adhuc exstant. In iis sanguinis gyrum primus exploravit, detexit, patefecit. Rem tanti momenti etiam juvenis invenit, perfecit, edidit. Post paucos annos, exercitatio ejus, de motu cordis & sanguinis, typis excusa, publici juris facta est. Talibus argumentis hanc doctrinam stabilivit, ut nemo facile de veritate ejus dubitare potuerit. Inter
eru-

eruditos & cordatos viros RIOLANUS, tunc in Academiâ *Parisiensi* Professor Regius, & LUDOVICI *decimi tertii* Medicus primarius, ei fidem fere solus non habuit. Experimenta tamen ratiocinationem cito superant; atque opinionum commenta veritati tandem cedunt. Nemo igitur inventum *Harveianum* de sanguinis circuitu nunc negabit. Atque, quod paucis quidem evenit, adhuc vivens novam hanc suam doctrinam ab omni ingenuo & sapienti Medico ubique terrarum lubenter receptam videbat.

Haud deerant tamen apud æquales ejus quidam vituperatores, qui hoc inventum antiquissimis etiam Medicis tributum volebant. Quo longius autem distat insignis aliqua virtus, eo minus fulgore urit, nec tamen debilius lumen spargit. Ubi igitur hominum invidiam atque odium mors tandem extinxerat, ingenium admirabile HARVEI pulcrius multo enituit. Neque in præsentis seculo quisquam dubitare audet, quod de hoc oeconomiae animalis vitali motu ante illum ne vel somniaverint Medici. Insignem igitur impetravit coronam, unde prius nulli velarunt tempora docti.

Laudare autem inventum ejus pro eo, ac meretur, haud nostrum, nec tali auxilio nunc eget. Sufficiat dicere, quod philosophiae corporis humani fundamentum posuit HARVEUS;

atque fabricam ipsam exstruendi facultatem posteris dedit.

Summis sic affectus honoribus, haud tamen reliquam vitam silentio transegit; sed medicinæ studio indefessus incubuit. In medium postea protulit præclaras *Exercitationes de Generatione Animalium*. Ibiq̄ue intima fere naturæ penetralia invadens vitæ fomitem incredibili acumine indagavit. Sententiam docuit, quæ nunc eruditis atque ingeniosissimis nonnullis viris apprime arridet. Ut verbis enim ipsius utar.

„ Vita in sanguine consistit, ut in sacris nostris
 „ legimus, quippe in ipso vita atque anima pri-
 „ mum elucet. Clare enim constat, sanguinem
 „ esse partem genitalem, fontem vitæ, primum
 „ vivens, & ultimum moriens; sedemque ani-
 „ mi primariam, in quo tanquam in fonte,
 „ calor primo & præcipue abundat, vigetque,
 „ & a quo reliquæ omnes totius corporis par-
 „ tes calore influente foventur, & vitam ob-
 „ tinent ”.

Nec magis enituit *HARVEUS* Auctor magni nominis, quam Professor celeberrimus. *Londini* enim munus Præceptoris gnaviter obeunti omni anni tempestate magna auditorum frequentia semper adfuit.

Feliciter præterea apud cives artem salutiferam exercuit; atque *Magnæ Britanniae* Regibus, tum *JACOBO*, tum *CAROLO*, Archiater creatus

tus est. Sub hoc autem tempus, tetra discordia civium ardorem incendens, funestum miserimumque bellum commovit. Medicus fidelis Regii Domini fortunam insequens urbe expulsus est. Atque, dum inter arma commilitonibus salutem dabat, ferro atque igne ingenii proles periit. Quæ summo acumine, summâque industriâ, exploraverat, literisque mandaverat, heu nefas! expoliatâ domo ejus, crepitantibus uruntur flammis.

Agris vero tandem pacatis, *Londinum* rediit, ibique Medicorum omnium seculi sui apud *Anglos* princeps facile habitus est. Collegii Regalis *Londinensis* decus atque gloria exstitit; liberisque sociorum suffragiis ad Præsidis officium evectus fuit. Sed annis laboribusque labe factatus, honorifico hoc munere ætate magis integris cessit; benevolentiam tamen erga socios abunde monstravit. Collegii enim ædes locupletavit, ornavitque. Cænaculum & Museum condidit, Bibliothecam propriis sumptibus instruxit; atque demum, exemplo prope inaudito, in pleno sodalium conventu, patrimonio suo se sponte exuit, ut etiam, dum ipse viveret, hæreditas illa ad collegium pervenerit. Non aurum, non argentum, non lapides per lucidos, non fasces, non purpuram, quæsivit. Sed imprimis in votis fuit, ut animi posteritatis medicæ, famâ gloriâque majorum accensi,
ad

ad omnem scientiæ laudem, ad omnia humanitatis officia, provocarentur.

Sic vixit HARVEUS, atque tandem, annos natus circiter octoginta, minime quidem viridis, obiit. Tertio enim nonas Junii, anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, vitam cum morte commutavit. Atque si ætas perfecta, vita haud minus perfecta. In nullâ enim parte cessavit. Sed boni medici, boni amici, boni civis officio, ad extremum usque functus est.

Ut vivus amorem sodalium sibi conciliabat, sic mortuus summâ cum veneratione semper memorandus. Adhuc enim inventis & consiliis ovantem patriam, imo scientiam medicam, fovet & ornat. Neque deerit, ut spero, post mille secula, qui viri de re medicâ optime meriti res gestas memorabit. Manet adhuc honos, nomenque, laudesque, semperque manebunt.

Mihi quidem jucundum foret, & vobis fortasse haud molestum, si ea, quæ bene meruit immortalis HARVEUS, fusius exponere aggrederer. Non tamen ulterius pergam, ne magni viri laudes, ingenii culpa, deteram. Sufficiant igitur quæ de vitâ, moribus, atque inventis ejus, jam dicta sunt. Non enim in animo est, vos sermone longo morari, vel per ambages ducere. Ab ejus tamen exemplo monita pauca colligere liceat.

Recordemini igitur, quæso, quotquot ad-
stis, immortalis HARVEI industriam. Vita
brevis, ars longa. Volat irrevocabile tempus.
Carpe igitur diem, dum fororum fila trium pa-
tiuntur atra. Nil fatis morituris, nil morien-
tibus. Quotidie enim propius ab ultimo sta-
mus. Extremus cito perveniet dies. Magnus
ideo animus, conscius sibi melioris naturæ,
operam dabit, ut honeste se & industrie gerat.
Falsa non durant, sed diligentiae tenor perma-
net. Ad ingenium rite exercendum, scientia
medica latissimum adhuc præbet campum. Na-
tura munera sua non simul tradit, nec omnibus
patent, reducta sunt, & in interiori sacrario
clausa, ex quibus aliud hæc ætas, aliud poste-
ra, accipit, & depromit. Multum adhuc re-
stat operis, multumque restabit, neque ulli
nato post mille secula præcidetur occasio ali-
quid adhuc adjiciendi. Nostrum est igitur,
dum artis medicæ dignitatem tueri, dum turpitu-
dinem & infamiam evitare volumus, animos
exfuscitare, intentisque ingeniis ea omnia re-
volvere, quæ ad artis vim atque perfectionem
quovis modo conferre videantur. Hoc ergo a
vobis orare liceat, ut quales præstare vos in-
stitueritis, tales usque ad exitum servetis. Effi-
cite igitur, ut in morem HARVEI laudari pos-
sitis, sin minus ut agnosci. Unumquemque
oportet in hoc studio versatum, symbolum ali-
quid,

quid, utcunque exiguum, in commune medicinæ ærarium contribuere. Monstrent igitur conamina vestra vitalis auræ usum non frustra datum esse, neque vos fruges solummodo consumere natos.

In artis autem medicæ incrementum quæ via optime ducat fortassis quærendum. Hic autem exemplum HARVEI deviis atque errantibus tramitem monstrat. Observationibus atque experimentis sanguinis circuitum indagavit. Experimentum quidem difficile, sed caute peractum, laboris justum adfert præmium. Quæ prius animo coniecimus, si vera, confirmat, si falsa, refellit. Hac via igitur vestigiis HARVEI insistamus; hac parvi properare debemus, & ampli. Et si qua forte fortuna utile aliquid antea latens quærenti sese obtulerit, id nominis gloriam, pereunte etiam marmore, posteris enarrabit.

Hoc quidem paucis solummodo expectandum. Studendum tamen est non tantum, ut plus scias, sed ut melius. Ad ipsam igitur naturæ normam recurrendum est, si exoptetis, ut vel vobis honori, vel amicis utilitati, vel reipublicæ emolumento, esse possitis.

Si ea, quæ modo diximus, si immortalis HARVEI exemplum, apud auditores hodiernos, ad artem medicam per experimenta excolendam, studium atque ardorem excitabunt, sum-

ma quidem afficiat voluptate. Ne tamen inaniter nunc videar fungi munere, in animo est, honoris palmam, utcunque exiguam, instituere, quæ generoso cuique Candidato ingenium atque industriam exercendi occasionem præbeat. Hac ratione imprimis reverentiam nostram adversus venerabilem HARVEUM, qui tam multa atque præclara instituit, ut tum æquales tum posteriores ad laudis gloriam excitaret, adhibere aliquatenus volumus. Et fortasse etiam ingenio aliter cunctabundo portam pandat, unde summum sibi impetret honorem, summam arti salutiferæ adferat utilitatem. Talis enim palma, haud prætio sed honore æstimanda, tardis stimulum, alacribus oblectamentum præbet. Atque dum inter omnes fervet opus, aliquid saltem expectandum, quod communi utilitati inferiat.

His igitur adductus, decrevi, dum res & ætas patiuntur, dumque studiosorum conamina nostrum fovent desiderium, numisma aureum, venerando HARVEI nomine inscriptum, quotannis proponere, quæstionem aliquam, per experimenta indagandam, publico examini subijcere, ingenique mercedem, æquo jure decretam, festo solenni in HARVEI honorem instituto tradere. Inter varias autem corporis partes, quid melius primam quæstionem suppeditare potest, quam ipse sanguis? De hoc fluido,
quo

quo quidem immortalis HARVEUS summum sibi honorem & meritum, & adeptus est, plurima etiamnum indaganda restant: inter alia coloris rubri causa adhuc latet. Viri quidem solertes apud recentiores hac in re per experimenta non parum progressi sunt; aliisque viam quasi patefecerunt. Multum tamen agendum restat; atque si vestris exercitationibus experimenta jam in medium prolata, vel refelluntur, vel confirmantur, labor haud inutilis, haud injucundus. Si autem, favente Numine, fortunatus aliquis ex fumo lucem dare poterit, & opus & studium remunerabit segete lætâ.

Hanc igitur quæstionem nunc proponere liceat: Unde color sanguinis? Atque hac indagatione nihil amplius in votis est, quam ut memoriæ HARVEI debitos persolvamus honores, ut exemplum ejus, quo ars medica imprimis excolenda, haud passibus æquis sequamur, atque denique ut experimentorum utilitas omnibus pateat.

His expositis, haud amplius morandi causa, quam ut vobis, Auditores spectatissimi, gratias reddam. Non equidem volo vos inanibus lactare blanditiis, compertum autem habete, quod ubicunque terrarum vitam postea agetis, Tros enim Tyriusque mihi nullo discrimine habetur, vota mea vos semper comitabuntur.

Ut morbo detentis prospere consulere possitis, ut medici officio ex omni parte rite fungiqueatis, ut per longum annorum decursum, quidquid felix faustumque est, abunde contingat, ut generi humano diu læti interfitis, ut feri ad cælum redeatis, concedat Deus Optimus Maximus.

D I X I.

OBSERVATIONES
DE
FEBRIBUS REMITTENTIBUS;
IN
INDIA OCCIDENTALI
ENDEMIIS,
FACTÆ

A

DIONYSIO RYAN, M. D.
*Societ. Physic. Edinb. Socio, atque Nosocomii
militaris Jamaicensis Adjutore.*

A

SAMUELE FOART SIMMONS, M. D.
Societatis Regiæ Londinensis Socio,
*Cum publico communicatæ, ac insertæ Diarii
medici Londinensis voluminibus*

SECUNDO ET TERTIO.

*Nunc ex Anglico sermone in Latinam
Linguam translata.*

ORRERY VATION

BRIEF SUMMARY

INDIA OCCIDENTAL

L. N. DE K. 12

FACTS

TOXIC RYAN M. D.

ARTICLE TOXIC RYAN M. D.

SECUNDO ET TERTIO

De re et de facto in...

P R Æ F A T I O.

Quæ hic sequuntur excerpta ex Epistolis, a D. RYAN Med. Doct. ad Erudit. Viros, S. FOART SIMMONS Medicum *Londinensem*, & R. ADAIR,Inspectorem omnium Nosocomiorum in insulâ *Jamaica*, datis, ab eodem D. SIMMONS cum publico communicata sunt in Diarii Medici *Londinensis* (*the London Medical Journal*) voluminibus secundo & tertio; cumque res utiles continere viderentur Medico, qui versionem operis *Duncanniani*, a D. RYAN factam, emendavit, & nunc in lucem prodire curat, idem hæc excerpta, una cum vitâ D. RYAN, in scripto illi communicatâ, ex *Anglicâ* in *Latinam* linguam transtulit, & observationibus medicinalibus Cl. DUNCAN adjunxit.

Quae hic sequuntur excerpta ex Epistolis, a D. RYAN Med. Doct. ad Fructu Vires, S. FORTI SIMMONS Medicum Londinensem, & R. A. BAIR, Inspectorum omnium Nescientium in insula Jamaica, datis, ab eodem D. SIMMONS cum publico communicata sunt in

Differunt pro naturâ locorum genera medicinae; & aliud opus est Romae, aliud in Aegypto, aliud in Gallia.

CELSUS.

de re medica, cumque res medica continere videtur. Medicis, qui veriorum operis. D. RYAN, a D. RYAN factam, emendavit, & nunc in lucem prodire curavit. Idem haec excerpta, una cum vita D. RYAN in scripto illi committenda, ex scriptis in Latinam linguam translatis, & observat. quibus medicis Cl. DUNCAN ad-

EXCERPTUM EX EPISTOLA

^A
DIONYSIO RYAN, M. D.

SCRIPTA AD ERUDIT.

SIMMONS, M. D.

Regiæ Societatis Londinensis Socium,

COMPLECTENS
OBSERVATIONES

QUASDAM DE

FEBRIBUS REMITTENTIBUS;

IN

INDIA OCCIDENTALI

ENDEMIIS.

Cum in hanc Insulam venissem, statim mihi in mentem veniebat, in diario conscribere omnes casus, qui mihi in praxi occurrerent, & notatu digni viderentur; nam ex talium observationum, absque omni partium studio, absque speculationibus, & theoriæ cujusdam prævalentis amplexu, conscriptarum collectione morbi in hoc climate obvii optime, ut putabam, cognosci possent; verum valetudo mea, & ægri, qui nimio semper numero meæ

curæ committebantur, hoc propositum exsequi non permiserunt. Nonnullæ tamen, licet non multas fecerim, animadversiones & observationes forsan, hoc saltem spero, non erunt ingratae.

Hanc insulam, aliquot abhinc mensibus, valde amplum observationibus medicis campum aperuisse, fatendum est. In initio quippe mensis Augusti proxime elapsi militum circiter duo millia cum octingentis ex *Angliâ* huc appulerunt. Ex his plures quam quadringenti in terram morbo laborantes sunt delati, & primis duobus vel tribus mensibus ex iis tam multi mortui sunt, ut vix dimidia pars eorum, qui, intra illud tempus, in tria militibus destinata Nosocomia, in viciniâ urbis *Kingston* extracta, sunt delati, cum sanitate in gratiam redierit.

Hoc forsan mirabitur, qui tantummodo Nosocomia Europæa, in quibus in genere ex viginti quinque unus tantum moritur (a), nota habet; sed in nostro casu satis manifestæ erant majoris mortalitatis causæ.

Scilicet cum, mense Martio, milites naves conscenderent, multi Dysenteriâ, & Febre putridâ, laborabant. Ab eo tempore usque ad eorum ad hanc insulam adventum quinque circiter menses elapsi sunt, ita ut morbi, quibus afflicti

(a) Excipi debet Nosocomium Dei (*l'Hotel Dieu*) *Parisiis*, nam in eo inter sex circiter unus moritur.

afflicti se mari crediderant, violentiores & lethales fierent, dum præterea spatium nimis arctum, in quo per tam longum tempus in navibus erant inclusi, multis scorbuti symptomatibus occasionem dabat. Multi hinc jam in itinere moriebantur, & multi eorum, qui in urbem *Kingston* deferebantur, repetitis alvi fluxibus & febre erant exhausti.

Præterea, cum *Kingstonum* veniebamus, nihil bene accommodatum ad ægros recipiendos ibi aderat; &, quo minus recentem Sacchari spiritum biberent milites, impedire erat impossibile. Ingeniosum & simplex schema erigendi peculiaris Nosocomii pro unaquaque militum cohorte, a generoso viro ROBERTO ADAIR, Nosocomiorum supremo Inspectore propositum, non arridebat, sed unum pro omnibus erigendi Nosocomii consilium præferebatur. Hinc nimio semper numero in uno eodemque loco aderant ægri, & multi sanari non poterant, quoniam ex loco, in quo ægrotare cœperant, ad illud Nosocomium erant translati. Nunc autem, quamvis sero, Inspectoris ADAIR propositum bene perspectum est, & approbatum.

Hisce causis jure annumerandi sunt calor, quippe qui vel perfecte sano homini nonnunquam intolerabilis est, perniciosi in hocce climate effectus. Quantum Europæi, gravissimis morbis laborantes, hac de causâ patiuntur,

tur, forsan ex sequentibus observationibus judicari poterit.

*Gradus caloris, in tentorio pro Nosocomio infer-
viente, in campo Pultney Lodge prope urbem
Kingston exstructo, observati.*

Dies	Hora	Gradus in Thermometro FAHRENHEITIANO.
Augusti 22	9 Ante Merid.	92.
— —	12 — — — —	96.
— —	3 Post Merid.	89.
— — 23	8 Ante Merid.	89.
— —	12 — — — —	95.
— —	1 Post Merid.	93.
— —	4 — — — —	95.
— — 24	6 Ante Merid.	75 $\frac{1}{2}$.
— —	11 — — — —	89.
— —	1 Post Merid.	93 $\frac{1}{2}$.
— — 25	8 Ante Merid.	90.
— —	10 — — — —	93 $\frac{1}{2}$.
— —	12 — — — —	94.
— —	3 $\frac{1}{2}$ Post Merid.	93.
— — 26	6 Ante Merid.	77.
— —	1 Post Merid.	92 $\frac{1}{2}$.
— — 27	1 Post Merid.	95.
— —	4 — — — —	89.
— — 30	12 — — — —	95.
— — 31	10 — — — —	92.

Thermometrum in mediâ tentorii parte erat
suspensum, atque aër ab omni parte libere ac-
cedere poterat.

Jure

Jure dicitur Medicus, quando in hanc Insulam venit, sæpe in dubio hæerere, qualem præsertim in Febris medendi methodum sequi debeat, etiamsi probe sciat omnia, quæ hucusque circa morborum, in regionibus prope Tropicos fitis endemiorum, indolem scripta sunt.

Febres, hic obviæ, jure Proteiformes nominandæ sunt, nam multæ admodum sunt earum varietates, & valde multa exhibent phænomena. Sæpe typum Quotidianæ vel Tertianæ mutant in typum Remittentis vel Continuæ, ac brevi admodum tempore lethales sunt. Nonnunquam primus & secundus paroxysmus tam levis est, ut ægro nulla attentione dignus videatur, & tamen proxime sequens paroxysmus lethalibus stipatus est symptomatibus. Multi tales mihi casus occurrerunt, in quibus post secundum vel tertium paroxysmum manus & pedes plane frigidi fiebant, &, quamvis ægri duos adhuc vel tres dies vitali aurâ fruerentur, calorem hisce partibus reddere, vel mortem prævenire, mihi erat impossibile, licet vesicatoria applicarentur, ac vinum & cortex Peruvianus, imo spiritus vini cum aquâ, magnâ quantitate daretur.

Periculum aliquando antecedunt circumstantiæ, quæ nullum in genere periculum portant. Vir quidam, quinquaginta, & quod excedit, annos natus, a nonnullis, propter quæ in Nosocomium missus erat, incommodis liberatus,

tus, quodam mihi die narrabat, se admodum somnolentum esse, nec fere posse manere vigilem. Hoc nihili faciebam. Sequenti die idem mihi dicebat; sed, quoniam simul me certiores reddebat, se nihil aliud incommodi sentire, & cætera sanum esse, tantummodo respondebam, nihil obstare, quominus somno indulgeret. Verum sequenti mane illum, non sine magnâ admiratione, mutum, ac manus ejus & brachia spasms & convulsionibus tentata, vidi, & secundo abhinc die moriebatur.

E contrario nonnunquam æger momento temporis symptomatibus admodum periculosis affligitur. Quodam die mihi matutino tempore narrabant, militem quendam, cum ad ægrorum curam ex officio gerendam exiret, inordinate locutum esse, & rationis expertem videri; sanum illum pridie fuisse, referebant, nec ulla aderat ratio eum ebrium credendi. Illum ad me ducere jubebam, ac tunc vidi, eum revera delirare, & quidquid tentabam, incassum erat.

Omnes fere, quas curandas habui, febres erant Remittentes, ac vomitu bilioso plerumque erant stipatæ. Nunquam violentiores hujus generis febres vidi, quam in tribus casibus, in quibus eodem fere tempore ex contagione natæ erant. In his omnibus nausea, & vomitus, absque interruptione & obstinata aderant, inde fere ab initio, ita ut nihil propemodum stomachus retinere possit; imo, quando aliquid deglutiebant

bant ægri, violentissimis spasmis & convulsionibus affligebantur. His totum corpus, sed præcipue collum & facies, per minuti fere spatium agitabantur, ac mors cito finem faciebat tragœdiæ. Memini ex his ægris duos ex culinâ missos esse, in qua, dum in Nosocomio in campo *Pultney Lodge* ægrorum curam gerebam, quæque hebdomade duo vel tres febribus corripiebantur. Milites quoque, qui quovis die *Kingstonum* ire debebant, ut alimenta pro ægris apportarent, in genere non melius se habebant. Hoc cohortium Duces animadvertere debent, quando in Indiis Occidentalibus degunt, & hinc semper ab Æthiopibus pro ægris alimenta præparare jubeant, ac omnia alia servilia munera, quæ in Nosocomio peragi debent, iis injungant.

Neesse fere non est, observare, methodum sanandi febres, in Europâ adhibitam, nequaquam ad hoc clima accommodatam esse. In genere bilis evacuari debet, & hinc emetica forsan in usum trahenda viderentur; verum multis in casibus non tantum minime conveniunt, sed admodum sunt periculosa; nam augendo nauseam & vomitum, quæ jam adsunt, sæpe ventriculum plane ineptum reddunt ad medicamenta, quæ absolute adhiberi debent, retinenda. Idcirco bilis per intestina debet evacuari; sique ventriculus non nimis irritabilis est, neque nausea nimis incommodat, Tarta-

rus Emeticus hac via materiam ducet evacuan-
dam, præterquam quod superficiem corporis
etiam afficit, atque remissionem inducit; sed
in genere alia laxantia necessaria sunt.

Quamvis, ex quo huc veni, plus quam trecen-
tos ægros curandos habuerim, ne semel quidem
lanceolâ usus sum. Vires tam cito prosterne-
bantur, & nifus in putredinem tantus erat,
ut venæ sectionem non tantum non necessa-
riam, sed vel periculosam, crederem: vel ro-
bustissimi ægri, qui meæ curæ erant commissi,
absque hac perfecte sanabantur; atque unicus
tantum casus mihi in mentem venit, in quo
symptomata, versus finem morbi obvia, me
cogitare faciebant, an non in febris initio par-
va sanguinis quantitas bono cum successu eva-
cuari potuisset. Medicus CAWLEY, qui in alio
prope urbem *Kingston* exstructo Nosocomio
militum curam gerebat, mihi narravit, se raro
vel nunquam venæ sectionem instituere jussisse,
& eorum, qui tunc Febre flavâ laborabant,
plurimis, antequam in Nosocomium generale
erant transportati, ab aliis Medicis venam se-
ctam fuisse.

Hoc tamen non ita intelligi volo, acsi in
Febribus in *India Occidentali* obviis nunquam
venæ sectio deberet institui. Observationes
meæ omnes captæ sunt in viris, qui multa ad-
modum incommoda passi fuerant in itinere ex
Europa valde tedioso ac incommodo, & qui,
post-

postquam in hanc insulam venerant, multis adhuc molestiis fuerant expositi. Horum ægrorum conditio particularis particularem etiam medendi methodum exigebat.

Quando homines, pleni habitus, plethorici, ac robusti, validæ febris symptomatibus affliguntur, venæ sectio absolute est necessaria; verumtamen semper magnâ cum cautelâ hæc adhibenda est, & fere nunquam post secundum a febris initio diem.

Statim atque remissio observatur, omnis nostra spes in liberali usu Corticis Peruviani, & vini, consistere debet. Imo sæpe non sine periculo remissio expectatur, & aliquando credidi, multum utilitatis ex adhibito Corticis Peruviani decocto, dum febris adhuc aderat, si spiritus Mindereri, vel parva Tartari emetici quantitas, addebatur, ac, febre absente, ex Cortice Peruviano in substantiâ dato, provenisse. Camphora etiam rectissime, & magno cum successu, æque ut antispasmodicum, ac ut antisepticum, adhibetur.

Verum in genere impossibile est, præcepta tradere, quæ in quocunque casu, & semper, bona invenientur; imo summa animi intentio, & judicii acumen, requiruntur ad capienda talia consilia, quæ quisque singularis casus exigit.

Sequentes tibi casus perscribendi veniam peto, quoniam forte nonnullis animadversionibus,

paulo ante traditis, lucem affundent, & simul specimen dabunt præceos, quam ex meâ quidem sententiâ sæpe sequi debemus in hac insula, in qua velox morbi progressus statim omnem artis opem requirit, ut æger ab imminente morte liberetur.

C A S U S I.

Die 21mo Octobris horâ quarta post meridiem. **GUILIELMUS WRIGHT**, triginta annos natus, ante duas horas corripiebatur frigore & horrore, quos sequebatur quidam caloris gradus. Nunc sudore frigido perfusus est; pulsus adeo debilis est, ut vibrationes vix possint percipi; manus ac pedes ad tactum frigidi sunt; de colicis queritur doloribus; bis vel ter alvum deposuit, & quod dejecit, sanguine quodammodo tinctum fuit; ex quo hic paroxysmus incepit, sæpe bilem vomuit.

Hoc mane tam bene valebat, ut ægrorum cura ei, ex ipsius desiderio, fuerit demandata; sed nunc dicit, se proxime elapsâ nocte, levem febris insultum percepisse, qualem & præcedente nocte perceperat; se autem de his non fuisse locutum, quoniam sperabat, hos, etiamsi nullum remedium adhiberet, non reversuros.

Capiat omni semihorâ pulveris Corticis Peruviani, drachmam unam cum vini unciâ una. Injiciatur statim enema ex aquâ tepidâ, & foveatur

abdomen calidâ infusione florum Chamæmelorum. Deinde applicetur vesicatorium inter scapulas, &

R̄. Liqueoris Limonade dicti,

Vini ana partes æquales

Utatur hac mixturâ pro potu communi, sed tepida fiat.

Die 22do Heri drachmas sex Corticis Peruviani vespertino tempore cum vino sumpsit; dein in somnum incidit, atque dormivit hac nocte circiter ad horam usque undecimam; exinde novem drachmas Corticis Peruviani sumpsit, atque congium vini ac potus *limonade* bibit. Vesicatorium fuit applicatum, & speratum præstitit effectum. Cum præcedente nocte dormire inciperet, extremitates gradatim calidæ fiebant, & copiosus ac universalis sudor sequebatur. Nunc nullum incommodum, vel dolorem, in abdomine percipit. Hoc mane bis alvinas deposuit fæces virides magnâ copiâ; cutis subfrigida est; pulsus celer & parvus; lingua munda; de siti queritur; hoc mane bis vomuit.

Capiat singulis horis pulveris Corticis Peruviani drachmam unam cum vino, ut antea. Repetatur potus communis heri præscriptus pro re-
natâ.

Die 23^{tio} Duas assumpsit uncias Corticis Peruviani post diem hesternum, atque quinquies

vel sexies alvum deposuit absque magno dolore aut tenesmo; pulsus fere octoginta vibrationes minuti spatio perficit, & modice plenus est; sitis minor est.

Capiat pulveris Corticis Peruviani drachmam secundâ quaque horâ; & habeat indies vini libram unam.

Die 24to Convalescere pergît.

Capiat pulveris Corticis Peruviani semunciam indies tantummodo.

De nullo queritur incommodo.

Intermittantur medicamenta.

Medio fere mense Septembri meæ curæ commissus erat æger, qui, postquam tres dies febre continuâ laboraverat, iisdem fere symptomatibus, ac in modo enarrato casu sunt descripta, affligebatur, verum sanguinem sæpe alvo evacuabat. Nihilominus ei Corticem Peruvianum ac vinum eodem modo præscribebam; sanguinolentæ hinc dejectiones cito cessabant, & cum sanitate in gratiam redibat, licet tamen quadraginta octo horæ laborarentur, antequam manus ejus ac pedes naturali gaudebant calore.

C A S U S II.

Die 27mo Octobris JOANNES PERKINHORN, quinquaginta duos annos natus, de magnâ admodum debilitate, ac dolore capitis, simulque de colicis doloribus, & alvi fluxu queritur. Nudius tertius paroxysmo febrili affligebatur.

batur. Decem jam hebdomades in Nosocomio fuerat propter varia incommoda, a quibus tandem erat liberatus.

Capiat vesperi pulverem emeticum.

Die 28vo Omni respectu melius se habet.

Capiat Indies pulveris Corticis Peruviani semunciam, & pilulam anodynam vesperi, si alvus laxa fuerit.

Die 2do Novembris. Febre intermittente laborabat heri; Corticem assumpsit Peruvianum; admodum vacillat, quando lectum relinquit, ac manus & brachia tremunt; cutis calida est; ac pulsus celer.

R. Julapii Camphorati uncias sex.

Spiritus Mindereri uncias duas.

M. Capiat unciam singulis horis.

Applicetur Vesicatorium dorso.

Capiat etiam pulveris Corticis Peruviani drachmam unam singulis horis, sed alternatim cum mixtura supra praescripta.

Die 3^{io} Medicamenta ex ordine sumpsit, ac vesicatorium bonum habuit effectum; convulsionem non amplius aderant; pulsus erat regularis; alvus naturalis; cutis subfrigida.

Capiat pulveris Corticis Peruviani drachmam singulis horis, cum vini uncia una. — Intermittatur mixtura cum camphora.

Die 4to Post matutinum tempus hesternum

duodecim drachmas Corticis Peruviani assumpsit. Vacillat iterum, & convulsivis motibus agitur; ac quando aliquis eum alloquitur, respondere non potest. Lingua sicca, & quasi adusta, est; pulsus fortis & celer; calor major solito; ultimâ nocte bis alvum deposuit, atque hodie mane semel, idque præter voluntatem.

Continuentur Cortex & Vinum; & capiat singulis horis Julapii Camphorati semunciam; capiat etiam haustum sequentem vesperi.

℞. Tinēt. Thebaicæ guttas triginta.

—— *Japonicæ drachmas duas.*

Aquæ Menthæ unciam unam.

—— *Fontanæ uncias tres.*

Syrupi simplicis quantum sufficit.

Misce ut fiat haustus.

Die 5to. Medicamenta ex ordine assumpsit, ac ultimâ nocte bene dormivit; motus convulsivi fere omnino cessarunt, atque distincte respondere potest; hoc mane bis alvum deposuit; calor naturalis; pulsus fere 80; lingua humida.

Continuentur Julapium Comphoratum & Cortex; habeat indies Vini libras duas.

Die 6to. Post hesternum diem unciam Corticis Peruviani, & Julapium Camphoratum, sumpsit; decies circiter alvum deposuit liquidam post vesperam hesternam; pulsus fere 70; calor naturalis; lingua sicca.

*Continuentur medicamenta ut heri; sed repetatur
haustus anodynus supra præscriptus.*

Die 7mo. Post diem hesternum unciam Corticis Peruviani assumpsit; post ultimo elapsam noctem bis tantum deposuit alvum; pulsus plenus est, & 70 circiter vibrationes minuti spatio perficit; lingua pura & humida.

Continuentur medicamenta ut antea.

Die 8vo. Convalescere videtur.

Intermittatur Sulapium Camphoratum, continuentur cætera.

Die 11mo. De nullo incommodo præter debilitatem queritur.

Intermittatur Cortex; habeat Indies vini libram unam.

In insula Jamaica die
12mo Decemb. 1780.

EXCERPTUM EX EPISTOLA

S E C U N D A

A

DIONYSIO RYAN, M. D.

DATA AD ERUDIT.

S I M M O N S, M. D.

Regiæ Societatis Londinensis Socium.

Bathoniæ in Insulâ Jamaica, die 24to Aprilis 1781.

Mensem integrum hic moratus magnâ curâ atmosphæræ statum per illud tempus annotavi; totum vero, ne tibi forsân molestus sim, diarium non exscribam, verum tantummodo tecum communicabo maximum & minimum caloris in Thermometro *Fahrenheitiano*, in umbrâ suspenso, observatum a me gradum.

Observationes has plerumque ter quotidie institui, nempe matutino tempore horâ septimâ, meridie, & horâ decimâ nocturnâ.

maximus caloris gradus.

Mane.	Die mensis Aprilis	15, 21, & 23	78.
Meridie.	— — — —	12, 20, —	84.
Nocte.	— — — —	17, 18, —	79.

mini-

minimus calo-
ris gradus.

Mane.	Die mensis Aprilis 2 & 10	—	70.
Meridie.	— — — — 22 & 23	—	79.
Nocte.	— — — — 11	—	74.

Ut possem determinare, qualis aquæ in Thermis calor esset, thermometrum in vasculum tali aquâ repletum immisi, atque duorum circiter minutorum spatium Mercurius ad 122^{dam} gradum adscendebat. Illud dein per minuti fere spatium infra epistomium, per quod aqua ex rupe currens prodit, tenui, atque tunc Mercurius monstravit gradum 123^{tium}, qui, ni me omnia fallant, aliquot gradibus excedit calorem aquæ, quæ *Bathoniæ* in *Angliâ* prodit.

Ubi prodit, aqua vaporem fortem sulphureum emittit, qui ad aliquot pedum distantiam homines adhuc male afficit. In vitrum infusa admodum petulca est aqua, atque sapore refert aquam *Bathoniensem Anglicanam*; verum hucusque nunquam analysi chemicâ ejus natura probe est explorata.

Externe in refractariis ulceribus, ut & in doloribus rheumaticis & arthriticis, bono cum successu adhibita fuit. Interne in morbis biliosis, ut & in obstructionibus abdominalibus, multum levaminis adfert. Verum si adhibetur, antequam laxantia sunt in usum tracta, aliquando magnum calorem, dolorem capitis, atque alia mala symptomata, excitat.

EPISTOLA

A
DIONYSIO RYAN, M. D.

DATA AD

ROBERTUM ADAIR,

Nosocomiorum Inspectorum Generalem.

*De Methodo medendi Febris Remittentibus in
Indiâ Occidentali, atque de Optimâ Methodo
Sanitatem in Insulâ Jamaicâ conservandi.*

Ante aliquod tempus ad Medicum SIMMONS
Amicum integerrimum scripsi epistolam,
in quâ nonnullarum ex præcipuis circumstantiis,
quæ febres hujus Insulæ ab iis, quæ in *Europâ*
grassantur, distinguunt, mentionem feci, ac
simul observavi, qualem hæc medendi methodum
poscere videbantur (a).

In genere dixi, febres, licet sint admodum
vehementes, imo licet corpus simul flavedine
tinctum sit, hic raro continuarum febrium ty-
pum monstrare; atque manifestam remissionem,
nisi æger paroxysmo primo e vivis tollatur, in
genere locum habere, ita ut ex decem casibus

no-

(a) Vide *the London medical Journal for October 1781,*
& supra pag. 281.

novem Remittentium nomen mereri videantur.

In initio plerumque nonnullis symptomatibus inflammationis sunt stipatae, sed haec tamen raro tam saeva sunt, ut venae sectio necessaria sit, nisi in hominibus pleni habitus, ac robustis. Vomitorium in ipso morbi initio datum evacuandis putridis ac biliosis fordibus multum inservire potest; sed, morbo incrementa capiente, constans nausea illud saepe frustra adhiberi facit, imo ejus usum aliquando plane impedit. Semper tamen cito ex intestinis evacuari materiem contentam expedit. Aëgris magna Aurantium malorum copia concedenda est; nam fere semper haec desiderant, & , praeterquam quod refrigerantibus & laxantibus polent viribus, nonnunquam vomitui nimis molesto obicem ponunt, atque hocce scopo opiatis antecellunt.

Pro communi potu optime inservit, atque etiam aëgris gratissima est, aqua, cui succus limonum, & parva sacchari quantitas, addita sunt; neque unquam mali quid observavi, si aeger nonnunquam frigidae aquae haustum sumeret. In hac morbi periodo Antimonialia medicamenta, si ventriculus non nimis irritabilis est, & fomenta abdomini, ac extremitatibus inferioribus, applicita praeter dicta conveniunt. Si vero adest delirium vehemens, vesicatorium valde uti-

le est, vel prodest, parvam sanguinis quantitatem e temporibus evacuare scarificatione cum cucurbitulis, vel ex brachio, si vires ægri hoc permittunt.

Tertio circiter die, & nonnunquam citius, febris remittit, atque brevi post debilitatis symptomata se manifestant; vel, ut nonnulli scriptores hoc exprimunt, nimis debilis reactio observatur. Natura nimis debilis est, quam ut cum morbo possit certare, ac idcirco auxilium & opem poscit. Ad hunc scopum obtinendum in nonnullis regionibus magnæ admodum vires tribuuntur *Radicibus Contrajervæ, Serpentariæ*, atque aliis medicamentis cardiacis. Sic sæpe vidi in celebri *Parisiiorum* Nosocomio, *La Charité* dicto, ægros febre nervosâ laborantes, quorum Medici tantummodo præscribebant *Potionem cardiacam minorem*, cumque vires nimium prosternerentur, & involuntariæ dejectiones periculum adesse docerent, loco hujus remedii *Potio cardiaca major* dabatur. In hisce vero regionibus hæc medicamenta nunquam in usum trahi debent, nisi aliorum medicamentorum, majori vi præditorum, & quibus magis fidere possumus, vires augere, vel eorum defectum supplere velimus.

Simul ac igitur remissio observatur, ad *Corticem Peruvianum* in substantiâ, confugere de-

debemus. Nonnulli quidem, ut alibi dixi, casus decoctum hujus Corticis etiam, antequam febris impetus minor factus est, exigunt, dum in aliis symptomata adeo urgent, ut hocce remedium statim in substantiâ debeat præscribi, quoniam tergiversatio, dando primum emeticum vel catharticum, forsan ægro noceret. Tantam Corticis Peruviani quantitatem, quantum ventriculus ferre potest, ægro præbere, moris est. In Aurantium usu pergendum est; nam, ventriculum remedium hoc melius ferre, faciunt, atque alvum apertam servant. Quando hunc effectum non præstant, parvæ salis Polychresti doses aliquando dari debebunt. Quando e contrario Cortex Peruvianus diarrhœam excitat, opiata illi addi debent. Quando ventriculus hunc Corticem retinere non potest, in clysmate injici in corpus, vel formâ fomenti debet applicari.

Pro certo, ut mihi videtur, assumi potest, vinum in omnibus fere Febris casibus, in quibus Cortex Peruvianus requiritur, etiam bonum esse; sed, quamvis Medici in hisce regionibus in genere consentiant quoad utilitatem Corticis Peruviani, hoc tamen non habere locum videtur respectu vini usus.

Aliquando mihi contigit, ut adesset consultationi inter duos vel tres celebres in hac Insulâ Medicos habitæ de casu cujusdam ægri, qui,

qui, præter alia periculosa symptomata, etiam laborabat frigore superiorum & inferiorum extremitatum. Præscribebant huic Medici magnam Corticis Peruviani quantitatem; sed vinum non admodum necessarium iis videbatur. Verum, quod ad me attinet, credo in casibus, in quibus ægrorum vires admodum parvæ, & oppressæ, sunt, timendi locum esse, ne Cortex Peruvianus, ponderis instar inertis ventriculo molestus fuerit, & bonum vinum tunc adhibitum optimum & efficacissimum stimulum præbere, ægrumque periculo, quod illum minabatur, eripere posse.

Nonnulli ægrorum, qui meæ curæ erant commissi, sanabantur, postquam symptomata memorata se manifestaverant, hocque liberaliori vini usui æque, si non potius, adscribo, quam viribus Corticis Peruviani. Præterea agnoscendum mihi est, me observationem, quam a doctissimo meo præceptore Cl. CULLEN didiceram, semper veram, ac bene fundatam, invenisse; vinum, scilicet, parvæ vel nullius utilitatis esse, nisi detur in magnâ fatis quantitate. Noti mihi sunt quidam Medici, qui dicunt, dimidiam circiter pintæ vini partem, de die datam, militi in Nosocomio degenti sufficere; sed credo, me multorum militum vitam servasse, concedendo iis octies hanc quantitatem. Cl. CULLEN casus Typhi meminit, in quo æger, quantum reminiscor, dicebatur, septem

septem lagenas Clareti, viginti quatuor horarum spatio, bibisse; verum Vir ille dubitabat, an custos ægrum non adjuvisset.

Quidquid hac de re in privatâ praxi locum habeat, hoc credo, custodes, & eos, qui curam ægrorum gerunt in publicis Nosocomiis cujusvis generis, sæpius putare, ægris minorem vini quantitatem, quam iis concessa est, sufficere, unde liberaliter vivere cum datâ vini quantitate sibi permissum autumant. Hoc accidisse probe scio; &, quoniam hoc non facile potest præveniri, ad hoc, ut puto, attendendum est in præscribendâ vini quantitate. Melius est, custodibus & iis, qui ægris serviunt, aliquid concedere, (nam, si officio suo bene funguntur, non leve iis incommodum est subeundum,) quam ægros vitâ privari, quoniam id, quod iis necessarium erat, in requisitâ quantitate habere non potuerunt.

Sed, quamvis vinum in hoc casu laudavi, fatendum tamen est, mihi nonnullos obvenisse casus, in quibus, licet quædam remissio Corticem Peruvianum dandi occasionem præberet, symptomata tamen, quæ irritationem, & diathesin phlogisticam, adesse monstrabant, vinum non nisi parvâ admodum quantitate, & cum cautelâ, ægris dari sinebant. Verum semper tuto in talibus casibus procedere possumus, si ex effectibus, quos producunt medicamenta, judicemus, an bonam secuti fuerimus viam.

Idcirco

Idcirco quando percipio, vino pulsum fieri plenum & tardum, qui antea erat debilis & celer; calorem febrilem, & anxietatem jam minores, quam fuerant, esse; delirium, quod forsan adfuit, evanuisse, saltem pejus non esse factum, adeo ut mentis jam quodammodo observetur serenitas; cutem modice humidam; sitim non amplius adesse; & ægrum vinum vehementer desiderare; tunc nequaquam dubito, quin in hujus usu mihi pergendum sit. Sin vero, quos producit, effectus contrarii sint, tunc nequaquam convenit.

Quæstio moveri potest, num Cortex Peruvianus necessario in hisce regionibus in omni febris casu dari debeat? Ad quam mihi respondendum est, me in Nosocomiis, militibus destinatis, curam nonnullorum habuisse ægrorum, quorum febres consueto modo initium capiebant, sed qui tempore remissionis, quoniam Corticem hunc averfabantur, vel custodes illum iis non præbuerant, hoc remedio non fuerunt usi, & qui tamen sanati sunt. Cortex præterea Peruvianus in nonnullis hominibus, licet tantummodo detur remissionis tempore, magnam tamen anxietatem & irritationem producere, ac pulsum celeriore reddere, videtur; talem me casum vidisse, memini. Primæ viæ erant evacuatae, ac parca sanguinis quantitas missa erat, cumque periculum adesse videretur, optimum credebatur, Corticem Peruvianum, simul

simulac remissio aderat, in magnâ quantitate ægro præbere; verum hic medicamentum hoc adeo averfabatur, ut, quidquid etiam diceretur, illud assumere nollet; & anxietas, quæ unam tantummodo deglutitam dosin sequebatur, atque conatus illam rursus ejiciendi, probabiliter ex hac aversione orta sunt. Hoc tamen non obstante, gravem admodum morbum passus sanabatur æger, qui admodum gaudebat, se propriam secutum voluntatem evasisse invitis medicis.

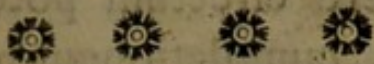
Mense Decembri ultimo elapso ipse consuetis febris incipientis symptomatibus per aliquod tempus afflictus fui, una cum acuto frigoris sensu in toto corpore; paulo post dolore capitis laborabam, ac calorem summum percipiebam, & pulsus celer erat, atque hæc symptomata vergente die pejora fiebant. Vespertino tempore sumpsi emeticum, quo magnabilis quantitas evacuabatur; sed febrilia tamen symptomata eadem manebant, atque magnâ inquietudine, ac anxietate, erant stipata. Sequenti die julapium in meos usus præparabatur, quod erat compositum ex tribus pintis liquoris dicti *Limonade*, in quibus soluta erant uncia Salis Polychresti, & quinque grana Tartari Emetici. Hujus julapii omni bihorio circiter vasculum, ex quo infusum Theæ bibi solet, sumpsi, & tempore intermedio infusum herbarum *Salviæ* & *Melissæ*. Intra octo vel decem hora-

rum spatium Julapium alvum laxam reddebat, lenemque excitabat diaphoresin, ita ut tertii diei initio febris plane remitteret. Medicus LEDWICH, qui *Kingstonii* magno cum judicio medicam exercet artem, ac mei curam gerebat, statim Corticem Peruvianum adhibere volebat; verum, etiamsi illum aliis sæpe præscriberem, ipse tamen hoc medicamentum adeo averfabar, ut illum rogarem, vellet adhuc ejus usum differre, usque dum alia rursus observaretur exacerbatio; sed febris non redibat, licet primæ accessionis effectus adeo fuissent vehementes, ut plures dies in cubiculo manere debuerim.

Patet igitur, nonnullos febris casus dari, in quibus Cortex Peruvianus necessarius non est; dixitque mihi medicus egregius PRENDERGAST, qui magno cum applausu aliquot annos *Kingstonii* praxin exercuit, in indigenis, atque iis, qui per aliquod tempus in insulâ hac degerunt, tale quid plerumque locum habere; nam in his aliquando tanta observatur diathesis inflammatoria, ut repetitas perferre possint venæ sectiones. Verum, quoniam tales casus in genere raro occurrunt, & symptomata, quibus in initio ab aliis, qui periculosiores sunt, possunt distingui, hucusque non perfecte nota sunt, Corticem Peruvianum semper, ac statim atque remissio observatur, dare, bonum & necessarium videtur. Imprudenter ageret, qui se gereret aliter, nam sine dubio verum est, multa hominum

num millia in omnibus calidis regionibus mori ex defectu pretiosi hujus remedii; & æque certum est, ægros raro vel nunquam mori, si illud debito cum moderamine sumpserint.

Multæ regulæ præscriptæ sunt, ad Sanitatem eorum, qui in hanc Insulam veniunt, conservandam; verum nonnullæ ex iis non, ut decet, sunt adhibitæ, & reliquæ non multum sunt æstimatæ. Quando homines putridis ac malignis morbis propter vitæ genus, ac propter aërem putridum, & contagiosum, in quo vivunt, sunt expositi, Cortex Peruvianus, tanquam prophylacticum remedium, jure commendatur; neque dubito, quin hoc medicamentum in hac insulâ, minime salubri anni tempore, a nonnullis hominibus magno cum fructu adhiberi possit, sed cum cautelâ & modice. Hic homines nosco, qui statim atque se male habent, unciam mediam, vel & integram, Corticis Peruviani in substantiâ ingerunt, atque hoc repetunt tam sæpe, ac illud necessarium esse putant. Verum credo, paucos esse, qui exinde utilitatem experiantur; imo credo, me dicere posse, paucos esse, quibus talis methodus non adferret incommoda.

Febres in hisce regionibus fere semper symptomata inflammationis primum exhibent; cum autem Cortex Peruvianus vigorem systematis

fanguinei egregie augeat, certum est, eum hoc modo sumptum primum febris insultum periculosiorem & violentiorem redditurum, quam alioquin forsan fuisset. Sed præterea alium malum producere effectum potest constipando corpus, atque accumulationem bilis, quæ nunquam non symptomata omnium morborum in calidis regionibus graviora facit, efficiendo. Si quis vero adsuescit remedio, tam potenti, ac est Cortex Peruvianus, magnâ in quantitate ingerendo, quando illud non necessarium est, minorem utilitatem ab eo expectare potest, quando in periculo mortis versatur, & ejus usus absolute est necessarius.

Ut igitur omne malum, quod ex usu rei, quæ ut medicamentum adhibetur, oriri posset, præcaveatur, non incongruum videtur, iis, qui Cortice hoc ut remedio prophylactico utuntur, unum vel alterum haustum infusi illius remedii tantummodo quovis die matutino tempore dare; quique illud præcipue opus habent, sunt debiles, languidi, & antea remittentibus vel intermittentibus febribus laborarunt.

Temperantia, & stricta vivendi norma, etiam in hisce regionibus commendatur ad sanitatem conservandam; sed fatendum est, eos, qui hanc Insulam inhabitant, tali modo vivere, ac si iis consultum esset, *Veneri, vino, gulæ indulgere.* Nullam unquam vidi regionem, in quâ homines in genere hospitaliores, ac
hu-

humaniores, sunt; ac, licet forsan inter se differant in rebus politicis, invicem tamen confortio sunt uniti. Gaudium, quod ex Fortunæ donis, & industriæ fructibus, concipiunt, majus est, prout major numerus est eorum, quos horum participes faciunt; & hospitalitas, quæ *Hiberniam*, & nonnullas *Magnæ Britannicæ* partes, olim celebres faciebat, nunc sedem fixam hic loci habere videtur. Verum observandum est, hæc omnia non ita locum habere *Kingstonii*, quoniam incolæ hujus urbis fere omnes mercaturæ operam dant, quam in omnibus aliis hujus Insulæ partibus. Ubi autem homines confortia amant, & hospitales sunt, raro etiam sunt abstemii; nam, quando conveniunt homines, ut curarum obliviscantur, & hilares sint, ac felicitate fruantur, sponte sequitur, eos omnia adhibere media, quæ facere possunt, ut se tales esse credant; cumque notum sit, hunc scopum lautis epulis, & liquoribus exhilarantibus, obtineri posse, semper ad hæc in tali casu confugiunt. Imo verbi Divini Interpretes, & Medici, qui temperantiam, & bonam vivendi normam, hominibus consulunt, hoc vitæ genus tamen laudant, atque vetus proverbium, *Fac, quod dico, & non quod facio*, nullibi magis convenit.

Magnâ tamen cum admiratione videri potest, quam bona sit Sanitas hominum, qui fere semper tam dissolutam vitam agunt; — &

quod adhuc majore admiratione dignum est, multos vidi, qui, statim atque ex *Europa* advenerant, eodem modo vitam egerunt, & quidem impune. Nemo aut ratione, aut contemplatione, his vitam, tam diu durantem, qua sæpe fruuntur, promittere potuisset. Nuper *Kingstonii* societas est instituta, cui nomen *societatis Europææ* datum est, cujusque membrum nemo esse potest, nisi qui triginta annos in hac insulâ habitavit. Magnus autem numerus hominum, qui hoc mense huic conventui adfuerunt, & major adhuc numerus eorum, qui, licet membra, tamen adesse non poterant, propter distantiam loci, in quo habitabant, nullum nobis relinquunt dubium, quin multi *Europæi* ad provectam valde ætatem in insulâ *Jamaica* perveniant, dum magna Clareti quantitas, quam in hoc festo ingerunt, nos certiores reddit, eos non esse aquæ potores, neque abstinentiâ in hoc climate sanos vivere.

Hinc forsan nonnulli credent, se, simulac huc appulerunt, absque ullo regimine, ac perinde ut alios vitam degere vident, vivere posse; sed talis conclusio plane illegitima, & forsan perniciofa, esset. Nam, licet incolæ, longiori in hac insulâ morâ, potationibus & liberaliori vivendi generi adsueverint, absque ut inde aliquid mali sibi contrahere videantur, advenientibus tamen admodum periculosum esset, tale exemplum statim sequi. Verum quidem est, me dixisse,

nonnullos hoc impune fecisse; sed hi eidem vivendi generi jam adsueti erant, antequam *Europam* relinquerent; omnes alii pedetentim, & cum cautelâ, debent progredi, multisque exponuntur periculis, antequam tam securi, ac quosdam esse dixi, esse possunt; ac certo persuasus sum, multos, nimis cito cupiditates explere volentes, vitam perdere iisdem de causis, quæ necessariae sunt ad hunc scopum obtinendum.

Idcirco temperantiam tutissimam & certissimam credo ad sanitatem, præsertim advenarum, conservandam in hac insulâ, & in omnibus aliis *Indiæ Occidentalis* regionibus. Præcipue hanc observare debent, qui infirmâ fruuntur valetudine; sed, quoniam plurimi huc veniunt, ut fortunam potius, quam corporis constitutionem, emendent, pauci tantummodo sic se habent, quando ad hanc appellant insulam; e contrario in genere multa pati possent, si temperanter vivere vellent, atque perversâ ab iis, qui hæc ipsi transgrediuntur, data consilia sequi detrectarent. Multi mihi in hac insulâ noti sunt, qui feliciter vitam transigunt, moderate & temperanter viventes; & fœminæ, quæ plerumque nihil, nisi aquam, bibunt, optimâ fruuntur valetudine.

Advenæ, præterquam quod omnes in bibendo excessus vitare, & in genere temperanter vivere debent, diluculo e lecto surgere, ac bal-

neo maris uti, si fieri potest, adsuescant. Soli aut ventis, qui noctu flant, se, quando valde calidi sunt, non exponant. Sed indies quando calor minimus est, modico se exercitio & frequenter occupent, neque carne in coenâ utantur, aut altero, ut hic dicunt, jentaculo. Præcipue autem curam gerere debent, ut alvus semper fervetur aperta usu fructuum & vegetabilium, vel alio, si necesse sit, modo, quoniam nihil sanitati conservandæ magis obest in hocce climate, quam stricta alvus. Caveant etiam a mixturâ quadam, quam hic loci ut cardiacum bibere solent tempore inter jentaculum & prandium medio, & quæ componitur ex spiritu Sacchari vel Vini, Lacte, Aquâ, Nuce Myristicâ, & Saccharo; quæque propter effectus salutare, quos producere creditur, nomen *Medici* accepit, sed potius *Circumforanei* nomen illi tribuendum esset, atque sic oblivioni vel contemptui, uti decet, traderetur.

Cæterum, qui bonâ fruuntur valetudine, non nimis anxie se observare debent, vel medicamentis sæpe uti necesse habent; sed, etiam si ubique mortes ac morbos videant, semper hilares, ac bono animo sint, neque metum futuri periculi hilaritatem, ac felicitatem, quibus gaudent, minuere sinant. Sequi debent egregium **CELSI** consilium, „ *sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet; ac neque medico neque iatrolipta* „ *egere.*

„ egere. Hunc oportet varium habere vitæ ge-
 „ nus: modo ruri esse, modo in urbe, sæpiusque
 „ in agro: navigare — quiescere interdum, sed
 „ frequenter se exercere (a) ”.

Has tibi mitto observationes, qualescunque
 sint, sperans, historiam medicam hujus Insulæ
 inde melius cognosci posse, quam huc usque
 locum habuit, atque tuam indulgentiam & ap-
 probationem meorum conatum alios, quibus
 plus temporis superest, & qui majori præditi
 sunt peritiâ, incitaturas, ut ejusdem rei atten-
 tionem habeant, & ampliorem, ac scopo plenius
 satisfaciendam, relationem exhibeant.

In Insulâ Jamaica die
 24 Aprilis 1781.

F I N I S.

(a) *Lib. 1. cap. 1.*

I N D E X.

A.

Abdomen. Tumor Abdominis, dubiæ indolis, feliciter terminatus. 15.

————— Signa Tumoris abdominalis, a solidâ materie orti. 18.

Acidum Vitriolicum adversus Pforam commendatur. 31. in Herpete etiam cum successu fuit adhibitum. *ibid.* in Leprâ præscriptum. 222. in scabiæ siccâ & humidâ a **BALDINGERO** commendatum. *ibid.*

————— cum axungia Porcinâ mixtum unguentum elegans format. 31. ac magnâ vi adversus cutaneos morbos pollere creditur. *ib.* 223. in Rheumatismo quoque sæpe cum successu fuit usurpatum. 40.

Aër. Unde in tubo intestinali præcipue oritur. 241.

Ærugo. Ejus usus in Tinea capitis. 120.

Asa Foetida. Ejus usus in doloribus Ventriculi & Intestinorum. 238.

Allium. Usus ejus in hebetudine Auditus. 123.

Amenorrhœa. Observatio de hoc morbo. 105. causa ejus. 109. usus Electricitatis in hoc morbo. 110. Rubia Tinctorum quoque commendata. 113.

Antimonium Crudum utile est adversus morbos cutaneos medicamentum. 30.

Ascites. vide **Hydrops Abdominis.**

Auditus hebetudo. Causæ hujus morbi. 120. a repulso Tineæ ortus. 117. foniculus in hoc morbo commendatus. 121. injectio aquæ tepidæ ad removendas obstructions in meatu auditorio admodum utilis. *ibid.* usus olei camphorati. 122. picis Burgundicæ in aurem introductæ. *ibid.* Alii simili modo adhibiti. 123. Electricitatis. *ibid.*

Auris. Injectio aquæ tepidæ in aurem hebetudinem auditus aliquando sanavit. 121.

B.

BALDINGER. Acidum vitriolicum in sicca & humida scabie adhibuit. 222.
Balneum frigidum. Ejus usus in Gonorrhœa 175.

C.

Calomel adversus Lumbricos adhibitum, 249.
Camphora. Ejus usus in Febre Remittente in India Occidentali endemia. 289.
Cancer. Hoc de morbo sententia. 78. 81.
—— cogitata de extirpatione. 79. seq. methodus sanandi absque operatione. 80.
—— Mammæ. Electricitas in eo tentata. 75.
—— —— a scirrho distinctus. 78.
Cardiaca medicamenta. Quando in Febre Remittente India Occidentalis conveniunt. 300.
Catarrhus. Qua in re morbi hujus essentia consistit. 45. 46.
Catarrhus Chronicus. Observationes de hoc morbo. 43. definitio hujus morbi. 47. quomodo frequentius mortem inducit. 48. quænam in hujus morbi curatione consideranda veniunt. *ib.* in calidiore climate facilius fertur. 49. quæ ad curam pertinent. *ib.* seq.
Catarrhus Epidemicus. Febris morbi hujus symptoma essentiale videtur. 47.
Cerebrum. Quomodo hoc viscus considerandum. 140. 193.
Chamæmeli Flores adversus Vermes adhibiti. 74.
Chorea St. Viti. Convulsionis species. 202. unde frequenter oritur. *ibid.* seq.
Cicuta ut deobstruens a Cl. STORCKIO commendata. 62.
—— in Cancro mammæ adhibita, sed absque effectu salutari. 82.

Convulsio. Differentia inter hanc & Epilepsiam. 199.
201.

———— ad quænam in curatione attendendum est. 204.

———— usus cupri ammoniaci in hoc morbo. 205. usus
opiatorum. *ibid.*

Cortex Peruvianus. Usus hujus remedii in Menorrhagia. 103. in Febribus intermittentibus. 131. in Gonorrhœa. 175. in Febre remittente *Indiæ Occidentalis*. 289. 300. 304—307. quomodo ad sanitatem conservandam in Insulâ *Jamaica* debet adhiberi. 307. seq.

Cuprum. Ejus in medicinâ usus antiquissimus videtur. 11. diu pro veneno habitum fuit. *ib.* in formâ Salinâ non semper æque violentos edit effectus. 12. quænam ejus præparatio minimâ vi venenatâ prædita est. *ib.*

Cuprum Ammoniacum a pluribus in Epilepsiâ cum successu adhibitum creditur. 6. 12. 13. magnâ cum curâ debet adhiberi. 7. 13. cum Zinci Floribus conjunctum a Cl. ODIER in Epilepsiâ cum successu fuit præscriptum. 7.

———— usus ejus in convulsionibus. 205.

Cutis. Observationes de quodam cutis morbo, externo Mercurii Sublimati Corrosivi usu feliciter sanato. 24.

———— morbi. Ad quot genera referri possunt. 26. quare repulsio cutanearum eruptionum periculosa est. 29. quomodo hoc præcaveri potest. 30. Acidum Vitriolicum in morbis cutaneis quibusdam commendatur. 31.

Cynosbati fructus. Ejus conserva a nonnullis valde commendatur ad Mercurium extinguendum. 62.

D.

DAWSONIUS in Rheumatismo & Arthritide Tincturam Guajaci volatilem commendat. 37.

Diarrhœa. Morbi hujus definitio. 152. curandi methodus. 153. observatio. 148.

Diuretica. Quare diutius, quam Cathartica, in Hydrope adhiberi possunt. 21.

Dolor unde oritur. 189.
 Dysenteria. Morbi hujus definitio. 150.
 Dysphagia. Observatio hujus morbi. 132. a SAUVAGESIO
 variæ ejus species describuntur. 135. earum causæ.
ibid. causa morbi hic descripti. 136. seq. 191. Electri-
 citatis in eo usus. 139.

E.

EASON. Electricitatem in Cancro commendavit. 81.
 Elaterium. Salutaris effectus hujus remedii in Hydrope.
 108.

Electricitas. Ejus actio ac vis. 139.
 Electricitas. Quando utilis in Rheumatismo Chronico. 36.
 ————— usus ejus in Cancro. 75. ab EASON in hoc
 morbo commendata. 81. effectus. *ib.* seq.
 ————— in Amenorrhœa. 110.
 ————— in hebetudine auditus. 123.
 ————— in dysphagia. 139.
 ————— in Paralyfi. 146.
 ————— in diminuendâ morbosa sensibilitate.
 193. seq.

Elixir Guajacinum Volatile. Quando utile in Rheumatismo
 Chronico. 36. 41.

————— qua in re a Tincturâ Volatili
 Collegii *Londinensis* differt. 38.
 ————— Simplex. Ejus dotes. 42.

Emetica. Quare hæc in Catarrho Chronico utilia. 49. quid
 de eorum usu in Febre Remittente *Indiæ Occidentalis*
 sentiendum. 287. 299.

Ens Veneris. In quibusnam casibus a BOYLEO commenda-
 tur. 12.

Epilepsia. Observationes de Epilepsia, usu Cupri Am-
 moniaci sanata. 1.

————— differentia inter hunc morbum & Hysteriam. 3.

————— est morbus hæreditarius. 4. & plurimi putant,
 illum contagione propagari. *ib.* aliquando, ex Auctoris

sententiâ imitatione propagatur. 5. semper est refractarius. *ib.* duobus modis curatio tentari potest. 10.

                     inusitata salivæ excretio ante Epilepsiæ insultum obvia. 209.

                     Expectorantia remedia an dentur. 50.

F.

Febbris Intermittens. Observationes de symptomatibus anomalis, a Febre Intermittente orientibus, Cortice Peruviano tractatis. 124.

                     Varietates hujus morbi. 129. causæ. *ibid.*

Febbris Remittens. Observationes de Febribus Remittentibus in *India Occidentali* endemiis. 281.

Filix Mas. Pulvis radicis Filicis Maris adversus Taniam exhibitus. 252. 255.

Fonticulus. Ejus usus in Catarrho Chronico. 49. in paralyfi. 147.

Fulmen. Ægra fulmine a cancro sanata. 81.

G.

Goeffrea Inermis. Decoctum corticis adversus Vermes commendatur. 249.

Gonorrhœa. Observatio de hoc morbo. 155. Sanandi methodus hic adhibita. 173. seq.

                     num ab eadem contagiosa materiâ ac Syphilis pender. 157.

                     Argumenta allata ad probandum, virus Gonorrhœæ & Syphilidis idem esse. 158. seq. eorum examinatio. 159. seqq. argumentorum, contrarium probantium, examinatio. 165. seqq. Sanandi methodus differt a Syphilidis curatione. 157.

                     Aliquoties morbus hic se diu post receptum contagium prodit. 162.

Gonorrhœa. Adstringentia aliquando perperam in hoc morbo adhibentur. 164.

GRAAFIUS. Dissertatio ejus inauguralis de Petechiis sine Febre. 66.

Guajacum. Ejus usus in sanandis doloribus Rheumaticis & Arthriticis. 36. unde pendet ejus vis. 37.

Gummi Gutta forsan non tantum catharticum, sed etiam Tæniæ venenum est. 256.

H.

Hæmoptysis. Observatio de Hæmoptysi. 224. hanc semper tussis comitatur. 228. sed diversos habet gradus. *ibid.*

Hæmorrhoides. Observationes de hoc morbo. 83. symptomata hujus morbi. 84. seq. distinctio hoc in morbo locum habens. 85. unde hæmorrhagia oritur. *ibid.* quoniam hic morbus plerumque adoritur. 86. cautela in curatione adhibenda. 88. seqq.

Hepar. Morbus ejus visceris. 52. unde probabiliter natus. 59. quomodo curatio tentanda. 60. successus methodi adhibita. 63.

Herpes. Quinam morbi Herpeti sunt annumerandi. 27. usus acidi Vitriolici in Herpetici generis morbo. 222.

HERRENSCHWAND. Ejus adversus Tæniam remedium. 257.

Hydrocephalus Cranii. De hoc morbo observatio. 176. in infantibus rarus dici non potest. 178. ejus natura. *ibid.* divisio. 179. 180. distinctio Cl. SAUVAGESII. 180. ad quænam in curatione attendendum est. 184. diversæ opiniones de perforatione cavitatis, quæ aquam continet. *ibid.* seqq. vesicatoriorum in hoc morbo usus. 186.

Hydrocephalus Ventriculorum. Aliquando hic morbus fuit sanatus. 181.

Hydrops. Salutaris effectus Elaterii in hoc morbo. 108.

Hydrops abdominis. Ejus signa. 17. quibusnam circumstantiis Fluctuatio aliquando non observatur. 19. qua in re maxima pars curationis hujus morbi consistit. 22. num in eo paracentesis convenit. 185.

Hysteria aliquando imitatione propagatur. 5.

J.

Jalappæ Tinctura adversus Lumbricos adhibita. 249.

Jamaica. Atmosphæræ status. 296. seq. calor ibi aliquando est intolerabilis. 283. gradus caloris per aliquot dies observati. 284. calor & quædam proprietates aliæ aquæ in Thermis *Bathoniensibus* in hac insulâ. 297.

Vivendi modus hic consuetus. 308. — 313. Europæi hic habitantes ætatem valde provecam nonnunquam attingunt. 310. methodus sanitatem hic conservandi. 307. — 313. Febres hic jure Proteiformes dicuntur. 285. 299. nonnunquam cito lethales sunt. *ibid.* symptomata in nonnullis obvia. 186. methodus medendi. 287—295. 299—307.

Imitatio. Hæc nonnunquam causa est Epilepsiæ & Hysteriæ. 5.

Influenza. Qua in re essentia hujus morbi consistit. 46.

Intestina. Observatio de gravibus periodicis doloribus Intestinorum. 206. utilitas pilularum Gummosarum in hoc casu. 211.

————— de violentis intestinorum doloribus. 237. unde orti erant. 240.

K.

Kino. Gummi hujus vires. 154.

L.

Labium. Labii superioris intumescencia symptoma Vermium in intestinis nidulantium nonnulli dicunt. 248.

Lepra. Quinam morbi Lepræ sunt annumerandi. 28.

Lepria:

Lepra. Observatio de pertinaci Affectione cutaneâ ad Lepræ genus pertinente. 213. morbus est obstinatus. 218. unde oritur. 220. quibus remediis sanatio expectanda. *ibid.* mercurialium usus in hoc morbo. 221. 224. usus Acidi Vitriolici. 222.

Lienteria. An morbus a Diarhœâ diversus dici debeat. 151.

Linum. Seminum Lini infusi usus in Gonorrhœâ. 173.

Liquores spirituoſi frequenter admodum Hepatis morbos producent. 59.

Lumbrici. Observationes de Lumbricis, in tubo intestinali nidulantibus, Calomelane, & Tincturâ Jalapæ, eliminatis. 245.

M.

Manus. Observatio de morbosâ unius manus sensibilitate. 187.

Menorrhagia. De illa observationes. 91. distinctio hujus morbi. 94. unde oritur. 95. seqq. medendi methodus. 103. seqq.

Mercurius. Egregium est deobstruens. 61.

———— quando in Rheumatismo Chronico utilis. 36.

———— usus ejus in Hepatis scirrho. 52. seqq.

———— sanandâ Leprâ. 221.

Mercurius sublimatus corrosivus omnium acrium Mercurii præparationum potentissima est. 221. usus hujus remedii in Tineâ capitis. 114. 119. in morbo quodam cutaneo. 24. quando lotio mercurialis in morbis cutaneis commendanda. 30. seqq.

Motus jactura unde in Paralyſi oritur. 145.

N.

Nervi. Eorum sensibilitas unde pendet. 193.

———— quo modo adauctâ sensibilitas ad naturalem statum redigenda est. 193.

Nitrum. Ejus cum Gummi Arabico usus in Gonorrhœâ. 173.

Nosocomia. Quot ægri plerumque in Nosocomiis Europæis ex certo quodam numero moriuntur. 282.

NOUFFER. Ejus adversus Tæniam remedium. 255.

O:

ODIER, Medicus *Genevensis*, Cuprum Ammoniacum cum Floribus Zinci in Epilepsiâ cum successu adhibuit. 7.

Oleum Camphoratum. Usus ejus in hebetudine auditus. 122.

Opiata. Eorum usus in convulsionibus. 205.

P:

Paralyfis. Observatio de hoc morbo. 142. causa ejus. 145.

Petechiæ absque Febre. Observatio hujus morbi. 63. qualem & GRAAFIUS observavit, ac descripsit. 66.

Petechianosos. Animadversiones de hoc morbo. 70. ejus causæ. 71. curatio Cortice Peruviano & Elixirio Vitrioli facta. 74.

Phthisis. Hujus morbi signa. 231. seq.

Pilulæ Cærulæ in Epilepsiâ adhibitæ. 2. qua in re earum vis sita est. 11.

Pilulæ Gummosæ. Earum usus in gravibus periodicis intestinorum doloribus. 211.

Pisces. Piscium esus morborum cutaneorum causa est. 219.

Pix *Burgundica* in aurem introducta ad auditus habitudinem sanandam. 122. cautelæ tunc adhibendæ. *ibid.* remedium hoc in tali casu non commendandum est. *ibid.*

————— methodus, quâ præparatur, haud satis certa est. 122.

— Picis Emplastro perfecte curata Tinea capitis, 119.

R.

Rheumatismus. Affectio Rheumatica usu Elixirii Guajacini Volatilis sanata. 32.

———— duo habet stadia, quæ diversis nominibus designantur. 34.

———— Chronicus unde verifimiliter penet. 36. remedia adversus hunc morbum. *ibid.* a quibusdam Medicis magna affinitas hunc morbum inter & Paralyfin ponitur. 39.

Rubia Tinctorum commendata in Amenorrhœa. 113.

S.

Sal Glauberi. Ejus usus in Gonorrhœa. 174.

Saliva. Inusitata salivæ excretio dolorem intestinorum præcedens. 209. ante Epilepsiæ insultum obvia. *ibid.*

Sanguis. Experimenta a Cl. HEWSONO circa sanguinem instituta. 72. seq.

———— sursum & deorsum evacuatus in quodam Hepatis morbo 57.

Scilla. Usus hujus bulbi in Catarrho Chronico. 50.

Scirrhus a Cancro distinctus. 78.

Sensibilitas morbosa unde pendet. 140.

———— Observatio de morbosa sensibilitate unius manus. 187. aliæ nimie sensibilitatis exempla. 191.

———— Nervorum. Unde pendet. 193. quomodo adaucta sensibilitas ad naturalem statum redigenda est. *ibid.*

Setaceum. Ejus usus in Catarrho Chronico. 49.

STORCK Cicutæ egregie deobstruentes vires adscribit. 62.

Strammonium ut deobstruens a Cl. STORCKIO commendatum. 62.

Syphilis. Num hic morbus eadem contagiosa materia, ac Gonorrhœa, oritur. 159. seqq. an vero producitur a materia contagiosa, diversa ab ea, quæ Gonorrhœam producit. 165.

Syphilis. Aliquando diu post receptum contagium se pro-
dit 162.

— diu ante notam Gonorrhœam observata fuit. 166.
nec ante *Americam* detectam. *ibid.*

T.

Tænia. Observatio de Verme ex Tæniarum genere,
quingenta circiter pollices longo, e canali intesti-
nali radice Filicis Maris pulverisatâ, dato dein cathartico,
eliminato. 250. Symptomata, quibus ægra fuit afflicta;
251. catharticum ad Tæniam expellendam usurpatum.
252.

Thermæ. Calor aquæ in Thermis *Bathoniensibus* in In-
sula *Jamaica*. 297.

Tincturâ Guajaci Volatilis adversus Rheumaticos & Ar-
thriticos dolores sæpe adhibetur. 37. quid de hoc medi-
camento sentiendum. 38.

Tinea capitis. Ejus repulsu auditus hebetudo orta. 117.

— sedes hujus morbi. 119. quomodo sanari po-
test. 118. picis emplastro perfecte curata. 119. ut &
Mercurio sublimato corrosivo. *ibid.* æruginis in hoc
morbo usus. 120.

Tussis Hepatica. Causa hujus explicata. 56.

— hæmoptysin semper comitatur. 228. sed diversos
habet gradus. *ibid.*

Tympanites. Quædam ejus morbi signa. 18.

V.

Venæ sectio. Quid de hac in Febre Remittente in
India Occidentali sentiendum. 288. 299.

Ventriculus. Observationes de violentis doloribus Ven-
triculi. 237. unde orti erant. 240.

Vermes in corpore humano ex ovis, in illud introductis,
proveniunt. 248.

Vermes in *Scotia* rarius, quam in aliis regionibus, & rarius nunc, quam olim, occurrunt. 20.

— quare in affectionibus febrilibus sæpe prodeunt.

20. Flores Chamæmeli adversus eos adhibiti. 74. alia adversus vermes remedia. 249.

— quare eorum symptomata præcipue tempore verno observantur. 248.

Vesicatoria. Eorum, ut Fonticuli, usus in Hydrocephalo. 186.

Vinum. Ejus usus in Febre Remittente *Indiæ Occidentalis*. 301. in magnâ dari debet quantitate. 302. sed tamen aliquando magnâ cum cautelâ, & parvâ admodum quantitate. 303.

Z.

Zinci Flores, cum Cupro Ammoniaco conjuncti, a **C**LODIER in Epilepsiâ cum successu sunt adhibiti. 7.

E R R A T A.

Pag. 22. lin. 27. contingiat lege contingat. 35. l. 28. fuerit. l. fuerat. 44. l. 14. centinuentus l. continuentur. 48. l. 29. quia. l. quæ. 81. l. 8. experiendi l. experiri. 85. l. 20. hæmorrhoides l. hæmorrhoides. 98. l. 6. nihi l. mihi. 144. l. 5. 19mo l. 19no, 50. l. 9. cepit. l. cœpit. 196. l. 16. somnum l. somnum. 211. l. 10. proxysmorum l. paroxysmorum. 226. l. 17. pecepisse. l. percepisse. 235. l. 10. nimime l. minime. 238. l. 14. induerunt. l. induerint. 286. l. 7. sommo l. somno. 306. l. 11. primæ. l. primæ.

LIBRI MEDICI

qui inveniuntur

IN BIBLIOPOLIO

LUZAC ET VAN DAMME.

Acta Soc. med. Havniensis, Havniæ 1772. 2 vol. 8vo. f 3 : 12 : 0
Cullen (G.) primæ Lineæ prax. med. Lugd. Bat. 1778. 8vo. 1 : 4 : 0
————— pars 2da sequetur.

Haen (A. de) Prælectiones in H. Boerhave Institutiones patholo-
gicas ed. F. de Wasferberg, Viennæ 1780. 5 vol. 8vo. 12 : 16 : 0

Haller (A.) de Partium Corporis humani præcipuarum Fabrica &
Functionibus, Lugd. Bat. 1779. 8vo. . . . 17 : 0 : 0

————— idem Liber tom. 9 &c. seq.

————— Bib. Bot., Tiguri 1771. 2 vol. 4to. 13 : 5 : 0

————— primæ Lineæ Physiologiæ, Goett. 1780. 8vo. 2 : 10 : 0

Hedwigii (J.) Historia nat. Muscorum Frondosorum, Lipsiæ 1782.
c. fig. 4to. . . . . 5 : 0 : 0

Hulme (D.) Methodus curandi Calculum Scorbuticum, Podagram
&c. L. Bat. 1778. 8vo. . . . . 0 : 8 : 0

Jacquin (N. J.) Miscell. Aust., ad Bot., Chem. & Hist. nat. spectan-
tia, Vindob. 1778-1781. 2 vol. c. fig. illum 4to. 25 : 0 : 0

Jadelot (N.) Physica Hominis Sani, ibid. 1782. 8vo. 1 : 0 : 0

Leber (F.) Prælectiones anatomicæ, ibid. 1778. 8vo. 2 : 0 : 0

Marherr (P. A.) Prælectiones in H. Boerhave Institut. med. cum
Præfat. Cranzii, ibid 1772. 3 vol. 8vo. . . . . 7 : 5 : 0

Milmani (F.) Animadversiones de Natura Hydropis. Viennæ
1779. 8vo. . . . . 1 : 4 : 0

Morgagnus (J. B.) de Sedibus & Causis Morborum cum Ind. &
Præfat. S. A. D. Tissot. Ebrod 1779. 3 vol. 4to. . 12 : 0 : 0

Neuman (J. F. W. de) Neglectus Emeticorum, Pragæ 1781
8vo. . . . . 0 : 16 : 0

Oesterreicher (J. M.) Analyfes Aquarum Budensium, Viennæ.
1782. 8vo. . . . . 2 : 15 : 0

Pini (H.) de Venarum Metallicarum Excoctione, ibid. 1780.
2 vol. c. fig. 4to. . . . . 11 : 6 : 0

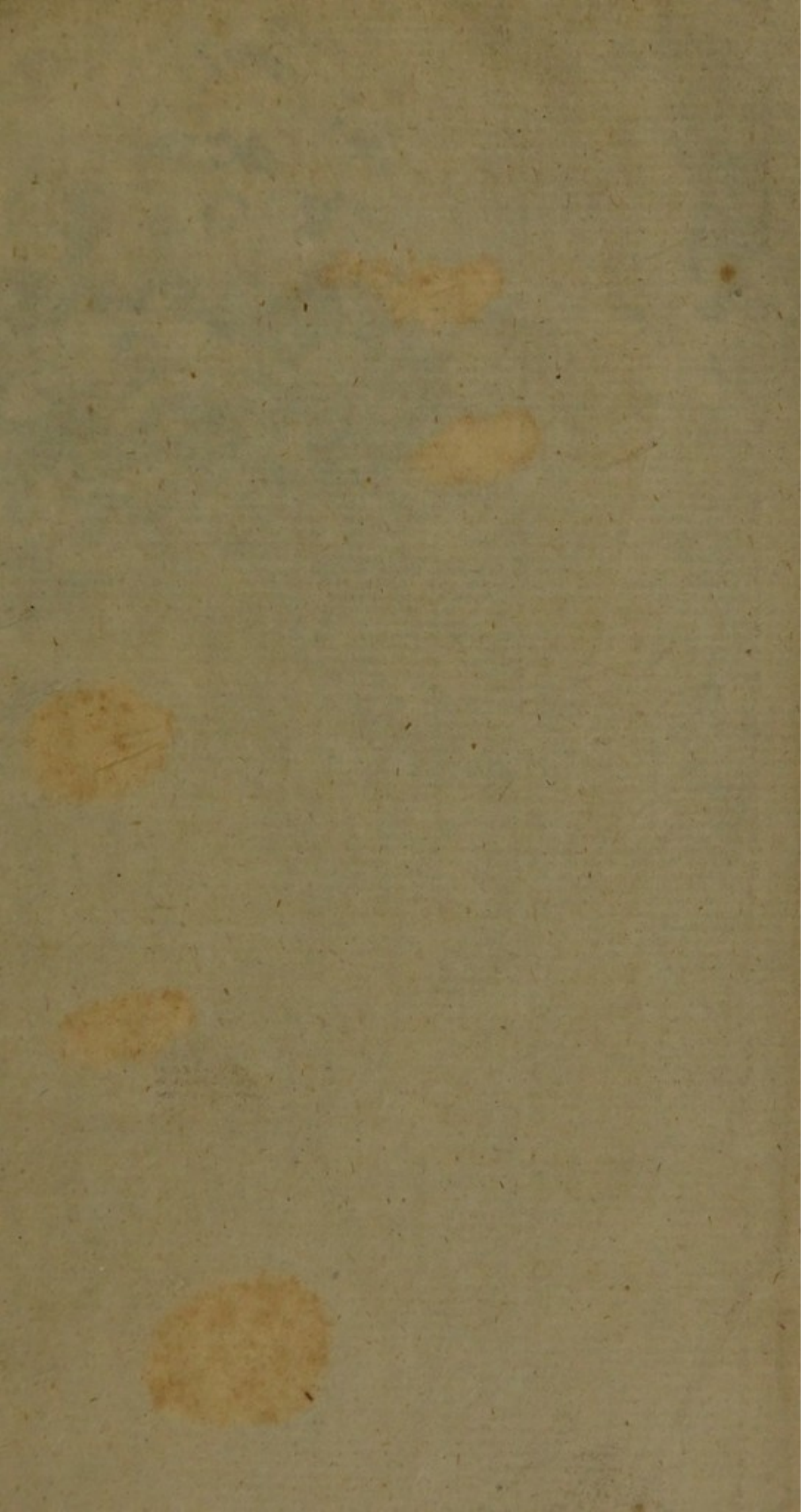
Plenk (J. J.) de Morbis Venereis, Viennæ 1779. 8vo. 0 : 16 : 0

————— Compendium Institutionum chirurgicarum ed nova,
ibid. 1780: 2 partes 8vo. . . . . 2 : 0 : 0

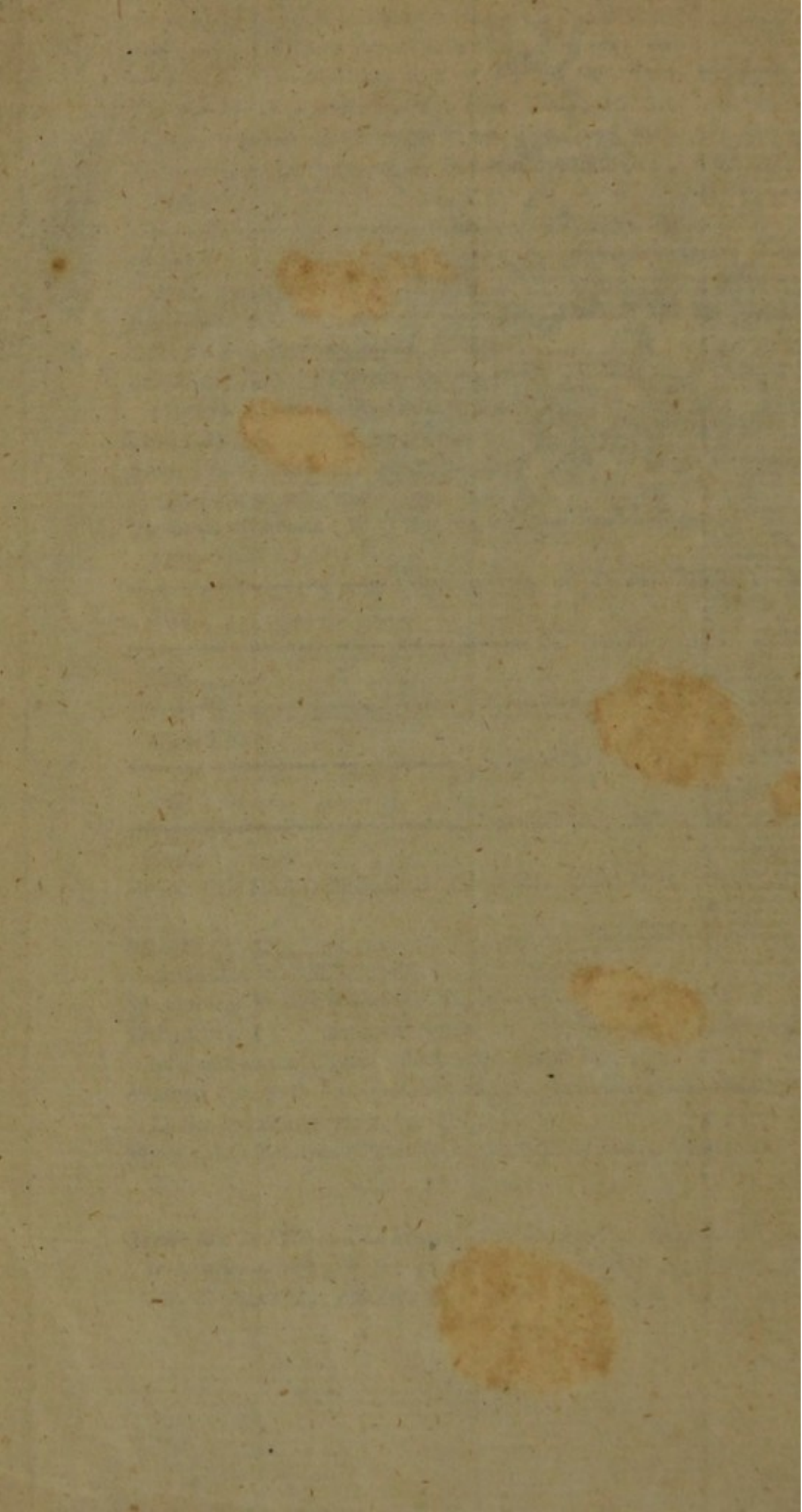
Plenk

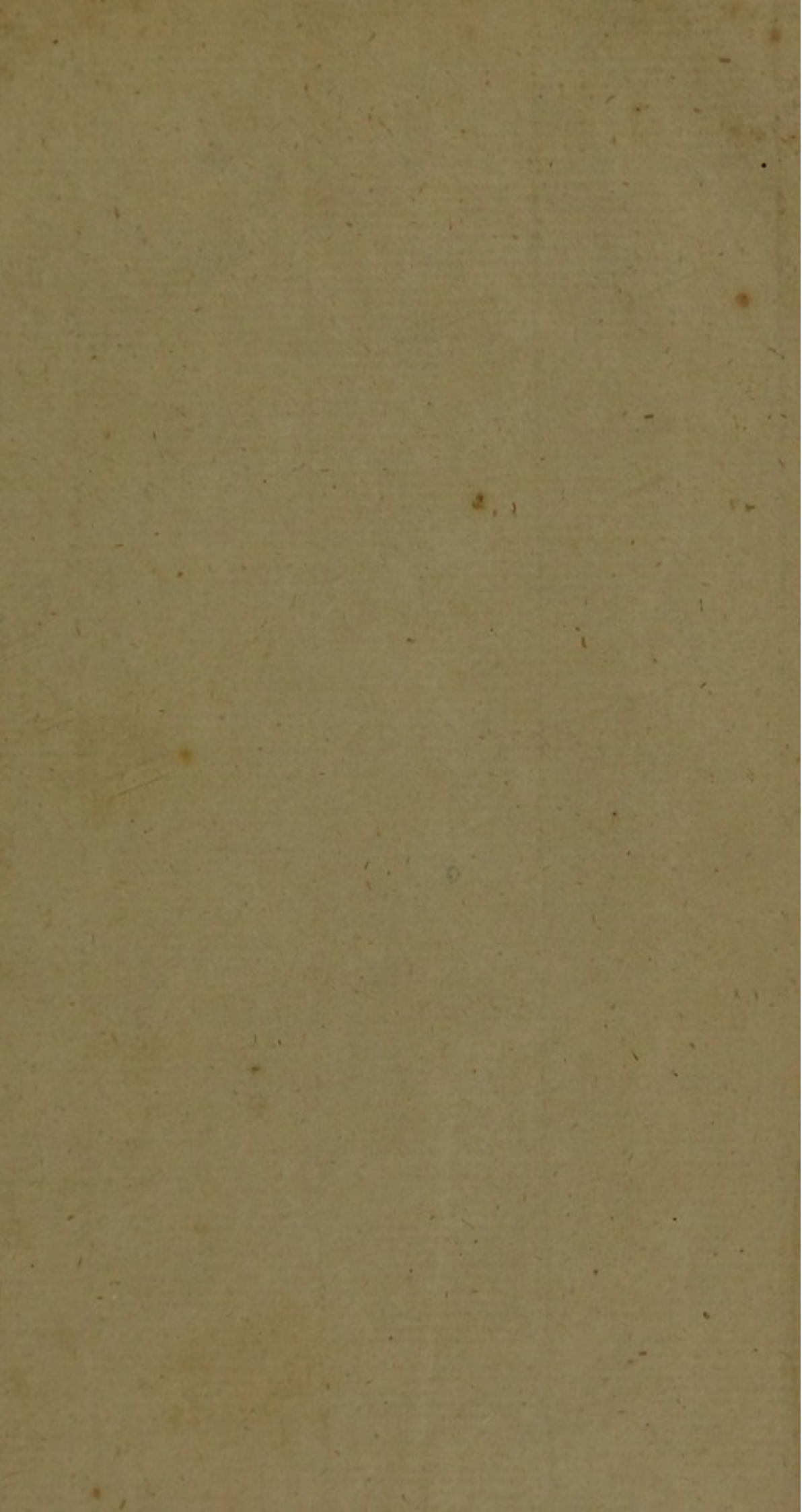
Plenk (J. J.) Pharmacia chirurgica ed. nova, Viennæ 1780. 8vo.	f1:0:0
————— Elementa Artis Obstetriciæ, ibid. 1781. 8vo.	1:10:0
————— Med. & Chir. forensis, ibid. 1781.	1:5:0
Prochaska (G.) Dissertatio de Urinis; ibid. 1776. 8vo.	0:4:0
————— de Carne Musculari, ibid. 1778. 8vo.	1:0:0
————— Controversiæ Quæstiones philologicæ, ibid. 1778.	0:18:0
8vo.	
————— de Structura Nervorum, ibid. 1779. 8vo.	1:0:0
Quarin (J.) de curandis Febris & Inflammationibus, ibid.	
1781. 8vo.	2:0:0
Rechberger (A. J.) de Vecte emendato, ejusque Usu & Utilitate in Arte Obstetricia, ibid. 1779. 8vo.	0:9:0
Schæffer (J. C.) Elementa Ornithologica Iconibus vivis Coloribus expressis illustrata, Ratisb. 1774. 4to.	40:0:0
Stoll (M.) Ratio medendi, Vindob. 1780. 3 vol. 8vo.	6:10:0
Stork (A. L. Bar. de) Præcepta med. pract. in Usum Chirurgorum Castrensium, ibid. 1777. 2 vol. 8vo.	3:12:0
Trnka de Krzowitz (W.) Historia Februm Intermittentium, ibid.	
1775. 8vo.	3:4:0
————— Commentarius de Tetano, ibid. 1777.	
8vo.	2:0:0
————— de Diabete, ibid. 1778.	
8vo.	0:14:0
————— Historia Cophoseos & Barrycoicæ, ibid.	
1778. 8vo.	1:0:0
————— Amouroseos, ibid. 1781. 2 vol.	
8vo.	2:16:0
————— Leucorrhœæ, ibid. 1781. 2 vol.	
8vo.	1:18:0
Vigiliis (S. H. de) Bibliotheca chirurgica, ibid. 1781. 2 vol. 4to.	
	16:0:0
Wallerii (J. G.) Systema mineralogicum quo Corpora mineralia fig. æneis &c. illustrantur, ibid. 1778. 2 vol. 8vo.	7:0:0
Wasserberg (F. de) Insti. Chemiæ, ib. 1778. 3 vol. 8vo.	5:8:0
Wernischek (J.) medendi Norma ad dignoscendas evellendasque ipfas morborum Causas, ibid. 1780. pars 1a.	1:8:0
Wernerii (P. F. C.) Vermes Intestinales, præsertim Teniæ Humanæ, Lipsiæ 1782. 2 partes c. fig. 8.	1:12:0
Weisz (J.) Tentamen Pyretologiæ practicæ ed nova, Viennæ 1783.	
8vo.	1:4:0

*Traité sur le Venin de la Vipere; sur les Poisons Americains, sur
le Laurier-Cerise, & sur quelques autres Poisons végétaux: par
Mr. F. Fontana, Florence 1781. 2 vol. av. fig. 4to. 12:0:0*

2

